

# CHEZ KANE

VISSZA A '80-AS  
ÉVEKBE!

# HARDLINE

AZ ÉLET SZÉP!

# HÁLLAS

SZABÁLYOK  
NÉLKÜL

ESCALATE

NEAL MORSE  
BAND

DEATH DEALER

MONSTROSITY

NERVOSA

UNVERKALT

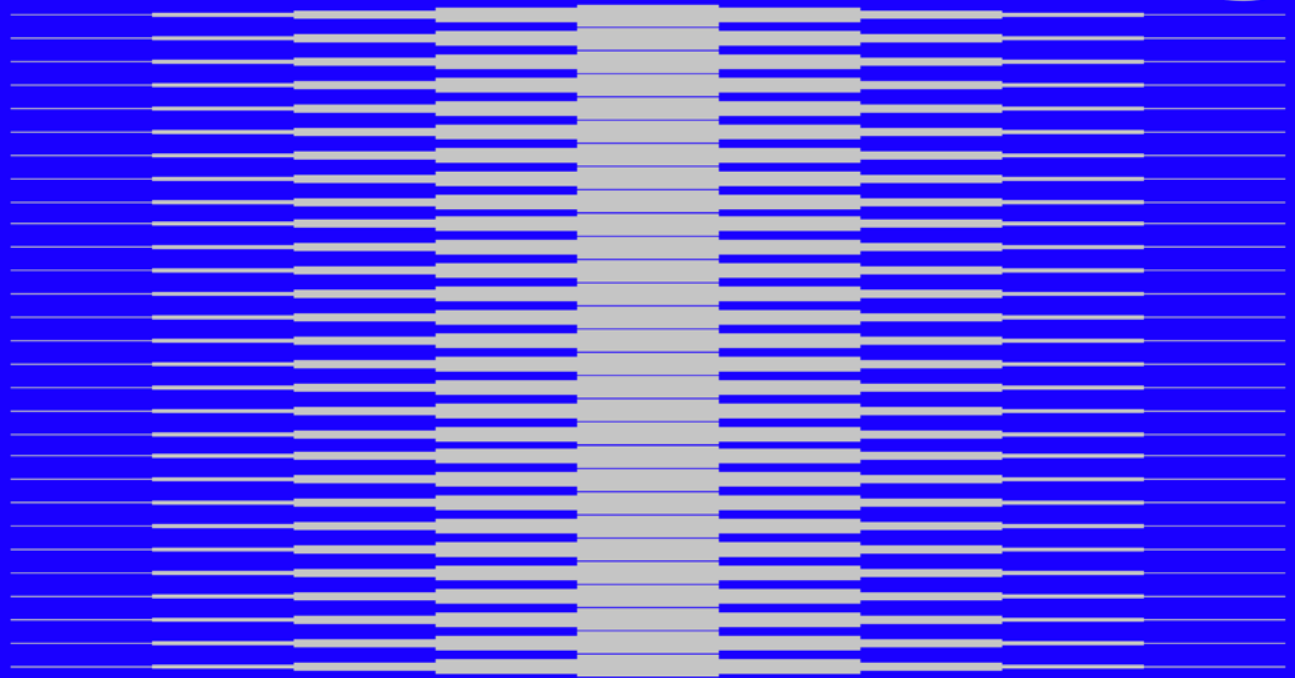
SUNKEN

OMNIUM  
GATHERUM

TEXTURES



# Fekete Zaj



ALCEST • EIVØR • FRONT LINE ASSEMBLY  
IMMOLATION • WOLVES IN THE THRONE ROOM  
THIS WILL DESTROY YOU • GREEN CARNATION  
AGENT FRESCO • VÁGTÁZÓ HALOTTKÉMEK  
CRIPPLING ALCOHOLISM • BATTLESNAKE  
NOVEMBERS DOOM • OAKEN x BORU • IAMYANK  
LITURGY • SEAR BLISS • ENTRÓPIA ARCHITEKTÚRA  
TEETH MARKS • FIVE THE HIEROPHANT  
OH HIROSHIMA • COLTAINÉ • LONE ASSEMBLY  
KNIVES • PONTE DEL DIAVOLO • N8NOFACE  
HANG LINTON • MACHUKHA • LINNEA HJERTEN  
HECATONCHEIR • THE ALLEGORIST  
MARIONETTE ID • CRYPTIC REMAINS

CHEZ KANE	28
DEATH DEALER	70
ESCALATE	64
GREEN CARNATION	17
HARDLINE	12
HÄLLAS	20
MONSTROSITY	59
NEAL MORSE BAND	14
NERVOSA	67
OMNIUM GATHERUM	10
SUNKEN	24
TEXTURES	56
UNVERKALT	54



## T A R T A L O M

A HÓNAP ALBUMAI	31
A LEGJOBB 10	78
A MÚLT ZENÉJE	62
FILMKLUB	8
KONCERTRIPORT	4
KÖNYVJELZŐ	76
TURNÉARCOK	73





## THY CATAFALQUE VULTURE INDUSTRIES

Bp. Dürer Kert

SZÖVEG ÉS FOTÓ: UZSEKA NORBERT

Az ezévi dupla dürester TC második napjára sikerült eljutnom, így nem láttam Oláh Annamarit (ex-Mesze-csinka) és Jozef van Wissemet, és ezt bánom nagyon, ellenben örülök, hogy láttam végre rendesen a norvég Vulture Industriest. 2019-ben csak kicsit néztem belőlük, mikor a Vörös vagy Kék Yukban a Madder Mortem után játszottak, meg valahogy mindig egy kissé túl bizarrnak éreztem, amit művelnek. De most engem is berántott a norvégok abszurd, fura előadása. Bár az egész zenekar sajátosan adta elő magát (hármán pl. meztláb muzsikáltak), az elegáns háromrészes öltönyben, kalapban, sétapálcával érkező Bjørnar Nilsen énekes vitte igazán a show-t. Nem csak, hogy szügesztív és jó humorú frontembernek bizonyult (még ha párszor meg is haladta a hangterjedelmét, amit ki akart énekelni), de egy ponton lejött a közönség közé, megvonatoztatta a népeket, ill. páraoknak kényelmetlenül közelről énekelt az arcába. Olyan fazon, akiből épp úgy kinézem, hogy mindjárt belekezd egy Monty Python-jelenetbe, mint hogy előkap egy mordályt és kirabolja a kocsmapulót. S a zene is ilyen, benne van a jellegzetes norvég/skandináv humor és vonzódás a groteszkhez, ahogy az Arcturustól az Ulverig csomó pályatársuk zenéjében, és az avantgarde a legendább jelző rá. Jószerével a sanzontól a vaskos metal riffekig mindenből tudnak Vulture témát faragni, de akárhányféléből keverjük is, végül szórakoztató lesz az eredmény.

A Thy Catafalque sem egydimenziós zenekar ugye, de nagyra értékelem, hogy igyekeznek mindig valami újat mutatni. Szerencsére olyan életműből válogathatnak, melynek kapcsán ismét bebizonyosodott, hogy mindegy, mit játszanak, jó lesz. Ezen a dupla estén a 2018-as, tehát nem jubiláló Geometria albumot adták elő egészben, illetve előtte kb. egy órában két eltérő merítést. Ezen a koncerten a máshonnan származó dalok a Szarvassal kezdődtek, át pl. az ezen a napon különösen súlyos mondanivalót hordozó Aláhulláson, a Veres Gáborral megtámogatott Ködkirályon a csel-lős Kő koppanig. Ennek a blokknak valami nagyon jó értelemben vett családi hangulata volt – mostanra hozzászoktunk, hogy Kátai Tamásék koncerteznek, és hogy mennyire jól tolják. Tetszett az is, hogy a háttérvetítés visszafogottabb volt, mint korábbi alkalmakkor.

Aztán elkezdődött a Geometria-blokk, konkrétan a Hajnali csillagot felvezető jazzes résszel, és az önmagában elég lett volna, hogy boldog legyek. Erről az albumról elég sok dalt játszottak eddig is, a Szamojéd freskó, a Balra a nap, a Tenger, tenger, és a még ezeknél is gyönyörűbb-megindítóbb Töltés gyakran előkerül élőben. De az Ördög Krisztián szaxofonjátékával megtámogatott, instrumentális Góte, az akusztikus gitárokkal előadott Hajó előző nap debütált, és a tonnás riffekre épülő Ének a búzamezőkről is csak egyszer hangzott el korábban magyar színpadon. De a koncert minden pillanata varázsos volt, ideértve a záró Fehérvasárnapot is, amit követően még a biztonság kedvéért elzúzták a Néma vermeket, mert nehogy már március vasárnapra eső idusán szépen lenyugodva távozzon a közönség. Nem lehet véletlen, hogy az alábbi nevek ugyanazokkal a betűkkel kezdődnek, mint a katarzis, amit már jópáradszor élhattunk át miattuk: Kátai és Catafalque. ♪

„Állottam vizének mélységei felett / Sima volt a fölszín, de sötét, mint árnyék...”



## IAMYANK

Magyar Zene Háza

SZÖVEG ÉS FOTÓ: GYÖRGY ZOLTÁN

Nem tudom mással kezdeni a beszámolóm, le kell írnom: IAMYANK koncertje a Zene házában maga volt a csoda! Ennyi, pont. Minden további jelző csak szócséplés, de azért megpróbálom valahogy átadni mit is láttunk, hallottunk az este.

Iamyank STNTLN című lemezét tavaly az éves listámra is felraktam, azt hiszem megérdemelten. Az album egy csodálatos műalkotás, hallgatása közben egy végtelen utazása viszi az értő befogadót, minden egyes alkalommal újabb és újabb réteget adva a történehez. Mert hogy a STNTLN valójában egy képzeletbeli filmzene, egy olyan filmé, ami egyelőre csak Yank fejében létezik. A lemez megjelenése után volt a Dürer Kertben egy közös albumhallgatás, ott mesélt erről, és vélhetőleg egyszer valóban élénk tárja a saját történetét is. Viszont ahogy most a koncert bevezetőjében is elmondta, kér mindenkit, hogy hagyatkozzon a saját fantáziájára, lássa bele a zenébe a saját történetét is, és erre ez a 1,5 óra tökéletes lehetőséget biztosított. Bevezetőjében David Lynchre is hivatkozott, és valóban, a mester szelleme többször, több szinten is beköszönt. Már az albumot hallgatva is az ugrott be, hogy milyen tökéletes aláfestő zene lenne ez egy soha el nem készült Lynch-westernnek, de élőben ez hatványozottan tetten érhető volt. A vörös fényben úszó fák sziluettje pillanatok alatt Twin Peaks erdeibe repített minket, amire többször zeneileg is ráerősítettek, pl. a visszafelé játszott zongora loopokkal (A fák mögül).

Maga az előadás egyfajta lemezbeutatótónak is betudható (hasonló prog-

ram csak egyszer, nyáron, a Fiemei úti sírkertben volt), bár az alig 43 perces lemezanyagot most lényegesen kibővítve kaptuk meg. Egyből az elején újdonság volt a lemezhez képest a háborzongató-an gyönyörű Prologus. Arany János Dante című versét Solecki Janka előadásában hallhattuk, és ez az alig 3 perc (amiből a bevezetőben is idéztem) ahogy belefolyt a Láncok, láncok, láncok c. tételbe elindított ezen a csodálatos utazáson. Nem tudom minek nevezzem ezt a művet, mert az album, de különösen ez a kibővített előadás nem csak dalok csokra, ez egy tökéletes zenemű! Egy XXI. századi posztmetal-szimfónia, egy industrial eastern soundtrack, amihez foghatót nem sűrűn hallunk. Ha valaki esetleg a cikk hatására ismerkedne Yank világával, és fogódzót keres, zeneileg valóban van itt a Neurosis világába illő utaztatós poszt-metal (FRKSK) a Nine Inch Nails-szerű elektro industrial (LHTTLN), a Sunn O))) -t idéző drone (El, el, el), az Ulver ambientje (A fák mögül) de pont ennyire jelen van a folk, a rave, a jazz vagy kama-razene is.

Még a megjelenés után eljátszottam vele mit jelenthet a címben lévő STNTLN. Az album munkacíme ISTENTELEN volt, így ez eleve nem volt nehéz, de legnagyobb megdöbbenésemre egy értelmes szót sikerült még találnom és ez a SÁTÁN-TALAN! Több mint elgondolkodtató, de a zenét és az előadást hallgatva, az olyan magasságokba emel és olyan mélységekbe taszít, ami nem, hogy értelmet ad ennek a szópárosnak, de magát a zenét

is egy újabb dimenzióba emeli. Csak ismételni tudom magam, nagyon-nagyon ritkán adatik meg egy ilyen mély zenei utazás, mint amit itt átéltünk!

Végezetül muszáj felsorolnom kik voltak a színpadon, kik a segítőársai Yanknak ennek a mesterműnek az interpretálásában: Mátyás Mohácsi – basszusgitár (All Machines Will Fail, The Idoru, Trillion, Grand Mexican Warlock), Máté Kocsis – dobok (All Machines Will Fail, The Idoru), Szalay Dániel – dobok (Panta Rhei, SONYA, Shell Beach), Lee Olivér – gitár (Cry Free, Ék, Trillion), Rádli Ramóna – cselló. És Labus Lili, ének! Nem véletlenül emeltem ki a hölgyet így külön! Amit ő ott a hangjával művelt, amilyen dallamokat énekelt, ahhoz foghatót eddig csak a Pink Floyd The Great Gig In The Sky-jában hallottam! És még két dolog, ami mellett nem mehetek el szó nélkül, mégpedig Lugosi Dani a keverőpultok mögött és maga a helyszín, a Magyar Zene Háza. Több száz koncerten voltam már életemben, sok országban, számtalan helyen, de olyan hangzást, olyan arányos keverést és hangosítást, amit itt tapasztaltam, olyat még soha nem tapasztaltam. Szó szerint nem csak hallottam, de fizikailag is éreztem a zenét. Leírhatatlan volt!

Egyszeri és megismételhetetlen előadás volt ez, és ahogy Yank posztját néztem a közeljövőben valóban nem várható ismétlés. Viszont, ha egy dolgot kérhetek, akkor az a teljes zeneházás másor egy dupla vinylen, hogy minél többen megismerhessék ezt a csodát! ♪



# A RED HOT CHILI PEPPERS FELEMELKEDÉSE: TESTVÉRÜNK, HILLEL

(The Rise of the Red Hot Chili Peppers: Our Brother, Hillel)

FORGALMAZÓ: NETFLIX / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN

Régóta keringtek hírek egy lehetséges RHCP-dokuról a Netflixre, ezt a zenekar hol cáfolta, hol nem, de hogy miről fog szólni, azt nem lehetett tudni. Az tény, hogy ez a több mint 40 éve létező zenekar bőven szolgáltat sztorit akár még egy többrészes sorozathoz is: botrányok, drogfüggőség, halál és persze a nagybetűs ZENE! Végül március 13-án megvolt a premier, és nagyon nem azt kaptuk, amit vártunk! Előrebocsátom, ez a film azoknak szól, akik hozzám hasonlóan még mindig a '87-es The Uplift Mofó Party Plant tartják a legjobb Chili-lemeznek! Ha a

Californication-nál kapcsolódtál be, ez kicsit fura lesz. Már a cím sokatmondó, az, hogy ennyire kiemelték Hillel nevét, sejteti, hogy valami mást fogunk kapni, mint egy átfogó biográfia. Sokkal inkább lett ez egy megható nekrológ Hillel életéről és munkásságáról, bár a banda történetét ismerve ez elválaszthatatlan egymástól.

Röviden a tények: Hillel Slovak az RHCP alapítója, stílus-teremtő gitárosa volt, aki a harmadik album megjelenése után, 1988. június 25-én, 26 évesen kábítószer-túladagolásban elhunyt. Kiedis, Flea és Slovak barátsága legendás, középiskolás koruk óta elválaszthatatlanok voltak, és ezt a testvéri szeretetet, ezt a gyerekkori miliót a film nagyon szépen visszaadja. Rengeteg archív fotót, videórészletet kapunk, a hiányzó részeket pedig oral history alapján egész ötletes animációkkal helyettesítik. Kiedis és Flea végig jelen van a filmben, folyamatosan sztoriznak, emlékeznek, de rajtuk kívül hasonlóan főszerepet kap a banda eredeti dobosa, Jack Irons, a legendás producer George Clinton, illetve Hillel korábbi zenekarának, a What is Thisnek énekese Alain Johannes is.

Szívmengető, ahogy a barátságról, ahogy a züllött, de mégis valahol irigylésre méltó kamaszkorokról mesélnek, majd a rengeteg buliról, a zenéről, az első sikerekről és persze a drogokról. Aki olvasta Flea (LSD gyerekeknek) vagy Kiedis (Scar Tissue – Chili a sebre) könyvét, annak



nem újdonság, mennyire jelen volt már gyerekkoruk óta az életükben a droghasználat, de még így is durva volt a saját szájukból hallani, milyen szinten merültek el a pokolban. Szerelmeket, barátságokat, karriert és életet vett el az anyag, amit visszahozni már nem lehet. Belegondolni is durva, mekkora dalszerző és gitáros zseni válhatott volna ebből az emberből, ha időben észreveszik a jeleket!

A film megnézése után döbbenem rá, hogy milyen keveset is tudtam Slovakról, és szerencsére a készítő, Ben Feldman rendező a lehető legnagyobb

tisztelettel nyúlt a témához és idézte meg az emléket. Örömmel az örömben, hogy Kiedisék végül némileg elhatárolódtak a filmtől, bár nem a témája miatt. Egy Insta-posztban fejtették ki, hogy ők egy Hillel Slovak-dokumentumfilmhez adták a nevüket, amit most a Red Hot Chili Peppers nevével akarnak eladni. Elsőre ez fura lehet, és elenyészőnek tűnik a különbség, de van benne valami, itt jön be az, amit már fentebb is említettem. Ha valaki a Californication idején vagy akár később lett Chili-fán, annak ez a film csalódás lehet. A történet megáll valahol a Blood Sugar Sex Magic felvételének az idején, Chad Smith még említés szintjén sincs a filmben, Frusciante is csak a film végén beszél pár percet arról, milyen hatással volt rá Slovak. Szóval ez a film nem elsősorban az RHCP felemelkedését mutatja be, sokkal inkább Hillel Slovak felemelkedését és bukását.

Számtalan vidám (Flea és a tablettainstalláció) és megható (Kiedis búcsúja Slovak édesanyjától) pillanatot ki lehetne emelni a filmből, de felesleges, ezt a filmet látni kell, már csak azért is, hogy valóban méltó módon tudjunk emlékezni Slovakra. És arra is nagyon jó, hogy a késői rajongók is felzárkózzanak, megismerjék a banda eredetét, korai munkáikat. Az olyan ősfanoknak, mint én is, akik már a '80-as évek közepén a Catholic School Girls Rule-ra rázták a seggüket, ez egy másfél órás csoda, egy szelet zenei biblia. U

# ELECTRIC GUITARLANDS 2026

EUROPEAN TOURS

**MICHAEL ANGELO BATIO**  
Manowar

**VINNIE MOORE**  
UFO

**ROWAN ROBERTSON**  
DIO

**JOHNNY NASTY BOOTS**

TITTA TANI - VOCALS FRANCESCO CAPORALETTI - BASS ROBERTO PIRAMI - DRUMS

2026. ÁPRILIS 17. ANALOG MUSIC HALL, 19:00  
[WWW.LIVESOUND.HU](http://WWW.LIVESOUND.HU) \* [@ELECTRICGUITARLANDSTHETOUR](https://twitter.com/ELECTRICGUITARLANDSTHETOUR)

# JOHN CORABI



PLUS SUPPORT:  
THE GREAT ALONE

FROM  
**MOTLEY CRUE** **THE DEAD DAISIES**  
**THE SCREAM**

FEATURING ALL STAR BAND WITH MEMBERS OF:  
 ACE FREHLEY BAND · WINGER · TESLA · WHITESNAKE  
 MARTI FREDERIKSEN · TROY LUCKETTA · PAUL TAYLOR · JEREMY ASBROCK · MICHAEL DEVIN

2026. ÁPRILIS 30.

ANALOG MUSIC HALL 19:00

[JOHNCORABI.COM](http://JOHNCORABI.COM) \* [LIVESOUND.HU](http://LIVESOUND.HU)

# EUROPEAN TOUR 2026

EUROPEAN TOURS

**TIM RIPPER OWENS**

with  
**JUDASPRIEST** **PRIEST** **ICED EARTH**

2026. MÁJUS 11. 20:00 ANALOG MUSIC HALL  
[TIMRIPPEROWENS.COM](http://TIMRIPPEROWENS.COM) [LIVESOUND.HU](http://LIVESOUND.HU)

# Six Feet Under

Embryonic Autopsy



2026. JÚNIUS 13. - A38 19:00

[FACEBOOK.COM/SIXFEETUNDER](https://FACEBOOK.COM/SIXFEETUNDER) \* [LIVESOUND.HU](http://LIVESOUND.HU)

# OMNIUM-GATHERUM

## A FINN PESSZIMIZMUS

*Az elmúlt év novemberében jelentette meg legújabb albumát a melodeath-színtéren mozgó a finn Omnium Gatherum. A May the Bridges We Burn Light the Way ugyan már a tizedik stúdióalbuma a többek közt az Insomnium és a Cemetery Skyline gitárosaként is ismert Markus Vanhala által vezetett zenekarnak, idehaza azonban többen annak dacára is csupán most fedezték fel maguknak a csapatot, hogy 15 éve már Magyarországon is rendszeresen fellépnek. Legutóbb februárban adtak koncertet a Barba Negrában, Gyuricza Tamás Marcell akkor beszélgetett a már harminc éve működő zenekar alapítójával.*

**T**alán nem is tudsz róla, de Magyarországon néhány zenei magazinban, illetve több zenei újságírónál, így nálam is a 2025-ös év top albumai között szerepelt az Omnium Gatherum új albuma. Szerinted mi lehet az oka annak, hogy a May the Bridges We Burn Light the Way az érdeklődés középpontjába került?

„Ó, jó az ilyesmit hallani, mert a kiadónál például soha senki nem tájékoztat bennünket ezekről az eredményekről. Ez szomorú, mert szerintem ez is feladatuk lenne, másfelől azért is nagyon fontosak lennének ezek a visszacsatolások, mert megerősítenének bennünket abban, hogy jó úton járunk. Ha végzünk ezzel az interjúval, első dolgom lesz, hogy a többieknek is beszámoljak róla. (nevet) Nos, ami a konkrét kérdést illetni, nem tudom megmondani. A May the Bridges We Burn Light the Way a tizedik albumunk, ami nem kevés. Nehéz lenne kitalálni, hogy ez a lemezünk mitől működött jobban, mint a korábbiak. Talán attól, hogy most alaposan rákészültünk a dalokra. Négy év telt el az előző album, az Origin megjelenése óta, volt tehát időnk dolgozni vele. Mi is úgy voltunk vele, ha már ez lesz a tizedik albumunk, akkor fektessünk bele kicsivel több energiát.



Azt éreztük mindannyian, hogy kell egy kis extra töltet, ugyanis jobb, erősebb albumot akartunk elkészíteni, mint az eddigiek. Az volt a célunk, hogy maguk a dalok kerüljenek a fókuszba. Csak turbó hajtást akartunk adni nekik, ahelyett, hogy egy újabb progresszív lemezt készítettünk volna.”

**Az Omnium Gatherum az északi melodeath-színtérhez tartozik, ám zenéteknek van egy nagyon egyéni színfoltja attól, hogy a nyolcvanas évek Amerikájának dallamosságával vegyítitek a stílust, vagy a Rush szellemiségét idézitek meg egyes dalaitokban, ahogy tettétek legutóbb a Walking Ghost Phase esetében. Honnan jött az ihlet ezekhez?**

„Nagyon sok olyan zenekar van Finnországban, ami a tipikus melankolikus melodeath irányzatot követi. Ebből a sorból mi valóban kilógunk valamelyest, s tényleg azzal próbálunk egyediek lenni, hogy a nyolcvanas évek zenéjét keverjük a dalainkhoz. Én azonban nem Amerikára gondolnék elsősorban, inkább a tradicionális európai metal zenekarokra, mint az Iron Maiden és a Judas Priest. Azokra, akik előszeretettel használnak ikergitáros megoldásokat. Nekem ugyanis ezek a zenék jelentik a gyökereimet. Persze, mint minden finn nemzetiségű zenésznek, nekem is dallamos death metal van a vénáimban, de közben igyekszem azt színesíteni az általam preferált stílusokkal. Ezért melodeath helyett én inkább heavy metalnak nevezném az Omnium Gatherum zenéjét. Ami pedig a Rusht illeti, imádom őket, de a zenekarból többen is nagy rajongói vagyunk, ezért nagyon jó hallani, hogy más is felfedezi az ő hatásukat

„Egy zenésznek muszáj hinnie abban, hogy az új albumával meg tud szólítani újabb embereket. És az is előfordulhat, hogy van olyan régi rajongó, akinek az új lemez nem tetszett, de az élet már csak ilyen.”

a zenénkben. Lényegében az a progresszív vonal, ami az Omnium Gatherumnál érvényesül, éppen a Rush miatt van.”

#### **Szerinted a *May the Bridges We Burn Light the Way* hozott új rajongókat a zenekarnak?**

„Remélem, hogy igen. Egy zenésznek muszáj hinnie abban, hogy az új albumával meg tud szólítani újabb embereket. És az is előfordulhat, hogy van olyan régi rajongó, akinek az új lemez nem tetszett, de az élet már csak ilyen. Amúgy elég sok pozitív visszajelzést kapunk, és a koncerteken is jól fogadja a közönség az új dalokat. Mindig akad néhány ember, főleg azok, akik a kezdetek óta követnek bennünket, hogy csak a régi dalokat akarják hallani, de többségében nagyon nyitott a közönség az új dolgainkra, tetszik nekik. Én pedig boldog vagyok attól, ha ezeket a visszajelzéseket látom.”

#### **Amiatt nem volt hiányérzeted, hogy a korábbi albumok nem értek el olyan szakmai sikert, mint a tavalyi nagylemez?**

„Nem mondanám, hogy a *May the Bridges We Burn Light the Way* sokkal sikeresebb lett volna, mint az előző albumok. Lehet, hogy Magyarországon igen, de máshol ennyire élesen nem tapasztaltuk ezt, ezért nem is gondolkodtam ilyesmin. Tudod, mi dalokat írunk, albumokat készítünk, koncerteket adunk, és reménykedünk abban, hogy valakinek tetszeni fog, amit csinálunk. Nincs értelme túlgondolni ezt az egészet, mert ha sokat rágódsz rajta, azt sem tudod értékelni, amid van, és csak boldogtalan leszel.”

#### **Nemrég jelentettétek be, hogy énekesetek, Jukka Pelkonen limfómában szenved. Mikor derült ki a betegsége?**

„Csupán három héttel a turnénk kezdete előtt. Képzelted, hogy mennyire lesújtott bennünket a hír. Éppen ma tudtam beszélni vele telefonon, és szerencsére már elkezdődött a kezelése. Most úgy néz ki, hogy működik a terápia, s Jukka

szervezete jól is fogadja, szóval van remény, de mégiscsak egy rákos megbetegedésről beszélünk, ami eléggé ijesztően hangzik. Igen, ez valóban nagy tragédia, s alaposan fel is borította a terveinket. Én azon a véleményen voltam, hogy mondjuk le a turnét, hiszen Jukka mégiscsak a frontember. Bármilyen posztra könnyű beugró személyt találni, kivéve a frontembert. Egy énekest mindig nehezebb helyettesíteni. A többiek viszont azon a véleményen voltak, hogy vállaljuk be, s Jukka is erre biztatott bennünket. Már annyira közel voltunk a turnéhez, illetve annyi pénzmozgás történt már a háttérben, hogy valóban nagyon nehéz lett volna kihátrálni belőle.

Átgondoltuk a lehetőségeket, megnéztük, hogy kivel tudnánk Jukkát helyettesíteni, és szerencsére rátaláltunk Henryre (*Henry Hämäläinen, a Shade Empire, a Halysis és a Neon Daemon énekes*), aki nagyszerű munkát végez. Nagyon jó átélni, hogy egyetlen panasz sem érkezett Jukka hiánya miatt. Persze, az emberek nagyjából tisztában vannak vele, hogy komoly egészségügyi problémái vannak, és mindenhol a támogatásukról biztosítanak bennünket. A metaltársadalom tehát ezúttal is bizonyította, hogy képes összefogni, ami valahol gyógyír arra a sok problémára, amivel szembe kell néznünk. Most az a legfontosabb, hogy Jukka meggyógyuljon. Mindannyian nagyon bízunk ebben, de a zenekar sincs könnyű helyzetben. Arra várunk, hogy mi lesz Jukkával, amíg ez ki nem derül, addig nem tudunk előre tervezni.”

#### **Eltudod képzelni, hogy fog még veletek dolgozni?**

„Mindenképpen. Már közölte is, ha rajta áll, akkor a nyári koncerteken ott velünk lesz. Ez azonban nem az ő döntésén múlik, hanem azon, hogy hogyan sikerülnek a kezelések, mit mondanak, s mit engednek meg neki az orvosok. Jukka nagyon ragaszkodik a zenekarhoz, ő mindenképpen tovább szeretne dolgozni velünk, és mi is visszavárjuk.”

#### **Azt mondtad, szerencsétek volt azzal, hogy rátaláltatok Henryre. Honnan rántottátok elő?**

„Nagyon féltünk attól, hogy találunk-e olyan személyt, aki be tud állni Jukka helyére. Nem volt könnyű a helyzetünk, s nemcsak azért, amit említettem a frontemberek pótlásával kapcsolatban. Én nagyon is pesszimista szemlélettel álltam

elébe a helyzetnek, úgy voltam vele, hogy ilyen rövid idő alatt szinte lehetetlen feladatnak tűnik megfelelő énekest találni. Ha lenne is olyan személy, akiben gondolkodsz, nem biztos hogy ráér, vagy már elkötelezte magát máshova, szóval én tényleg nem bíztam benne, hogy meg fogjuk tudni oldani Jukka helyettesítését. A basszusgitárosunk, Mikko (Kivistö) azonban ismerte Henryt, ezért megkérdezte tőle, hogy el tudná-e vállalni a turnét. Nagy meglepetésünkre azonnal szabadságot vett ki a munkahelyén, hogy meg tudja tanulni a dalokat, s mint látod, itt is van velünk. Annak ellenére, hogy egyáltalán nem bíztam az egészben, nagyon jól megy minden. Be kell ismernem, hogy tévedtem, és kérek mindenkit, nézzétek el nekem, hogy én egy pesszimista finn vagyok.” (nevet)

### **A zenekarban mindeközben egy másik személyi változás is történt, a gitáros Nick Cordle tavaly távozott közületek. Vele mi történt?**

„Zeneileg teljesen jól működött a dolog közöttünk, azonban Nick amerikai, és teljesen más a mentalitása, mint nekünk, finneknek. Olyan helyzet volt ez mintha nem is ugyanarról a bolygóról származnánk. Ezért egy idő után már úgy érezte jobbnak, ha kilép. Számunkra is tanulságos volt az eset, s ezért arra jutottunk, hogy talán jobb lenne, ha csupa finn alkotná a zenekart. Ezért aztán Joonas (Koto), a korábbi gitárosunk jött vissza.”

### **Nick az Arch Enemy zenésze volt, mielőtt belépett volna az Omnium Gatherumba. Abból tudatokat bármit profitálni?**

„Talán hozott pár rajongót, hiszen az Arch Enemy mégiscsak sokkal nagyobb zenekar. A menedzsmentjük azonban megkért bennünket, hogy ne adjunk túlságosan nagy promóciót ennek a sztorinak, azaz Nick belépését ne úgy jelentsük be, hogy hozzáteszük az Arch Enemy nevet is. Ezzel végülis egyet kellett értenem, mert miért is akarnád a saját zenekarodat egy másik névvel népszerűsíteni. Persze, a rajongók mindig szeretnek ebben a nagy metal családfában gondolkodni, így tőlünk függetlenül is hamar híre szaladt, hogy egy korábbi Arch Enemy-zenész szállt be az Omnium Gatherumba. Nick nagyon jó gitáros, sokat tanultam tőle, amíg velünk volt. S tudod, hogy mi az érdekes még? Ha jók az értesüléseim, az Arch Enemyben ugyanannyi időt töltött el, mint nálunk, és onnan is hasonló okok miatt távozott, mint tőlünk.”

### **Az fel sem merült bennetek, hogy egy gitáros felállással menjetek tovább?**

„Nem, hiszen az Omnium Gatherum dalai egy gitárral nem játszhatóak el élőben. Mi egy ikergitáros zenekar vagyunk, nálunk ugyanúgy szükség van két szólógitárosra, mint az Iron Maiden vagy a Judas Priest esetében. Én mindig is így képzeltem el a zenekart. Az Iron Maiden gitárosa, Adrian Smith hatására kezdtem el zenélni, a Stranger in a Strange Landben eljátszott szólója az első olyan dolog, amit meg tudnék említeni motivációként, hogy miért lettem gitáros.”

### **Vannak még olyanok, akikre példaképként tekinttél?**

„A nyolcvanas évek gitárosai, például Eddie Van Halen vagy Randy Rhoads. Aztán ott van Jeff Waters az Annihilator zenekarból és Chuck Schuldiner a Deathből. Ők mindketten nagy báványaim voltak, amikor elkezdtem gitározni. Nekik köszönhetően kezdtem extrémebb irányba haladni. De David Gilmour a Pink Floydból is nagy kedvencem volt, akárcsak Steve Lukather a Totóból. Nekik is nagyon fontos szerepük volt, ám az első olyan személy, aki miatt gitárt vettem a kezembe, mégiscsak Adrian Smith volt.”

### **Párhuzamosan több formációban játszol, s ezek különböző stílusúak. Van közöttük melodeath-zenekar, mint az Omnium Gatherum vagy az Insomnium, ott van a black metalt játszó I Am The Night, van egy klasszikus heavy metal formációd, az egy ideje inaktív Manitou, illetve nemrégiben a gótikus szintérré is kiléptél a Cemetery Skyline-nal. Melyik az a stílus, amelyik a legközelebb áll hozzád?**

„Ezt nehéz lenne megmondani. Nem igazán gondolok rajta hogy melyik lenne a kedvencem, hiszen pont azért van ennyi zenekarom, mert mindegyik más kínál, és mindegyik fontos a számomra. Talán az Omnium Gatherum és az Insomnium, amit legjobban élvezek, és ez a kettő közel is áll a egymáshoz. Ahogy a beszélgetésünk elején szóba került, az emberek a melodeath műfajhoz sorolják őket, ám az én világlépemben az Omnium Gatherum inkább heavy metal.

Az I Am The Night azért van, mert már egészen fiatalon ki akartam próbálni magam a black metal műfajában is, és most végre meg tudtam tenni. Furcsa egy élmény volt, de kétségkívül remek érzés. (nevet) A Cemetery Skyline létrehozása viszont a véletlen műve, és eleinte nem is számoltunk vele hosszabb távon, csak jó mókának tartottuk. Most persze már más gondolunk róla, s biztosra veheted, hogy lesz folytatása. A Cemetery Skyline nemcsak a zenéje miatt különleges számomra, hanem azért is, mert itt tiszta énekhang van. Minden zenekarom ad nekem valami újat, többé, gazdagabbá tesz, vagy egészen másfajta lehetőségeket kínál. Éppen mostanában kezdtem el az Insomnium következő albumán dolgozni. Pár napig semmi ihlet nem jött hozzá, viszont olyan téma eszembe jutott, amit majd egy Cemetery Skyline-dalhoz fel tudok használni. Ez szerintem nagyon jó dolog, hiszen nem kell folyamatosan azon görcsölnöm, hogy alkossak már végre valamit.”

### **Professzionális zenész vagy, aki a zenéből él?**

Igen, körülbelül 15 éve vagyok professzionális zenész, és nincs is időm arra, hogy bármi más csináljak mellette. Boldogsággal tölt el, hogy meg tudok élni a zenélésből.”

### **A jövődet is így képzeld el?**

„Nem látok magam előtt más utat, ezért remélhetőleg még jó hosszú ideig lehetőségem lesz rá. Akkor is, ha a turnézás fárasztó dolog. Most úgy néz ki, hogy még több részem lesz benne, hiszen a Cemetery Skyline is kezd rendes zenekarrá válni, így azzal is lesz egy rövidebb turném. Nagyon kezd betelni a naptáram, eléggé sűrű időszaknak nézek elébe, de örülök neki, hiszen ezt szeretem csinálni, s azt gondolom, hogy a jövőben is ezt fogom.”

### **Jackson gitárokat használasz. Miért döntöttél mellett a márka mellett?**

„Nem tudom, ismered-e azt a reklámszlogent, amit a Jackson használt: »Get the best, fuck the rest!« (nevet) Ez valóban így van, a Jackson a legjobb! Szerintem Randy Rhoads miatt alakult így, a nyolcvanas években valamennyi menő srácnak Randy Rhoads modellje volt, emiatt én is azt használtam. Szerintem a Jackson gitárok a legjobb metalgépek. Azok néznek ki a legjobban, azokon lehet a legjobban játszani. Mi más kéne még?” U



# DALOK AZ ÉLET SZÉPSÉGEIRŐL

Öt évnyi szünet után, április 17-én jelenik meg a dallamos rockzenei színtér kiválósága, a kilencvenes évek legelején indult, majd néhány rövidebb-hosszabb ideig tartó leállást követően 2011 óta újra aktív Hardline soron következő nagylemeze, a Shout!. Az album kiadását követően a zenekar turnéra is indul, a koncertsorozat állomásai között pedig Budapest is szerepel. Ez a két tényező bőven elegendő okot szolgáltatott Gyuricza Tamás Marcellnek ahhoz, hogy szóra bírja az egyetlen eredeti tagot, Johnny Gioeli énekest.



## HARDLINE

**A** Hardline neve kapcsán sokan még ma is a Double Eclipse albumra, valamint a Hot Cherie című dalokra gondolnak. Véleményed szerint a zenekar jelenlegi stílusa mennyire azonos azzal a zenével, amit az induláskor a testvéreddel, Joey-val és Neal Schonnal írtatok?

„Hmm, ez egy jó kérdés. Nem akarok, és nem is próbálok még egy ugyanolyan albumot írni, mint a Double Eclipse. Az egy utánozhatatlan klasszikus remekmű, amibe tényleg mindent bele tettem idején. Sosem próbáltam meg azzal a szándékkal dalokat írni, hogy nézzük már meg, tudunk-e még egy olyan albumot összerakni, mint a Double Eclipse, de amiket most hallok, az elég biztató. A visszajelzések szerint ugyanis a Shout! az a Hardline-nagylemez, ami a legközelebb áll a Double Eclipse-hez. Ez remek, és boldog vagyok miatta, de nem azért, mert valamiféle cél lett volna ez. Elsősorban saját magunknak írjuk a dalainkat, olyan módszer alapján, ahogyan mindig is. Ha tetszenek a rajongóknak, annak csak örülünk. Olyan ez, mint amikor elmész egy étterembe, hogy a kedvenc ételeddet, mondjuk egy jó rizottót egyél. Amikor megrendeled, azt szeretnéd, hogy

ugyanolyan rizottót kapj, mint bármikor máskor, s nem arra vágysz, hogy változtasson a szakács a receptjén. Nos, mi sem próbálunk új elemeket vinni a zenénkbe. Mi a Hardline vagyunk, a rajongók pedig azt fogják kapni, amire a név alapján számíthatnak.”

**A Double Eclipse azután jelent meg, hogy a grunge-hullám mindent leuralt. Az album sokak szerint ezért nem tudott olyan sikeres lenni kereskedelmileg, mint amit megérdemelt volna. Haragszol emiatt a grunge-ra, mint zenei műfajra?**

„Nem. Szerintem a zene pontosan arról szól, hogy szabadon fejezhesd ki, amit gondolsz, vagy érzel. A grunge abban az időszakban egy ilyen megnyilvánulás volt. Őszinte leszek, nem szerettem a grunge zenét, és most sem kedvelem, de ez a személyes ügyem. Tisztelem, mint műfajt, de ennyi. Azt tehát nem mondanám, hogy mérges vagyok rá, de nem tagadom, hogy csalódtam. A Double Eclipse tényleg egy remek album volt, csak rossz időpontban jelent meg. Az életben nagyon sok minden múlik az időzítésen. Vanak dolgok, amiken nem tudsz változtatni, bármennyire is

szeretnéd. Ez pontosan ilyen volt. Semmi befolyásunk nem volt arra, hogy mikor jelenjen meg a Double Eclipse. De annak ellenére is nagyon jól ment, hogy a grunge-hullám alatt adtuk ki. Felkerült a Billboard magazin listájára, és nagyon sok példányban kelt el. Túlélte a korszakot, és még mindig az egyik legjobb és legsikeresebb rockalbumként tartják számon, és nagyon sokan keresik még most is.”

**Az új albumon szereplő dalok közül több, például a Candy Love vagy a Welcome to the Thunder is olyan, mintha a '80-as években született volna. Amikor a Double Eclipse album készült, kerültek be a fiókba dalok, amiket aztán később elővettek, vagy mindig újakat írtatok?**

„Többnyire teljesen új dalokkal dolgozunk. Csak a Hardline II volt olyan, amin szerepelt egy korábbi dal. Egy olyan szerzeményünk, ami nem fért fel a Double Eclipse albumra. Azt leszámítva az összes nagylemezen csak ahhoz készült, s akkor újdonságnak számító szerzemények hallhatóak. Abban viszont egyet értek veled, hogy a Candy Love olyan, mint egy '80-as évekre emlékeztető dal, ami lehetne akár vicces is 2026-ban, de ez jött ki belőlünk. Nem azért, mert így akartuk, egyszerűen így sikerült. Emiatt azt is szeretném hoztátni, mert fontosnak gondolom, hogy sem mesterséges intelligenciát, sem hozzá hasonló számítógépes sz\*rásokat nem használunk. Nem szeretjük az ilyet, illetve nincs is rá szükségünk.”

**Nemrégiben volt szerencsém beszélni Axel Rudi Pellel, akinek zenekarában szintén énekelsz. Ő mondta, hogy nagyon jó vagy napfényről, bulizásról, az élet vidám dolgairól szóló szövegek megírásában, de az Axel Rudi Pell-dalok szövegeit nem bízná rád. Milyen témákban érzed igazán otthon magad?**

„Nos, valóban nem tudok dalszöveget írni boszorkányokról, sárkányokról, démonokról vagy Harley Davidson motorokról. Arról viszont igen, amilyen vagyok. Nézz csak rám. Én alapvetően egy vidám fickó lennék, aki élvezzi az életet, szeret élni. Én erről tudok gondolatokat megfogalmazni, ezért a Hardline dalai is az élet szeretetéről szólnak. Most például az jár a fejemben, hogy végre milyen jó lenne egyet horgászni. Mióta elkészült a Shout! az a legnagyobb vágyam, hogy horgászhasak. Szerintem művészként az lenne a dolgunk, hogy mindig önmagunkat adjuk. Ezért én mindig arról írom a szövegeimet, ami érdekel, és egyáltalán nem foglalkozom azzal, hogy mit gondolnak majd az emberek. Nekem az a célom, hogy az élet szépségeire mutassak rá.”

**Nincs ezzel ellentmondásban az új album egyik dala, a Glow, ami az elveszített állatainkról szól?**

„Hmm, ez is egy jó kérdés. Szerintem nincs, mert a Glow is a szeretet kifejezése, csak egy más szemszögből. Tudod, ha a zeneiparban dolgozol, sok minden kima-rad az életedből. Születésnapok, ünnepek, akár még a családi karácsony is. És sajnos néha akkor sem tudsz személyesen jelen lenni, ha végleg el kellene búcsúznod egy általad szeretett lénytől, legyen az ember, vagy akár kutya. Nem tudom, hányan vannak tisztában veled, de hatalmas kutyaimá-dó vagyok, akárcsak Alessandro. Rengeteg kutyát mentettem, mivel mindig is úgy voltam veled, hogy ezeknek az állatoknak annyira rövid az életük, hogy muszáj jobbá tennem azt. Ha te is kedveled az állatokat, vagy vallásos ember, akkor érteni fogod, amiről beszélek. Szóval otthon, Ameri-kában vannak kutyáim, ám a turnékra sajnos nem hozhatom őket magammal. A legutóbbi turném alatt két kutyámat is el kellett altatni, ami az egyik legrosszabb, legborzalmasabb eset volt, amit valaha is átéltem. Telefonon kellett döntést hozni róla, s nagyon megszenvedtem.

Tudod, ahogy öregszünk, egyre érzel-gősebbé válunk. Bár azt gondolnád, hogy minél idősebb vagy, annál keményebb szívű rockerré válsz, ám ez egyáltalán nem igaz. De nemcsak én jártam így, Alessandro is hasonló helyzetbe került. Ezért úgy dön-töttünk, hogy írunk egy dalt, aminek első része az állatok elvesztéséről szól, a máso-dik pedig egy emberéről. Ezzel a dallal adományokat fogunk gyűjteni. Mindegy, hogy mennyi pénz jön össze egy-egy kon-certen, azt mind oda fogjuk adni egy olyan állatvédő vagy jótékonyági szervezetnek, ami abban az országban működik, ahol éppen felléptünk.”

**Az albumon szerepel egy Scorpions-feldolgozás is. A When You Came Into My Life azonban nem tartozik a legismertebb Scorpions-dalok közé. Miért ezt választottátok?**

„Az a legviccesebb az egészben, hogy nem is ismertem ezt a dalt. Felőttként már egyáltalán nem gyűjtöttem, és nem is hallgattam albumokat, mert nem szere-tem, ha befolyásolva vagyok más előadók által. Nekem még sosem jutott eszembe olyasmi, hogy meghallgassak mondjuk régi Rainbow-számot azért, hogy abból merítsék ötletet. Ezt a Scorpions-dalt is véletlenül ismertem meg. Kaliforniában nyaraltam, hogy együtt lehessenek a csa-ládom tagjaival. A norvég barátaink is velünk voltak, és egyikük hallgatta ezt a dalt. Miután egyáltalán nem ismertem, de nagyon megtetszett, kérdeztem tőle, hogy mégis mi ez, amit hallgat. Mondta, hogy egy régi Scorpions. Hú, vágtam rá azonnal, hogy ugyan ismerek néhány Scorpions dalt, de ezt még sosem hallot-tam. Erre a barátom azt is hozzátette, hogy neki ez a kedvence. Ezek után úgy voltam veled, hogy akkor muszáj lenne valamikor megcsinálnom, mert tényleg nagyon jó dal, és megérdemelné, hogy még több ember-

hez eljusson. Nagyon sok erő van benne, remek lesz élőben játszani, és remélem, hogy az emberek is érezni fogják ezt.”

**Azt mondod, hogy felnőttként kevés zenét hallgattál, de gyermekkorodban azért biztosan voltak kedvenceid...**

„Hogyne. Például Ronnie James Dio, akinek nagy rajongója voltam, tulajdon-képpen az ő dalait hallgatva nőtem fel. Mielőtt meghalt, volt lehetőségem turnézni vele, hatalmas élmény volt. A Scorpions is szerettem, az a zenéjük is a gyermekko-rrom része volt. Arra is emlékszem, hogy az egyik barátomtól kaptam egyszer egy Judas Priest-albumot. Azzal jött, hogy bár ez Angliából származó zene, de min-denképpen meg kell hallgatnom. *(nevet)* Nekem amúgy nem volt bajom az angol zenekarokkal, hiszen a hetvenes években többnyire még azokra voltam rákattanva. A Black Sabbathra, Rainbow-ra, majd innen fejlődtem abba az irányba, ahova jutottam. De voltak más kedvenceim is, például az April Wine, amit szintén renge-teget hallgattam.”

**Kiket tartasz a legjobb énekesek-nek?**

„Klaus Meine-t a Scorpionsból mindig tiszteltem a hangja miatt. Pavarottit is nagyon szeretem. Ő, ember, egy ilyen kér-désre túl nehéz válaszolni, mivel rengeteg remek énekes van. Freddie Mercury. Őt például nem szeretném kihagyni. Attól kezdve, hogy megismertem a Queent, hatalmas Freddie-rajongóvá váltam. Még akkor is, ha magát a Queent annyira nem szerettem. Freddie-nek azonban minden-képpen helye van a kedvenceim között. Nagyon tiszteltem a munkáját, és azt is, ahogyan dalokat írt.”

**A Shout! öt évvel a legutóbbi album, a Heart, Mind and Soul után jelenik meg. Miért kellett ennyi időt vár-nunk?**

„Leginkább azért, mert az elmúlt idő-szakban mindenkinek nagyon sok dolga volt. Nem mintha nem a Hardline lenne a prioritásunk, de mindannyian nagyon elfoglalt zenészek vagyunk, és ez ala-posan be is határolja a lehetőségeinket. A másik fontos ok, hogy kiadót váltottunk. Szerencsére ez zökkenőmentesen ment, hiszen az SPV-vel már több mint húsz éves kapcsolatunk van az Axel Rudi Pell miatt, de azért így is volt vele teendő. Szóval ez a két oka volt annak, hogy ennyit csúszott az új album, de végre itt vagyunk már veled a megjelenés előszobájában.”

**A Shout! album kiadása után turnéra indultok, méghozzá elég hosszúra. Ez azt jelenti, hogy egy kicsit jobban fel akarjátok pörgetni a zenekart?**

„Új album, új kiadó, ez mindenkép-pen új lépés a Hardline-nak, szóval igen.

Szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni a zenekarra, de az szintén célunk, hogy olyan estét adjunk az embereknek, amit nem felejtnek el egyhamar. Tudod, ha már kimozdulnak otthonról, és ilyen drága benzinár mellett úgy döntenek, hogy eljőnek megnézni bennünket, ráadásul jegyet is vesznek, ahelyett, hogy azt a pénzt egy finom vacsorára költenék valamelyik menő étteremben, úgy tényleg megérdemlik, hogy jól érezzék magukat. Olyan produkciót kell nyújtanunk számukra, amitől leesik az álluk. Nagyon örülök, hogy újra ott lehetünk Budapesten, mivel az ottani koncertjeink mindig is nagyon jól sikerültek. Imádom azt a gyönyörű várost, az különösen tetszik benne, hogy rengeteg rockrajongó él ott.”

**Azt írja a kiadó, hogy a Shout! már a 108. albumod, amin énekelsz. Ez örületes szám. Honnan van hozzá ennyi idő és energiád?**

„Az energiával sohasem volt bajom. Nagyon szerencsések a génjeim, úgy kelek fel, hogy már azonnal készen is állok a munkára. Tisztában vagyok vele, hogy speciális képességeim vannak, és mindent

megteszek azért, hogy ezek minél tovább megmaradjanak. Nem dohányzom, nem iszom alkoholt, próbálok egészségesen étkezni. Nagyon odafigyelek arra, hogy mit, s mennyit eszem. Emellett rengeteget edzek, főleg akkor, ha turnézom. Próbálok kondícióban lenni, egészséges maradni. Mentálisan jó formában vagyok, a hangom úgyszintén remek állapotban. Szerintem rengeteg ember van, aki ölne azért, hogy olyan DNS-sel rendelkezzenek mint én, olyan karrierje legyen a zenében, mint nekem. Amíg nem mondják az emberek, hogy már nem jó a hangom, addig nem szeretném abbahagyni.

Hamarosan kezdődik az Axel Rudi Pell-turné, majd ahogy az befejeződik, két napra rá a Hardline-nal indulunk útnak. Idén decemberben lesz egy Crush 40-turném is. Nagyon várom már, mert a Crush 40 a legkedvesebb projektem azok közül, amiben valaha is részt vettem. Extra látványos show-t tervezek hozzá, már több millió dollárt öltem bele. Két évre előre, 2027 végéig teljesen be vagyok táblázva. Utána azonban mindenképpen el fogok menni horgászni.”

**Az említett 108 album közül sok számítógépes játékokhoz kapcsolódik. Ezeket üzleti megfontolások alapján vállalod, vagy más okai is vannak?**

„Soha semmit nem csinálok csupán az üzlet miatt. Tisztában vagyok vele, hogy ezekből a számítógépes zenékből sok pénz folyik be, de sosem így fogom fel, és ugyanolyan művészi igénnyel igyekszem megfelelni annak a feladatnak, mint a Hardline-albumok esetében. Csak az foglalkoztat, hogy amit kiadok a kezeim közül, az mindig feleljen meg a saját elvárásaimnak. Nézd, több millió albumot adtam el ezekből a zenékből. Az életem legsikeresebb projektje ez. Talán az egész zeneiparban ez az egyik legsikeresebb dolog. A számítógépes zenék kapcsán olyan művészekkel dolgozhattam együtt, mint Jim Carrey és Keanu Reeves. S mindez egy kis kék sün (*Sonic*) miatt történt, amit annyira imádnak az emberek. Olyan emberek, akik orvosok, tudósok, atomfizikusok lettek. Ezek a zenék az életük egy részét jelentik. Kapcsolatot a gyermekkorukkal. És emiatt az én életemnek is egy nagyon fontos részét adják. Nagyon hálás vagyok, hogy dolgozni tudok ebben az iparban.” U

**„Szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni a zenekarra, de az szintén célunk, hogy olyan estét adjunk az embereknek, amit nem felejtnek el egyhamar.”**

NEAL  
MORSE  
BAND

NMB

## Minden zene értékes

*Neal Morse a kortárs zenei élet egyik legkülönlegesebb alakja. Az eleinte a Spock's Beard révén ismertté vált énekes-zenészdalszerző az immár három és fél évtizedes karrierje során az említett zenekar mellett olyan izgalmas projektben vett részt, mint a Transatlantic, a Flying Colours vagy a saját nevét viselő Neal Morse Band. Emellett szólístaként is rendkívül termékeny, a saját neve alatt kiadott albumainak száma megközelíti a harmincat. Munkássága leginkább a modern progresszív rockzenei színtérhez köthető, ugyanakkor hívő keresztényként a hit is meghatározó szerepet játszik karrierje alakulásában. 2026 februárjának végén a Neal Morse Band L.I.F.T. címmel új nagylemezt jelentetett meg, Gyuricza Tamás Marcell ezen album kapcsán beszélgetett a zenésszel.*

**A** kiadó tájékoztató szövege szerint a L.I.F.T. egy olyan ember útját követi nyomon, aki szeretne valami nála nagyobbhoz tartozni, ami az én értelmezésemben jelenthet egy felsőbbrendű lényt, akár magát az Istent is. Jól gondolom, hogy ilyesmiről van szó?

„Nos, erre lehetne akár egy határozott igen is válasz, de azért nem ennyire direkt a megközelítés. Az albummal kapcsolatos elképzelésem inkább olyasmiből indult ki, mint amikor gyermekként azt érzed, hogy tartozol valahova. Nem tudom, hogy neked megvolt-e ez az érzés, hiszen nem vagyunk egyformák, de amikor én gyermek voltam, nagyon határozottan voltak ilyen gondolataim. Elég jónak mondható gyermekkorom volt. Boldog voltam, élveztem az életet, és azt éreztem, hogy része vagyok valaminek, tartozom valahova. Amikor tini leszel, és már egy kicsit más szemmel nézed a világot, akkor valamilyen szinten lázadóvá, akár tagadó szemléletű emberré válsz. Eltávolodsz azoktól az értékektől, akik addig fontos szerepet töltek be az életedben, s talán már a családodhoz sem kötődsz annyira. Aztán felnőttként világot látsz, és

hirtelen rádöbben, hogy nincs minden úgy, ahogy gyermekként gondoltad, ezért haragot, bánatot érzel. Megvisel lelkileg. Újragondod az életedet, és megpróbálsz visszatérni azokhoz az álmokhoz, amiket a gyermekkorod óta magadban hordozol. Ez egy olyan utazás, amit sokan átéltek már. Hogy tartozol valahova, majd amikor elveszted ezt az érzést, akkor útnak indulsz, hogy újra megtaláld. A L.I.F.T. album erről az érzésről, erről az útról szól. Arról, hogy elveszted a valahova tartozás érzését, egyedül maradsz, majd egy felsőbbrendű lényhez, Istenhez fordulsz vigaszért. Nem akarom ráerőltetni a hitemet senkire, de szerintem egyértelmű, hogy a Reaching című dalban, annál a résznél, amikor azt éneklek, hogy „oh, Father”, valójában az Istenhez imádkozom a bajban. És miután ő megsegített, újra visszatér beléd az érzés, hogy tartozol valahova, s hogy mindig is szerettek. Ez a lényege ennek az utazásnak.”

**A L.I.F.T. tehát egy újabb konceptalbum, amiben a hitedről vallasz?**

„Igen, határozottan annak mondanám, egy konceptalbumnak. A hit nagyon fontos számomra. Úgy gondolom, ez az album is ajándék Istentől. Azt azonban nem várom el másoktól, hogy ugyanígy érezzenek. Mindenki a maga útját járja. Van, aki össze tudja kapcsolni a dalokat a hittel, s van, aki nem. Én próbálok megadni hozzá a lehetőséget, de mindenki úgy értelmezi a dalokat, ahogyan ő gondolja. Engem Isten és Jézus szólít meg az album által, arról beszélnek a dalok, hogy hogyan hoztak vissza az Úrhoz. Ez az egyik legszebb dolog az életemben, Istenről írni, aki mindig mellettem van.”

**Mit takar az album címe, a L.I.F.T. mozaikszó?**

„Valójában nincs konkrét jelentése, de arra nagyon jó, hogy ötleteljenek rajta az emberek, és én magam is sok verziót hallottam már vele kapcsolatban. Az a fickó, aki közvetlenül előttem készített velem interjút, meg volt győződve arról, hogy a négy betű négy fogalmat takar: love, intimacy, faith, trust (szeretet, intimitás, hit, bizalom). Ha jól emlékszem, ezeket mondta. Én nyitva hagytam ezt a kérdést, gondoljanak az emberek azt, amit akarnak. Egy kicsit vicces is látni, hogy néha miket találnak ki. Sok lehetőség van. Randy (George, basszusgitáros) például azt mondja erre: »life in fun times« (élet vidám időkben).”

**Mit jelent számodra a zene?**

**Egy eszköz a szöveges üzeneteid célba juttatásához, vagy inkább a szöveg az, ami felerősíti a zene mondanivalóját?**

„A zene olyan, mint az étel. Nagyon sokféle étel létezik, és bár mindegyiknek ugyanaz a funkciója, de egészen más a lényegük. Ott van például a gyors reggeli, amit általában pillanatok alatt elfogyasztasz. A vacsorát viszont nem. Nemcsak azért eszel vacsorát, hogy táplálékhoz juttasd a szervezetedet, ott az is cél, hogy leülj a családoddal beszélgetni. Ugyanígy vagyok a zenével is. Számomra minden zenének értéke van, a funkciójuk azokban más. Egy rövid popdal is értékes, amit az autóban hallgatsz, és egy konceptalbum is, ami a Teremtővel való kapcsolatodat mutatja be.



„Nem gondolom, hogy minden zenének gondolatébresztőnek kell lennie. Van olyan zene, aminek az a funkciója, hogy szórakoztasson.”



Abban nem hiszek, hogy mindenkinek grandiózus nagy művekben kell gondolkodnia, vagy minden zenének epikusnak kell lennie. Még csak azt sem gondolom, hogy minden zenének gondolatébresztőnek kell lennie. Van olyan zene, aminek az a funkciója, hogy szórakoztasson. Nekem is vannak olyan dalaim, amelyek önmagukban értelmezendők, gyakorlatilag arra születtek, hogy szórakoztassanak. Ilyeneket a leggyakrabban akkor szoktam írni, amikor nyaralok a családommal. Amikor jól szoktam érezni magam, mondjuk a verandán ülve, kezemben az akusztikus gitárral. Ilyenkor szoktam arról írni, hogy jól érzem magam, és boldog vagyok. Ez is remek dolog, nem kell mindig magasztos érzésekről szólnia a zenémnek. A zene nagyon sok mindenről szólhat, nagyon sok mindent kifejezhet, ez benne az egyik legjobb dolog.”

**A Neal Morse Band-albumok csupán a te elképzeléseid alapján születnek, vagy a zenésztársaid is hozzájárulnak a dalszerzéshez?**

„Minden esetben hozzájárulnak ők is. A L.I.F.T. album nyitó dalának bevezető zenéjét például Bill (*Hubauer, billentyűs*) írta. Eredetileg egy zongorán megkomponált darab volt, amire ráénekeltem. Az albumon hallható zene többségét persze én írtam, de a különböző hangszeres részeket közösen dolgoztuk ki a többiekkel. Mindenki nagyon sok ötletet hoz, és ezeket közösen beszéljük át. Egy album elkészítése ugyanis nemcsak abból áll, hogy dalokat írunk, és azokat egy meghatározott sorrendbe rakjuk, minden apró kis részletnek ugyanolyan fontos szerepe van.”

**A szólóalbumaidat általában ugyanazokkal a zenésztársakkal készíted, akik a Neal Morse Band tagjai is egyben. Te miben látod a fő különbséget a két projekt között?**

„Elsősorban a zenében. A zenekarnak is van egy sajátos arculata, és a szólóalbumaimnak is. Ott vannak például a Joseph albumaim (*The Dreamer – Joseph: Part One, 2023* és *The Restoration – Joseph: Part Two, 2024*), amelyek egészen más arculattal bírnak, mint a NMB-albumok. Más a hangulatuk, más érzést hordoznak magukban, más az identitásuk. Mondhatni, olyan ez, mint amikor főzöl. Ha másféle fűszert használsz, teljesen más íze lesz az ételnek.”

**A Neal Morse Band a megalakulásától fogva, azaz 2015 óta ugyanabban a felállásban zenél. Őszintén szólva, egy kicsit félted tőle, hogy a dobos Mike Portnoy elveszítéssel azzal, hogy visszatért a Dream Theaterbe. Felmerült ennek a lehetősége?**

„Beszélte róla nekünk, mielőtt bármi is történt volna. Elmondta, hogy megnyílt a lehetősége annak, hogy visszatérjen. Azt is elmondta, hogy még egyáltalán nem biztos, hiszen sok megbeszélés szükséges ahhoz, hogy mindenki meghozza a döntését, de bármi megtörténhet, így akár az is, hogy visszatér a zenekarba. Tehát jó előre szólt róla, hogy ne érjen bennünket váratlanul az ügy. Nagyon kedves volt, és korrekt, hogy beszélt nekünk minderről. Azt is hozzátette, ha visszatér a Dream Theaterbe, akkor is szeretne velünk dolgozni. Ez azonban azzal is együtt járhat, hogy várunk kell rá. Ki kell várunk azt, hogy szünete legyen a Dream Theaternél.”

# „Ha van jó album, akkor kell lennie olyanak is, ami nem sikerül annyira jól. Ha van a karrierednek csúcspontja, akkor van mélypontja is.”

Engem nagyon meghatott, hogy ennyire fontosak voltunk neki, és annak ellenére is tovább akar dolgozni velünk, hogy az elfoglaltságai jelentősen megnövekedtek. Mike nemcsak a zenésztársam, hanem nagyon kedves barátom is, akit nem láttam volna olyan sokszor, ha nem készítettünk közösen ennyi albumot, és nem turnézunk együtt olyan sokat.”

**Nagyon termékeny zeneszerző vagy, csak az utóbbi öt évben legalább tíz, de lehet, hogy még annál is több olyan stúdióalbum jelent meg, ami hozzád köthető. Honnan van benned ennyi kreativitás és energia?**

„Szerintem Istennel való kapcsolatomnak köszönhető. A legjobban az befolyásol. Gyakran előfordul, hogy kora reggel, mondjuk fél ötkor, amikor még félálomban vagyok, érzem, ahogy az Úr suttog a szívemben. Útmutatást ad ahhoz, hogy zenét írjak. Nem konkrét dallamokat hallok, hanem azt érzem, hogy most kell leülnöm a zongorához, vagy kezembe vennem a gitárt. S valóban ezt teszem. Felkelek, és nekiállok zenélni, amiből általában mindig valami jó születik. Imádom így dolgozni, hiszen ilyenkor a szeretet befolyásol. Bármit ad Isten, azt mind fel akarom használni. Ő az, aki az ajándékot adja, de nekünk kell tudni, hogy mit kezdjünk vele. Meg kell dolgoznunk érte.”

**Hogyan képzeljük el egy olyan napodat, amikor nincs ihleted?**

„Ó, nagyon sok mindent csinálok a zenélésen túl is. Igyekszem minél több időt tölteni a családommal. Már unokáim is vannak. Amikor nem zenével foglalkozom, akkor nagyon sokat vagyok velük, de sok időt töltök templomban is. Nagyon szeretek továbbá síelni. Sok minden van, amit élvezek, próbálok kiegyensúlyozni az életem.”

**A karriered során több különböző formációban is zenéltél. Általában mindet sikerre vitted. Volt olyan próbálkozásod, amire azt mondanád, hogy nem úgy alakult, ahogy eltervezted?**

„Semmi ilyen nem jut eszembe, szerintem sem volt olyan kreatív projektem, ami rosszul sikerült volna. Persze, vannak albumaim, amik kevésbé voltak sikeresek, de ez természetes. Ha van jó album, akkor kell lennie olyanak is, ami nem sikerül annyira jól. Ha van a karrierednek csúcspontja, akkor van mélypontja is. Azt viszont egyik projektemre sem mondanám, hogy nem volt sikeres. Inkább úgy fogalmaznék, hogy »á, igen, ez nem annyira erős, mint egy másik«, de ilyen mindenkinek a karrierjében előfordul.”

**A Transatlantic egyértelműen a csúcspontok közé tartozott. Az a zenekar valóban végleg a múlté?**

„Úgy néz ki, hogy igen. Nem szeretem azt mondani, hogy soha, de nagyon úgy néz ki, hogy vége. Mike ugyebár vissza-

tért a Dream Theaterhez, és azzal, hogy a Neal Morse Bandet is csinálja mellette, bőven leköti az összes idejét, nem hiszem, hogy a Transatlantic is beleférne még a naptárába. Nem látom annak a lehetőségét, hogy abból bármi is lenne még. Legalábbis egyhamar.”

**Figyelemmel követed a progresszív rockzenei színtér alakulását?**

„Nem nagyon. Kevésbé foglalkozom ilyesmivel, idén például a Progressive Rock Cruise-ra (*a 70.000 Tons Of Metal hajó mintájára létrehozott progresszív rockzenei utazó fesztivál*) sem mentem el. A legtöbb új zenét, az új zenekarokat általában ott szoktam megismerni. Tavaly remek volt, nagyon sok jó zenekart láttam, egészen fiatalokat is.”

**Kiket hallgatsz, amikor a magad szórakoztatására választasz zenét?**

„Sok mindenkit, és sokféle zenét. Például nagyon sok jazzt. Miles Davis nagy kedvencem, de szeretem a Genesis és a Yes albumait is. Sokszor előfordul, hogy nem tudatosan választok, hanem bekapcsolom a Pandora alkalmazást, és amit felkínál, azt hallgatom meg. Nagyon sok jó zene érhető el általa. Szoktam is mondani a srácoknak, akikkel együtt dolgozom, hogy mennyire élvezem, amikor felfedezek valami olyasmit, ami megtetszik.”

**Tavaly volt harminc éve, hogy az első Spock's Beard-album megjelent. Azt el tudod képzelni, hogy valaha is együtt zenélt még a régi zenekaroddal?**

„Az esély erre is megvan, de azt nem látom, hogy hamar megtörténne. Ez az évem már nagyon tele van, de mindig nyitott vagyok az új dolgok iránt, mert soha nem tudhatom, hogy Isten mit szán nekem.”

**A Spock's Beardben együtt zenéltél a testvéreddel, Alannel. Vele milyen a kapcsolatod?**

„Jó. Gyakran beszélünk, a legtöbbször persze arról, hogy éppen mi van a családunkkal, a gyerekekkel. A zene ritkában kerül szóba, de azért kölcsönösen érdeklődünk egymás terveiről. Éppen most készít egy új szólóalbumot, ami nagyon izgalmasnak ígérkezik.”

**Mire vagy a legbüszkébb az életedből?**

„Szerintem a gyerekeimre és az unokáimra. Jónak érzem a zenét is, aminek részese lehettem. Nagyon izgatott vagyok amiatt, hogy mit hoz ez az év, ugyanis Brother Andrew címmel írtam egy musicalt, amit hamarosan színpadra állítanak. Houstonban, a George Theaterben mutatják be április elsején, és egészen április 26-ig műsoron lesz. Ez nagyon izgalmas, de azt is várom, hogy mit tartogat még a jövő a számomra.” ♪





# Green Carnation

## Északi melankólia, norvég progresszivitás

*A norvég Green Carnation nagy fába vágta a fejszéjét. Az eredetileg Tchort gitáros által 1990-ben alapított, ám csak kb. egy évtized után aktivizálódó zenekar pár évvel ezelőtt úgy döntött, megvalósítja azt a tervet, amely először a zenekar magnum opusának tekinthető 2001-es Light Of Day, Day Of Darkness album után merült fel, nevezetesen egy trilógia elkészítése. A munka oroszlánrészét már elvégezte a Kristiansand városában élő csapat, az első rész A Dark Poem Part I: The Shores Of Melancholia címmel jelent meg tavaly szeptemberben, a második album, a Sanguis, idén áprilisban lát napvilágot. A rendkívül aktív és kreatív zenekar történéseiről Kjetil Nordhus énekes számolt be Milán Péternek.*

SZÖVEG: MILÁNN PÉTER · FOTÓ: LARS GUNNAR LIESTÖL

**H**amarosan megjelenik A Dark Poem trilógia második része, a Sanguis. A zenei tartalom utal a zenekar korai időszakára, nevezetesen a Light Of Day, Day Of Darkness című második albumra. A Green Carnation pályája több szempontból is egészen más volt a kezdetekkor. Kérlek, beszélj ezekről az izgalmas évekről, melynek része volt a Journey To The End Of The Night debütalbum.

„A Light Of Day, Day Of Darkness volt a legelső felvételem énekesként. Tchort hívott meg a zenekarba, miután az első lemezt követően át akarta alakítani az egész felállást. Egy olyan csapatot szeretett volna összeállítani, amely meg tudja valósítani az ambícióit egy egyórára dalra vonatkozóan. Nulla stúdiós tapasztalattal elfogadtam a meghívást, úgy, hogy nem sokat tudtam a projektről. Semmilyen kompromisszumot nem akartunk kötni az anyaggal és természetesen ez a lemez hozta meg számunkra az áttörést; egy olyan album, amely kultikus státuszt ért el az évek során.”

**Ha már mindjárt az elején a korai időszakról esett szó, tudvalévő, hogy a Green Carnationt ezer szál fűzi egy másik progresszív/atmoszferikus zenekarhoz, az In The Woods...-hoz. E közös történettel kapcsolatban mit tudnál felidézni?**

„Mindannyian egy kisvárosban élünk Norvégiában. Annak ellenére, hogy csak százezren lakják a várost, a zenei színtér figyelemre méltó, akkor is, ha egészen kicsi. Tehát mindenki ismer mindenkiket. (Vicces kiegészítés: miközben épp leültem, hogy megválaszoljam ezt az interjút, összefutottam Jan

**„A kettes albumra már le kellett csendesednünk, mivel az első részhez képest ez inkább egy befelé forduló lemez.”**

Transittal, az In The Woods... eredeti énekesével. Meg is iszunk utána egy sört.) Természetesen voltak közös tagok a két zenekarban, és követtük egymás pályafutását. Ennek ellenére soha nem turnéztunk együtt, de épp keressük ennek lehetőségét.”

**Egy óriási munkát igénylő trilógiáról sokat lehet beszélni, aminek a második része a napokban fog megjelenni (az első lemez, a The Shores Of Melancholia 2025-ben jött ki). Egy ilyen nagylélegzetű műről legalább olyan nehéz kérdezni, mint megírni és felvenni az anyagot. Hogy születik az ötlet egy olyan zenekartól, mint a Green Carnation, amely már jelentékeny életművel rendelkezik?**

„Az ötlet valójában már a Light Of Day, Day Of Darkness megjelenését követően megszületett. Mégis mit kellene csinálnunk egy ilyen album után? Dupla lemezekről tárgyaltunk, trilógiákról, de végül más utat választottunk, inkább a rövidebb, rockosabb dalok lehetőségeit térképeztük fel, és három további lemezen terjeszkedtünk tovább különféle stílusokat felfedezve. Amikor tízévnyi szünet után 2016-ban visszatértünk, eldöntöttük, hogy folytatjuk tovább a zenekart, új zenét írunk, újra felmerült a trilógia ötlete. Stein Rogerrel hosszan beszélgettünk a témáról, feltettük magunknak a kérdést, hogy valóban úgy gondoljuk-e, hogy megvan még bennünk, ami ehhez szükséges. Bár a munka mennyisége még jóval nagyobb volt, mint amire előzetesen számítottunk, örülök, hogy arra a következtetésre jutottunk, hogy megvan bennünk az, ami a projekthez kell.”

**Manapság lemeztrilógiát kiadni felér egy „ellentámadással” a jelenlegi trendekkel szemben, amikor sokan csak egyes számokat hallgatnak, és ami még rosszabb, sokszor telefonokon. Ugyanakkor a Green Carnation soha nem volt az a zenekar, amely sokat törődött volna a trendekkel és a népszerűségahajhászással. Mít gondolsz erről?**

„Teljesen igazad van. Sokszor viccelődünk is azon, hogy mi mindig homlokegyenest az ellenkezőjét tesszük annak, amiről a trendek szólnak. De ez a zenéről és a művészetéről szól, ez nem népszerűségi verseny. Azért választottuk ezt a formát, mert erre volt szükségünk ahhoz, hogy el tudjuk mesélni mindazt, amit szeretnénk a zenén, a szövegeken és a lemez illusztrációin keresztül.”

**Felmerült bennem egy kérdés a trilógia már megjelent két fejezete kapcsán: a három album anyagát egyszerre vettétek fel, vagy külön-külön dolgoztatok a két megjelent lemezen? Ez lesz a helyzet a harmadik részszel is?**

„A legutolsót kivéve mindegyik dal ugyanabban a periódusban született (2018–2024), és 2024 áprilisától decemberéig dolgoztunk a stúdióban. Az utolsó számot 2025 nyarán és 2026 januárjában vettük fel. Nagy örömmel tölt el, hogy több felvételt már nem kell készítenünk. Ezt a projektet alaposan meg kellett tervezni, és szerencsére úgy tűnik, minden a tervek szerint alakult.”

**Hogyan fogalmaznád meg a különbségeket a trilógia két állomása között? Mennyire tudatosan írtátok a zenét a két lemezre?**

„Egyik dalt sem úgy írtuk, hogy bármelyik lemezhez is passzoljon. Akkor döntöttük el, hogy melyik dal melyik lemezre kerül, miután megírtuk valamennyit, és arra törekedtünk, hogy az egyes lemezek megálljanak a maguk lábán, de együtt is értelmet nyerjenek. Ez nem egy olyan történet, amely elkezdődik az első dallal és befejeződik az utolsóval, ily módon nagy szabadsággal rendelkezünk, hogy a lemezeket a lehető legkedvezőbb módon állítsuk össze. Természetesen voltak olyan dalok, amelyekről éreztük, hogy összetartoznak, így ezek ugyanazon az albumon találhatóak. Míg az első részen 'teljes gózzal' mentünk előre, a kettes albumra már le kellett csendesednünk, mivel az első részhez képest ez inkább egy befelé forduló lemez.”

**Ha vetünk egy pillantást a Green Carnation gazdag diszkográfiájára, láthatjuk, hogy a zenekar széles zenei palettáról merít, kezdve a black/death metaltól a folk hatásokon át egészen a progresszív rockig és egyéb elemekig. Nem megerőltető rátalálni a megfelelő „belső hangra” egy olyan zenekar részéről, amely sok forrásból táplálkozik? Úgy értem, megtalálni azt a szálát, amely révén minden összeáll...**

„Nem nevezném megerőltetőnek, nekünk zenekarként ilyen a hangzásunk. A megszólalásunk meg is változna, ha új személy érkezne a zenekarba. Mivel évek óta stabil a felállásunk – úgy gondolom –, rendelkezünk egy ránk jellemző, felismerhető hangzással.”

**Mivel a Green Carnation számos tekintetben progresszív zenekarnak tekinthető, érdekelne, miként határoznád meg a „zenei progresszió” fogalmát a harmadik évezredben.**

„Számomra azt jelenti, hogy nincsenek zenei határok, magabiztosan teszed, amit helyesnek érzel. Azt is jelenti, hogy a jelenre és a jövőbe tekintesz (zenei értelemben), inkább, mint hogy a múlttal lennél tekintettel. Ugyanakkor megvan az a bizonyosság is, hogy a zenésztársaid is kellőképpen színesítik a zenét, mint azt az előző kérdés kapcsán is érintettem.”

**Az énekdallamok fontos szerepet játszanak a Green Carnation zenéjében. Kjetil, kérlek, beszélj arról, hogyan dolgoztál az ének témákon.**

„Énekesként mindig kihívások elé állítod magad, és remélhetőleg fejlődsz azon a téren, ami az erősséged, emellett új dolgokat is sikerül kipróbálnod.”

**Endre Kirkesola, aki producer, hangmérnök és zenész egy személyben, tavaly billentyűs hangszeren csatlakozott a Green Carnation legénységéhez, felváltva Kenneth Sildent.**





### **Mi állt a változás hátterében?**

„Egészen egyszerű az ok. Kenneth több időt akart szánni a saját projektjeire, és mi ezt tiszteletben tartjuk. Amikor átbeszéltük, hogy kit tudnánk bevenni Kenneth helyére, természetes volt, hogy Endrét kérjük fel. A produceri teendők mellett billentyűsként eddig is részt vett a zenekar munkájában. Szerencsére elfogadta a felkérést, és mi is szerencsések vagyunk, hogy velünk van.”

### **Feltételezem, hogy nem könnyű röviden visszaadni A Dark Poem koncepcióját, de összefoglalnád, mi a trilógia lényegi mondanivalója?**

„Az aggodás a bolygóért, a szeretteidért, a melankólia szépsége, és remélhetőleg mindeközben némi remény is felvillan.”

### **Mint az albumcím is sugallja, a Green Carnation zenéjének van egy költői vénája, ami az erőteljes vizuális megjelenítéssel is harmonizál. A borítót ismét Niklas Sundin készítette, akivel régóta dolgoztok. Miért ő a tökéletes választás számotokra?**

„Azért ő, mert 100%-ig ért bennünket. Már 25 éve dolgozunk Niklasszal, és e projekt kapcsán rendkívül nagy fontossággal bírt számunkra, hogy olyan személlyel dolgozzunk együtt, aki átlátja és kihívásnak tekinti azt a komplex feladatot, amit ezzel a trilógiával szeretnénk megvalósítani. És Niklas megcsinálta. Újra. Emlékszem, hogy szóhoz sem jutottunk, amikor Niklas felvázolta az ötleteit a trilógiához. Komoly reményeink voltak, de amit bemutatott, az természetesen gyönyörű, emellett annak a lényegére tapintott rá, amit el akartunk mondani ezzel a művel.”

### **Biztosan tudsz arról a jelenségről, hogy az MI, vagyis a mesterséges intelligencia végezne alkotó tevékenységet. Mi a véleményed erről?**

„Gondjaim vannak annak megértésével, hogy az MI alkotó tevékenységet végez. Azt értem, amikor az emberek az MI-t hívják segítségül például egy fotóhoz, de ennek véleményem szerint, semmi köze nincs a művészethez. Ez csak praktikus segítség. Ha például az MI által generált zenéről kérdeznél, ez meglátásom szerint annyira érdektelen, hogy nincs is igazán mit mondanom erről.”

### **Vannak eltérések a zenekar stúdiós és koncertfelállása között. Hogyan kezelitek ezeket a személyi különbségeket és mennyiben térnek el a dalok lemezzváltozatai az élőben előadott verzióktól?**

„Nem olyan nagyok ezek az eltérések. Mivel Tchort szünetet tartott abban az évben, amikor felvettük a trilógiát, Stein Roger vett fel minden ritmusgítárt a basszus mellé. Élőben Tchort fog játszani ritmusgítáron Trond Breen session gitárossal. Remélhetőleg létre tudjuk majd hozni a dalok élő verzióit, amelyek visszaadják azok komplexitását, persze hozzáadva az élő energiát. Sok munkánk lesz vele...” **U**

# Hällas

## Ó, AZOK A HETVENES ÉVEK!

*A svédországi Jönköpingből indult útjára a másfél évtizede aktív Hällas, akiknek Panorama című új albuma világszerte pozitív visszhangokat váltott ki a régi vágású progresszív/hard rock muzsikák kedvelőinek körében. A zenekar történetét, a friss fejleményeket és a közeljövő terveit az énekes/basszusgitáros Tommy Alexanderssonnal veséztük ki.*

**2011-ben alakult a zenekar, amikor sejtésem szerint még mindannyian nagyon fiatalok lehettetek. Honnan jött nálatok az érdeklődés e patinás, a '70-es években gyökerező zenei világ iránt? Netán a szülők vagy idősebb rokonok hatására alakult ez így?**

„Nos igen, a szüleink az '50-es és '60-as években nőttek fel, így természetesen jócskán voltak régi lemezek a gyűjteményeikben. Ugyanakkor az én szüleim sok '80-as évekbeli popzenét, valamint különböző svéd előadókat és zenekarokat is szerettek. Amikor később mi magunk már a modernebb rockzenét hallgatva nőttünk fel, a régi dolgokhoz képest ezek mind nagyon kidolgozottak, polírozottak és túlsziszoltak voltak. Nagyon sok zenekar szólt akkoriban így. Aztán 2011-ben, amikor a Graveyard és a többi hasonszórú zenekar felbukkant, ők végre visszavitték a zenét a valódi gyökereihez – ez a mi húszas éveinkben volt. Hamar bele is szerettünk ebbe a világba, és ennek hatására kezdtük el átnézni a szüleink lemezgyűjteményeit. Van valami különleges ezekben a régifajta muzsikákban – egész egyszerűen úgy szólnak meg, ahogyan azt kell, és mindig is kellett volna.”

**Hol, milyen körülmények közt találkoztatok, és alapítottátok meg a zenekart?**

„Az elején én és Kasper (*K. Eriksson dobos*) egy Jesper (*J. Nodbrant gitáros*) nevű sráccal indítottuk el a zenekart. Vele egy bárban találkoztunk, beszélgettünk lehetséges közös próbákról, és így hárman rocktrióként el is kezdtünk játszani – Deep Purple- és Black Sabbath-feldolgozásokat, Jimi Hendrixet, blues rock és hard rock témákat. Aztán találkoztunk Alexanderrel (*A. Moraitis*), az előző gitárosunkkal, és elkezdtünk vele kétgitáros dolgokat játszani, amolyan Thin Lizzy és Wishbone Ash ihlette stílusban.

Az első EP-nk felvételei közben csatlakozott hozzánk a gitáros Marcus (*M. Petersson*), amivel egy időben viszont megváltunk Jespertől. Nicklas (*N. Malmqvist billentyűs*) volt a kiadvány producere, aki a távollétünkben hozzátett még néhány apróságot a számokhoz – ezekről aztán úgy találtuk, hogy nagyon jól szólnak! Később volt egy koncertünk az amerikai Danava zenekarral közösen itt

Svédországban, és ennek kapcsán kérdeztük meg Nicklast, hogy nem csatlakozna-e hozzánk a színpadon is. A fellépés után folyamatosan tovább gyöködtük, és végül szerencsére fix tagként be is lépett a zenekarba. Amikor pedig az első észak-amerikai turnénk lezajlott, már tudtuk, hogy Alexander hamarosan ki fog lépni, ami fél évvel később valóban be is következett. Így tehát felhívtam egy barátomat, Rickardot (*R. Swahn*), akivel néhány évvel korábban volt egy mellékprojektem, és akiről tudtam, hogy nagyon jó gitáros és ugyanazokat a zenéket is szereti, amiket mi. Rickard csatlakozott is, és ezzel alakult ki végül a mai felállás.”

**Első három albumotok egy trilógiát képezett, az Isle Of Wisdom és a Panorama viszont elkülönülnek ezektől. Mit gondolsz, lesz még példa nálatok több nagylemezen is átívelő szövegi koncepcióra?**

„Nos, szeretek különböző dolgokat különféle megközelítésben megírni. Amikor a trilógiát készítettük, az egymást követő albumok egy nagyobb történetnek a fejezetei voltak – viszont miután mindhárom részt kiadtuk, úgy éreztük, itt az ideje valami újszerűt alkotni. Konkrétan a Panorama inkább már bizonyos gondolatok és filozófiák kombinációja – van ugyan egyfajta sztorija, de ezzel együtt önmagában is megállja a helyét. Ami pedig a jövőt illeti, őszintén szólva még nem tudjuk, miként fog ez a későbbiekben alakulni. Idővel kiderül.”

**Saját zenétekre a találó adventure rock megnevezést használjátok. Ezen túlmenően van valamiféle deklarált zenekari filozófiátok vagy szabályrendszeretek, aminek a mentén alkottok?**

„Igazából nincsenek különösebb szabályaink, egyet kivéve: a zenének örömet kell okoznia az alkotás során. Ez az egyetlen regulánk.”

**Nagyon tetszik a lemezeitek organikus, természetes hangzsvilága. A stúdióban nehéz formába önteni ezt az ízig-véríg a korai '70-es időket idéző megszólalást? Milyen felszereléseket használtok mindehhez?**

*„Nincsenek különösebb szabályaink,  
egyet kivéve: a zenének örömet  
kell okoznia az alkotás során.  
Ez az egyetlen regulánk.”*



„Igaz, hogy sok pedált és effektet használunk, de az alpmegközelítés mégis a következő: ha van egy vintage Marshall vagy Fender erősítőnk, megpróbáljuk azt a lehető legtermészetesebb módon megszólaltatni. Túl sok digitális megoldást nem alkalmazunk. Azt hiszem, kialakítottuk a saját hangzásvilágunkat, amit természetesen főként a '70-es évek ihlettek – sok ebből a korszakból származó produkció bizonyult időtlennek, és a zenénkkel mi magunk is erre törekszünk. Ha beszélhetünk valamiféle filozófiáról, akkor az valahogy így hangzik: néha a kevesebb a több, néha pedig a még több a több – a lényeg, hogy a zenének jól és természetesen kell szólnia.”

**A Panorama az első albumotok, amit már saját kiadótokon, az Áventyr Recordson keresztül forgalmaztok. Nem tűnik ez kockázatos döntésnek ahhoz képest, amilyen háttérrel például a Napalm Records rendelkezik, akikkel előzőleg voltatok szerződésben?**

„Természetesen egy lemez saját erőből történő kiadása bizonyos pénzügyi kockázattal jár. De ugyanakkor van konkrét elképzelésünk azt illetően, hogy milyen példányszámot tudunk eladni, és hogy hány rajongónk lehet a különböző területeken. Először egy bizonyos adag lemezt nyomtunk ki, és ahogy láttuk, hogy szépen fogynak, gyártattunk belőle még többet – így építjük fel mi magunk ezt a dolgot.

Régebben amúgy valójában egy RMV nevű svéd kiadóval dolgoztunk, a Napalm pedig az ő partnerük volt – az RMV forgalmazott Skandináviában, a Napalm pedig a világ többi részén terített. Valahol kétségkívül jó érzés, ha nagy kaliberű játékosok állnak mögötted. Ugyanakkor még így is nehéz főállású muzsikusnak lenni a mi szintünkön, márpedig a nagy álom mindannyiunk számára az, hogy végső soron teljesen a zenéből élhessünk meg. A saját kiadó működtetése és a lemezeink önerőből történő értékesítése azt jelenti, hogy nem adjuk el a zenénk jogait – amiből pedig az következik, hogy többet is kereshetünk, így kevesebbet kell dolgoznunk civil munkahelyeken, ami által több időt és energiát tudunk magába a zenélésbe fektetni. Mindennek a végiggondolása nagyban hozzájárult az ezzel kapcsolatos döntésünkhöz. Ugyanakkor nagyon elégedettek vagyunk mindazzal, amit az előző kiadók tettek értünk, ezt is el kell mondanom.”

**Eddigi legnagyobb szabású szerzeményetek a lemezt indító Above The Continuum, ami a maga 21 és fél percével azt jelenti nálatok, ami például a Rush esetében a 2112 című opusz volt. Honnan jött az inspiráció, hogy egy ilyen monumentális darabot alkossatok?**

„Nos, imádjuk az összes régi progresszív lemezt – a 2112-nek pedig van egy hosszú címadó száma, és jó pár Yes-albumnak is vannak terjedelmesebb darabjai. Mindig beszéltünk arról, hogy írjunk mi is egy igazán hosszú dalt, de erre eddig soha nem volt időnk vagy megfelelő körülményeink. A Panorama esetében viszont, mivel ezt már mi magunk adtuk ki, és így volt elég időnk mindenre, úgy döntöttünk, hogy ezúttal belevágunk. Volt egy körülbelül négyévnnyi kihagyásunk is az előző nagylemeztől óta – csak egy élő album jelent meg az Isle of Wisdom és a Panorama között –, és most

végre volt rendes stúdióidőnk, amikor nem kellett kapkodnunk semmivel. Szóval úgy gondoltuk: ezúttal hozzunk össze egy igazán hosszú dalt is! Nem volt ugyan könnyű megírni, de végső soron nagyon szórakoztatónak alakult a folyamat, kimondottan élveztük az elkészítését. Valójában a dal eredetileg még 21 percnél is hosszabb volt – de mivel egy vinyl lemezoldal optimálisan körülbelül 21-22 percnyi zenét tartalmaz, le kellett rövidítenünk a szerzeményt, hogy ezen a korláton belül maradhassunk.”

**Ez a szerzemény hét részből áll össze – ezeket eredetileg nem különálló daloknak szántátok?**

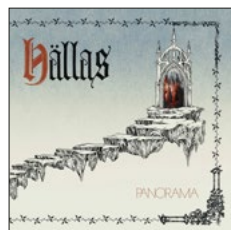
„Nem, sosem szántuk ezeket különálló szerzeményeknek. Mi általában nem egyetlen szimpla riff köré építjük a dalokat, mások a módszereink – ezek a részek egyszerűen csak egymásból burjánzottak tovább, vagy abból öltöttek alakot, ahogy a különféle ötleteket csúrtuk-csavartuk és alakítottuk. Nem hiszem, hogy önálló egységként ezek a részek annyira érdekesek lettek volna. De együtt, mint hét kisebb fejezet a nagy egészen belül, szerintem kiválóan működnek – valahogy kölcsönösen jobba és hatásosabbá teszik egymást.”

**A dalban hallható fúvósokat és vonósokat hogyan találtátok meg és szerveztétek be erre a közreműködésre?**

„Ők abból a városból való zenészek, ahol mi is élünk – egyszerűen csak körbekérdeztünk, és jöttek. Meghívtam a nővérem férjét, Jake-et is, aki nagybőgős, ő szintén eljött a felvételre. Voltak aztán hegedűseink, csellósunk, trombitásunk és néhány kürtösünk is. Mindez személyes kapcsolatokon keresztül jött létre – valaki ismert valakit, ő megint valakit, és így tovább. Mindannyian profi zenészek, és remélem, élvezték a munkálatokat. Egyébként nagyrészt Nicklas bonyolította velük a felvételeket, ő koordinálta ezt a folyamatot.”

**A lemezborítótok mindegyike gyönyörű munka, már a bemutatkozó EP-tek is pazarul néztek ki. Ugyanaz a művész készítette mindegyiket?**

„Az első három borítónkat Adam Burkey, egy amerikai illusztrátor készítette – ő nagyon tehetséges arc. Két újabb lemez borítója a Branca Studio munkája, egyet pedig francia barátaink, Emy és Gaspard készítettek. Szóval az évek során többen is dolgoztak nekünk, és nekem mindegyikük munkája tetszik, mindegyik nagyon klassz valamiért a maga módján.”





**2023-ban megjelent egy koncertalbumotok – Blu-ray/DVD-kiadványra is számíthatunk a közeljövőben?**

„Nem vagyok benne biztos, de azért nem is zárom ki a dolgot. Ha az emberek egy Hällas-koncertet szeretnének Blu-rayen, igazán nagyszerű hangzással és minden egyébvel, ami kell, akkor talán meg tudjuk ezt csinálni. Egyébként ötletelés szintjén korábban már volt szó köztünk egy koncert-DVD elkészítéséről, ám végül ezt aztán soha nem csináltuk meg. No de majd meglátjuk, mit hoz a jövő.”

**Zenei koncepciókat illetően érzek némi rokonságot köztetek, illetve a brit Phantom Spell és a finn Mausoleum Gate között. Ismeritek ezt a két kortárs formációt?**

„A Mausoleum Gate-et még nem hallottam, de muszáj lesz lecsekkolnom őket! A Phantom Spellt viszont sokat hallgatom, főleg a legutóbbi lemezüket. Nagyon tetszik, igazán klassz és kalandozós muzsika. Azt hiszem, a londoni Desert Festen játszunk is majd együtt. Nem tudom, hogy egy napon leszünk-e, de ha igen, akkor mindenképpen elcsípelem a koncertjüket.”

**Az új album kapcsán hogy néz ki a koncertjeitek menetrendje? Várható egy alaposabb körút a Panorama megjelenése kapcsán?**

„Jelenleg épp már a turnén vagyunk, ma este történetesen Utrechtben, Hollandiában játszottunk. Lesz aztán még néhány további fellépésünk Európaszerte: holnap például Németországba megyünk, a körút pedig Prágában ér majd véget. Ezt megelőzően amúgy Skandináviában, Közép-Európában és Franciaországban is megfordultunk. A turné után aztán kezdetét veszi a fesztiválszezon, lesznek fellépéseink az Egyesült Királyságban, Csehországban, Spanyolországban és Görögországban is. Terveink szerint ősszel pedig újabb körútra indulunk. Mindenképpen vissza szeretnénk menni Dél-Amerikába és Észak-Amerikába is. Sokat akarunk játszani ezzel a lemezanyaggal, mert nagyszerűnek tartjuk, és meg akarjuk mutatni a lehető legtöbb embernek. A stábunk erősen dolgozik ezen, remélem, tényleg minél több helyre eljuthatunk majd.”

**A korábbi albumokat egyébként mennyire tudtátok élő fellépésekkel is megtámogatni?**

„Eddig minden albummal volt módunk turnézni. A kezdeti időkben, az Excerpts megjelenése környékén hosszú körutakat ugyan még nem szerveztünk, inkább gyakoribb és kisebb volumenű fellépéseink voltak. De a Conundrummal és az Isle of Wisdommal már rendes tavaszi és őszi európai turnékat játszottunk végig, plusz Skandináviában és az Egyesült Államokban is voltak fellépéseink. A világvjárvány alatt persze volt egy kis szünetünk, közvetlenül az Isle of Wisdom megjelenése előtt, azt hiszem. Egy szó, mint száz, igazi koncertező zenekar vagyunk, imádjuk az élő fellépéseket. És nagyon reméljük, hogy egyszer eljutunk Magyarországra, már csak azért is, mert még soha nem játszottunk ott.” **U**

# SUNKEN

## Epikus, atmoszferikus, melankolikus

Tavaly ősszel jelent meg a dán Sunken harmadik albuma, a *Lykke*. A lemez a 2025-ös év egyik legkiemelkedőbb black metal-teljesítménye a műfaj teljességét figyelembe véve. A zenekarnak Milán Péter tette fel kérdéseit.

**H**ogy zajlott a tavaly decemberi turné?

A: „Mivel a turné után sokáig nem volt alkalmunk megválaszolni ezt az interjút, így a kérdés kissé kései, de megragadnánk a lehetőséget, hogy elnézést kérjünk a nagy csúszásért! Egyébként a turné fantasztikus volt! Minden várásunkat felülmúlta, nagyon boldogok voltunk a lemezt promotáló turnéval.”

**Kérlek, beszéljete a zenekar első lépéséről, a célokról, a Sunken névről...**

M: „Simon (szólógitár) és én (Martin, ének) egy online felületen találkoztunk 2011-ben, amikor embereket kerestünk zenekaralapításhoz. Rengeteg közös inspirációs forrásunk volt, így elkezdtünk tervezgetni egy csapatot. Később Simon úgy döntött,

hogy a nemrég létrehozott death metal zenekart black metal bandává alakítja, és amikor énekesre volt szüksége, felvette velem a kapcsolatot, majd Arescet név alatt megírtuk az első demó EP-t. Azonban hamar ráuntunk erre a névre.

A Sunken nevet egy esetleges funeral doom projekt számára tartottuk talonban, de úgy döntöttük, hogy felhasználjuk. Ez egy Portal-dal címe. A korai hatásaink között van a Wolves In The Throne Room, az Altar Of Plagues, és mások is, amelyeket elfelejttem. Akkoriban fiatalok és buták voltunk, ami valószínűleg a legtöbb emberről elmondható. Nem voltak céljaink, legfeljebb annyi, hogy koncertezzünk, szerződéshez jussunk és ismertebbé váljon a név. Megmaradtunk, tovább dolgoztunk és most itt vagyunk.”

## Jelenleg milyen érzések, gondolatok formálnak benneteket az első két album, a *Departure* és a *Livslede* kapcsán?

*M:* „A *Departure* kissé nyersen szól az újabb lemezekhez képest, ám kompozíciós szempontból ma is teljesen elégedett vagyok mindazzal, amit írtunk, legalábbis ahhoz az időszakhoz képest, amikor írtuk. Néhány kedvenc momentumom, ami a zenénket illeti, ezen a lemezen található. Sokat beszélgettünk arról, hogy miként szólalna meg az album a mai produkciós lehetőségeinkkel. Rendkívül érdekfeszítő látni, hogy a producerünk, Johan Emanuel miként formálódott mellettünk – ahogyan mi zenészként fejlődünk, ő úgy fejlődött mint producer.

A *Livslede* az az album, amelyre mindig büszke leszek. Ez volt az első alkalom, amikor úgy éreztük, hogy mindent sikerült megvalósítanunk, amit terveztünk. Nagyszerű érzés volt angolról dán nyelvre váltani. Beszélt éneket is kipróbáltam, és a sikolyokat, amelyek mára a zenénk stabil részévé váltak. A *Delirium* című dal már önmagában különleges. Amikor hozzáfogtunk a harmadik album megírásához, egyáltalán nem gondoltunk arra, hogy felül-

múljunk a *Livslede* albumot, legfeljebb hogy felvegye vele a versenyt.”

## Mikor kezdtetek hozzá a tavaly októberben megjelent *Lykke* című harmadik album megírásához? Mi a módszer, amit követtek?

*A:* „Némelyik dal, részlet vagy dallam azokra a demófelvételekre épül, amelyeket a *Livslede* utáni időszakban Simon írt, aki a fő dalszerzőnk a zenekar megalakítása óta. Nem túl meglepő módon Martin, az énekesünk a szövegíró, általában akkor írja meg a szövegeket, amikor a zene készen van. Az *Og Det Er Lykke* kompozícióját és szövegeit én írtam a lemezfelvételeket megelőző hónapokban. Egészen őszintén szólva, nem úgy kezdtünk el dolgozni a *Lykke* anyagán, mint egy albumon, a számokat úgy fejeztük be, és ébredtünk rá az egésznek a teljességére, víziójára, mielőtt konkrétan bevonultunk volna a stúdióba. Sok ember úgy véli, ami a kérdésekben is előjön, hogy a *Lykke* albumon a *Livslede* megjelenése után kezdtünk dolgozni, feltételezve, hogy öt év alatt teljesítettük a tökéletes következő lépést, ám ez nem így történt. A *Sunken* sok egyéb dologgal is foglalkozott ez idő alatt, mint például

„A művészet célja az, hogy felülmúlja a tudást az igazság elérése érdekében.”

a felállás megszilárdítása, vagy a harc a covid-időszak alatt, hogy koncertbanda maradhassunk. Ugyanakkor, amikor elhatároztuk, hogy elérkezett az idő egy új lemezhez, maximálisan ráálltunk. Szerencsések vagyunk, hogy most már egy olyan felállásunk van, amely az általunk kívánt hangzás és koncepció kapcsán egyaránt ugyanúgy funkcionál.”

**Úgy vélem, a *Lykke* minden szempontból remekül sikerült a produkciót is beleértve. Vélelmezem, hogy a speciális gitárhangzást egy effekt biztosítja; ennek segítségével sikerül előállítani ezt a megkapó, vízesészerű gitáraradást. Milyen volt a stúdiózás, hogy sikerült elérni ezt az egyedi hangzást az epikus black metalon belül?**

*A:* „Köszönjük. Én is, Simon is, például *Strymon* pedálokat használunk, hogy szert tegyünk a réteg-zett, és ahogy te mondtad, epikus hangzásra, ami, mint olyan, a hangzásunk középpontját képezi. Egyébként a *Lykke* konkrét textúráját és hangdimenzióit a stúdióban alkottuk meg szoros együttműködésben a producerünkkel, Johannel. Ő nemcsak technikailag briliáns, hanem rengeteg érdekes ötlete is van, amelyek segítettek megformálni az album képét olyanformán, amilyen végül lett. Fontos, hogy mindig is megvolt és meg is lesz a teljes bizalmunk a tekintetben, hogy Johan érti a hangzásunkat. A *Lykke* albumot nem nevezném pusztán egy stúdiós produktnak, amit élőben bizonyítottunk is, mivel végigjártottuk az anyagot. Leginkább arról van szó, hogy Johan produceri technikái

kreativitása a meglévő kreatív ötleteink tökéletes csatornáját, végkifejletét eredményezte.”

**Az érzés, amit a Lykke a hallgatóban kelt, a hangulatos, melankolikus, mégis ünnepléses, emelkedett atmoszféra egyedülálló. A zene hatalmas, tág tereket, véghetetlen horizontokat tár fel, képes kiterjeszteni a hallgató érzékelésének határait. Milyen érzések, tapasztalatok zajlanak le bennetek, mely módon megy végbe valamilyen benső változás egy olyan album tökéletesítésének a lépcsőfokai során, mint a Lykke?**

A: „Ez egy egyszerű, ám nehéz kérdés. Azt hiszem, inkább rövidre fogom a választ, mivel csak a magam nevében válaszolhatok erre a felvetésre. A Lykke megalkotása minden szinten nagyon intenzív érzelmi utazást jelentett. Számomra ez volt az első felvétel a Sunkennel, mivel csak két éve csatlakoztam a zenekarhoz, így természetesen nagyon különleges volt számomra, hogy végre a magam kreativitásával is hozzájárulhattam a műhöz, 'nem csak' előadom azokat a számokat, amelyeket valaki más írt. Ez önmagában rendkívüli teljesítmény volt. Továbbá szinte már egzisztenciális optimizmust indukált az a tény, hogy másokkal együtt egy ennyire komplikációmentes kreatív folyamatban vehettem részt a dalszerzéstől kezdve a lemez megjelenéssel bezárólag. Korábban is voltak produktív kooperációim más zenészekkel, művészekkel, de a Sunkennel és Johannal dolgozni más szintet jelent.”

**Az időtlenség élményét adja a Lykke album, mintha megállna az időfolyam... talán paradoxnak tűnhet, de nagyszabású műalkotások képesek az embert egy magasabb állapotba transzformálni...**

A: „Így igaz. A művészet célja az, hogy felülmúlja a tudást az igazság elérése érdekében. Örülünk és büszkék vagyunk rá, hogy a Lykke számokra képes ilyesmit előidézni.”

**A Sunken zenéje erős vizuális karakterrel is bír. Mit tudnátok erről elmondani?**

A: „Hm, nem hinném, hogy túl sokat foglalkoztunk volna ilyesmivel, érdekes, hogy kitérsz rá. Kétségtelen, hogy van egy jól kitalált koncertmegjelenésünk sok köddel, fénnel, miközben NEM akarunk a középpontban lenni, inkább egy olyan tapasztalatra szert tenni, ami egyszerre kirobbanó és introspektív, miközben a fókusz végig magán a zenén van. De egyikünk sem vizuális művész, és ha a külsőre gondolunk, akkor az a szövegi és zene perspektívából ered, ha ez így érthető.”

**Nem tipikus a Lykke borítója. Mit kell tudni a műről és az alkotóról?**

A: „Ahogy a dalszerzés kapcsán már szó esett róla, most is azt tudom elmondani, hogy nem töltötünk öt évet a tökéletes lemezborító felkutatásával. Több motívumot is megvizsgáltunk, némelyik tipikusabb volt, ami a műfajunkat illeti, hasonlóak a Livslede világához, de amikor ráakadtunk erre az illusztrációra, tudtuk, hogy ez lesz a megfelelő kép annak a komplexitásnak a megjelenítésére, amit a Lykke albummal akartunk kifejezni.”

**Számos ambientrész hallható a Lykke anyagán, s tudjuk, hogy ez a világ, főleg a dark**

**ambient, sok tekintetben közel áll a black metalhoz. Ezek a részek magukkal a kompozíciókkal együtt jelennek meg, vagy később adjátok hozzá őket a kész szerzeményekhez?**

A: „Mindkettőre van példa. Némelyik dalnak szerves részét képezik az ambientrészek, míg másokat később teszünk hozzájuk.”

**Martin Skyum Tomasen hangja igazán extrém, sokszor még ezen túlmenően is az. Hogy születnek az énektémák? Van tere a spontaneitásnak a stúdióban?**

A: „Ahogy előzőleg említettem, a szövegeket akkor írjuk meg, amikor a szerzemények többé-kevésbé készen vannak. De például az Og Det Er Lykke esetében a szöveget a zenével párhuzamosan írtam, mivel, hogy úgy mondjam, ezt egyazon dologként fogtam fel. Bár Martin is hozzájárult néhány sorral. A stúdióban szó szerint sokolt, hogy Martin milyen jól megértette az elképzelésemet az ének kapcsán ennél a dalnál. Mindenkit megdöbentett. Nem kellett elmagyarázni neki, hogyan használja a képességeit. Tehát valóban: mind a stúdióban, mind általánosságban nagy tér nyílik a spontaneitás számára, hiszen mindnyájan ugyanazon a hullámhosszon vagyunk.”

**Az album egyes részein, pl. a nyitó Din Røst Malede Farver I Luften dalban a felejthetetlen norvég Windir hatását vélem hallani. Mi a véleményed erről és a Windir hagyatékáról?**

A: „Nos, hadd legyenek őszinte, hadd mondjam el, hogy nem járt a fejünkben a Windir, amikor megírtuk a Lykke anyagát, legalábbis nem tudatosan. Egyébként ki mondhatna bármi rosszat a Windirról?”

**Miről szólnak a Lykke szövegei?**

M: „A Lykke szövegei egy ember gondolatainak fejlődési ívét járják körül a létezés különböző színtereivel, elemeivel. Ott van a megbánás, hogy olyan életet élünk, amelyben azt sem élveztük, amit lehetett volna. Szó van a valóság elhagyásáról, hogy illúzióban és tagadásban élünk, melyben bizonyos boldogságot tapasztalunk, még ha ez nem is valós. Továbbá felmerül egy ellentmondásos szemlélet, egy mesterségesen fabrikált boldogság gyorsan elillanó pillanatai utáni vadászat kritikája, amit az állandó utazgatás és a túlzásba vitt fogyasztás révén új valaki. Végezetül a teljes feladás tisztasága és békéje.”

**Mi a véleményetek a mesterséges intelligencia jelenségéről, ezen belül is arról a zavarba ejtő tényezőről, hogy az MI mint „alkotó” lép fel?**

A: „Én személy szerint, különböző okokból kifolyólag nem sokat foglalkozok ezzel. Az a zene, amit az MI 'felvált', legalábbis, aminek a felváltására egyáltalán képes lehet, már eddig is olyan volt, mintha robotok állították volna elő. Természetesen a legkommerszebb zenére gondolok. Az is bele fog telni némi időbe, ha egyáltalán bekövetkezik, hogy a vizuális művészetek, amelyeket az MI állít elő, lélekkel telítettnak tűnjenek, úgyhogy én egyáltalán nem törődök azzal, ami a 'művészet halálát' illeti az MI-propagátorok által. De ha megtörténik, ám legyen. Mi alkottuk meg azt a világot, amit



megérdemlünk, és valószínűleg még nagyon sok évnek kell eltelnie addig, amíg az MI vagy egy efféle technológia fel tudja váltani az élő zenét, bármit is jelentsen ez, tehát legalább ez meg fog maradni nekünk. Úgy vélem, az MI mint jelenség a poszt-modern társadalomban egy nagyon érdekes téma, amiről még sokáig tudnánk beszélgetni, de ami a művészeti vonatkozásait illeti, azt hiszem, erről már eleget mondtam.”

**Hogyan vélekedtek az epikus/atmoszferikus black metal irányzat egészéről olyan alapvető fontosságú zenekarokból kiindulva, mint az Emperor, olyan újabbakkal bezárólag, mint a Winterfylleth vagy a Wolves In The Throne Room?**


A: „A Sunken egyértelműen ebbe a táborba tartozik, de túl sok inspirációt nem merítünk a hasonló csapatoktól. Nem akarok úgy tenni, mintha mi valami tökéletesen eredetit csinálnánk, anélkül, hogy lennének közös pontjaink a nagyobb bandákkal, mert ez nagy hazugság lenne. A kiindulópontom az, hogy mi más zenei és művészeti formákból próbálunk meríteni, emellett az élet egzisztenciális küzdelmeiből. Ezenkívül a Sunken hangzása mára körvonalazódott annyira, hogy ezt fejlesszük tovább, hogy kiderüljön, merre mehetünk ezután, így nincs szükségünk arra, hogy hasonló projekteket vagy az atmoszferikus black metal fejlődését figyeljük, hogy ihletet nyerjünk. Úgy gondolom, ez nagy kiváltság. Azt hiszem, a „színtérről” alkotott eme vélemény fényében könnyebb lesz belevágni az utolsó kérdésedbe...”

**A „posztmodernitás”, a „posztmodern zene” manapság gyakorta elkőkerülő téma, ami nem ritkán a „nincs új a nap alatt” megjegyzéshez kapcsolódik. Ezzel összefüggésben**

**felmerül, hogy az újabb zenekarok – például a diszsonáns black metal-csapatok – csak szétszerelik azt, amit mások korábban eljártak, majd a darabokat újra összeillesztik, s gyakran nem koherens eredménnyel. Mít gondolsz erről a témakomplexumról?**

A: „Nos, csakúgy, mint az MI-ről szóló kérdésed, ez is óriási téma, amit órákig tárgyalhatnánk. A megérzésem azt súgja, hogy ez a »nincs új a nap alatt« kijelentés manapság, korunkban egy egészen általános állásfoglalás. A szigorúan vett kortárs zenét leszámítva, mint a hyperpop, az emotrap (amelyek önmagukban látszólag csupán olyan stílusok, hagyományok és tendenciák kombinációi, melyek korábban élesen elkülönültek egymástól), és más futurisztikus vagy akár a kibernetikus jelenségek, úgy tűnik, a kulturális világban a legtöbb dolog újrafelfedezés, újrakonstruálás vagy előzőleg született stílusok nyílt felmelegítése.

Egyébként ez az MI-vel való játék egyik mókás formája: kipróbálni az egyik zeneszerkesztőt, hogy hozzon létre egy bossa nova/hiphop/black metal számot. Ez kreativitás? Nem áll módomban határozott választ adni a kérdésedre, de az én intuícióm is azt súgja, amit te is vélelmezel. Ugyanakkor látom a diszsonáns és zaj-ihlette zene fejlődését mint direkt reflexiót arra a szinte már defetista inkompetenciára, hogy bármilyen új stílusú vagy irányultságú zene szülessék – eltekintve a közösségi oldalakon megjelenő kommentektől egy kaotikus világra vonatkozóan, természetesen. Ha nem tudsz új zenei utakat felfedezni a struktúra és az irány tekintetében, akkor egy még nagyobb káosz közepén találhatod magad. A Sunken vonatkozásában azt hiszem, számunkra kényelmes, hogy csak melankolikus és sok tekintetben egyértelműen általánosnak mondható atmoszferikus black metal játszunk – mint sokan mások.” U



„Illúzióban és tagadásban élünk, melyben bizonyos boldogságot tapasztalunk, még ha ez nem is valós.”

# SZABAD, VAD, FÉKTELEN!

Az utóbbi években egyre többen nyúlnak vissza a '80-as évek energikus rockzenéjéhez, de kevesen teszik ezt olyan magabiztosan és hitelesen, mint Chez Kane. A brit énekesnő nemcsak megidézi, hanem újra is éli ezt a világot – hangzásban és megjelenésben egyaránt. Új albuma, a *Reckless* egy felszabadult, dögös és lendületes anyag, amely pontosan azt adja, amire ma is szükség van: tüzes szenvedélyt, fülbemászó dallamokat és egy kis vakmerőséget. Közvetlenül a lemez megjelenése előtt beszélgettünk vele az album születéséről, inspirációkról és a '80-as évek örök vonzerejéről.

**M**árcius 27-én jelenik meg az új, *Reckless* című nagylemezed. Inkább egy új korszak kezdetét jelenti számodra, vagy a korábbi irány továbbcsiszolását?

„Amikor elkezdtem dolgozni ezen az albumon, elég nehéz időszakon mentem keresztül a magánéletemben. Közben a világ hangulata is elég nyomasztó volt, ezért tudatosan szerettem volna ettől egy kicsit elszakadni, és valami igazán szórakoztatót alkotni. Azt akartam, hogy az albumnak legyen egy üzenete: »engedd el magad, légy szabad, egy kicsit vad... és igen, egy kicsit felelőtlen is.« Innen jött a *Reckless* ötlete.

Nagyon várom az album érkezését. Elég hosszú kampány áll mögötte – az első kislemez körülbelül fél éve jött ki –, így azóta folyamatosan nőtt az izgalom. Nem tagadom, egy kis idegesség is van bennem. (*nevet*) De most már tényleg a célegyenesben vagyunk, mindössze két nap választ el minket a megjelenéstől.”

**Melyik dal ragadja meg leginkább az album lényegét?**

„Egyértelműen a címadó dal. A *Reckless* azonnal átadja az egész lemez hangulatát, ezért is lett ez az album címe. Amint meghalod, rögtön érzed, mire számíthatsz – már az első pillanatban megadja az alaphangot, és jól tükrözi az egész anyagot.”

# POU



# R SOME SUGAR ON ME

**Az első lemezed óta szorosan együtt dolgozol Danny Rexonnal. Hogyan indult ez az együttműködés, és mi a legnagyobb előnye egy ilyen állandó alkotótársnak?**

„Kezdetben egyáltalán nem ismertük egymást. Danny szeretett volna elindulni a produceri pályán, és énekest keresett. Talált egy videót a Youtube-on, amin a Vixen Edge of a Broken Heart című dalát éneklek, és megkérdezte, lenne-e kedvem együtt dolgozni. Ez a zenei világ pontosan az, amit gyerekkorom óta imádom, úgyhogy amikor meghallottam a dalokat, azonnal igent mondtam. Már az első pillanattól megvolt köztünk az összhang. Ebben a szakmában nagyon nehéz olyan embert találni, akivel ennyire egyeznek az elképzeléseitek, de nálunk ez az elejétől adott volt. Három album után még erősebb lett ez a kapcsolat, és minden nagyon természetesen működik. Hihetetlenül élvezem a közös munkát, és remélem, hogy még sokáig folytatjuk, mert szerintem nagyon jól működünk együtt.”

**Van valami, amit tőle tanultál, és megváltoztatta a zenéhez való hozzáállásodat?**

„Szerintem ha valakivel együtt dolgozol, óhatatlanul tanultok egymástól. Danny leginkább az önbizalmamat erősítette meg. Ez a stílus mindig is közel állt hozzám – például imádom Lita Fordot –, de sosem gondoltam volna, hogy ezt a mai világban is meg lehet valósítani. Olyasminek tűnt, ami már a múlté, mi viszont mindketten életben akartuk tartani ezt a lángot. Danny hitette el velem, hogy igenis van ennek helye ma is, és vannak, akik még mindig szeretik ezt a hangzást. Ez hatalmas löketet adott.”

**Sok előadó merít a múltból, de te tényleg a '80-as évek világában élsz. Kreatív szempontból ez inkább felszabadít, vagy korlátoz?**

„Az első igazi rockzenei szerelmem a Def Leppard volt. Tizenhárom évesen hallottam először a Pour Some Sugar on Me című számot a rádióban, és teljesen új világ nyílt meg előttem. Ezek a zenék mind azelőtt jelentek meg, hogy megszülettem volna, és amikor felfedeztem őket, az egyszerűen fantasztikus érzés volt. Számomra nagyon fontos, hogy ezt a zenei világot továbbvigyem, hogy életben maradjon, és akár egy új generációhoz is eljusson. Azt szeretném, hogy mások is átéljék azt az érzést, amit én akkor, tizenhárom évesen. Dannyvel ebben teljesen egyetértünk, és szerencsére vannak még, akik ugyanígy rajonganak ezért a hangzásért – minél többen hallják, annál jobb.”

**Ha már a '80-as éveknél tartunk: hogyan találsz meg az egyensúlyt a nosztalgia és a friss hangzás között?**

„Ez tényleg nem egyszerű. Amikor elkezdjük ezt a projektet, nem tudtuk, hogyan fog reagálni rá a közönség, hiszen egyértelműen a '80-as évek nagy

előadójából merítünk. De szerintem Danny fantasztikus munkát végzett producerként: megvan benne a klasszikus hangzás, mégis frissnek hat. Ráadásul szerintem ma is van igény erre a stílusra. A popkultúrában is jól látszik – elég csak a Stranger Things vagy a Cobra Kai sikerére gondolni. Minél többen kapcsolódnak hozzá, annál inkább velünk marad, és ez szerintem nagyon fontos.”

**Valóban egyre több zenekar nyúl vissza a '80-as évekhez. Mit gondolsz, mi teszi ennyire időtállóvá ezt a korszakot?**

„Én még nem éltem akkor, de kívülről úgy tűnik, elképesztően szórakoztató időszak volt. A zene akkoriban az önfeledtségről szólt – arról, hogy kiöltözöl, szexinek érzed magad, és bulizol egy nagyot. Ma rengeteg nyomasztó dolog történik a világban, és szerintem az embereknek szükségük van egy kis menekülésre. Nekem a zene mindig ezt jelentette – segít kikapcsolni és elfelejteni a gondokat. Ez a stílus felemelő, jókedvre derít, és pontosan ezt szerettem volna a saját dalaimba is belevinni. Talán ezért vonz ennyire a '80-as évek világa, mert valódi pozitív energiát áraszt.”





**„Együtt tombolni Joe Elliott-tal a színpadon? Az tényleg egészen hihetetlen lenne.”**

**Szerinted hiányzik valami a mai rockzenéből a '80-as évekhez képest?**

„Őszintén szólva nem gondolom, hogy bármi hiányozna. Rengeteg különböző stílus létezik, mindenki találhat magának valót. Persze vannak műfajok, amelyek hozzám kevésbé állnak közel, de ez nem azt jelenti, hogy bármi hiányzik belőlük – egyszerűen csak nem nekem valók.

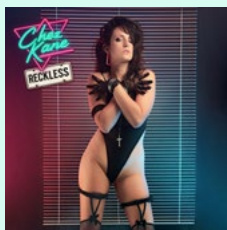
Ha valaki szenvedélyesen hisz egy adott hangzásban, akkor csinálja, és mutassa meg a világnak. Lesz, akinek tetszik, lesz, akinek nem – ez mindig így lesz. A lényeg, hogy higgy benne, mert az átjön. Én személy szerint szeretném megtartani a zenémet könnyednek, szórakoztatónak és pozitívnak.”

**Vannak olyan zenei irányok, amelyeket a jövőben szívesen kipróbálnál, vagy ragaszkodsz a mostani stílushoz?**

„Abszolút! A '80-as évek meghatározó része annak, aki vagyok, de rengeteg más stílust is szeretek. Ez a korszak indította el bennem a rock iránti rajongást, és imádom energikus dalokat előadni, ugyanakkor nagyon sokféle zenét hallgatok – például nagy Alter Bridge-rajongó is vagyok. Ha egy dal érzelmileg megérint, akkor kapcsolódni tudok hozzá, műfajtól függetlenül. A jövőben is nyitott vagyok különböző irányokra – amíg őszintén szeretem azt, amit csinálók, addig bármi belefér.”

**Most, hogy hamarosan megjelenik a lemez, számíthatunk turnéra is?**

„Most minden egy kicsit kaotikus, mert két nap múlva jelenik meg az album, és már aznap indul egy lemezboltos turné. Egy teljes héten át közön-



ségtalálkozó, dedikálások és akusztikus fellépések várnak rám, szóval elég sűrű időszak lesz.

Van bennem izgalom és egy kis idegesség is, de nagyon várom, hogy újra színpadra álljak, úton legyek, találkozzak a rajongókkal, és egyszerűen élvezzem az egészet. Ebben a szakmában sosem lehet tudni, mi fog történni, szóval próbálok sodródni az árral – de alig várom, hogy ismét turnéra induljak.”

**Mivel szólóprojektről van szó, mennyiben különbözik a stúdiófelállás az élő zenekarodtól?**

„A dalokban természetesen én énekelek, és egyre inkább részt veszek a dalszerzésben is, de a produceri munkát Danny végzi. Ezen az albumon Andreas Eriksson gitározott, ami fantasztikus volt.

Az élő zenekar felállása időről időre változik, és ez az egyik előnye annak, hogy szólóprojektként működöm. Sok banda küzd azzal, hogy stabil maradjon a felállás, én viszont könnyen tudok alkalmazkodni. Ettől függetlenül vannak állandó tagok is: például a gitárosaim, James Ready és Harry Scott Elliott a kezdetektől fogva velem vannak. Nemrég egy billentyűs is csatlakozott hozzám, aminek nagyon örülök – már régóta szerettem volna, csak eddig nem volt rá lehetőség, és nem is könnyű megfelelő embert találni. Néha a helyszín is befolyásolja a felállást – külföldön például praktikusabb lehet helyi zenészekkel dolgozni. Mindenki, aki részt vesz benne, szenvedéllyel áll hozzá, és számomra ez a legfontosabb.”

**Jártál már Magyarországon, és üzennél valamit az itteni rajongóknak?**

„Még nem, de nagyon szeretnék – biztosan fantasztikus élmény lenne. A magyar rajongóknak pedig szeretném megköszönni a támogatást. Remélem, hamarosan adódik lehetőség arra, hogy fellépjek nálatok, és személyesen is találkozunk. Addig is kövessetek a közösségi felületeken, és bízom benne, hogy a jövőben összejön egy magyarországi koncert.”

**Végezetül, ha bármelyik '80-as évekbeli előadóval felléphetnél, ki lenne az, és miért?**

„Erről már sokat álmodoztam. (nevet) Egyértelműen a Def Leppard. Imádnám, ha színpadra állhatnék velük, és együtt előadnánk a Pour Some Sugar on Me-t – ezzel egy igazi kör zárulna be, hiszen ez a dal vezetett be a '80-as évek rockzenéjébe. És együtt tombolni Joe Elliott-tal a színpadon? Az tényleg egészen hihetetlen lenne.” U

# A HÓNAP ALBUMAI



GYÖRGY  
ZOLTÁN



GYURICZA  
FERENC



GYURICZA  
TAMÁS MARCELL



KÁNYA  
FERENC



KISS  
DANIELLA



MILLÁN  
PÉTER



POSTA  
JÁNOS



SCHMIDT  
PÉTER



UZSEKA  
NORBERT



VALACHI  
SAMU



UNDERWORLD  
KLUB



**NEUROSIS: AN UNDYING LOVE FOR A BURNING WORLD**

**8,45**

8 9 6 8 9 9 7 9 9 10 9



**CRIPPLED BLACK PHOENIX: SCEADUHELM**

**8,09**

8 8 7 8 7 9 9 7 9 9 8



**IMMOLATION: DESCENT**

**8,00**

7 8 7 9 8 8 8 8 8 9 8



**BLACK LABEL SOCIETY: ENGINES OF DEMOLITION**

**7,91**

8 9 9 7 9 7 6 8 8 8 8



**GREEN CARNATION: A DARK POEM, PART II: SANGUIS**

**7,82**

7 7 6 9 7 9 7 8 10 8 8



**HARDLINE: SHOUT**

**7,82**

7 8 8 7 8 7 8 8 8 9 8



**CORROSION OF CONFORMITY: GOOD GOD / BAAD MAN**

**7,73**

9 8 6 8 8 8 6 9 8 7 8



**RIVERS ABLAZE: INEXTERNAL DREAD**

**7,64**

6 9 6 8 7 9 7 8 9 7 8



**HELLRIPPER: CORONACH**

**7,45**

6 8 7 9 7 7 8 9 7 7 7



**RAM-ZET: SAPIEN**

**7,27**

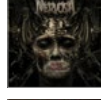
6 6 5 8 6 8 9 7 9 8 8



**LOST SOCIETY: HELL IS A STATE OF MIND**

**6,82**

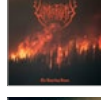
5 9 8 9 7 4 10 4 6 7 6



**NERVOSA: SLAVE MACHINE**

**6,82**

7 7 8 9 6 6 6 6 6 7 7



**WINTERFYLLETH: THE UNYIELDING SEASON**

**6,82**

5 6 7 8 6 8 7 8 7 6 7



**SEPTIMA: NO REBIRTH**

**6,73**

8 6 7 7 7 5 5 7 8 7 7



**TYKETTO: CLOSER TO THE SUN**

**6,64**

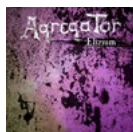
8 7 7 6 7 6 6 6 7 6 7

A klubtagok pontjai egészre átlagolva számítanak bele a teljes átlagba. A klubtagság ingyenes, az egyéni azonosítótad kérd a klub@underworld.hu címen!



## AGREGATOR Elízium EP

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9



Az Agregator 1997-ben alakult Tatabányán, túl vannak már csomó mindenben, ideértve öt albumot is, melyek közül az utolsó kilenc éve jelent meg. Az utóbbi időkben ugyan kevésbé voltak aktívak, de ahogy ez a négyszámos EP is bizonyítja,

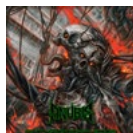
még van mit mondaniuk, és az évek során csak egyre jobbak lettek. Mondom ezt úgy, hogy nem követtem annyira szorosan a pályájukat, mint kellett volna, de valahányszor találkoztunk, mindig azt éreztem, ennél a csapatnál az őszinteség, a szívvel-lélekkel zenélés és a minden körülmények között minőségi muzsika mindig adott.

A kezdetekkor a göteborgi/dallamos death metal egyik első hazai zászlóvivőinek számítottak, de sosem merült ki annyiban a zenéjük, hogy In Flames- vagy Dark Tranquillity-témakból gyúrjanak saját nótákat. Az Elízium EP-t hallgatva az első jelző, ami eszembe jut, az érett. A dalok tempója jobbára kevésbé gyors és sodró, mint a vadabb korai időkben, ám a Mikus Tamás (azaz Tass) énekes által vezetett gárda most pont azt adja, amit egy ilyen régóta fennálló csapattól remél az ember. Okosan felépített dalaikban nincs helye fölös sallagnak, viszont amit beletesznek, legyen bár vaskos, magával ragadó riff (márpedig mind a négy dalnak ilyen adja az alapját), öblös hörgéssel előadott, elgondolkodtató szöveg vagy azonnal ható, fülbemázó gitárdallam, mind mesteri. Emellett több helyen is dark rock hatásokat érzek, elég csak A tizenháromas ajtó csaknem szavalásként ható verzéjére utalnom. De a Paradise Lost / Moonspell-vonalas dark/gothic metal is erősen jelen van a dalokban, főleg a gitárme-lódiákban. Nem mellékes az sem, hogy mennyire erős a ritmusszekció – az Agregatorban e közel három évtized alatt számos remek zenész megfordult, de a mai felállásuk különösen erős.

Akit esetleg elijesztene a hörgés, annak is azt javaslom, hallgassa meg az anyagot, mert mind a négy dalban nagyon erős refrén van (a címadóban dallamos vokál is akad), és az alapvetően klasszikus heavy metalban gyökerező alaptémák és gitárszólók is biztosan magukkal rántanak.

## ANUBIS Anthromorphide

KIADÓ: M-THEORY AUDIO / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7



A Los Angeles-i Anubis lassan már nem számít igazán fiatal csapatnak. A 2010-es évek végén indultak, majd egy több éven át tartó intenzív demós időszak – illetve ahogy ez a generáció működik: digitális megjelenések, kislemezek és EP-k

sora – után két éve jelent meg az első nagylemezük, a Dark Paradise. Jó kis US power bemutatkozás volt, én azonban stílusban kissé szétartónak és helyenként sablonosnak éreztem, a műfaji mozgásteret pedig túl óvatosnak.

Az Anthromorphide egyes folytatása ugyan a debütnek, de már első hallásra is valamivel egy-ségesebbnek, karakteresebbnek tűnik. Ennek oka valószínűleg a tavaly bekövetkezett jelentősebb felállásbeli változás, amely egy énekesnőt is hozott. A zene továbbra is ott az amerikai iskola, az európai power metal hagyományai is tisztán kivehetők, az Anubis azonban a dalok többségében már egy saját, harapósabb és hangzásában korszerűbb megközelítést épít ezekre az alapokra.

A tíztételes Anthromorphide már az első percekben megmutatja, milyen különleges – bár nem teljesen egyedülálló – zenei elegyet kínál: gyors, feszes, thrashbe hajló alapok, power metalos dallamok, kifejezetten erős és karakteres ének, kiváló hangszerekes teljesítmény, kihegyezett refrének, epikus kiállások és drámai hangulatok. A dalok szerkezetileg nem túlbonyolítottak, de az építkezés jól működik: a nyitó Nuclear Dawn, a címadó Anthromorphide, a Reptile Eyes és a záró Battalion például remekül mutatják, hogyan lehet a poweres dallamokat és a thrash meta-

los agressziót úgy összehozni, hogy egyik se nyomja el a másikat. Vannak tételek, amelyek közelebb húznak a power vonalhoz, olyan bandákat idézve, mint a Manowar (The Fire Inside) vagy az Iced Earth (The Arcanist). A nagy víz innenső oldaláról is érkeznek hatások: némi hamburgi és északi dallamosság, szintir-szred és egyéb elektronikus elemek (Celestial, My Favourite Cage). Egy nóta, a Fanged Angel viszont kifejezetten kilóg a sorból: a klipes dal súlyos melodeath jegyeket hordoz, Hanna Preston énekesnő ebben mutatja meg először magát – mindjárt a morcosabb oldalával.

Az Anthromorphide nem forradalmi, viszont őszinte és jól összerakott anyag. Úgy tűnik, a zenekar kezdi megtalálni a saját hangját/helyét, és ha valóban jó az irány, az Anubis izgalmas színfoltjává válhat a tengerentúli kortárs power metal palettájának. Masszív, lendületes lemez, amely ugyan még nincs a csúcs közelében, de jól látszik rajta a tudatosság és a fókusz erősödése, ami korábban sajnos hiányzott.

## ARTILLERY Made in Hell

KIADÓ: MIGHTY MUSIC / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9



Az Artillery öt éve nem adott ki nagylemezt. Az X óta csend volt, és most egy hosszabb Metal Blade-es korszak után a Mighty Musicnél térnek vissza egy négyszámos EP-vel. A Made in Hell azért érdekes, mert egy egyszerű helyzetjelentésnél

kicsit több: azt mutatja, hogy a 2023-ban végre stabilizálódott új felállás nemcsak működik, hanem kezd saját karaktert növeszteni. A fronton Martin Steene, az Iron Fire, az Evil és a Force of Evil toroka, a második alabárdos szerepében pedig René Loua, aki a Mercyful kivételével szinte minden legendás dán csapatban játszott: Furious Trauma, Jackal, most pedig az Artillery.

A két új dal közül a címadó Made in Hell a frissebb, harapósabb tétel; itt Steene végre tényleg a zenekar részeként szólal meg, nem vendégként. A hangja jól illeszkedik a Stützer-féle riffvilágba, hozza azt a kissé poweres, mégis harapós tónust, ami neki sajátja, a zenekar utóbbi éveiből viszont hiányzott. A Ghost in the Machine február óta ismert kislemezes dal. Az MI-para szövegtematika direkt és szokatlan az Artillerytől, riffekben és refrénben viszont hozza a klasszikus vonalat. Azt gondolom, nem lesz itt baj az új nagylemezzel.

A másik két szám a múltba nyúl: az Into the Universe egy újraértelmezett dal az első albumról, a The Almighty pedig egy 2024-ben felvett élő, szintén első lemezes nóta. Aktuálisak, hiszen a Fear of Tomorrow album néhány hónapja töltötte be a negyvenet. Az arányérzék jó, ez a két tétel azt mutatja meg, honnan jött a banda, az új dalok pedig azt jelzik, merre tartanak. A hangzás modern, nem túl organikus, de szerencsére nem is steril vagy szintetikus. Az EP összességében még nem egy nagyívú visszatérés, inkább csak azt bizonyítja, hogy a bandával továbbra is érdemes számolni. A pont kredit: ha a teljes album is ezt az irányt képviseli majd, akkor lehívható ez a kilences, és elmondható, hogy az Artillery nemcsak visszatért, de újra tényező lehet a ligában.

## A WILHELM SCREAM Cheap Heat

KIADÓ: CREATOR-DESTRUCTOR RECORDS / ÍRTA: BALI DÁVID / 7



A New Bedford-i A Wilhelm Scream valószínűleg a valaha volt legtechnikusabb dallamos hardcore/punk-zenekarok egyike, ahol az Iron Maidentől megörökölt ikertémákat hol pop-punkos, de általánosságban is karizmatikus ének-dallamok kísérik, elképesztő tempó és szenvedélyes váltások mellett. Ez a recept a zenekar névváltás utáni első három lemezén kiválóan működött: míg a 2004-es Mute Print kijelölte a szabályokat, a 2005-ös Ruinerrel a csapat bejelentkezett a szintér koronájáért, a 2007-es Career Suicide album pedig végérvényesen bizonyította, hogy Nuno Pereirának kevés szóragoztatottabb produkció

## TOPLISTA



### BALI DÁVID

1. **WORLD I HATE**  
*Total Nuclear Annihilation*
2. **NO/MÁS**  
*No Peace*
3. **SANCTUARY**  
*Into The Mirror Black*
4. **IN FLAMES**  
*Colony*
5. **CRYPTIC SHIFT**  
*Overspace & Supertime*



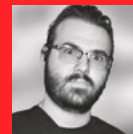
### GYÖRGY ZOLTÁN

1. **ROB ZOMBIE**  
*The Great Satan*
2. **THE YOUNG GODS**  
*Appear Disappear*
3. **THE YOUNG GODS**  
*TV. Sky*
4. **NINE INCH NAILS**  
*TRON Ares: Divergence*
5. **STARBENDERS**  
*The Beast Goes On*



### GYURICZA FERENC

1. **NEUROSIS**  
*An Undying Love For a Burning World*
2. **MANOWAR**  
*Fighting the World*
3. **BLACK LABEL SOCIETY**  
*Engines of Demolition*
4. **QUEENSRÛCHE**  
*Operation: Mindcrime*
5. **LOST SOCIETY**  
*Hell Is a State of Mind*



### GYURICZA TAMÁS MARCELL

1. **LOST SOCIETY**  
*Hell Is a State of Mind*
2. **BLACK LABEL SOCIETY**  
*Engines of Demolition*
3. **PARADISE LOST**  
*Symbol Of Life*
4. **NERVOUSA**  
*Slave Machine*
5. **POISONBLACK**  
*Lust Stained Despair*



” A Crippled új albuma újfent olyan, mint egy utazás, aminek minden állomása új izgalmakkal, kihívásokkal, élményekkel kecsegtet.

## CRIPPLED BLACK PHOENIX

### Sceaduhelm

KIADÓ: SEASON OF MIST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

A brit Crippled Black Phoenix napjaink egyik legaktívabb, egyben legkreatívabb zenekara, az a formáció, amely úgy látszik átmenteni a '70-es évek progresszív törekvéseit, hogy az se nem poros, se nem másol egy adott korszakot, hanem valahol a zsigeri mélységekből hozzák fel mindazt, ami a valódi alkotás lényege. Az agytrószrt Justin Greaves dalszerző/gitáros, aki korábban olyan nehézsúlyú doom-bandákban dobolt, mint az Iron Monkey és a Teeth Of The Lions Rule The Divine (utóbbiban Lee Dorriannal). Mint tudvalévő, a Crippled Black Phoenix nem metalzene, s a „rock” is úgy értendő a csapatra nézve, mint ami a lehető legtágabban veendő.

Nem tudom megmondani, a Sceaduhelm hányadik albuma a Greaves-vezette csapatnak, de nem kérdés, hogy a zenekar ismét nagyot alkotott. A tagság bizonyos mértékig képlékeny, ami abban is megnyilvánul, hogy az egyes dalokat más-más felállásokban rögzítette a csapat. Természetesen mindez átfedésekkel értendő, ugyanakkor ének terén nagy a változatosság a személyi összetételt illetően. Ez is azt bizonyítja, hogy Greaves előtt nincs akadály zenei értelemben, amit valahogy úgy tudok elképzelni, hogy lelki szemei előtt a széles látóhatár jelenik meg, s ez írható le zenei látomása analógiájaként.

Rendkívül nagylélegzetű a nagyjából 66 perces Sceaduhelm, ami azon ismérv okán is kapcsolódik a '70-es évekhez, hogy annak idején számos olyan lemez jelent meg, amelyen szinte minden szám más műfajt képviselt. De még a '80-as évek metaljától sem állt távol ez a szemlélet. Kb. 3-4 meghallgatás után nem mondhatnám, hogy átlátom a Sceaduhelm valamennyi történést, de már van egy képem a műről. Változatossága imponáló, muzikalitása nem kevésbé. Tetszenek az ismerős éneklés, pl. Belinda Kordic témái, éneke nagyon üdítő, de a Justin Storms által felénekelte Things Start Falling Apart épp olyan felemelő és hangulatos, mint a Ryan Patterson markáns hangjával kísért No Epitaph. Érdekes, hogy ez utóbbi dalban Iver Sandøy dobol, az Enslaved ütőse, aki a lemez keverését végezte.

Igyekszek minél kevesebb közhelyet elsűtni, de a Crippled új albuma újfent olyan, mint egy utazás, aminek minden állomása új izgalmakkal, kihívásokkal, élményekkel kecsegtet. Hallunk elektro-ritmusú dalt (Dropout), de a progresszivitást igencsak szélesen értelmező zenekar lemezén a country éppúgy megfér, mint egy-egy izzó riff

vagy szárnyaló énekdallam. Ugyanakkor „nehezebb” kísérleti pillanatok is akadnak (The Void), de az album zenei hullámvasútján az élesebb kanyarokra is fel kell készülni. Aki a Crippled Black Phoenix klisémentes zenéjével szándékozik megbarátkozni, el kell engednie a merev kategóriákat, zsánereket.

Komoly zenei tehetségről, komponálási, hangszerelési készségről árulkodik, ha egy zenekar a sokadik lemezen is úgy tud sok forrásból táplálkozó tételeket felsorakoztatni, hogy az inkoherenca árnyéka sem merülhet fel. A Sceaduhelm egy már most igen gazdag életmű újabb nagy pillanata.



„Ez is egy kiszámíthatatlan zenekar, de akármit és akármennyiféle játszanak is össze, mindig gondjuk van rá, hogy legyenek témák, dallamok, amelyek megfogják a hallgatót. És a sok mindent mixelő csapat között is egyéniek.”

Uzseka Norbert / 9 pont

„Szeretem az ilyen bandákat, akik még ennyi lemez után sem fáradtak el, és még mindig tudnak újat nyújtani! Briliáns stílus és ötletkavalkád, finom mélységek, hatalmas ívek, hol zsigeri, hol epikus. Májusban irány az A38!”

György Zoltán / 8 pont

„Vannak olyan, a stílusokat gátlás nélkül keverő-kavaró bandák, ahol a végeredmény az érzéketlent súrolja. Na, a CBF nem ilyen, itt tényleg van miérte az egyes elemek beemelésének és felhasználásának. Nem mondom, hogy az album minden dala megtalálta hozzám az utat, de összességében mégis átjön a ráció ebből az eklektikus és néhol egzaltált muzsikából.”

Schmidt Péter / 7 pont

„Egyszerűbb, dallamos témákra épülő posztrock, jellegtelen énekkel, nyomokban a The Cure-ra emlékeztető gothic-darkos elemekkel.”

Tóth Tamás 132 / 7 pont

van a nemzetközi köztudatban. Ezt a profizmust szerencsére a magyar közönség is több alkalommal megtapasztalhatta.

Ezt követően azonban mintha megfakult volna a recept, és a zenekar egy olyan üveglapon alatt találta magát, amit képtelen volt áttörni elérésben és népszerűségben. 2018-ban a dalszerző-gitáros, Mike Supina ki is szállt, így a 2022-es Lose Your Delusion – több tagcserét követően – csak kilenc évvel a 2013-as Partycrasher után láthatott napvilágot. Az album olyan korszakra érkezett, amelynek digitális zajában az A Wilhelm Screamnek is nehezebb dolga volt, mint korábban bármikor. Szerencsére a lendület nem hagyott alább: bár ismét új felállással (Ben Murray gitáros a Light This City-ből igazolták a srácok), de rég hallott szenvedéllyel tért vissza saját főszóráshoz a csapat. Ilyen értelemben a Cheap Heat valószínűleg a zenekar legerősebb lemeze a Career Suicide óta.

Az egyszerre technikás és szélvészgyors gitártémák, az okosan elhelyezett basszuskiállások és a remek arányérzékkel megírt kórusok olyan sodrást adnak a veterán zenekarnak, mintha el sem telt volna az elmúlt évtized. Ez az önfeladtság kifejezetten a Cheap Heat érényévé válik, mert a 'Wilhelm által játszott stílusban a középszer sajnos kevés, legalábbis nem ösztönöz újrahallgatásra. Az album viszont szerencsére bővelkedik az olyan jövőbeli slágerekben, mint a szép akkordbontásokkal kísért Midnight Ghost, a klipes I Got Tunnel Vision – ahol Murray Dissection-póloja is jelzi, hogy a metalnak itt mindig van helye –, vagy a lendületes Visitor: Unimpressed. Ezek mind a zenekar csúcscorszakát idézik meg.

A Cheap Heat egy méltóságteljes kiadvány, egyben a legjobb 'Wilhelm-megjelenés az elmúlt 19 évből. A csúcspontjai hallgattatják magukat, a komfortzónán belüli, kicsit megúsósabb megoldások pedig így is egy olyan veterán produkciót tükröznek, amelynek nincs oka a szégyenkezésre. A Cheap Heat 2026-ban a metasok kedvenc dallamos hardcore/punk-lemeze lesz, az itt hallható tíz dal pedig ordít egy újabb magyar koncertért.

## BEYOND A rendszerálarca

KIADÓ: GRUNDCORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8



A gyöngyösi Beyond régi név a hazai metalban. A legkorábbi magyar thrash-csapatok egyike, szerepük a műfaj történetében sokkal fontosabb, mint amennyire az akkori nagyközönség emlékszik rájuk.

Nem voltak a „kirakatban”, mégis

a magyar thrash-forradalom egyik legkitartóbb vidéki bástyájaként működtek a '80-as évek végén – és ez a szerepük máig alulértékelt. Szerencsére ma is aktívak, bár a felállás már nem a régi – de majdnem. A Beyond jelenleg trióban nyomja: Parajdi Tamás basszus/éneke, Zavarkó András gitár, Kozma Zoltán dob. Legutóbbi albumuk tavaly jelent meg, de a hazai memóriájából szemezgetve Fogd meg a zőre! inkább poén, mint sorlemez, fizikai formátumot sem kapott. A közvetlen előd inkább a 2020-as Elhagyott város, amely szintén a GrundRecordsnál jött ki.

Az új albumot hallgatva az volt az első benyomásom, hogy a 2020-as évekre Paráék a Beyond történetének mindkét meghatározó zenei irányát összekalapálták, és egész jó dolog kerekedett ki belőle – még ha nem is egyedi és nem is modern. Az ilyesmi hardcore-os thrash- vagy metalos hardcore-zenék a '90-es évek első felében mentek nagyot, viszont ahogy Paráék a korai éveik klasszikus thrash metalját összehúzták a Tömik a fejed Clawfinger-, Biohazard- és Pro-Pain-ízű megoldásaival, valamint egy korszerű, de nem trendkövető, nyers, basszusvezérelt sounddal, arra csak bólogatni lehet. A dalok fészeselek, intenzív tempójú thrash metalos riffadamaszokban ugyanúgy erősek, mint a súlyos hardcore groove-okban. A szerzemények ritmika- és szövegközpontúak, a dallamok funkcionálisak, a gitárszólók pedig inkább hangulati elemek, mintsem virtuóz központi pillanatok. A szövegek a valóságot boncolják, de konkrétumok nélkül, így nem szorítják bele magukat semmilyen kontextusba, mégis kordokumentum jellegűek. A harapós hangzás, a dühös előadásmód és a folyamatos feszültség miatt

a lemez kifejezetten nehezen emészthető: az A rendszerálarca egy kíméletlen, kompromisszummentes társadalomkritikai album, a 2026-os magyar valóság egyik legrészletesebb zenei lenyomata. A zenekar eddig is politizált, de itt direktbb és átgondoltabb módon teszi. Nem változatos anyag, inkább következetes, sőtét atmoszférájú lemez, amelyben a düh és a kiábrándultság nem póz, hanem tapasztalat. Nem újít műfajt, de őszinte és valóságsgazdag. Az MI-borító viszont szörnyű, de tulajdonképp ez is korlenyomata...

## CAVE DWELLER Showing Teeth

KIADÓ: AESTHETIC DEATH / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8



Örvendtem, amikor megkaptam a Cave Dweller új albumát, mivel az előző CD-k is rendre bekerülnek a lejátszómba. Sajátos projektről van szó, amely Adam Bryant nevéhez fűződik. Bryant olyan formációkban aktív még, mint a Pando vagy

az Unfold. Ezek közös jellemzője a meditatív, egyben experimentális természet, és az alkotáshoz, a világhoz való szellemi hozzáállás. A Cave Dweller-CD-k füzeteiben látható szép természeti képek, valamint az idézetek is ezt támasztják alá. A Showing Teeth című új albumban egy Alan Watts-idézet olvasható, melyben egy taoista tanítást mond el. Nagyobb kedvcsináló nem is kell a zenehallgatáshoz...

A Showing Teeth anyaga, mint megtudhatjuk az alkotótól, olyan témákból, szerzeményekből áll, amelyek az előző lemezek időszakában születtek, csak nem illettek azok irányvonalához. Így ésszerűnek tűnt egy önálló kiadvány keretében megjelentetni őket. Én a korábbi Cave Dweller-lemezeket azért kedvelem, mert a természetközeli akusztikus opuszokat szinte intim finomságukban tolmácsolta Bryant, van valami nagyon elemi és egyszerűségében szívhez szóló azokon a CD-ken, viszont a Showing Teeth egészen másmilyen – mondhatjuk, hogy Bryant most kimutatja a foga fehérét...

Ezen a 42 perces albumon a Cave Dweller robusztusabb alakot ölt. Most is megkapjuk a projekt harmonikus oldalát, igaz, sokkal kisebb mértékben, mint korábban. A Cave Dweller-től soha sem állt távol a kísérletezés – eleve ez az egyik mozgatója Bryant zenéjének –, azonban ezúttal még elvadultabb hangalkímia folyik. Emellett pedig beköszöntött a metal, méghozzá annak gorombább, dooms, sludge-szerű mivoltában. Bryant ez alkalommal szívesen eresztett ki torkán durva hangokat, s effektelte meg témáit. Egy olyan tétel, mint az Amanita Bisporigera visszatásít minden kategorizálást – experimentális drone-szürrealitás, vagy valami egészen más...

Jómagam nagy élvezettel hallgatom a Cave Dwellerrel, beleértve az új albumot is, s újfent örömmel konstátalom, hogy az új booklet is szemet gyönyörködtető természeti fotókat társít a korábbinál nehezebb zenéhez. Ha a fülünknek dolgoznia is kell, miközben hallgatjuk a Showing Teeth hangtekercsét, Bryant láncait vesztett kreativitását, legalább a szemünk megpihen.

## CHALICE Divine Spear

KIADÓ: DYING VICTIMS PRODUCTIONS

ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7



A tíz éve alakult finn Chalice-t leginkább azok figyelmébe ajánlom, akik jóban vannak az olyan eredeti hangzású, obskúrusabb hangvételű mai bandákkal, mint pl. az Unto Others, a Lunar Shadow, a Mausoleum Gate vagy a Spell, netán a közelmúltból

a szép emlékü In Solitude (nekem ők nagyon hiányoznak). Rögtön az elején fontos azonban hangsúlyoznom, hogy nem konkrét zenei párhuzamosságok értendők ezalatt, hanem a stúdiós produkció koncepcióját meg a hangulat- és dallamvilág megteremtésének metodikáját illetően gondolkodik hasonlóképpen a helsinki illetőségű kvartett az említettekhez. Ennek megfelelően tehát természetes hatású, sallangmentes megszólalással és amolyan utaztatós-elreptetős, egyfajta időtlenség-érzetet keltő atmoszférával operál

# TOPLISTA



## KÁNYA FERENC

1. HELLRIPPER

Coronach

2. CRUEL FORCE

Haneda

3. TÜRBÖWICH

Under Haunted Skies

4. NUKEM

Grave Remains

5. RIVERS ABLAZE

Inexternal Dread



## KISS DANIELLA

1. BILLY MORRISON

& SULLY ERNA

Becoming (ft. Nuno Bettencourt)  
(dal)

2. BLACK LABEL SOCIETY

Engines of Demolition

3. ELEGANT WEAPONS

Bridges Burn (dal)

4. HARDLINE

Shout

5. CHEZ KANE

Reckless



## KOVÁCS BEDLAM

### PÉTER

1. BEERZEBUB

Béke

2. RATM

Take The Power Back

3. COUNTER CLOCKWISE

akasszatok föl a királyokat

4. FEAR FACTORY

Zero Signal

5. COC

Vote With A Bullet



## MILÁN PÉTER

1. ORDH

Blind In Abyssal Realms

2. RIVERS ABLAZE

Inexternal Dread

3. NEUROSIS

An Undying Love For A Burning World

4. LEILA ABDUL-RAUF

Diminution

5. GREEN CARNATION

A Dark Poem, Part II: Sanguis



” Megvannak a tipikus megoldásaik, néhány dallam ismerős korábbról, azonban ez bocsánatos bűn, ha egy zenekar lassan négy évtizedes működés után is ilyen izzó teljesítményt képes felmutatni.

## IMMOLATION

### Descent

KIADÓ: NUCLEAR BLAST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A mikor 1991-ben megjelent az Immolation Dawn Of Possession debütálbuma, mindenki a Morbid Angel nevét emlegette, nem kevésbé a Here In After időszakában, azonban néhány év alatt kialakult a New York-i csapat saját hangzásvilága, s Ross Dolan zenekara már régóta a stílusalapítók patinás táborát erősíti. Nem csoda, hiszen az évtizedek, kiadványok során át a színvonal nőtön-nőtt. Nem állítom, hogy a 2002-es Unholy Cult után mindegyik lemez azonos nívót képviselt, ám csapnivaló megjelenés soha nem rongálta a veterán deathsterek nimbuszát. Sőt, az utóbbi kiadványokon még erősíteni is tudott a kvartett. A Descent az Immolation tizenkettedik albuma.

Azok közé a bandák közé tartozik az Immolation, amelyek hosszú időn át koptatták azt a medret, amelyben haladtak, hangzásuk, stílusuk kb. az első felcsendülő hang alapján felismerhető. Ilyen értelemben az Immolation nevezhető „régis iskolás” csapatnak, azonban ez nem jelent porosodást, fáradást, kifulladás. Az sem érezhető, hogy a zenekar a megélhetési metalosok kiszámítható, szemforgató táborába igyekezne bebocsátást nyerni. A death metal, mint már ezerszer szó esett róla, a gyilkos riffekről, a vérbő gitárjátékról szól, s ezen a téren az Immolation mindig az élbolyban foglalt helyet. A leginkább meghatározó elem Robert Vigna gitárjátékában rejlik, aki már a korai időszakban kimutatta a foga fehéret. Stílusa rendkívül markáns, ami nem csupán a vaskos, örvénylő ritmusgitározásban,

hanem a sajátos ízü és hangulatú harmóniakban, „megtekert” témákban, és a death metalon belül is egyedülálló szólójátékban keresendő. Minden albumon súlyos témák sokaságát vonultatja fel, ehelyütt a gyors Adversaryt említeném meg, amely tipikus Vigna-jegyekkel rendelkezik, ám egy-két szokatlanabb elem is felüti fejét.

Az Immolation nem keres új utakat, nem ez a dolga, azonban szigorúan a sorok között olvasva feltűnik, hogy egy-egy dalban finoman atipikus részekre bukkanok, vagyis a négyes igyekszik frissen tartani ezt az alából roppant súlyú zenét. Vigna mellett Aleks Bouks a másik gitáros, aki a Goreaphobia alapítójaként szintén a death metal régi művelője. Nem tudom, konkrét ötletei is vannak-e az Immolation lemezein, minden bizonnyal hozzájárul a végeredményhez. A másik két elem is integráns része az összképnek: Ross Dolan, az egyik legegységibb kiállítású death metal-frontember, mély bőmbőlése összeforrt a death metallal. Basszusgitárjának s a komor szerzeményeknek Steve Shalaty dobolása ad masszív alapot.

Az Immolation valószínűleg nem ad már ki olyan lemezt, mint a briliáns Close To A World Below, emellett megvannak a tipikus megoldásaik, néhány dallam ismerős korábbról, azonban ez bocsánatos bűn, ha egy zenekar lassan négy évtizedes működés után is ilyen izzó teljesítményt képes felmutatni. Panaszra semmi ok.

„Kevesen építenek az extrém metalban úgy szimbolikus, apokaliptikus vagy kaotikus világokat, mint az Immolation. A Descent érzésre a Close To A World Below és az Unholy Cult közti világváltáshoz tér vissza: egyszerre brutálisan és merészen nyúl a zenéhez, de sokkal modernebb, még mélyebbre húzó formában, inkább a 2010 utáni lemezek vonalába illeszkedve. Az idei év klasszikus death megjelenései között eddig mindenképp az első háromban van.”

Kánya Ferenc / 9 pont

„Brutálisan mocskos, archafejelős zene. Azért ezt is csak egy elég konkrét világégetős-hangulatban lehet hallgatni. Tökéletes a keverés, ilyen dobhangzás kellett volna az új Exodus-lemezre is...”

Valachi Samu / 9 pont

„Az Immolation a death metal műfajának egyik biztos minőséget szállító pontja, amitől a stílus megújítására vagy akárcsak meglepő húzásokra kevésbé számíthatunk. A Descent önmagában nagyon jó album, felvértelve minden kötelező kellekkel, de nem több ennél.”

Gyuricza Ferenc / 8 pont

„Kevés zenekar képes folyamatosan kiegyensúlyozott, minőségi teljesítményt nyújtani a lemezeiken. Az Immolation egyike ezen zenekaroknak! Szerintem ők még nem készítették gyenge albumot! Csodaszép halálfény!”

Dimmurtal 953 / 10 pont

a csapat – mindezt pedig a hangszerezés, a dalok harmóniavilága és a misztikus-transzcendens-okkult fókuszú szövegek húzzák alá hatásosan. Az elektromos rockhangszerekkel váltakozva, másutt azokkal párhuzamosan gyakran hallhatunk akusztikus gitárokat is, illetőleg néhány helyen billentyűs hangzások és fuvala színesítik tovább az összképet. A tagság három-negyede a vokális oldalt illetően ugyancsak odateszi magát – egyik arc sem egy klasszikus értelemben vett rocktorok, inkább ösztönösnek hatnak az énektemáik, az egésznek pedig valahol van egyfajta jó értelemben vett naiv bája.

Erőssége az albumnak a roppant hangulatos gitár-munka: rengeteg klassz harmónia, áradó dallammenet és feelinges szóló ékesíti a nótákat, nálam ez jelenti a Divine Spear egyik fő vonzerejét. Erre kitűnő példa a játékidőjével nyolc perc fölül kúszó Age Ethereal, ami-ben ráadásul egy jól eltalált hangulatfokozó narrációs betétet is hallhatunk. De a Hármas Hollow Curtain és az utolsó előtti In From The Cold szintén a jól sikerült darabok közé tartoznak.

A Divine Spear előzményeit (egy demó, egy EP és a debütalbum) ugyan még nem hallottam, de a köz-eljövőben ezt mindenképpen pótolni fogom. A pont-számon nagyon erősen hezitáltam, végül csak a néhol kissé még esetlegesnek, összeszedetlennek tűnő énektemák miatt nem adtam meg a nyolcast. Ettől függetlenül a Chalice-ben határozottan van fantázia, hangulattermelésben már most igen erős a brigád. Igazi kult muzsika ez, a kisebb (vokális) hiányosságok ellenére érdemes elmerülni benne. Kíváncsian várom a további lépést és a reménybeli szintugrást.

## CRUEL FORCE Haneda

KIADÓ: SHADOW KINGDOM RECORDS / ÍRTA: BALI DÁVID / 8



Három évvel ezelőtti albumával, a Dawn of the Axe dalaival a Cruel Force az egyik kedvenc zenekarom-má vált. A tíz év szünet után visszatért német négyes olyan arányérzékkel elegyítette a Razor és az Exciter speed metalos hagyatékát a korai Slayer sodrásával és a nyolcvanas évek heavy metaljának történetmesélő erejével, amiben mindmáig nincs kihívója a manheimieknek. Ha van album, amiért megérte újjáalakulni, az biztosan a Dawn of the Axe volt, és ha valamiben biztos voltam, az az, hogy önmegtámaszkodás nem lesz helye a folytatáson.

A Haneda kilenc dalon és közel háromnegyed órában keresztül épül arra az old school műfajokon átvélő szabályrendszerre, amivel a visszatért Cruel Force-t azonosíthatjuk, ugyanakkor az arányok jelentősen eltolódtak. A zenekar tagjai is úgy nyilatkoztak előzetesen az albumról, hogy „Így hangozna, ha Dióknak speed metal zenekara lett volna”, és bár a középtempó-



sabb, epikusabb részeknél néha ténylegesen bizonyítható is ez az állítás, én azt gondolom, hogy a Haneda igazi ereje nem ebben keresendő, dacára annak, hogy az énekes, Carnivore tényleg hallhatóan törekedett arra, hogy hangszínt tudatosabban használja.

Az album minden korábinál nagyobb hangsúlyt fektet a gitártemák és szólók központi szervezőerejére, miközben ritmikai szempontból is változatosabb, rétegettebb az egész lemez. Elsőre úgy fog tűnni, mintha a Cruel Force lehiggadt volna, ugyanakkor csak arról van szó, hogy a zenekar hallhatóan azt érezte következő szintnek, ha egy laza lemezkoncepció és egységesen magas színvonal mellett a hangulatteremtés állhat a középpontban, miközben így nagyobb hangsúlyt is kapnak az igazán gyors és erőszakos témák, amikből itt már jóval kevesebb van. Azt viszont a zenekar is pontosan tudja, hogy a bongóra kitekert felsőtamok továbbra is a Cruel Force hangzásának védjegyéül szolgálnak, így az ilyen fillekből szerencsére most sincs hiánya.

Zeneileg ezt úgy képzeld el, mintha az előző album nyomokban Running Wildra emlékeztető heavy metalos elemeinek helyét átvette volna a korai Megadeth kéznyma, miközben a speed metalos és Slayert idéző témák mellé beköszönnek olyan szólók és középtempók, amik egyértelműen orientalista színezetet biztosítanak a Haneda borzongató, vizuálisan is a ponyva eszköztárával játszó világához. Ezt az átmenetet maradtalanul igazolják az olyan dalok, mint a Warlords vagy a záró címadó, de a Cruel Force új lemeze ebben a változatosságban megköveteli a folytonos figyelmet, és az egyes dalok csak lassabban fogják megadni magukat.

Egyszerűbb és valószínűleg kifizetődőbb út lett volna újra megírni a Dawn of the Axe-ot, de annak ellenére is becsülöm a Haneda dalait, hogy a történetmesélő elemek előretolásával a lemez is lassabban adja meg magát. Az viszont elvitathatatlan, hogy a Cruel Force új albuma nemcsak szerethető és szórakoztató, de magas színvonalat is képvisel a speed/heavy metal felségterületén kívül is, és abban már most is biztos vagyok, hogy az idei év egyik meghatározó megjelenését tiszteleteljük benne.

## ESCALATE The Cry of Nature EP

KIADÓ: NEW AGE RECORDS / ÍRTA: BALI DÁVID / 8



A veszprémi Escalate a legkeményebben dolgozó hazai hardcore/punk-zenekar, akik évek óta tesznek azért, hogy a nemzetközi térképen is láthatóak legyenek. 2022-es EP-jük, a The Damage is Done megjelenése óta az Escalate nemcsak jelen van a nemzetközi vegan straight edge körforgásban, hanem aktív formálja is azt. Ezt igazolta a 2024-es, patinás amerikai kiadó, a New Age gondozásában megjelent debütalbum, a Consequences is, ami szerintem még inkább arról szól, hogy a zenekar a műfaji formanyelven belül megtalálhassa a saját hangját. Ebben viszont nem más segítkezett, mint Scott Crouse (Earth Crisis), és az ő támogatására sem alaptalanul szolgált rá a zenekar.

Ehhez képest a zenekar új EP-jén, a The Cry of Nature dalain már nincs nyoma belső megfelelési kényszernek, és annyira érett a megjelenés hangzása, amivel az Escalate-et már bármikor oda lehet tenni a Sorcerer vagy a Times of Desperation mellé. A Consequences dalaival kapcsolatban az volt a fenn-tartásom a megjelenés idején, hogy a formanyelv és a társadalmi felelősségvállalás mellett szerintem nagyobb volt a hangsúly a „hogyanon”, mint azon, hogy az Escalate törekedhessen a saját karakterének megtalálására. Ehhez képest viszont az új dalokban visszatükröződik nemcsak az elmúlt évek elképesztő turnérutinja, hanem az is, hogy az Escalate élő energiaszintje az ötszázós felvételben maradéktalanul meg tudta örökíteni a zenekar nyers, erőszakos megszólalását, és a koncertek energiaszintjét is, amivel a produkció túlmutat a revival-hullám sztenderdjein. Itt nincs helye sem túlírásnak, sem középszerű megoldásoknak: az Escalate végre pontosan tudja, mit és hogyan szeretne kifejezni, és nem elégszik meg a középszerűvel.

## TOPLISTA



### POSTA JÁNOS

1. VÁGTÁZÓ HALOTTKÉMEK  
*Nincs még megoldás (dal)*
2. THE PINEAPPLE THIEF  
*The Final Thing On My Mind (dal)*
3. DRAMARAMA  
*Questions? (dal)*
4. ROTTING CHRIST  
*Elthe Kyrie (dal)*
5. JUDAS PRIEST  
*Locked In (dal)*



### SCHMIDT PÉTER

1. CORROSION OF CONFORMITY  
*Good God / Baad Man*
2. HELLRIPPER  
*Coronach*
3. PHIL CAMPBELL AND THE BASTARD SONS  
*Kings Of The Asylum*
4. WALL OF SLEEP  
*bármí*
5. JUDAS PRIEST  
*Turbo*



### UZSEKA NORBERT

1. GREEN CARNATION  
*A Dark Poem – Part II: Sanguis*
2. RIVERS ABLAZE  
*Inexternal Dread*
3. CRIPPLED BLACK PHOENIX  
*Sceaduhelm*
4. AGREGATOR  
*Elízium EP*
5. MUDI  
*Nyomormíse EP*



### VALACHI SAMU

1. A WILHELM SCREAM  
*Cheap Heat*
2. NEUROSIS  
*Last Light (dal)*
3. CRIPPLED BLACK PHOENIX  
*Sceaduhelm*
4. MASTODON  
*Hushed and Grim*
5. ANGINE DE POITRINE  
*Vol. 1*



” Egy méltóságteljes album egy ereje teljében lévő zeneszerzőtől, aki nélkül elmesélhetetlen lenne a metal történelme, és ami még fontosabb, a jelene is.

## BLACK LABEL SOCIETY Engines of Demolition

KIADÓ: SPINEFARM MUSIC GROUP / ÍRTA: BALI DÁVID / 8

**B**ár a sorminta alapján az sem lepett volna meg, ha idén (folytatva a 1996-os és 2016-os megjelenéseket) már a harmadik Book of Shadows dalaival rukkolna elő Zakk Wylde, de a rajongók minden bizonnyal jobban örülnek annak, hogy – öt évvel a legutóbbi nagylemezt követően – ismét teljes értékű kiadványt jelentet meg a Black Label Society. Az Engines of Demolition a zenekar tizenkettedik nagylemeze, ennyi év pedig sosem telt el két megjelenés között, de abban mind biztosak lehettünk az előzetesek alapján is, hogy csalódásra aligha lesz okunk.

Ebben egyszerre kulcsszerepet játszik maga Wylde, aki valószínűleg az előző évszázad utolsó rockzenei ikonjainak egyike, valamint az a tény is, hogy a 2021-es Doom Crew Inc. a zenekar legváltozatosabb anyaga volt, talán kimondatlanul is azt megerősítve, hogy a korosodó gitárlegenda nem helyez magára megfelelési kényszert, hanem időről időre a tőle elképzelhető legjobb dalokkal szeretne előrukkolni a maga tempójában. Ha a szívemre teszem a kezem, a 2005-ös Mafia óta nem élveztem annyira BLS-megjelenést első hangtól az utolsóig, mint azt az albumot, de a közben megjelent kiadványokkal szemben sem tudnék különösebb hiányosságot felróni, mert a Black Label Society intézményként mindig is különutas produkció tudott maradni. Eleve egy olyan korban nőtt fel meghatározó produkcióvá a zenekar, amikor ez a hangzásvilág – nagyban támaszkodva a doom, a stoner, a southern rock, a blues és a country inspirációira is – nem volt meglovagolható hullám része, és ez a stabilitás mindmáig ki is tart. Az elmúlt években pedig Wylde nyilván elfoglalt volt a Pantera-turnékkal is, de az Engines of Demolition így is megőrizte a Doom Crew Inc. bölcsességét, miközben kifejezőmódjában sokszor esendőbb és emberibb, mint bármely más, korábban megjelent Black Label Society-lemez.

Akik a sodró, húzós közép-tempójú BLS-dalokra esküsznek (Gatherer of Souls, Above & Below, The Stranger), vagy épp a szögletesebb riffelések miatt szeretik a zenekart (Lord Humungus, The Hand of Tomorrow's Grave), mind megtalálják majd a számításait új koncertvendékek képében, nem is beszélve a nyomokban az Ozzmosist megidéző Broken Pieces mélabúját. De az Engines of Demolition egyik legizgalmasabb oldalát meglepő módon a balladák biztosítják, amikben a dalszerző-énekes is bátrabban nyílik meg, mint valaha. A Better Days & Wiser Times nyugalmában már-már Chris Cornell-i dallamíveket hallhatunk, a Back To Me keserédes melankóliájában megjelennek olyan country hangközök, amiket Wylde pillanatok alatt sajátít ki, de az igazán megrázó pillanat nyilván a záró Ozzy's Song, amit valószínűleg sokan az In This River mellé tesznek majd, mintegy búcsúzó gesztusként, de az a méltóságteljes elengedés, ami ebben a zongorás tételben érvényesül, egyszerre szeretetteljes és hálás, egyben katartikus lezárása az albumnak.

Összességében a tizenhárom számos kiadvány a Doom Crew Inc. szellemiségét is folytatva kellően sokszínű és magas színvonalú marad. Az Engines of Demolition egy méltóságteljes album egy ereje teljében lévő zeneszerzőtől, aki nélkül elmesélhetetlen lenne a metal történelme, és ami még fontosabb, a jelene is.

× × ×

„Ez végképp Ozzy-tribute, de ha valakitől, hát Zakktól ez rendben is van. Jó album, de hát mindig jó, viszont hogy hosszabb távon beakad-e, az majd kiderül.”

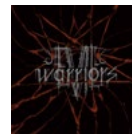
Uzseka Norbert / 8 pont

Bár a felvétel a zenekar próbatermében készült, a Taylor Young által készített mix maradéktalanul megőrzi az erőszakosságot, míg Brad Boartright arányos masztere olyan analóg, kortalan ízt ad a felvételnek, amihez foghatót itthon még nem hallhattunk. A letisztult dalok pedig az összeszokottságon túl tette készítést is sugallnak. Számomra a zenei csúcspontot az 1080 megoldása jelentik, különösen az, hogy a gitártémák hogyan játszanak a figyelemmel, de Alex Morales, a Moral Law-frontember vendég szereplése is képes hozzátenni az In The Bloodhoz.

A The Cry of Nature igazi mérföldkő: az Escalate felnőtt ahhoz a feladathoz, hogy a vegan straight edge kultúráján belül az állásfoglalása mellett a dalok szintjén is megcélozza a nemzetközi élbolyt, és ez a teljesítmény ahhoz is elég lesz, hogy az Escalate általánosságban a hardcore/punk szubkultúrában is nyomot tudjon hagyni. Csak remélni tudom, hogy a kiadvány meghozza a megérdemelt szintlépést a zenekar életében, és így is elképesztően örömteli, hogy ebben a diszsonáns-erőszakos rivalben az egyik legszerethetőbb zenekar a magyar undergroundból érkezik a nemzetközi porondra.

## EVIL WARRIORS Evil Warriors

KIADÓ: INTO ENDLESS CHAOS REC. / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8



Az Evil Warriors név alapján nagyon klisés metatra lehetne számítani, s ugyan a német csapat zenéje tép, szaggat, e tisztes tevékenységet ötletekkel a tarsolyukban végzik. A 2020-as Schattenbringer EP pusztító anyag volt, többször is elővettem. Csaknem öt év elteltével a harci tűz nem lohadt le a tagokban, sőt, távollétükben még rafináltabb fegyvereket kovácsoltak. A szerényen a csapat nevét viselő harmadik album a death, a thrash és a black metal jegyeit egyaránt magán viseli, de leginkább a black metalhoz állnak közel.

Nem könnyű jellemezni a lemezt, akárcsak számos 21. századi extrém művet, mivel sokszor tűnik ilyeneknek olyanoknak, mintha mindenből csipegetne egy kicsit, s közben az igazán éles fegyverzetű metaldalszerzők úgy izsztítják a vasat, hogy a műfajok közötti átmenet organikusnak tetszik. Néha mintha a Monumental Possession-féle Dødheimgard szólna, még töményebb hangzással, de hasonló vadsággal. Másutt black'n'punk szilajssággal zajlik a játék (Suche), de közben mindenféle zajok szüremkednek elő a háttérből, nem is mindig lehet tudni, hány gitárt hallunk valójában.

A thrashes témák vagy a death metal-jelleg inkább a zajos gitárokkal átszótt szerzemények sorai között érzékelhető, ugyanis sem az igencsak nyers hangzás, sem maguk a számok, sem az előadásmód nem könnyíti meg a dolgot. Itt az extrémítás nem üres lözung, vagy mezei reklámfogás, az Evil Warriors komolyan veszi, hogy ha már súlyos zenét játszunk, akkor álljunk is neki és bontsuk is le a falakat magunk körül. Ebbe beleférnek a szürreális gitárharmóniák, a meg-megkonduló basszustémák, s nagy meglepetésemre sok helyütt hallok valamilyen fúvós hangszert nyekeregni a háttérben. Mint a promólápról kiderült, bizonyos B. S. szaxofonozik. Más okot nem látok arra nézve, hogy e durva közegbe bevontak egy ilyen hangszert, mint hogy a káoszt növelje. A zene fúvós kacskaringók nélkül is kellően agresszív és határledöntő lenne. Kis örületként megteszi...

A Possessed intenzitása megmutatja, hogy a zenekar nagyon ért a blackened-thrashing-death-cséphadaráshoz, ami amennyire „régis iskolás”-fém, annyira féktelen és zabolátlan. Beast gitáros/énekes kegyetlen modorban acsarog, ordít, üvölt és krárog, ez a lemez tényleg nem sétagalopp. Azoknak lesz inyére az Evil Warriors albuma, akik kedvelik, ha egy lemezben benne van a valódi metalerő, death is és black is, azonban nem a régi nagyok felöklendezett, pépesített abrakján akar kérődzni, hanem tele van váratlan csavarintásokkal. Csak nehogy a zenekar fogyassza el reggelire az óvatlan hallgatót.



”Érett, mélyre hatoló anyag ez, melyet azért „csak úgy” is lehet hallgatni, mert jó értelemben véve szórakoztató is.

## GREEN CARNATION

### A Dark Poem – Part II: Sanguis

KIADÓ: SEASON OF MIST / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 10

A norvég Green Carnation a '90-es évekbeli norvég black metal színtérből indult, bár hosszas szünetekkel és sajátos húzásokkal tarkított pályájuknak már az elején is csak színesítésként került elő náluk black death téma. Ugyanakkor máig felbukkan némi black-death a dalokban, ám amit művelnek, az sokkal inkább illik a dark/gothic/doom és a progresszív/pszichedelikus/avantgarde skatulyákba. Pályájuk legnagyobb vállalása az A Dark Poem trilógia, melynek a Sanguis a második része. A múlt évi első fejezet (The Shores of Melancholia) is kiemelkedő, katartikus alkotás volt. A folytatás sem kevésbé, ám ez, ahogy az már a trilógiáknál lenni szokott, sötétebb, mélyebb, bizonyos értelemben súlyosabb – ha zeneileg nem is. Inkább azt mondanám, hogy drámaibb, tragikusabb.

Az anno az Emperor basszusgitárosaként megismert Tchort (Terje Vik Schei) által indított csapat zenéje önmagában is épp elég felkavaró és magával ragadó, de igazán akkor hat, ha teljes figyelmekkel, a szövegeket olvasva hallgató. Mindig is jellemző volt rájuk az emberi élet nehéz korszakainak, fordulópontjainak, tragédiáinak dalba öntése, ez most is így van, s ez a Sanguis esetében elsősorban a basszusgitáros Stein Roger Sordal érdeme. Ő írta ezeket a félelmetesen őszinte szövegeket, melyeket mégsem érzek kitarulkozóknak, exhibicionistának. Letisztult, egyenes, néhol szinte kíméletlen sorai szembenézésre készítetik a hallgatót, de közben a zene gyógyírt szolgáltat a feltépett sebekre is.

Utóbbi a gyönyörű-felkavaró gitártémák és Endre Kirkesola billentyűjátéka mellett leginkább Kjetil Nordhus

énekes érdeme. Megértem, ha valakinek az ő hangja nem hat elég metalosnak, mert van benne valami olyan lágyság és kiműveltség, ami miatt operához, népdalhoz, progresszív rockhoz is jobban illene, mint metalhoz. De ő mindig ilyen volt, rég megszoktam és megszerettem, és vele együtt érzem teljesnek és hitelesnek a Green Carnationt.

A dalokat hosszan lehetne elemezni. A nyitó címadó kilenc percébe, az alkoholista apáról is szóló szöveg mellett a hörgéstől az ünnepélyes részekben és hard rock/Hammond-témákon át az Amorphisnak is beillő csoda dallamokig csomó minden került. A Sweet to the Point of Bitternek van olyan zúzó pillanata, amiről a Nevermore jut eszembe, másutt viszont a Queen vagy a Pink Floyd (és a kiéhezett Savatage-rajongóknak is küldeném szeretettel ezt a nótát). A himnikus I am Time olyan monumentális, mint a Draconian Times volt a Paradise Losttól, és néhol olyan félelmetes, mint King Diamond zenéje. A Fire in Ice a kortárs Enslaved kevésbé súlyos-blackes verziójának hat. S mindezen rétegzett, összetett, sűrű dalokat megrázó erővel ellenpontozza a melankolikus-lírai (és egy depressziós-szucid barátról szóló) Loneliness Untold, Loneliness Unfold ill. a záró Lunar Tale, benne Ingrid Ose fuvolajátékával és zongorával.

Érett, mélyre hatoló anyag ez, melyet azért „csak úgy” is lehet hallgatni, mert jó értelemben véve szórakoztató is. Nagyon kíváncsi vagyok, hogy nyáron a Fekete Zajon mit vesznek majd elő róla..

„A Part I. esetében, és ezúttal is voltak olyan pillanatok, amikor úgy éreztem, vannak dimenziók, ahol a The Lamb Lies Down on Broadway a Genesisstől, és ezek a munkák összeérnek. Ez a progresszív konceptalbum pedig szinte mindenben más: északi, tágas atmoszférájú, de meleg tónusú zene, egyetlen nagy belső monológ, érzelmi-leg visszafogott, mégis mély lelki utazással. Lehet elfogult vagyok velük, de nagyon élem ezt a zenét.”

Kánya Ferenc / 9 pont

„A korai időszakot követően valamelyest eltávolodtam a Green Carnation irányvonalától, de az új trilógia eddig megjelent két része újra ráirányította a figyelmem a zenekarra. Az igényesség és a magas színvonal nem is lehet kérdés.”

Milán Péter / 9 pont

„Még mindig varázszené, ráadásul a Sanguis egy árnyalatnyival jobban is sikerült, mint az első fejezet. Kevésbé modoros, és szerencsére nem is érzem annyira túlbujánzóknak, de a katarzisélmény ezúttal is elmaradt.”

Gyuricza Ferenc / 7 pont

„Tetszik, amit művelnek albumról albumra. Nagyon várom a teljes albumot, szerintem méltó folytatása lesz az első résznek. Az eddig közzétett 2 dal meggyőző.”

F69 001 / 10 pont



„Az eredmény önmagáért beszél, a Shout! tele jobbnál jobb, változatos, s végre izgalmas témákkal.

## HARDLINE

### Shout!

KIADÓ: STEAMHAMMER/SPV / ÍRTA: GYURICZA FERENC / 8

Rendkívül szerencsétlen pillanatban startolt el az amerikai Hardline karrierje, akkor jelent meg a lendületes, dallamos hard rockot játszó zenekar egészen kiválóra sikerült Double Eclipse című debütáló albuma, amikor a grunge korszak uralt le mindent. Ettől persze rögtön földre is álltak, s évekre volt szükségük az újrarstartozás, de az újbóli elrugaszkodás is csak néhány évnyi lendületet, és még további nagylemezt eredményezett. A jelenkori Hardline története így valójában 2011-ben indult, az alapító énekes Johnny Gioeli mellett már új tagokkal.

A Hardline harmadik korszaka nem indult túl jól, elvesztette markáns ízét a zenéjük, belesüppedt amolyan egy kaptafára szabott, átlagos, középszerű melodica rock vonalba, ahonnan – hacsak újra nem gombolják a kabátot – csak a sülyesztöbe vezetett már az út. Valószínűleg Gioeliék is felismerhették ezt, aminek voltak már előjelei – például a legutóbbi album, a 2021-es Heart, Mind & Soul már egészen korrekt munka volt, a mérleg nyelvét ténylegesen azonban az ideai album, a Shout! billenti helyre.

Ebben valószínűleg a gitáros Luca Princiotta – lásd még Doro zenekara – bír meghatározó szereppel, a Shout! dalainak megkomponálásában ugyanis ő társult a zenekar korábbi olasz kiadójának nevével fémjelzett egyen Frontiers-hangzásért és stílusért felelős billentyűs Alessandro Del Vecchio mellé. Az eredmény önmagáért beszél, a Shout! tele jobbnál jobb, változatos, s végre izgalmas témákkal. Nem fogom az összes dalt felsorolni, de akad itt a nyolcvanas évek Amerikáját megelevenítő bombasztikus sláger, a Whitesnake-re, valamint a Badlandsre is emlékeztető bluesos hard rock, a la Doug Aldrich és John Sykes, és a dallamrock szintén olyan európai kiválóságainak a szellemisége is felfedezhető a dalokban, mint a Pink Cream 69, vagy a Gotthard. Ez utóbbi már rögtön a címadó nyitódalban ránk is köszön. És ez csupán a gerince a Shout!

albumnak, hiszen olyan dal is akad – Rise Above No Fear –, ami már nem dallamrock, hanem egyenesen heavy metal mércével mérendő.

Ezt a sokszínűséget leginkább Johnny Gioeli zseniális éneke fogja egységes keretbe. Az olasz származású amerikai fickó egyszerűen lenyűgöző, fantasztikus hangja élettel tölti meg az amúgy is jól sikerült dalokat. Bármit képes elénekelni, s nemcsak a stúdióban, a koncertszínpadokon is. Szerencsére mindezt Budapesten is újra megmutathatja, hiszen a Hardline május 2-án visszatér hozzánk a Shout! album lemezbemutatója keretében.

Gioeli mellett persze muszáj a társakra is odafigyelni. Bár mindannyian olaszok, mégis roppant feszes és fegyelmezett hangszeres teljesítményt produkálnak, a basszusgitáros Anna Portalupi játéka kifejezetten élvezetes, de Luca riffjei is sokkal jobban ülnek, mint amiket közvetlen elődjétől, Mario Percudanitól kaptunk a legutóbbi két Hardline albumon. Azt pedig, hogy gitárhósként mennyire állna meg helyét, az I'm Leaning On It révén csekkolhatjuk le.

Hiányérzetem egyetlen dal esetében, a When You Came Into My Life című Scorpions-nóta átdolgozása miatt akad. A Hardline verziója ugyan erőteljesebb, és Johnny itt is nagyot alakít, de éppen ezért veszik el az a visszafogott intimitás, amitől nagyon lehetett szeretni ezt a nem annyira ismert, és amiatt slágernek sem nevezhető zeneszámot.

A Hardline zenekar 1991-es debütáló albuma, a Double Eclipse tényleg etalon, igazodási pont, és valódi gyöngyszem a hard rock zene világában. Olyan mestermű, amit megismételni nem lehet, így próbálkozni sem érdemes vele. Ezért is gondolom azt, hogy a Johnny Gioeli által vezetett csapat helyes úton jár a Shout! albummal, mert ha valóban nagyobb hangsúlyt akarnak fektetni a bandára, akkor a kissé megöregesedett Gotthard helyén keletkezett új betöltésére például abszolút alkalmasak lehetnek az európai koncert-, vagy akár még a fesztiválpiacon is.

„Meglepően frissen hat, már amennyire egy ilyen klasszik hard rock lemez ma még képes lehet erre. Napok óta a When You Came Into My Lifeot dúdoló. Vértprofi felállás, vértprofi zenélés. Ezt így kell.”

**Valachi Samu / 9 pont**

„Minőségi AOR/hard rock, a sokéves átlaghoz képest meglepően vérbő kivitelezésben. Habár ez a Hardline már csak Johnny Gioeli személyében egyezik meg a régi klasszikus Hardline-nal, az album mégis egészen ütőképes, nem méltatlan a patinás névhez. A Scorpions-feldolgozás derült égből érkezett, de jól sikerült, tetszik az is.”

**Schmidt Péter / 8 pont**

„Gioeli, Del Vecchio és Princiotta urak nagy tisztelője vagyok, bár inkább más formációkban. Profi, energikus hard rock cuccot raktak össze ezúttal is, nagy refrénnel, motiváló hangulatokkal és korszerű, arénás sounddal. Minőség, de többet nem hallok benne. A Scorpi-nóta törekeny hangulatát viszont eléggé agyonnyomták, a feldolgozásuk kevésbé bensőséges, egy nagy produkciós, snassz power balladát csináltak belőle. Kutyafáját.”

**Kánya Ferenc / 7 pont**

„Energikus, életvidám hard rock muzsika. Olyan, mintha összekevernéd a korai Skid Row világot a CMFT (Corey Taylor) hangulatával.”

**Tóth Tamás 132 / 8 pont**

## FLEA Honora

KIADÓ: NONESUCH RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 9



Hogy Flea mennyire kegyetlenül jó zenész, azt a Red Hot Chili Peppers-lemezekről eddig is tudtuk. Ha te is jártál az utóbbi években koncertjükon, akkor talán egyetértünk, hogy a legjobb pillanatok azok voltak, mikor Flea és Frusciante odaállt Chad

Smith elé, és elkezdtek jammelni. Csodálatos jazz- és funkimprovizációk voltak ezek – innen is üzenem neki, hogy jöhetne egy koncertalbum.

Flea-nek egyébként is híres a zenei műveltsége, a zene iránti szeretete, hatalmas lemezgyűjteményét is többször megmutatta már a világnak. Ezek után nem is ért annyira váratlanul mikor pár hónapja kijött az A Plea videóklipje, és egyben bejelentették a szólólemezét. Nem újkeletű a dolog, 2012-ben már kiadott egy szóló EP-t (Helen Burns) bár az inkább experimentális zene volt még, az új album vengyiszta jazzével szemben. Nem vagyok a stílusban annyira jártas, hogy hangzatos szakszavakat használjak és felsoroljam a nagy elődöket, de azt még az én egyszerű fülem is érzi, hogy mekkora szív, micsoda rajongás van ebben az albumban. Minden pengetés, minden hang mögé oda lehet képzelni ezt az izgága kisembert, és szerintem ez az, ami kiemeli ezt az kortárs jazz többi albuma közül, és ez az attitűd, ami az albumot egy átlag rock/metal-rajongónak is élvezetessé teszi. Érezni micsoda energia, milyen zenei alázat milyen tenniakarás van még mai is, havtanon túl is ebben a pasiban, és ez a hallgatóra is átragad. Az előzetesen kislemezen kijött A Plea is erről szól, erre buzdít mindenkit: „Kelj fel, mozdulj, alkoss, cselekedj bárki is legyél!” „Come on! Are you with me? We all know what it is. Build a bridge, shine a light...” Zseniális felütése az albumnak, sőt akár egy kiáltvány is lehetne napjaink elkényelmesedett, morózus, magába forduló társadalma felé.

Talán sokan nem tudják Flea-ról, hogy nem csak világ egyik legjobb basszusgitáros, de gyerekkora óta remekül játszik trombitán is, sőt ez volt az eredeti első hangszere. Ezt a tudását az albumon is többször kamatoztatja, és megkockáztatom ezek a legkiemelkedőbb dalok a lemezen. A 2000-es évek elejének acid jazz vonalát idézik ezek a dalok, pl. a film noir hatású Failed vagy az álmosan lírai Maggot Brain. Jó elveszni ezekben a dalokban egy fáradt este, egy pohár borral a kézben, de csakúgy tökéletes aláfestése lehet egy éjszakai autóúthoz is. Nagyon erős a lemezen a filmzenei hangulat, valóban olyanok ezek a dalok, amikbe egy kis fantáziával rengeteg sztorit bele lehet látni.

Az album nagyrésze instrumentális – Flea jellegzetes orgánumát csak néha halljuk –, viszont sikerült két nagygyűt is megszerezni az albumhoz. Tom York (Radiohead) klasszikus jazz standardre épülő dalát már hallhattuk előzetesen, de az igazi nagy durranás, legalábbis számomra az Nick Cave! Jimmy Webb híres dalát a Wichita Lineman dolgozták fel, egy gyönyörű, szívet facsaró, csak Cave-re jellemző stílusban. A Guns N' Roses előadásában sokan ismerhetitek ezt a dalt, de azt gyorsan felejtjük is el, összehasonlíthatatlan.

Csodálatos album lett Flea lemeze, csupa szív, csupa lélek, csupa ZENE a legmagasabb fokon. Még ha nem is vagy jazzrajongó, tegyél egy próbát vele, hidd el, megéri!

## GJENFERD Black Smoke Rising

KIADÓ: APOLLON RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8



Bergen városa a norvég black metal bölcsőjeként vált híressé-hírhedtté még a kilencvenes évek elején. Jelen írás tárgya, a Gjenferd is innen származik, azonban zeneileg ez a második albumánál tartó formáció mégis egészen más vizeken evez. Gitár- és

Hammond-orgona alapú, vérbő hard rock muzsikát játszik a négy norvégmintás pulcsiba burkolózó fiatal – olyat, aminek gyökerei javarészt egészen a hetvenes évekig nyúlnak vissza (Deep Purple, Black Sabbath és barátaik), ám ami felett hangulatilag mindazonáltal lebeg egy kis komorabb, maibb fekete füst is, csak hogy az album címét idézzem. Nagyon leegyszerűsítve kicsit olyan az összhátás, mintha egy old school hard rock



Aki élvezi a művészi szabadságot, és a stoner blues zenei világot mindennél fontosabbnak tartja, annak egészen biztosan szép napokat fog okozni.

## CORROSION OF CONFORMITY Good God / Baad Man

KIADÓ: NUCLEAR BLAST / ÍRTA: KOVÁCS BEDLAM PÉTER / 7

Vannak alapvetően tisztázandó fogalmak a Corrosion Of Conformityvel kapcsolatban. A zenekar HC/punk-hordaként indult, aztán elkanyarodtak a Blinddal 1991-ben a metal felé, ahonnan hamarosan tovább is álltak a stoner / southern rock / blues irányba. És ugyan van egy jelentős réteg – amelynek én is részese vagyok –, akiknek a Blind 'A COC-lemez', azért nem lenne helyes, ha a csapat 11 albumos pályafutását mindig ehhez a cucchoz viszonyítanánk. Úgyhogy most félre is teszem az 1991-es anyagot.

A Good God / Baad Man hosszú évek óta az első lemez Reed Mullin, az alkoholiszmusban elhunyt dobos zseni nélkül. Azonban az irányvonalon ez nem hallatszik, sőt a régi harcostárs Mike Dean távozása sem hagyott különösebb nyomot. Ha eddig nem lett volna egyértelmű, akkor most már az: a Corrosion Of Conformity Pepper Keenan bandája, itt ő mondja meg, hogy ki merre hány méter.

A banda az éppen aktuális tagságától és korától függően egy zenei utazásban vesz részt, és éppen most a hendrixes/korai '70-es évek blues-rockos/Lynyrd Skynyrd-es korszakát éli. Ennek megfelelően olyan az egész Good God / Baad Man hangulata, mintha egy szőnyegbe burkolt deszkaházban ülnénk a COC próbatermében, valahol a New Orleans-i mocsárvilágban. Olyan ez a hely, hogyha valaki kimegy a tornácra, akkor spanglizás, sörözgetés közben néha lepöcköl pár pókot a korlátról, esetleg lerugdos egy kígyót a deszkáról, majd rádob egy dartsnyilat az éppen aktuális választási plakátra. Az alkotás, a szabadság és az elvonulás szentélye ez. Az egész album szinte lélegzik, mintha melletted dohognának a ládák és csattogna a dob, és amikor véget értek a próbák, nem követte stúdiózás a munkát, csak a menet közben rögzített témákhoz pár szót és énekállamot kellett volna később rögzíteni. A 14 dal nagyon hasonló stílusban fogant. Ha időnként fel is üti fejét pár kevésbé bluesos riff téma (Good God, Forever Amplified, Gimme Sum, Lose, AOTKF), nem válik markánsná, nem viszi el a lemezt más irányba. Hosszabb-rövidebb bevezetők, hangolódások kapnak helyet minden nótában, nincs kapkodás, nincs hirtelenkedés, a jammelés az úr az anyag jelentős részén.

Aki élvezi a művészi szabadságot, és a stoner blues zenei világot mindennél fontosabbnak tartja, annak egészen biztosan szép napokat fog okozni a Good God / Baad Man.

× × ×

„A COC még mindig mocskosul érzi ezt a HC hatású stoner/sludge keveréket! Ráadásul a dupla album koncepciója miatt most a blues-os oldalukat is bátrabban kiemelhetnék. Nagyon betalált az album, egy pillanatnyi üresjárat sincs!”

György Zoltán / 9 pont

„Játékidő szempontjából a legnagyobb szabású COC-mű született most meg, én mégsem érzem túlhúzottnak, minden dalnak megvan a maga miértje. Érdekes módon nekem a Monster Magnet savval locsolt pszichedelijája is eszembe jut helyenként, főleg a második etap hallgatása közben. Füstös hard rock, southern rock, egy kis punk/HC attitűd, blues, sludge... Van itt minden, de ahogy végigmegy a teljes anyag, szépen összeáll a kép. Nálam beütött.”

Schmidt Péter / 9 pont

„A Jó Isten súlyos és dühös, a Roossz Ember lazább, rockosabb, akik hibátlanul egészítik ki egymást. Koszos riffek, óriási dallamok, blues és funk kitekintések, pszichedelikus leágazások, megalázó lazaság és profi hangszerkezelés. Áááá, felesleges tovább sorolni. Ez (majdnem) tiltalálat!”

Gyuricza Ferenc / 8 pont



” Ez a zenei kaleidoszkóp úgy ölt magára színpompás hangokból szőtt köntöst, hogy a káprázat soha nem válik túlzóvá, giccsessé.

## RIVERS ABLAZE

### Inexternal Dread

KIADÓ: INERTIAL MUSIC / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Furcsa a 21. századi posztmodern szétaprózódás, ami az élet minden területén, így a művészeti, zenei világban is érzeteti hatását. Sőt, ez nem hatás, hanem maga a valóság, amely fragmentálódva, atomizálódva működik, ahol az elemek sok esetben nem is tudnak egymás létezéséről. Egy olyan világban, amely egy kicsit is hasonlít a normálshoz, vagyis diametrálisan ellentétes a mi korunkkal, egy olyan képességekkel rendelkező zenész, mint Kertész Márton, ünneplélt személy lenne, aki egyik elismerést veszi át a másik után, de nem kívánok belemélyedni ebbe a témába, mert ha megtenném, tízoldalas lenne ez a recenzió.

Az biztos, hogy ugyan manapság – valójában évtizedek óta – az értékek jelentős része az undergroundban terem, ez is a modern eltávolodások egyik megnyilvánulása; hogy ami meghatározó, ízlésformáló a kulturális és művészeti életben, annak szinte szükségképpen alacsony színvonalúnak és igénytelennek kell lennie. Nem feltétlenül van így ma sem, ám sok esetben a sekélyesség és a népszerűség egymással szervesen összefonódó jelenségek. Mondhatnánk, hogy igazságtalanság, hogy egy olyan zenekar, mint a Rivers Ablaze csak egy maroknyi ember által ismert, azonban átlátva a modern világ viszonyait, egy fordított logika alapján ez – szomorú vagy sem – így van rendjén.

A 2019-ben alakult Rivers Ablaze első lemezei sebesen követték egymást, a Nagy András hangjával gazdagított debüt (Blood Canvas) és az instrumentális kettes mű (Devoid Dying Sun) sokat forgott a CD-lejátszóban, e téren a The Black Hole Era alig maradt el. A 2023-as Omnipresence új szintre emelte az immáron megszilárdult felállás zenéjét, amely élőben is kezdte megmutatni magát. Ugyan a Rivers Ablaze a koncerteken is egyre jobb, a zene gyors és intenzív, annyi finomság, magát hallgató részlettel telített, olyan sok örömteli megfigyelni való található benne, hogy szerintem itthon hallgatni a legélvezetesebb. Kb. ötször-hatszor hallgattam meg az Inexternal Dread című új albumot, és még csak most kezd alakulni előttem az anyag; minduntalan formálódik, el-eltolódna egyes részek, előszüremkednek korábban fel nem lett gitárrészek, dallamok, s az egészben az a legüdítőbb, hogy még nagyon sokszor elővehetem úgy, hogy a felfedezés jóleső érzésével töltekezhettek fel.

Ugyan a Rivers Ablaze agytrösztje, origója Kertész Márton, hallani, hogy az Inexternal Dread csapatmunka eredménye. Marci gitárjátékát egy oldalon keresztül méltathatnám, de ki kell térnem a ritmusszekcióra. Tadeusz Rieckmann az a dobos, akire feltétlenül szükség volt ebben a zenekarban, játéka alapján bármelyik neves kinti prog-death-csapatba bevinnék. Nem tudom, az albumot pontosan kik játszották fel, hogy a bőgőjáték Purnhauser Páltól származik-e, de az biztos, hogy minden poszton nagy zenélés zajlik.

Knapp Oszkár hangját először nehezen szoktam meg a The Black Hole Era dalaiban, de idővel beleszervevültem a Rivers Ablaze tech-death-varázslatába. A nyitó Silent Orbitban, a Born From Flame-ben és a záró Death On Impactban néhány tiszta sort is hallhatunk tőle. Ha magabiztosabb lesz ezen a téren, talán van mit keresni ebben az irányban. Mindenesetre öblös bömbölése, hörgése, ha néha meg is nehezíti a zene befogadását, illik ehhez a sokszor szinte nem is evilági extrémzenei kavargáshoz. A Rivers Ablaze összetett tételei, Marci kompozíciói a kontrollált káosz legszebb megnyilvánulásai, ahol úgy kényszeríti rá a rendet a rendezetlenségre, hogy abban semmi görcsösség, merevség nincs, sőt, megteremtetik az a paradoxnak tűnő valóság, hogy egy túéles, brutálisan intenzív, kőkemény zene válik hajlékonyá, likvidé, szinte gyúrhatóan nyúlékonyá. Gitárhős-szólók technikás death metalba oltva, blastbeatekkel versenyre kelő gitárriffek veszik fel a progresszív szépség pulzáló színeit, és ez a zenei kaleidoszkóp úgy ölt magára színpompás hangokból szőtt köntöst, hogy a káprázat soha nem válik túlzóvá, giccsessé. Ezt a dalszerzői készség, a szerzemények átgondoltsága eleve meggátolja.

Ami a külsínt illeti, az Omnipresence borítója nem igazán tetszett, de nagy örömmre az Inexternal Dread ismét egy Saly Németh László-illusztrációt kapott, akinek egyedi és nagyon szép képeit az első három albumon is láthattuk.

Az Inexternal Dread pazar mű: egyszerre zenei és extrém, határtágító és felvonultatja a legjobb metal ismérveit. A Rivers Ablaze-től sok neves külhoni zenésznek is lenne mit tanulnia.

„Relatív sok zenekar játszik technika, avagy progresszív death/black metalt, de nagyon kevés van köztük, ahol a témahalmazból igazi dalok születnének. A Rivers Ablaze-nél ez megvan, de ezen túlmenően is elképeszt, milyen erős atmoszférája van az anyagnak, milyen jó ízléssel szóttek finom szépséget is a pusztító örlések közé.”

Uzseka Norbert / 9 pont

„Intelligens, nyugtalan és nagyon személyes black/death metal anyag. A dalok egyszerre progresszívek és ösztönösek, mintha folyamatosan két irányba húznák egymást. Kiváló hangszeres játék, viszont 'csak' jó vokál. A dalszerzés nagyon jó arányérzékkel építi a dalszerkezeteket és osztja el a tenziókat. Azt gondolom, ez a Rivers Ablaze csúcspontjainak a kezdete, de legalábbis az eddigi legértékesebb, legjobban megírt anyaguk.”

Kánya Ferenc / 8 pont

„Zeneileg nagyon erős, bár egy fokkal változatosabb éneket elviseltem volna. Viszont ez a vékony, ciripelő dobsound, különösen a cineknél, nekem tönkrevágja az élményt.”

György Zoltán / 6 pont

„Az ilyen zenekarokért érdemes még mai zenét hallgatni. A Rivers Ablaze egy minden ízében, másodpercében eredeti, izgalmas, és határokat tágító erődítmény. Kertész Márton zenei víziója egy külön kategória, szólói pedig elképesztő tehetségéről árulkodnak. Az egyik legjobb hazai zenekarunk, nemzetközi szintű teljesítménnyel. A pontszám csakis maximális lehet.”

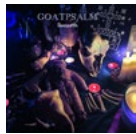
Varga Balázs 635 / 10 pont

hatásait jobban kidomborító, hörgésmentes Amorphis jammelne az izlandi The Vintage Caravan srácaival. Vagy valami ilyesmi. És igen, ezek alapján jól gondolod: egyfajta tipikusan északiás, keserédes melankólia is belengi a dalokat. Az ének bár dallamos, de mégis inkább ösztönös és nyers – nem igazán kimunkált, de ide ez pont jól passzol, nem kíván többet a muzsika. Mindehhez igazodva a megszólalás is kellemesen zsíros és telt, a Hammond öblös gurgulázása pedig külön öröm a hallójáratoknak.

Nagyjából már a tavalyelőtti self-titled debütalbummal is ezen a vonalon mozgott egyébként a Gjenferd, már ott megvolt ez a recept – talán annyira változott, hogy a stúdiós produkció lett mostanra kiérleltebb, a játékidő pedig 41 percre hízott az ottani 32 után. A nyitó Crimson Rain egy direkt vonalvezetésű darab, könnyű belekapaszkodni, húz-visz magával, hatásos felütés. A Bound To Fall ehhez képest egy égbe bámulós, space-es témázgatással indít, és bár később hard rockba vált, egy kis eszszállós hangulat végig velünk marad a hallgatása közben. Az orgonaszóoló a közepén nagyon feelinges! A címadó dalban zeneileg van egy kis Spiritual Beggars-érzés is, habár az ének összességében azért más dimenzióba helyezi a nótát. A Calling Your Name hangulata és dallamvilága egy kortárs kedvencet, a szintén norvég Sahgot idézi, míg a The Thrill az Audrey Horne-t - és így tovább, és így tovább. Az alapvetően három-négy perc körüli szerzemények hol karcosabban, hol kicsit pszichedelikusabban fogalmaznak, azonban felesleges, lila álművészkedésbe szerencsére sehol nem csap át a dolog. Még a záró Spread Like Wildflower érdemes külön megemlíteni: a maga közel nyolc perces játékidőjével ez a lemez leghosszabb tétele, és itt némi őspragos megközelítés is felüti a fejét. A továbbiakban ezt az irányt lehetne talán egy kicsit még hangsúlyosabbá tenni. Summa summárum, hangulatos és jóféle muzsikát kínál a Black Smoke Rising, érdemes tenni vele egy próbát.

## GOATPSALM Beneath

KIADÓ: AESTHETIC DEATH / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8



A titokzatos Goatpsalm tevékenységét 2012 óta követem nyomon, a kiváló angol underground kiadó, az Aesthetic Death akkor küldte el nekem a formáció Erset La Tari CD-jét. Olykor előkerül ez a cseppet sem könnyű anyag, akárcsak a valamivel

könnyebben emészthető Downstream. Ash címmel egy komoly split jelent meg 2021-ben a még rejtélyesebb Horthodoxszal, amely az orosz ortodox egyházon belüli szakadár mozgalommal foglalkozott. A tematikum nem meglepő, a Goatpsalm orosz zenekar, amelyet black/death metalban és ennek kietlen hátterterületein otthonosan mozgó tagok alkotnak.

A Beneath című negyedik albumon hallható zene kétségtelenül egy-két fokkal könnyebben befogadható, mint a korai idők noise/experimental-megjelenései, ám így is csak a metal hátterterületein barangolóknak fogna összefutni a lemezzel. Én magam nagyon szeretem az Aesthetic Death sajátos világát, a kiadó abszolút egyedi palettáját, zenekarainak változatosságát, a komor hangzások miriádját, amit sok éve felmutatnak ezek a csapatok, s amelyek között a Goatpsalm is speciális helyet foglal el.

Nem könnyű definiálni mindazt, ami az egyébként nem hosszú (35 perces) Beneath CD-n hallható, nem mintha a zenét feltétlenül definíciókba kellene zárni. Írni viszont legalább olyan izgalmas egy ilyen albumról, mint hallgatni, felfejteni titkait, behatolni a mű belsejébe. Vaarwel, Horth és W. S. ezen a lemezen a funeral doom metalt éppúgy feltárja, megeleveníti, ahogyan a rituális zene is megkapja a maga terepét, kibontakozási lehetőségeit. Ez utóbbira példa a Kalbas Whispers Of Death, egy sámányszerű dobokkal, szertartásos hangokkal teletűzdelt izgalmas darab. Az albumot a bő 17 perces Exequies végzi be, ahol az előzőleg tárgyalt funeral doom méri ki újabb és újabb köreit, mielőtt még mélyebb örvények kezdenék róni a maguk útjait...

Ha netán valaki hallotta a Goatpsalm említett Downstream lemezét, akkor ráismerhet a zenekar jellegzetes gitárhangzására, főleg, ami a harmóniakat illeti. Vaarwel e dallamvezető gitárreszei egyediek,



## HELLRIPPER Coronach

KIADÓ: CENTURY MEDIA / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

James McBain egyszemélyes blackened speed projektjét eddig kizárólag a Motörhead-tempók, a Bathory-szellem, a Venom-féle pimaszság és az a fajta ösztönös dalszerzés jellemezte, amit nem lehet tanítani. Mindig az ékegyszerű dalszerkezeteket preferálta: felütés-riff-riff-refrén-riff-vége – ezen az albumon viszont már többet szeretne mutatni. Valamiféle tudatosabb struktúra már az előző lemez, a Warlocks Grim idején megjelent, de nagyon úgy tűnik, hogy ez a dolog most érett be igazán.

A Coronach kevésbé punk, kevésbé káosz, ez a korábbiaknál összetettebb, átgondoltabb és melodikusabb anyag. Egy ponton még a „progresszív” jelző is eszembe jutott, és bár általánosságban inkább a NWOBHM-ből szívárogoz át ez a fajta dalépítkezés, a szerkezet- és dallamkezelés, a hangsúlyos harmóniai játék, a mollos-dúros váltások, melodikus kitérések, igenis lehet benne valami. Nem új elemek ezek, de most először kerülnek ennyire tudatosan és direkt módon a helyükre. A hangzás továbbra is nyers, de már nem a korábbi védjegyes lo-fi garázs-sound, inkább csak annyi kosz van benne, mint amikor egy kis klub hanguccának a keverőjén már a piros zónában csattog a kivezérléssjelző mutatója.

A dalok között nincs töltelék – az anyag rövid, nincs helye ilyesminek. A nyitó Hunderprest arra mutat rá, hogy McBain nem váltott irányt, csak felnőni látszik a saját ötleteihez: a nóta gyors, harapós, mégis dallamos, a refrén ragad, mint sörhag a pultra, a szóló pedig olyat villant, hogy megvakulsz. A Kinchyle a rock'n'roll motörheadi definíciója feketében, a Mortercheyn meg inkább a legkorábbi Bathoryt idéző ősbblack. A Blakk Satanik Fulkstorn is fekete füstöt okád, a The Art of Resurrection pedig egy bátrabban hangszerelt, sötét és nagy atmoszférájú darab – de a gerinc minden nótában az Angel Witch-, Satan-, esetleg korai Hell-féle NWOBHM. A Sculptors Cave ezek mellé odaállítja a Diamond Headet is, a tempó, a dobkezelés és a hangulat azonban végig fekete.

Az album legszebb formáit két tétel mutatja igazán. Az egyik a címadó: formabontó megoldásokkal, rétegenként, végig építkeznek; folkos, kelta ízü énektémákat és korai Maiden, Mercyfult idéző hatásokat, öntartó íveken egymásra felhúzott szólókat használ. Az epikus, folkosan dallamos Baobhan Sith volt az a tétel, amit akár progresszívnek is mernék nevezni: több részből áll, a szerkezete komplex, modális dallamokat és harmonizált gitárszólamokat alkalmaz, a nóta utolsó harmadában az analóg szintű hangszínes lebegő, mollos akkordok, a lassú visszaépülés és a lezárás pedig kimondottan brit progrock örökség.

A lemez gyors, őszinte, mocskos, de meglepően jól összerakott archaikus metal, ami valamivel többet ad, mint amit a Hellrippertől várni lehetett, viszont nem akar többnek látszani annál, ami. Egyszerre füstös és energikus, zsigeri és megfontolt, ráadásul van egy személyes, „csináld magad” szellemiségű bája, amit a nagy produkciók általában nem tudnak reprodukálni. A Coronach egy izgalmas fejezet a sztoriban, és nemcsak füstje van, de tüze is. Ráadásul minél többet hallgatom, annál többet akarom hallgatni...

× × ×

„A Hellripper pár éve nálam rettentően beütött, amire csak rátett egy lapáttal egy tavaly nyáron elcsípett fesztiválos koncertjük letaglózó erejű élménye. A metal különféle extrém válfajainak összekeveréséből áll össze a skót horda muzsikája, amiben a maximális pusztító erő figyelemre méltó zeneiséggel és egyfajta pofátlan lazasággal ötvöződik. A végén a címadó konkrétan epikus black metalba oltott Iron Maiden. Engem megint megvettek.”

Schmidt Péter / 9 pont



” Olyan felszabadítóan kreatív és inspiráló élményt kínál, ami egyszerre frenetikus és elgondolkodtató, miközben egy olyan sokrétű világba kalauzol, ahol a zenei határok folyamatosan elmosódnak.

## RAM-ZET Sapien

KIADÓ: VICISOLUM PRODUCTIONS / ÍRTA: VALACHI SAMU / 8

A zenei szcéna jelenlegi helyzetében, ahol a Sleep Token és hasonló műfajötvöző zenekarok globális népszerűségnek örvendenek, online éppen vírusként terjed hírneve az Angine de Poitrine mikrotonális excentrikájának, és a streaming platformok algoritmusai egyre kimeríthetlenebb mennyiségű, kiszámíthatatlan playlistet kínálnak a zenefogyasztóknak, könnyen azt hihetnénk, hogy a norvég Ram-Zet avantgarde metalja már nem képes olyan meglepetéseket okozni, mint régen. Azonban ez hatalmas tévedés lenne: a Sapien még a legjáratasabb zenei füleket is ki tudja hozni a sodrából, és – minden kétséget kizáróan – jó értelemben.

Amikor 2000-ben megjelent debütáló albumuk, a Pure Therapy, az extrém metalon belül az egymással élesen eltérő műfajok ilyen merész ötvözése még jórészt feltérképezetlen területnek számított. A zenekar ezzel a lemezzel el is nyerte a norvég Grammy-díjat. Ezt követően további négy albumot jelentettek meg: Escape (2002), Intra (2005), Neutralized (2009) és Freaks in Wonderland (2012), majd a Ram-Zet hosszú szünetre vonult, a tagok különböző kreatív utakat jártak be, és csak alkalmanként léptek színpadra. De most, tizenhárom évnyi, reflektorfényen kívüli időszak után az alapító, gitáros és dalszerző Henning „Zet” Ramseth úgy érezte, elérkezett az idő, hogy új életet leheljen a projektbe. Az elmúlt két évben a zenekar intenzíven dolgozott új dalokon, és a Sapien egy új fejezet kezdetét jelenti a történetükben.

Zeneileg a Ram-Zet egyetlen vezérelv mentén alkot: nincsenek szabályok. Bár alapjaik a súlyos, technikás, progresszív metalból táplálkoznak, dalaik gyakran még kiszámíthatatlanabb, már-már szándékoltan széttartó irányokba ágaznak. Ha párhuzamot kellene vonni, hangulatában és harmóniavilágában leginkább a Voivodot és a Slogant tudnám szóba hozni.

A Sapien átlagosan hét és fél perces szerzeményei azonban ennél is tovább mennek: pillanatról pillanatra változnak bennük a stílusok és hangulatok, ritmusok és tempók, mintha egy nemzetközi fesztivál teljes fellépőgárdája egyszerre, egy színpadon mutatná be saját kultúrájának esszenciáját. Az agresszív riffek mellett a tiszta és hörgő férfi és női vokálok folyamatos váltakozása, a hegedű, valamint a szintetizátorok elegye egy olyan zenei elmeegógyintézet atmoszféráját kelti életre, amelyet még soha nem hallottam. Talán csak Devin Townsend Infinity és Empath albumai vetekedhetnek a Sapien eklektikájával.

A lemez egy pillanatra sem válik unalmassá – sőt, elinteztem nekem is kihívást jelentett végighallgatni –, de biztos vagyok benne, hogy ez a zenei cirkusz a többség számára túl sűrű és kaotikus lesz. Ám azoknak, akik nyitottak füleik megtornáztatására, a Sapien olyan felszabadítóan kreatív és inspiráló élményt kínál, ami egyszerre frenetikus és elgondolkodtató, miközben egy olyan sokrétű világba kalauzol, ahol a zenei határok folyamatosan elmosódnak.

„Progresszív psycho-musical metal az oslói pszichiátria harmadik emeleti foglalkoztató terméből. Most éppen nagyon tetszik, de nem tudtok meggyőzni arról, hogy a Madder Mortem-es Agnete nem énekel ezen az albumon.”

Posta János / 9 pont

„Ezt az albumot vagy kipihenten kell hallgatni, vagy extrém mód fáradt/szétesett állapotban, mert a kettő közötti sávban az agyadra megy. Szerintem is van itt Madder Mortem, de a korai, mert a kései azért ennél letisztultabb és befogadhatóbb. Ezzel együtt tetszik az a gátlástalanság, ahogy a tők mindenféle, látszólag random témákat összedobálva valami nagyon is kifejezőt és erőset alkotnak. Legalábbis, ha elég sokat hallgatom, így tűnik.”

Uzseka Norbert / 9 pont

„A ritkánál is ritkább, amikor a norvég avantgardizmus nem nyeri el tetszésemet. Megvan a Ram-Zet 2002-es Escape albuma – nem tegnap hallgattam. A Sapien kissé zaklatott zene, olykor eklektikus is, de a számomra sok fásasztó mai produkció között a Ram-Zet albumán nem érzékelek kliséket, sokkal inkább ötleteket, egyéni elképzeléseket, átgondoltságot. Az énekesnő teljesítménye is jó: mint-ha félúton lenne a The 3rd And The Mortal és a Madder Mortem között.”

Milán Péter / 8 pont

„Sokáig gondolkodtam, hogy mi zavar leginkább a Ram-Zet zenéjében. Aztán rájöttem, hogy a gitárok olyan tartományban ontják a félhangokat magukból, ami számomra nehezen feldolgozható! Szeretem az Arcturust és a Madder Mortemet is, ha már többen emlegették ezt a két alapvetést, a Ram-Zet muzikájával viszont nem tudok azonosulni! Kétségtelenül egyedí, de annyira bonyolult, komplex, és néhol örült, hogy nem tudok vele mit kezdeni!”

Dimmortal 953 / 6 pont

érdekfeszítők – hallani, hogy ötlet, koncepció áll mögöt-  
tük, ez a formáció még véletlenül sem csupán egy  
a lassan borongó bandák közül. Már csak azért sem,  
mert a Beneath anyagát mindvégig átszövik a kísérleti  
hajlamokról tanúskodó elemek, furcsa, szürreális han-  
gulatok, akusztikus részek, mely utóbbiak is beleillenek  
a Goatsalm félelmetes, ám vonzó, s erőteljesen forma-  
bontó, egyúttal új formákat alkotó világába.

A tetszetős digipak-CD-n látható gyertyák, rémisztó  
bábuk, csirkálábak, csontok, hasonló rituális tárgyak  
együttesét ábrázoló fotók vizuálisan is alátámasztják  
a hallottakat.

## KEVIN STEELE One Thing Left To Do

KIADÓ: STEELE RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 4



A '80-as évek végére csúcson volt  
a hajmetal korszak, a Mötley Crüe,  
a Poison vagy az épp induló Guns  
N'Roses, minden létező rekordot  
megdöntött, zenéjük mindenhol ott  
volt. A glam rock volt az, ami megtes-  
tesített mindent, amit akkoriban

az USA napos oldaláról és az ottani féktelen partikról  
gondoltunk. Persze sokszor a külsőségek sokkal többet  
nyomtak a latban, mint maga a zene, de mégis, még  
ennek a stílusnak is volt egy olyan zeneileg sokkal erő-  
sebb ága, amire a glamen túl erősen hatott a Sex Pistols  
punkja és a Rolling Stones bugija is. Ilyen bandák voltak  
a Faster Pussycat, a Vain, vagy esetünkben a Roxx Gang,  
aminek Kevin Steele az énekes-e volt.

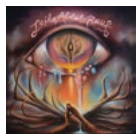
Roxx Gang végül sosem került fel az A ligába, de első  
lemezüik az 1988-as Things You've Never Done Before  
a mai napig kultikus státuszban van, a stílus legjobbjai  
közt tartják számon. Kb. az ezredfordulóiig húzta banda,  
majd Mojo Gurus néven folytatták számottevő siker nél-  
kül, aztán közel 10 évig nem hallottunk Stele-ről. Sajnos  
a február végén megjelenő első szólólemezt hallgatva,  
talán jobb lett volna, ha ez így is marad.

Ami elsőre azonnal szembetűnő, hogy mennyire meg-  
fáradt Steele hangja. Nyoma sincs már annak a pimasz  
nyegleségnek, ami kiemelte az akkori mezőnyből, nem  
is próbálkozik már a magasabb régiókkal. Ez még nem  
is lenne baj, de sajnos az éneken túl a dalok is pont ezt  
a fáradtságot mutatják. Ezerszer hallott blues, boogie  
és rock 'n' roll sztenderdek, amik így, ebben a formában  
sajnos néha már-már szánalmasan cikinek tűnnek (Sad,  
Sad Song, Finger Crossed). Ad még egy jó nagy pofont  
a produkciónak az album keverése is. Értem én, hogy  
a spontánitás és az autentikus megszólalás volt a cél, de  
ezt nem úgy kéne elérni, mint egy punk demó a '80-as  
évekből. Sőt tovább megyek, néha benyomnak még vala-  
mi effektet is, amitől az egész úgy hangzik, mint a Sigue  
Sigue Sputnik 1986-ban (One Thing Left To Do)!

Steele azt nyilatkozta, hogy ezt a lemezt akarta egész  
életében megírni, ami előtt az eddigi munkássága ismer-  
tetében értetlenül állok. Jobbnál jobb lemezei voltak már  
az elmúlt negyven évben, de ez a mostani egy egyedi  
dalszerző munkájának a legkisebb nyomát sem mutatja.  
Ami sikerült pont a hónapban Michael Monroe-nak,  
annak ő sajnos most a közelében sincs.

## LEILA ABDUL-RAUF Andros Insidium

KIADÓ: 20 BUCK SPIN / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8



Leila Abdul-Rauf sokoldalú zenész,  
a Vastum élén death metalt,  
a Cardynal Wyrn tagjaként doom  
metalt játszik, de sok egyéb forma-  
cióban is megfordult (Hammers Of  
Misfortune, Amber Asylum stb.).  
Emellett rendszeresen jelentet meg  
szólólemezeket. A 2018-as Diminution album nagyon  
tetszett, a leheletfinom ambient-hangokból szőtt zene  
maximálisan elnyerte tetszésemet. A rákövetkező  
Phantasiai sem volt rossz, de a 2024-es Calls From  
A Seething Edge teljesen kimaradt nálam, legalábbis  
semmire nem emlékszem a kiadvány kapcsán. Idén  
tavasszal új Leila Abdul-Rauf-lemezt köszönhetünk.

Az Andros Insidium teljesen más, mint amit koráb-  
ban hallottam a művésznőtől; az ambient továbbra is  
része az eszközparknak, de ez az anyag sokkal inkább  
egy ritualisztikus mű, mint bármelyik elődje. Ez nyilván



## LOST SOCIETY Hell Is A State Of Mind

KIADÓ: NUCLEAR BLAST / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

A '13-as Fast Loud Death albummal ismertem meg ezt a finn  
bandát. Akkoriban még teljes gőzzel, fiatalosan a klasszikus, '80-as  
éveket idéző, pörgős, agresszív thrash vonalon mozogtak. A ket-  
tes Terror Hungry (2014) lemezen felvették a crossover szakirányt és  
korszerűbb témák jelentek meg a muzsikájukban, azután még később,  
a No Absolution (2020) idején már modern ritmika, dallamosság, nagyívű  
refrének és individuális hangvétel jellemezte a letisztult produkciót. Ez  
volt a Lost Society „második debütje”. Sosem voltak tehát szégyenlősek,  
ha irányváltásról volt szó.

A Hell Is A State Of Mind azonban még ennek biztos tudatába is  
meglepi, sőt, meglepően érett anyag. Ezen a lemezen tényleg összeér  
minden: újgenerációs ritmusvilág, feszes groove-ok, dallamos refrének,  
metalcore-os feszültség, nu metalos elemek, modern, progos power  
metal, szimfonikus rétegek, elektronikus textúrák – és erős személyes,  
ugyanakkor stadionos érzelmi töltet, amitől a dalok egyszerre fognak és  
húznak. A hangzás masszív, széles, mindennek megfelelő helye van, és bár  
a legújabb kori fémzenékben a steril hangzás veszélye mindig ott lebeg,  
a Lost Society egész ügyesen kerüli a műanyag csapdákat.

A szövegek egyetlen tematikus ívre fűzhetők fel: identitásválság,  
mentális összeomlás, önvád, önpusztítás és az ezekből való kilábalás  
küzdelme, tehát érzelmileg rendkívül mély, de nagyon jól hallgatható,  
pozitív végkicsengésű, jól felépített konceptalbum a Hell Is A State Of  
Mind. Nevezhetjük akár műnek is – számomra olyan drámai pontok-  
ban tetőzött, mint az egyszerre dühös és lélekiemelő Blood Diamond,  
az abszolút legélesebb penge, a refrénben hatalmasra nyíló L'appel du  
Vide, a sötét melodika csúcsa; az agresszív, pattogó alapokkal és nagyívű,  
szinte himnikus refrénnel készült Kill the Light, a modern Lost Society  
esszenciája; a modern metal ballada No Longer Human, a személyes  
pokoljárás legőszintébb pillanata katartikus erejű szólóval és letaglózó  
lezárással; az érzelmileg és stílusban is csapongó Hell Is A State Of Mind  
pedig a nagy összegzés, a lemez tematikus magja: minden, amit a lemez  
mondani akar, itt csúcsosodik ki.

A Hell Is a State of Mind egy abszolút modern, dallamos metal album,  
ami egyszerre személyes és közérthető, feszültséggel teli és felemelő,  
sebezhetőséget és elszántságot egyaránt mutat. A Lost Society érzé-  
sem szerint itt találta meg igazán a saját identitását: energikus, feszes,  
jól összerakott dalok, sok tűz, sok súly és annyi érzelem, amennyi alá  
tudja támasztani a riffek súlyát. Ez a lemez egy fontos lépéscsók. Lehet,  
hogy a banda még nem ért oda, ahová tart, de náluk soha nem a cél volt  
a lényeg – hanem az út.

× × ×

„Kétségkívül érdekes utat járt be a Lost Society, mire magukévá tették ezt a main-  
stream-jellegű, populáris modern metalt, mégis azt érzem, most hozták ki a leg-  
többet és legjobbat önmagukból. A thrashben nem voltak elég karakánok, a groove  
metalból hiányzott az a többlet, ami kiemelte volna őket a mezőnyből, most viszont  
nagyon beletrafáltak a műfaj lényegébe. Bár mesterkéltnek tűnik ez a mozgás vagy  
helyezkedés, de a produkció önmagáért beszél.”  
Gyuricza Ferenc / 9 pont

„Az identitászavaros zenekarok iskolapéldája a Lost Society: indítottak Puma cipős  
old school thrash metallal, flörtöltek crossoverrel és 'modern' groove metallal,  
majd lett belőlük egy mixeljük-össze-mindent-ami-kurrens-és-menő típusú csapat.  
A kivitelezés profi – nyilván –, de az egészet egyszerűen nem tudom komolyan venni.”  
Schmidt Péter / 4 pont



” A Slave Machine egy erős állásfoglalás: a Nervosa már nem „csajos thrash banda”, hanem egy extrém metal erőgép, amivel számolni kell.

## NERVOSA

### Slave Machine

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A nemzetközi thrash/death csajbrigád hatodik nagylemeze, a Slave Machine két és fél évvel követi a Jailbreak című elődjét. Az anyag újra azt bizonyítja, hogy a Nervosa nem egyszerűen túléli a folyamatos felállás-cseréket, hanem kreatív energiáivá alakítja őket. A zenekar történetében eddig is nagy hagyománya volt a fluktuációnak, de igazából minden váltás izgalmas volt, ez a mostani korszak pedig különösen az: Prika a Jailbreak után második alkalommal énekel teljes lemezen, mellette Helena Kotina gitárosként immár stabil pont, a ritmusszekció viszont a Jailbreak óta megváltozott, nem is mindennapi módon. Hel Pyre basszusgitáros mellé érkezett még egy bőgős, Emmelie Herwegh, valamint egy új dobos, Michaela Naydenova. Mondjuk, ha láttad a címadóra vagy a Ghost Notesra készült videókat, bizonyára feltűnt, hogy a dupla basszust se látni, se hallani nem lehet, tehát ez a dolog inkább turnébiztonsági megoldás, mint zenei koncepció.

Ha már a hangzásnál tartunk: a stúdiómunka szakmai része ezúttal is Martin Furia munkája, aki hosszú évek óta a Nervosa házi stúdiómestere, a Downfall óta minden albumon ő dolgozott a csajokkal, és időközben a Destruction gitárosa is lett, a Birth of Malice producere is ő volt. Prika nagy tisztelője Schmiernek, évek óta jó kapcsolatot is ápol vele. Ahogy halom, a zenéjével sokkal régebben. Azt viszont mégis egy kicsit túlzásnak érzem, hogy a Slave Machine hangzásába is beköltözött a klasszikus Destructionot idéző száraz, pengeéles, középmagasra húzott thrash-sound. Most Prika vokálja is közelebb van Schmieréhez: naguttarális, mint a Jailbreak, hanem karcos, magasabb regiszterű, agresszíven artikulált. Vannak témák – például a You Are Not A Hero, a Crawl For Your Pride vagy a Speak In Fire főriffjei – amelyeknek jól áll ez a hangzás, de általánosságban inkább úgy éreztem, hogy nem ez a pozitívuma az albumnak.

A lemez témái a modern világ nyomásáról, a ránk erőltetett szerepekről és arról szólnak, hogyan darálja be az identitást a rendszer. Nem elméleti szinten, inkább dühből ordítva. A dalok alapvetően jók: tempósak, ösztönösek, egységes, mégis többarcú lemezt adnak ki, de ez a dühenergia helyenként már-már öncélú mészárlásba, csapkodásba fordul. Ami erősebben megfogott a dalok közül, az az Impending Doom vagy a Ghost Notes finom dallamossága. Ezek sem romantikus dalok: az Impending például a lemez egyik legdirektebb thrash-rohama, az utolsó harmadában viszont rengeteg szépség szorult össze – gitáros és vokális témákban is. A Ghost Notes egy hipnotikus, sötét, atmoszférikus csúcspont. Tempóban visszafogottabb, súlyosabb, rituálisabb hangulat jellemzi, a melódiakészlete pedig egyszerű, de hatásos. Jó lett volna kicsit több ebből a fajtából, de a Slave Machine így is egy erős állásfoglalás: a Nervosa már nem „csajos thrash banda”, hanem egy extrém metal erőgép, amivel számolni kell. Aki eddig szerette őket, most sem fog csalódní – aki viszont lemaradt róluk, annak lehet, hogy ideje bekapcsolódní.

× × ×

„Nekem bejön, ahogy a thrash metaljuk egyre halálalábbá válik, de ezen a szinten sem tudják a klisécsapdákat elkerülni.” Gyuricza Ferenc / 7 pont

„Teljesen stabil death-thrash, egy-két számnál mintha a női Kreatort hallanám. Nem kirívóan különleges, de élmény hallgatni.” Valachi Samu / 7 pont

a koncepció részeként alakult így, ami – sokatmondó a lemez címe – valamilyen női tematika, női istenségek jelenléte, de nem ástam bele magam. Az átalakulások, a transzformáció központi kérdés a lemezen.

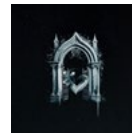
Fontos, hogy ez nem instrumentális anyag, Leila számos hangon szólal meg az elég fenyegető hangulatú tételekben: témái között énekdallamok éppúgy megtalálhatók, mint szavalások, kántálások, leginkább hörgéshez hasonlítható hangok. A komor, vészjósló aurájú zene olykor Karl Sanders (Nile) szólólemezeit juttatta eszembe, de ez azoknál jóval baljósabb. Sanders zenéje ünnepélyesebb, fennköltebb. Itt némelyik dallam olyan, mintha a tengerészeket víz alá húzó szirének énekét hallanánk. Kétszer nem mondom, hogy ez is ott lebeghetett az alkotó szemei előtt. A Requiem For Ishtarban nagyon szép énekdallamok hallhatók, igazi delejező hangok, s mivel számos vendég is közreműködik az albumon, nem tudom pontosan, kitől származik az ének ebben a szerzeményben.

Vizonylag változatosnak mondható albumot hallunk Leilától, az ének vonatkozásában mindenképpen, de az effektek, a felhasznált eszközpark révén a zene is egészen széles skálán mozog. A záró Return To Anu is szép dal, melyben hárfaszerű hangszert hallunk, s jól megkomponált ambient-hangképeket. Az ének itt is figyelemreméltó.

Tetszik az Andros Indidium zenéje, de a gonosz szirének hangjaira immunis vagyok.

## LORD OF THE LOST OPVS NOIR Vol. 3

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 6



Itt van a trilógia záró darabja, és ezúttal még annyit sem kellett várni a megjelenésre, mint a másodiknál. Alig három hónap telt el a két lemez között, és mivel se az első, se a második fejezet nem igazán nőtt a szívemhez, ezúttal már erős fenntartásokkal

álltam neki az album hallgatásának. Előre bocsájtom, sajnos nem volt alaptalan a félelmem.

Érdekes, hogy csakúgy, mint az első két résznél itt is az albumnyitó az egyik legjobb, legerősebb tétel. A rammsteinos gitárokkal megtűzdelt Kill The Lights ad egy kellemes alaphangulatot, ami ismét bizakodásra ad okod, de a Saltatio Mortis énekével előadott I'm A Diamond és az azt követő My Funeral kliséhalmaza el is veszi a kedvem. Csakúgy iszonyat klisés a Wednesday 13-mal közösen előadott I Hate People, viszont ez legalább működik! Igazi koncertfavorit lehet a dal, és mivel a két csapat együtt tolt a USA turnét, el tudom képzelni, hogy ha ezt ott együtt játszották élőben, az a folyamatos „I Hate People” kiabálással megmozgatta a közönséget.

A The Shadows Within tovább erősíti a kliséhalmazt, ráadásul ez a dal egyszerűen még unalmas is. Jól jellemzi ezt, hogy az ezt követő La Vie Est Hellnél csak a másodikk meghallgatásnál jöttem rá, hogy azért furá a dal, mert jórészt franciául éneklük. Hiába Hannes Braun (Kissin' Dynamite) vendégeskedése, nem segít sajnos a dalon. A Square One viszont egy rövid időre visszahozza azt az egyszerűbb, dallamosabb, HIM-es hangulatot, amit legutóbb is kiemelt, hogy jól áll a csapatnak, ismét megerősítve benne, hogy kár, hogy nem erre mozdulnak inkább. Ambre Vourvahis bevallom eddig ismeretlen volt számomra, de a vele előadott When Did The Love Break legalább annyit kiváltott belőlem, hogy rákeressek a xandriás dalaira és meghallgassak párat. Nem az én világom, de a hölgynek valóban nagyon szép hangja van.

Nem gyötörlek tovább se téged, se magamat, a maradék három dalt már nem sorolom fel. Felesleges. Legutóbb azzal zártam a recenzión, hogy talán a trilógia ismeretében össze tudunk majd rakni egy remek változatát, de sajnos ez nem jött be. Még ha össze is raknám a középszerből kicsit kiemelkedő dalokat, arra se tudnék jó szívvel 7 pontnál többet adni, és nem hinném, hogy túl sokat hallgatnám. A három album sajnos se egyben se külön-külön nem működik, unalmas, klisés, közepeszerű. Voltak már sokkal jobb pillanatai a csapatnak, ha néha előveszem őket akkor az továbbra is a 2019-es Till Death... albumuk lesz. Ráadásul megkockáztatom, hogy ez a mostani a trilógia leggyengébb darabja lett, de ha már az első kettő megkapta a maga 6 pontját, legyen ez is annyi.

## MEGA COLOSSUS Watch Out!

KIADÓ: CRUZ DEL SUR / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8



Habár a név alapján elsőre valami súlyos, monolitikus hangzású doom bandára asszociálhatnánk, a valóságban ez a húsz éve létező észak-karolinai formáció jócskán másféle vizeken evez.

Jelesül egy lényegre törő, fiatalos lendülettel muzsikáló, igazi amerikai underground heavy metal csapattal van dolgunk, akiknél az irányzat mind európai, mind tengerentúli klasszikusainak hatása jócskán tetten érhető. És nem csak affélékre gondolok most, mint mondjuk az Iron Maiden, a Judas Priest vagy a Saxon, hanem a fémzenei szcéna olyan, eredendően is kultikus státuszú képviselőire, mint teszem azt a Riot, a Warrior vagy a Sword. Kortárs vizekre evezve pedig a Slough Feg, a Holy Grail vagy épp a Twisted Tower Dire nevével példálózhatunk, a teljesség igénye nélkül. Valamiféle megközelítést talán adtam mindezen.

A Watch Out! különben a bandának már az ötödik teljes nagylemeze (az elsőt még szimplán csak Colossus név alatt hozták ki), de a diszkográfiájuk ezen túl még három EP-t és egy koncertalbumot is felvonultat. Van tehát repertoárjuk rendesen. Szövegeik jobbára sci-fi/fantasy irányultságúak, a témakört egyfajta, kissé fura, groteszk szemüvegen át látatva. Az eredeti felállásból ketten, Bill Fisher gitáros és Sean Buchanan énekes tartottak ki mostanáig – utóbbi jelenti talán a zenekar fő fegyverét sima és hajlékony, kifejező és egyben kelően erőteljes orgánumával. Nem mellesleg a gitárjátékra sem lehet panasz, a néhol már thrashes szikárságig elmerészkedő riffelés és az odapörkölős szólómunka szintén rendben vannak.

A hédalós, 44 perces album egyes szerzeményeit nem fogom egyenként szétcincálni, most csak a záró, nyolc és fél perces Bloodlesst emelném ki, amiben talán a leginkább esszenciális módon ölt testet mindaz, amiért ezt a brigádot szeretni lehet. Igaz, a kimértébb, ünneplésesebb hangvételű Here Lies You ugyancsak megérdemli a kitüntetett figyelmet. De voltaképpen mindvégig szépen működik az anyag, nincsenek döccenők. Nálam a fő kedvenc tőlük az öt évvel ezelőtti Riptime korong – egy hajszállal a Watch Out! attól talán elmarad, de ettől még ez egy abszolút jól hallgatható, hangulatos és szórakoztató anyag. A Cruz Del Sur kiadónak hagyományosan jó szimata van az underground kultmetalos vonal legjobbjainak kimazsolázását illetően – nos, a Mega Colossusszal sem nyúltak mellé, ezt bátran kijelenthetem.

## MUDI Nyomormise EP

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9



Az első Mudi-anyag 2019 vége felé jelent meg, az ötödik meg 2026. március 15-én. Utóbbiról szól e pár sor.

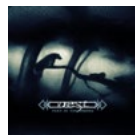
A budapesti négyes zenéjét könnyű beleszámosztani a stoner rock kategóriába, de valójában jóval árnyaltabb ennél a kép. Olyan nyers ereje van a riffeknek és az alkalmanként üvöltős éneknek, ami egy hardcore-bandának is becsületére válna. Ez persze azt is jelenti, hogy van itt sludge is, de nem érzem azt, hogy öncélúan akarnának súlyoskodni, amikor ilyen téma kerül elő, annak végképp oka van. Ugyanakkor az ének néha a vadabb Soundgardent idézi, még ha nem is megy olyan magasra, mint Cornell tette párszor. Sőt, azt is érzem, hogy az általam korábban hallott dalaikhoz képest, ha nem is lett egyértelműen dallamosabb vagy könnyebben befogadható a cucc, mégis mintha erősebb lenne ilyen értelemben is a Nyomormise EP.

A három dalt hallva csomó párhuzam eszembe jut, pl. hogy itthon talán a Shapat Terror csinál hasonlót, de a régi Isten Háta Mögöttel is rokon a Mudi, csak ahhoz mérten kevésbé elvont. Ahhoz mérten, mert amúgy a szövegek is hordoznak olyan sorokat, amiken el kell gondolkodni, és a zenében is vannak kacskaringók, még ha ez elsőre fel sem tűnik, mert első hallgatás után azt érzed, hogy kicsépelet a kombáj.

Az is érdekes, hogy úgy szól az EP, mintha ott lennél a sráccokkal a próbateremben, holott három különféle stúdióban rögzítették a különféle részeket/hangszereket. Zajos, nyers, az ének néha túl hátul van, de aztán előrejön, amikor itt az ideje, ahogy a zorkó riffek között is kiliváglík, hogy gondolat is van itt, nem pusztán elszabadult düh. Sőt, a Megtér a maradék című dal elején olyan kis finom kezdés, hogy Red Hot Chili Peppers is lehetne – egész addig, míg megérkezik a tempós riff, aminek épp úgy nem lehet ellenállni, ahogy a címadó dal és a Gyarmat felesleges témáinak sem.

## NEST Trail Of The Unwary

KIADÓ: AVANTGARDE MUSIC / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8



A Nest egy 1999 óta működő finn formáció. A fő alak Aslak Tolonen, de van mellette egy másik zenész is, T. Saxell, aki gitáron, basszusgitáron, olykor énekkel segíti társát.

A Nest az akusztikus folk/ambient zenéken belül is speciális helyet foglal, ami nagyban fakad a hangszerkezelésből és magukból a hangszerekből. Az egyik különlegesség abban rejlik, hogy Tolonen maga készíti hangszereit, ezeken belül is a legfontosabbat, a kantelét. Ez egy citeraszerű hangkeltő eszköz, melynek segítségével Tolonen egészen sajátos hangulatú kompozíciókat alkot. A témák hangjai már önmagukban egy komplett világot evokálnak, egyszerűen egészen elvarázsolt hangulatot kreálnak. Mintha tündérmesék közepébe csöppennénk, olyan a Nest zenéje, s ilyen minőségében rendkívül üdítő hallgatnivaló.

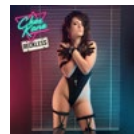
Az Avantgarde Music sorra adja ki a Nest korábbi albumait, s most a 2007-es Trail Of The Unwary került sorra. Ez a zene korántsem bír olyan markánsan felépített tételekkel, dallamokkal, mint pl. a Tenhi, s nem feltétlenül azért, mert a hangszerelés szerényebb – részben ezért is –, hanem azért, mert nem rendelkezik olyan nagy változatossággal. Tolonen nyilván így érzi teljesenek a képet, vagyis átadva magát a dallamoknak pengeti hangszerét, s kis dúsításokat, ambient-részeket tesz hozzá a szerzeményekhez. Itt-ott kiegészíti őket emberi szóval, néhány plusz effekttel stb., s az így születő végeredmény akár úgy is leírható, mintha az erdők mélyének csendjét próbálta volna ember alkotta zenébe átültetni.

Tolonen sokoldalú művész, a zene és a hangszerkeztetés mellett grafikai munkái is vannak, a Nest borítóit is ő rajzolja, plusz egy tengerentúli rokonlélek-zenekar, az Agalloch számára is dolgozik. Megjegyzem, a Trail Of The Unwary hangzásilag is feljavított – nem élettelen remasterről van szó, ami sajnos nem ritkaság az újrakiadásoknál – új verzióján a Last Vestige Of Joy című dal is fent van, amelyen az Agalloch frontembere, John Haughn énekel, és Don Anderson szólaltatja meg az akusztikus gitárt. Eredetileg az Agalloch/Nest-split vinylen jelent meg. A másik bónuszfelvétel, a Haunted Birds pedig egy Agalloch-feldolgozás. Ily módon egy szépen „felturbózott” kiadványt kap, aki beszerzi a Nest ezen új kiadványát.

Az urbánus lét-tumultúozus poklának nincs jobb ellenszere, mint a Nest zenéjét hallgatni.

## CHEZ KANE Reckless

KIADÓ: FRONTIERS MUSIC / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8



Visszavonhatatlanul újra itt vannak a '80-as évek! Még a durvább zenékben is erősen tetten érhető (lásd pl. e hónapban is a Hellripper albumát), de a dallamos hard rockban szinte alig van olyan

banda manapság, akik ne ehhez a korszakhoz nyúlhatnak vissza. Az olasz Frontiers a fő zászlóshajója ennek a stílusnak, hetente ontják a jobb, rosszabb albumokat. Chez Kane is ennél a kiadónál van, és ha egy előadót kéne hirtelen mondanom az elmúlt években, aki leginkább reprezentálja ezt az időszakot, akkor az ő lenne. Harmadik albumára Kane 100%-osan elsajátította a korszak minden jellegzetességét úgy zenében, mint külsőségekben. Vagyok olyan öreg, hogy emlékszem még az aerobik korszakra, és már a borítót elnézve sem tudok elvonatkoztatni tőle, hogy ez a lemez mekkora durranás lehetett volna 1985 környékén! Meglepő, hogy a hölgy angol, ez pont az a zene, ami akkoriban minden tengerentúli rádióból szólt.

A lemez elkészülésénél – csakúgy, mint az első kettőnél –, a Crazy Lixx-es Danny Rexon segédkezett, és ha lehet még jobban elmerültek a stílusban. Ha nem tudom mit hallgatok, meg nem mondtam volna, hogy ez az album 2026-ban jelent meg! A Dobsound szintetikus, elektromos dobra hajazó pergő, a szaxofonszólok, a szintetizátor markáns jelenléte, a nagyívű vokálok mind-mind megtévesztően hozzák vissza a korszakot. Már az előző lemezek is sorban idézték meg az időszak nagy női előadóit Lee Aarontól Lita Fordig, de most még messzebb mennek. Többször visszaköszön a Desmond Child-írás Cher vagy Bonnie Tyler, de Child egész nagy sikerei is megidéződnék az I Was Made For Loving You-tól a Living on a Prayerig. Sőt, Rixonék még tovább mentek az



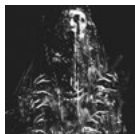
időben, becsempészve a '70-es évek végének diszkódallamait (Night of Passion) is.

Dalt kiemelni a lemezről nehezen tudnék, de valójában felesleges is. Ez nem egy középutas lemez, vagy azonnal beleszeretsz vagy fél perc után visítva menekülsz előle. Láttad a Rock of Ages című filmet Tom Cruise-zal? Na, ez a lemez pont olyan! Neonfényű, spandexes, glitteres, hajlakkos, nyálás, de – lehet bármit is mondani – legfőképp autentikus! Nem inspirációnak használja a korszakot, ez az album maga a korszak, maga a '80-as évek vegyítésa esszenciája, mikor görkorival mentek a hajpántos lányok a benzinkútra fagyíért.

Jó a lemez, tényleg jó, tele van hatalmas dallamokkal, dögös szólókkal, sőt igazából gyenge pillanatot nem is tudnék említeni. Viszont gyomor kell hozzá, nem biztos, hogy bármikor elő tudnám venni, vissza kell küldenem a füleimet negyven évet a múltban, hogy igazán élvezni tudjam. Gondban vagyok a pontozással is emiatt, de minden körítés ellenére is jók ezek a dalok, így megérdemelnek egy nyolcast.

## NO/MÁS No Peace

KIADÓ: REDEFINING DARKNESS / ÍRTA: BALI DÁVID / 8



A deathgrind műfajában ritka az olyan teljesítmény, amely az esztétikai határok helyett az agresszivitás szélsőségeit keresi, de a DC-beli No/Más már a bemutatkozó nagylemezével is olyan magas színvonalat képvisel, amellyel nem nagyon akadt kihívója.

A 2022-es Consume / Deny / Repent megjelenését ötvennyolc munka és két tagcsere előzte meg – érdekes módon a zenekarban mindig a bőgősök cserélődnek, és ez alól az új lemez sem kivétel. Hangzásában a death metal kegyetlen riffelését, a grindcore vehemens szélsőségeit és a hardcore/punk lendületét ötvözi maradéktalanul, társadalmi kérdésekre érzékeny szövegekkel.

A Closed Casketnél megjelent debütálást követően a csapat a független utat választotta, miközben olyan nevekkel turnézhatott az Államokban, mint az Exhumed, a Pig Destroyer vagy épp a Cro-Mags. Az elmúlt évek amerikai politikája pedig elválaszthatatlanul összefonódott a No/Más dalszerzési gyakorlatával: az alig húszperces, tizenkét számos dühbomba olyan nyers elánnal mutat középső ujjat a Trump-kormányzatnak, az ICE-nak és a rasszizmus terjedésének, ahogy arra csak kevesen szánják el magukat.

A No Peace ilyen értelemben egy önfenntartó, mégis kiszolgáltatott, kisebbségi underground közösség korlennyomata, amely zeneileg is kiszélesítette a zenekar palettáját. A Full of Hellhez vagy Nailshez hasonló dühkitörések mellett ezúttal jóval nagyobb szerephez jutnak az amerikai death metal hagyományait felrészítítő riffelések, sőt, néha a Sepultura örökségével rokon groove-ok és gitártémák is felbukkannak. Roger Rivadeneira bőmbőlő orgánumbát a dobos Henry Everitt vokáljai kísérik a Wormrotot és a powerviolence-t megidéző energiával. A lemez a szűk keretrendszer ellenére is elképesztően változatos, az eddigi legtudatosabban struktúrált No/Más-anyag, amelyben a dalok önállóan is képesek túlmutatni a koncepciót. Ez nagy erény, hiszen a kortárs deathgrind megjelenések többsége általában csak albumszinten működik. Ilyen értelemben a Leech című dalt külön érdemes kiemelni: a lefelé örvénylő ikergitáros témákban még a Carcass hagyatéka is felsejlik, miközben a végeredmény messze túlmutat az egyszerű utánérzésen.

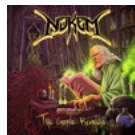
A No Peace az a deathgrind album 2026-ban, amely képes szélesebb közönséget is megszólítani. A hardcore/punk energiája, a death metal stílusjegyei és a grindcore dúha egyaránt végig-

kíséri a dalokat, amiket érdemes újra és újra meghallgatni. A No/Más ezzel tényleg szintet lépett, és csak remélni tudom, hogy minél több emberhez eljut majd ez a produkció.

## NUKEM Grave Remains

KIADÓ: REDEFINING DARKNESS RECORDS

ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9



A Nukem 2012-ben alakult San Diegóban. David Garcia gitáros, Steve Brogden gitáros/énekes és Norm Leggio dobos nem sokkal korábban, a Supremacy of Steel elkészítése után pattant ki a Cage

soraiból, hogy valami modernebb és agresszívebb zenét játsszanak, ami egyszerre technikás és ösztönös. Ha ez a három név máshonnan is ismerős, az nem véletlen: Leggio a nagymúltú Psychotic Waltz dobosa, Brogden pedig Gary Holt gitártechnikusa és időnként beugró bőgős az Exodusban, amikor Jack Gibson nem ér rá. Garcia a kilépés előtt több mint egy évtizeden át gitározott Sean Peck zenekarában, majd két év után vissza is tért hozzá. Posztja jó ideig üresen maradt, így a Nukem bemutatkozó albuma, a 2016-os The Unholy Trinity – ahogy a címe is jelzi – trióban készült el. A megjelenés után csatlakozott gitáron Laura Christine, Gene Hoglan felesége, aki 2022 környékén már Jim Durkint helyettesítette a Dark Angelben, majd Jim 2023-as halála után hivatalos taggá is vált. 2024-ben ő is távozott a Nukemből, helyére pedig egy nagyon fiatal, virtuóz shredder, Xander Gambini érkezett. A basszusgitáros a San Diego-i színtér veteránja, Don Lauder. Ez a felállítás jegyzi a második Nukem-albumot, az áprilisban megjelenő Grave Remains-t.

Az album hosszú idővel követi a The Unholy Trinityt, így nem meglepő, hogy érettebb és összeszedettebb anyag, mint elődje. A Nukem már a nyitó pillanatokban világossá teszi, hogy ez nem egy nosztalgikus visszatérés, hanem egy új, dühös és erőteljes korszak kezdete. A lemez hangzása vasos, feszes, modern, mégis mélyen gyökerezik a klasszikus Bay Area-iskolában. A dalok szerkezete átgondolt, az építkezés tudatos. A nyitó Policies of Hate és az öt követő Random Acts of Violence rögtön megmutatja, mire képes ez a zenekar: egyszerre tudnak klasszikusak és modernnek lenni, és olyan vehemenciával tolják, ami már-már a death metal brutalitását idézi. A Random Actsnek, később pedig a The Curse of the Devil's Bible-nek is van egy Obituary-féle vibe-ja: ultrás tempó, tremolós riffek, mocaras hangzás. Ha már a hatásoknál tartunk, érzésem szerint a Metallica, a Megadeth és a Maiden biztos ott van a kedvencek között (ld. Pro Mortuis), a muzsika pedig amolyan Exodus / Death Angel / Havok / Destruction-hibrid – természetesen nem másolás-szinten. Az említett tételek mellett a Tactics of Terror, az Into the Kill Zone és az Empress of Evil különösen erős darabok: feszes tempók, jól felépített dinamika és olyan szólók, amelyek nemcsak technikailag meggyőzőek, hanem érzelmi ívet is rajzolnak a dalokban. A lemez egyik legnagyobb erőssége az, hogy a thrash metal hagyományos elemeit úgy rendezti újra, hogy közben frissnek és relevánsnak hat.

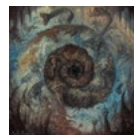
A vendégzenészek jelenléte külön réteget ad az albumnak: Gary Holt, Lee Altus, Rob Cavestany, Russ Tippins és Laura Christine is hozzáteszi a maga stílusát a dalok karakteréhez. Ezek a pillanatok azt emelik ki, mennyire közösségi műfaj a thrash. És hogy milyen elismerés övezi a Nukemet a színtéren.

Összességében a Grave Remains egy erőteljes, technikás, őszinte és érett, ugyanakkor ropant agresszív visszatérő album, egy magabiztos thrash-nyilatkozat. Ha a 2026-os év thrash metal megjelenéséit nézzük, a Grave Remains biztosan ott lesz az élményben, és jó eséllyel

több év végéig listán is előkelő helyet foglal majd el. Az enyémen biztosan.

## ORDH Blind In Abyssal Realms

KIADÓ: PULVERISED RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9



Az Ordh nevű zenekar olyannyira új, hogy e cikk írásakor nincs benne a Metal Archives adatbázisában.

Mikor a tengernyi friss megjelenés között épp erre esett a választásom, hogy meghallgassam, a sors kezét éreztem működni, ugyanis már egy-két perc után alig hittem a füleimnek. Nem túlzás állítani, hogy a négytagú zenekar új színben akarja feltüntetni a death metalt. Értem ez alatt azt, hogy a műfaj szervezetét teljes egészében újra kívánja strukturálni. Mint megtudtam, az Ordh tagjainak zöme a 2023-ban feloszlott progresszív sludger Barishi legénységét alkotta, akik közül Graham Brooks szükségét érezte, hogy tiszta lappal induljon és a death metal iránti szeretetét konkrét formába öntse. A Blind In Abyssal Realms anyagával ez sikerült. Finoman szólva...

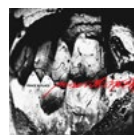
Az ötszörös, 43 perces album olyan bámulatos progresszív death metal kínál, olyannyira a helyén van a lemez minden eleme, hogy a harmadik meghallgatásnál is csak hitetlenkedek a hangfalakból áradó elképesztő színvonalú zenén. Mint hatást talán említhetjük a Death nevé, de az Ordh esetében még véletlenül sem az Obscura-féle sterilizált irányról van szó, hanem egy rettentően agilis, ambiciózus, a vitalitástól szinte kicsattanó, vérbő organizmusról. Brooks gitározása maga a megtestesült, hangokba foglalt death metal-fülgazmus. Dicsérhetően a pazar prog-death-riffelést, a szférákat átölelő szólójátékokat, de a díszítmények, gitárorramensek, a rafinált dalszerkezetek külön élményt nyújtanak. Tehát nemcsak maguk a témák briliánsak, hanem a szerzemények strukturáltsága is roppant izgalmas, élményszámba megy.

A progresszív death-részek rétegeit néha hangulatos betétek váltják fel, ami tökéletesen illik ehhez a nagylélegzetű műhöz. Hogy az örömmel még nagyobb legyen, a hangzás pont olyan, amelyet kedvelek: semmi polír és nejlóniz, a lemez megszólalása azzal együtt is nyers és súlyos, hogy minden lejátszott hangot jól lehet hallani. Organicitás, természetesség, arányosság jellemzi a kiváló produkciót. Jonathan Hébert hörgése e közegben extra értelmet nyer. A nagyszerű death-tételek erejét megszokozzozza az extrém hangképzési stílus. Dylan Blake dobos és Josh Smith bőgős cseppet sem kiszámítható, komplex játéka külön zenei nyencség. Amit a Phlegraean Fields dalban művel a hangszeres trió, az előtt le a kalapjal, hogy ne soroljam el mind az öt szám címét.

Számomra az év első nagy meglepetése a Blind In Abyssal Realms egy fiatal, ám annál tehetségesebb csapattól. A Paolo Girardi-festmény teszi fel a pontot az i-re. A Blood Incantationnek van félivalója, mert az Ordh debütálumban félelmetes teljesítmény.

## POISON THE WELL Peace In Place

KIADÓ: SHARPTONE / ÍRTA: BALI DÁVID / 7



Tizenhét év elképesztő hosszú idő, ahhoz viszont elégséges, hogy egy generáció nőhessen fel úgy a Poison The Well munkásságán, hogy közben jelen időben ne tapasztalhasa meg

a zenekar erejét. Ebben szerintem elkerülhetetlen a romantizáló hozzáállás is. A Chris Hornbrook dobos, Jeffrey Moreira énekes és szövegíró, valamint Ryan Primack gitáros köré szerveződő zenekar első két lemeze nélkül



„A *The Unyielding Season* erős album, a zenekar stílusát tekintve egészen változatosnak mondható.

## WINTERFYLLETH

### The Unyielding Season

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

**P**apíron a Winterfylleth nem az a zenekar, amely túl sokat változtatna a stílusán az egyes lemezekben, ugyanakkor az is igaz, ami már sokszor elhangzott, hogy a black metal speciális terep, vagyis ha valaki csak a konvencionális rock/metal-gitározást ismeri, nem sokat fog tudni kezdeni egy ilyen zenével. A fülnek „rajta kell lennie” ezen a hangzásvilágon, különben az egész összefolyik. Ráadásul a Winterfylleth világa eleve olyan, hogy első halálásra nem sok változatossgót mutat. Albumról albumra művelik a sodró lendületű, rendkívül intenzív black metalt, sokszor egy óránál is hosszabban kalapálnak Simon Lucas kimondottan monotonnak tetsző dobjai, s ugyan a legtöbb dalban vannak lassabb részek is, a szakadatlanak tűnő szárguldás az angol csapat egyik legfontosabb védjegye. Ilyen vonatkozásban a *The Unyielding Season* című kilencedik album sem mutat lényeges eltéréseket. Legalábbis eleinte, felületes ránézésre.

Azonban mindjárt a lemezindító *Heroes Of Hundred Fields* tetszetősen mutatkozik: az érdes, kissé „száraz” gitárhangzást billentyűs háttérdallamok vidítják fel, s az összkép a zord alaphang ellenére sem lehangoló. Az *Echoes In The After* dallamai is jók, ha valaki veszi a fáradságot és odafigyel arra, ami szól. A címadó *The Unyielding Season* egy atmoszferikus black metal-eposz: lassú középtempóban menetel, s inkább a súlyos hangulatok uralják, mintsem a mindent legázoló agresszió. Közepén egy akusztikus részt is hallhatunk. Szépek a szólógitár témái, az egész dalt jól megkomponálták. Még egy kicsit elidőzhetünk az album

közepé táján, ugyanis *Unspoken Elegy* címmel egy teljes egészében akusztikus gitáron és valamilyen vonós hangszeren megszólaltatott darab következik, ami nagyon jólesik, valahányszor elérek ide a lemezzel. A 2018-as *The Hallowing* *The Heirdom* album ismeretében tudjuk, hogy az angol zenekarnak nagyon jó érzéke van az ilyen finom játékhoz.

Szép bevezetővel *In Ashen Wake* címmel folytatódik az északi vágtazás, ám a bősz gitárjáték és a vad dobolás közepette Mark Deeks, ha sokszor csak színező jelleggel is, de hangulatos billentyűs játékkal gazdagítja a hangképet. Az említett *In Ashen Wake* az album egyik legjobban felépített tétele: figyelemreméltó, ahogyan fokozatosan kibontakozik, s közben a gitárokból remek dallamok áramlanak. Chris Naughton gitáros/frontember hangja a szokásos érdes torokkreszelés, ami változatosnak semmiképpen sem nevezhető – egyszerűen része ennek a zenének, fontos eleme a Winterfylleth hangzásának.

A kímért tempóval kezdődő, majd felgyorsuló *Towards Elysium* után következik a *Where Dreams Once Grew*, egy kétperces szép akusztikus lezárás. Ezzel teljes a lemez íve, azonban kapunk egy bónuszfelvételt, mégpedig a *Paradise Lost* klasszikusát, az *Enchantment* egy, az eredetihez hű átíratát, a végén zongorára átírva. A korábbi norvég feldolgozások után ezzel a Winterfylleth hazaérkezett.

A *The Unyielding Season* erős album, a zenekar stílusát tekintve egészen változatosnak mondható. A komoly minőség, mint mindig, most is jelen van az angolok zenéjében.

„Melankolikus, atmoszférára építő lemez. A dalok lebegnek és a hangsúly végig a hangulatokon van, akár a dal rovására is. A hangzás tágas, már-már túl tiszta, sok billentyű, akusztikus és folkos árnyalat színezi. Ez egy csendesebb, visszafogottabb Winterfylleth, amolyan téli estéken, kandalló mellett félmosollyal, lehunyt szemmel elmélkedős.”

Kánya Ferenc / 8 pont

„Epikus-dallamos black metal a ködös Albionból, emelkedett atmoszférával és szerencsésen átlátható hangzásképpel. Ami pedig még fontosabb: jó dalokkal. Sem önmagukhoz, sem az irányzat nagytotáljához képest nem okoznak különösebb meglepetést, de összességében ettől még egy abszolút hangulatos, korrekt módon kivitelezett album ez. Respect!”

Schmidt Péter / 8 pont

„Hangulati elemekkel játszik, ahelyett, hogy emlékeztet dalokat írna, így inkább az érzelmekre próbál hatást gyakorolni a brit black metal egyik stabil képviselője. Vannak részletek, amelyek be is találhatnak, ám összességében túl vontatott, túl monoton a *The Unyielding Season*, de ez nem az album hibája, maga a műfaj ilyen. A közel kilenc percesre elnyújtott *Paradise Lost* feldolgozás mutatja meg legjobban, hogy mi hiányzik a Winterfylleth eszköztárából.”

Gyuricza Ferenc / 6 pont

„Elsőre egysíkú aprításnak hat a Winterfylleth játéka, de figyelmesen hallgatva a zenét, szépen kiemelkedik a gitárjáték adta dallamok világa. Amolyan szemlélődő, epikus történeteket elbeszélő hangulatot áraszt.”

Tóth Tamás 132 / 8 pont



” Nem hibátlan a lemez, de összességében sikerült egy nagyon modern, a stíluson belül kiemelkedő albumot összerakni.

## SEPTIMA No Rebirth

KIADÓ: H-MUSIC / GYÖRGY ZOLTÁN / 8



**N**em igazán az én világom a modern metal, kicsit féltem is tőle, mit fogok tudni írni egy ilyen albumról, különösen, hogy ez egy friss magyar csapat bemutatkozó lemeze. A hívószó végül az énekesnő, Márkus-Ritzel Ani volt, akit a Dharma soraiból sokan ismerhetünk, de erről majd később.

Úgy tudom, a bonyhádi zenekar szerveződik már egy ideje, és valójában, ha úgy vesszük, a Septima egy kis underground szupergupp lett. Anin kívül Csongrády Péter dobos (Elyx-R), Petrits Norbert gitáros (Mindshall) és Varga Ábel gitáros (Canens Leap) alkotják a zenekart, akik az elmúlt 5-6 évben mindannyian letettek már valamit a modern metal asztalára. Túl messze a komfortzónájuktól most sem mentek, de talán a kvartett közös energiájának köszönhetően ezúttal valami egészen különlegeset tettek le az asztalra. Talán senki nem haragszik meg rám, ha azt mondom, hogy a Septima mindannyiuk eredeti zenekarát felülmúlta!

Az album legnagyobb érdeme, hogy sikerült nagyrészt minden olyan klisé elkerülni, ami a stílusra jellemző. Elsősorban ez az énektémákon mutatkozik meg. Ritzel Ani hangja gyönyörű, tisztán, érthetően énekel, nem azok a sablon operaáriák, amiket várnánk egy ilyen zenétől. Uzseka kolléga hasonlította Anneke van Giersbergenhez, és valóban megállja a helyét a dolog, de nekem még Liv Kristine is beugrott a TOT-s időkből, igaz, az ő hangfekvése magasabb. Sikerült elkerülni a fiú/lány, hörgők/énekek kliséit is. Itt a hörgés legtöbbször csak kíséri a tiszta női éneket, szinte hangszerként használva azt, sokszor épp hogy hallhatóan, aláfestésként.

Dicséret illeti az elektronika használatát is. Szintén nem a sokszor hallott sablonelemek ezek, hanem néhol már-már rave-es megoldások köszönnek vissza. Más stílus ugyan, de a Clawfinger billentyűse, Jocke Skog játéka ugrott be, ő használja ilyen kreatívan az effekteket aláfestésnek. Apro-pó billentyű..., nem tudom, hogy a basszust élőben vették fel vagy samplerről megy, de sikerült egy olyan hangszínt találni neki, és annyira finoman az előtérbe tolni, hogy legalábbis engem kenyérré lehet kenni vele. Mintha kis kalapáccsokkal ütnék a fémhúrokat, telt, csattogó, csillagos ötos érte! Norbi és Ábel pedig mestere a nyolchúrosoknak, témáik szintén üdítőek, ízes játékok sokszor bőven túlmutat a stílus kereteiből.

Talán az itt leírtaknak köszönhető, hogy én sokkal többnek érzem az albumot, mint egy átlag modern metal lemez. Bad Omens- vagy Spiritbox-rajongók biztos, hogy új kedvencet fognak avatni, de talán az album keverésének köszönhetően én még messzebb mennék inspirációs forrásért. Ugyanúgy behallottam a ritmusszekciónak köszönhetően a Kornt is, mint ahogy néhol a Fear Factoryt vagy a Static-X-et az elektronika kiemelkedő használata miatt.

Nem hibátlan a lemez, de összességében sikerült egy olyan nagyon modern, a stíluson belül kiemelkedő albumot összerakni, amivel az is próbálkozhat, aki hozzám hasonlóan szintén nem rajongója a színtérnek.

*„Zeneileg ritkásabban az én asztalom, de Márkus-Ritzel Ani annyira szépen meg jól énekel, némileg Anneke-stílusban (hát sokkal inkább abban, mint ahogy a szimfó metal opera-szökevényei szokták), hogy beragad a lejátszóba.”*

**Uzseka Norbert / 8 pont**

*„Nem kimondottan az én asztalom ez a sok-sok stúdiós varázslással megtámogatott modern rock/metal, de tény, hogy a maga vonalán ettől ez még nemzetközi szintű teljesítmény. Ani énekhangja pedig minden túlzás nélkül baromi jó, nálam elsősorban ez adja el a produkciót.”*

**Schmidt Péter / 7 pont**

*„Előbb láttam őket élőben, minthogy hallottam volna az albumot. Kár volt, hiszen a színpadon erőltetettnek tűnt a Septima, s az ének dallamok sem idomultak kellően a hangszeres játékhöz. A stúdiófelvételek némileg helyrebillentették a mérleget, de az első találkozás csalódását még nem hevertem ki.”*

**Gyuricza Ferenc / 6 pont**

*„Számomra kicsit sok benne az elektronika, de ezen a lemezen egyáltalán nem zavaró! Imádom hallani, amikor ennyire megvannak tépve a basszusgitár húrjai! Sikerült a stíluson belülre egyediséget vinnie a bandának, az énekes hölgynek valóban kincs rejtőzik a hangszálaiban, de szerintem sokkal többet is ki fog tudni hozni magából a későbbiekben! Ha megmarad a kitartás és az alázat, sokra viheti a zenekart! Én drukkolok nekik!”*

**Dimmortal 953 / 8 pont**

elmesélhetetlen lenne a metalcore második hulláma, a You Come Before You nagykiadós fordulata pedig a poszthardcore hangzása felé nyitott ki olyan ajtókat, amiken a Poison The Well után egy egész generáció tudott bemenni.

Én még a 2007-es Versionst is nagyon szerettem a bátor dalszerkezetei és hangszerelési kísérletei miatt, de ha a szívemre teszem a kezem, a 2009-es Tropic Rotra azért eléggé beszűrült ez a recept, és addigra az úttörő szerepör sem érvényesült már, ami teljesen érthető egy 1997 óta aktív zenekarnál. A Poison The Well újkori hangzásában a grunge-os énekdallamok, az egymásra lepelként boruló, szorongásra és oldásra épülő gitártémák nemcsak feltételezik egymást, hanem néha vissza is kacsintanak a zenekar disszonáns, erőszakosabb múltjára, miközben Moreira énekdallamai és szövegei mindig is a párvukát ritkították.

Aztán amikor a zenekar bejelentette az újjáalakuló koncerteket, meg merem kockáztatni, hogy a mostani metalcore revival miatt a Poison The Well nagyobbá vált, mint eredeti működésekor valaha. Most, amikor egy egész nemzedék érti és próbálja is imitálni a zenekar különböző korszakait, kézzelfoghatóvá vált, hogy ez a hagyaték mindmáig a szubkultúrával lélegzik. Ha más hangzásban is, de hasonló mintát látok az Acid Bath-újjáalakulás kapcsán is, és félreértés ne essék, egyik produkciótól sem sajnálom, hogy most kapják meg azokat a rózsacsokrokat, amiket akkor is megérdemelték volna, amikor aktívák voltak.

És hogy ilyen értelemben mi lehet reális elvárás a Peace In Place-től? Az, hogy definiálja mindazt, ami a Poison The Well karakterének lényege, és hogy életjelet küldjön arról, hogy ezen a területen a zenekarnak továbbra sincs, és nem is lehet kihívója. Will Putney a stúdióban olyan hangkaraktert adott ennek a tíz új dalnak, amikben a figyelemirányítás a csendek és kataritikus kitörések között maradéktalanul teljesül, miközben az új dalok is a zenekar kései időszakából (a Versions és a Tropic Rot légiésebb szerkezetei felől) reflektálnak a korai hangzás zaklatott, erőszakos megszólalására. Ez a műfaji elegy viszont nem adja magát olyan könnyen.

Az, hogy a Poison The Wellnek elsőre felismerhető hangzása van, megkérdőjelezhetetlen, de a Peace In Place is elválaszthatatlan a zenekar kései korszakának bölcsességre törekedő, kimért hangzásától, ami megköveteli a sorok közötti olvasást és a folyamatosságot. Így örömteli, hogy a Peace In Place valódi lemezkonceptióként állít fel elvárásokat a hallgatóval szemben egy olyan korban, amikor a digitális zajban mindenki rá van utalva a single-



stratégiákra, de ha a szívemre teszem a kezem, a lemezből egy EP-nyi olyan húzódal jönne ki (Wax Mask, Thoroughbreds, Everything Hurts és Weeping Tones), amelyek maradéktalanul felveszik a versenyt a You Come Before Youval záruló aranykor színonalával.

Mindentől függetlenül a Peace In Place egy olyan visszatérés egy veterán produkciótól, ami-ben nincs helye arcversítésnek. Izgalomfaktort várni egy ilyen albumtól irreális elvárás volna, szerethető dalokból pedig találni bőven. Mivel a zenekar meglévő életműve mindmáig formálja a metalcore és a poszthardcore formanyelvét, így nem elvárható alapművekhez mérni egy ilyen kiadványt, de a sokadik hallgatás után is azt gondolom, hogy sajnáltam volna, ha a zenekar nem szánja rá magát ezeknek a daloknak a megírására és kiadására. A Converge-dzsel közös amerikai turné pedig bármikor átjöhetne a mi kontinensünkre is.

## PRONG Live And Uncleansed

KIADÓ: SPV/STEAMHAMMER / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8



Tommy Victor mindig is a kedvenc zenészeim közé tartozott, munkássága szinte minden megmozdulást szívesen hallgattam, legyen az Danzig, Ministry vagy fő zenekara a Prong. Viszont

sajnos a koncertlemezekért különösebben sosem rajongtam. Megrögzött koncertlátogatóként, csak nagyon ritkán kapom vissza egy ilyen albumtól azt az adrenalinlöketet, amit személyesen élek át egy-egy ilyen bulin. Gondolom ezzel most sokan vitába szállnak, és valóban azért van jó pár erős kivétel is (elég, ha csak a Maiden Live After Death-ére gondolok!), de számomra a legtovább ilyen csak 'koncerten felvett lemez' és nem koncertlemez. Remélem, átjön a különbség, amire utalni akarok. Szeretem, ha máshogy játszik a dalokat, ha hallatszák közönség, a kiabálás, szeretem az átkötő szövegeket, sőt még azt is szeretem, ha hallatszák, hogy hibáznak, ettől élő a dolog.

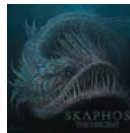
Nos, ez a Prong-koncertlemez valahol pont félúton van. A 11+3 dal (a CD-n kapunk három bonus tracket a vinylváltozathoz képest) tavaly nyáron összesen hét koncerten vették fel, és az, hogy ez egy válogatás a bulik anyagaiból, meg is töri a lendületet az album hallgatása közben. Sajnos szinte minden szám végén lekeverik a dalokat és ezzel a közönséget – így mindig kizökkentenek, megszűnik a varázs. Pedig a lemez mocsokerősen indít, a Revenge... az egyik legjobb dala a Prongnak, ezt bármilyen verzióban szívesen hallgatom. A hangzás is kellően nyers, de dinamikus, hallatszák, hogy jó formában van a csapat és nincs feljavítva a lemez utómunkával.

A turnén, amin az album készült, az akkor 31 éves (ha már a 30 nem jött össze) Cleansing előtt tisztelgett a banda, élőben az egész albumot eljátszották. Nyolc dal fel is került ebből az albumra, plusz két ritkaság a korszakból: a Corpus Delicti, ami csak az akkori lemez limitált változatán volt bonus track, valamint az Inheritance, ami az Airheads filmezen albumon volt. Erős album a Cleansing, talán a Prong non plus ultrája, jó újra hallgatni ezeket a dalokat ebben a nyersebb kontextusban is. Élőben szinte nyoma sincs azoknak a finom indusztriál dolognak, amikkel rálepett anno a banda erre az irányra, így még inkább átjön, hogy egyszerűbb változatban is mennyire jók ezek a dalok. Jó ötlet volt fűszerezni ezeket néhány újabb dallal, a The Descent vagy However It May End erős, hardcore-hatású zúzdája jó kontraszt a régi dalok mellett, csakúgy a Fear Factory idéző Ultimate Authority is. A csúcspont persze a zenekar talán két legnagyobb slágere, a Snap Your Fingers, Snap Your Neck és a Whose Fist Is This Anyway?. Ez utóbbi különösen nagyon jó

a lemezen, tökéletes albumzáró lett. Az eredeti terv egy dupla album volt, a teljes show-val, és nagyon sajnálom, hogy nem sikerült, mert a bulikon több dalt elővettek a korábbi lemezekről is, és talán úgy a bevezetőben hiányolt élő jelleg is jobban átjött volna. Tanácstalan vagyok a pontozással, mert a Cleansing egy tökéletes, tiszta lemez, és jó volt hallgatni a dalokat élő kontextusban, de azért inkább a stúdióalbumot fogom továbbra is elővenni. Nem ez lesz a kedvenc koncert- vagy Prong-lemezem, viszont már csak a dalok miatt sem tudok rosszabbat adni rá 8 pontnál.

## SKAPHOS The Descent

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE PRODUCTIONS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8



A Skaphos egy 2018-ban alakult francia black/death metal zenekar, amely három albumot adott ki öt év leforgása alatt. The Descent címmel jelent meg az új album, amely ugyan sorle-

mezésként szerepel a Metal Archiveson, rendhagyó kiadvány. Mégpedig azért, mert négy-négy számot tartalmaz a Skaphos első két albumáról (Bathyscaphe – 2020, Thooi – 2022). Őszintén szólva nem emlékszem, hogy előzőleg összefutottam-e a csapattal, mindenesetre a The Descent hathatós belépőjegy a csapat világába.

Nem állítanám, hogy a 33 perces album új alapokra helyezte volna a black/death metalt, igazán markáns saját hangja sincs a Skaphos legénységének, azonban ezt ellensúlyozzák a kiemelkedő minőséggel és az egészen elsőprő intenzitással. Sok pusztító black/death-alakulathoz volt már szerencsém, de a Skaphos mindenképpen bebocsátásra tart igényt e felső ligába – és meg is kapják. Irtózatos tempójú blastbeatek szántják végig a harcmezőzt, miközben a gitárok az első pillanattól az utolsó forrponton prezentálják az örvénylő, brutális, kíméletlen gitártémák özönét. Sok zenekar szereti sok témával telezsűfolni a számain, azonban a Skaphos e fékezhetetlen kavargás közepette is szemléletmódot igyekezett kiszemelgetni a jó témákat, elválasztani az ocscút a búzától.

A zene néha emlékeztet a Behemothra, csak éppen ez sokkal színvonalasabb, kevésbé modoros, mint a lengyelek image-központú világa. Jobb összehasonlítási alap lehet, ha a Bölzer, a Dead Congregation és a Suffering Hour gyilkos trióját ereszteneink össze, de azzal a megkövetéssel, hogy egyediség terén a franciák nem tartanak ott, mint e felsorolt három kiválóság. Nem kellene megjegyezni, csak a rend kedvéért írom le, hogy a frontember fenevad módjára bőmből e megtekert, megkínzott black/death-opuszok élén.

Jó ötletnek bizonyult újraformálni, újra felvenni a pár évvel ezelőtti témákat: extra páncélzattal ruházta fel őket a kvartett. A terri szörnyeteget ábrázoló Paolo Girardi-festmény a szokásosan színvonalas LADLO-CD frontján pedig a dísz a vár oromzatán.

## THE GEMS Year of the Snake

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8



Már a második albumukat adta a Thundermother egykori tagjaiból álló svéd csaptrió, és milyen jól tették! Az első lemezüket is szerettem, de most egy olyan vegyítészt, a '80-as évek glam/hard rock

stílusában gyökerező albumot adtak ki, hogy le a kalappal előttük. Nyoma sincs itt annak az erőlködésnek és sterilitásnak, amit pl. múlt hónapban a Venus 5-nél is tapasztaltunk, ez egy iszonyat dögös album lett! Whitesnake,

korai Def Leppard vagy ha már csajok akkor a Girlschool lehet a kiindulópont, de tetten érhető az a skandináv íz is, ami a Europe-ra vagy a Backyard Babiesre jellemző. A korszak szellemisége minden egyes dalban ott van, de mégsem egyszerű nostalgia ez, közönszöghöz a nagyon jól eltalált, vastag soundnak.

És kicsoda dalok vannak itt?! A rövid intro után berobbanó Year of The Snake szinte leviszi a fejedet, olyan energia van benne, a Gravity vagy a Live and Let Go refrénjéért meg bármelyik korabeli banda fél karrierjét adta volna. De pl. ZZ Topot idéző Hot Baits szintén telitalálat, nem lehet halkán, lábrázás nélkül végighallgatni!

Viszont fura, de pont ez a problémám is a lemezzel. Annyira energikusak a dalok, hogy szinte a képedbe másznak, így kicsit tömény lett anyag, sok a 14 dal. A csapat lírai oldalát (Forgive and Forget) sem érzem még igazán, és ezek miatt középtájon számomra picit le is ül a lemez. De aztán Firebird és a Stars párosa ezt sikeresen kompenzálja, és meg is marad a lendület az albumzáró Happy Water zúzós, motorheades témájáig. Ettől függetlenül tényleg piszok erős lett az album, és el tudom képzelni, hogy épp annyira működne egy pár száz fős klubban, mint egy hatalmas árban. Guernica Mancini hangja bármilyen teret betöltene!

## WORLD I HATE Total Nuclear Annihilation

KIADÓ: CONVULSE RECORDS / ÍRTA: BALI DÁVID / 7



A milwaukee-i World I Hate azon ritka zenekarok egyike, amelyek a hardcore/punk minden dühét úgy képesek a powerviolence formái keretében kiélni, hogy közben az összhatás sokkal inkább

tűnik a műfaji elemek kisajátításának, semmint a lecke felmondásának. A zenekar három évvel ezelőtti debütáluma, a 2023-as Years of Lead elképesztő elánnal robbant be a nemzetközi szóbeszédbe. A Cross Me és a Judiciary tagjai által életre hívott szerelemprojekt pont olyan erős szakos és kompromisszummentes hangzásra talált – köszönhetően a bevont hangmérnöknek, a Weekend Nachosból ismert Andy Nelsonnak –, amivel egyszerre hatottak frissnek és hiánypótlónak.

Ebben a hangzásban, amit elsősorban az agresszív határoz meg a mélyre hangolt, örvénylő riffek, a hirtelen váltások és a kíméletlen duplázások mellett, nincs helye sem díszítésnek, sem túlrásnak. A World I Hate-nek az egyik legnagyobb erőssége, hogy puritán, hatásos megszólalása a Think I Care, a Mind Eraser, vagy a fentebb említett Weekend Nachos elemi energiáit idézte fel már a projekt hajnalán is. A második nagylemez, a Total Nuclear Annihilation nem is szeretett volna kevesebbet, mint megugrani ezt a léctet, és az alig tizennyolc perces, tizenkét számos anyagnál dühödtebb megjelenést aligha fogsz idén hallani. Andy Nelson jóvoltából a végeredmény brutálisan szól, és a debütáláshoz képest kimagaslóan több a metalos, baljós gitározás is, miközben a World I Hate továbbra is a lehető legagresszívebb formában játssza a kortárs powerviolence-t. A produkció egyszerre zajos, zavaró, felkavaró, és olyan energiát ad át, amiben jelenleg nincs igazi kihívója.

Az általában másfél perces dühkitörések sűrű váltásokra, okosan elhelyezett középtempókra és végtelenül gonosz gitártémákra épülnek, miközben Hal Crossno öblös üvöltése jó arányérzékkel kíséri végig a lemezt – belőle is pont eleget kapunk. Ha egyetlen gyengéje van az anyagnak, az a fogósság hiánya. Amíg a Total Nuclear Annihilation szól, nem kapsz el, ökölben van a kezed, és pontosan tudod, hogy

ennél hatásosabban ezt a hangzást 2026-ban nem lehet művelni. Viszont ha a szívemre teszem a kezem, a Years of Lead talán ragadósabb volt, legalábbis könnyebben adta meg magát.

Ettől függetlenül a Total Nuclear Annihilation dühbombájánál idén nem nagyon fogsz erőszakosabb kiadványt hallani – ezek a dalok könyörögnék az élő előadómódért, hallhatóan ezért is születtek, és a felvétel sodrása is ezt támasztja alá. A World I Hate továbbra is az egyik legjobb zenekar a szélsőséges hardcore/punk-szintéren, és csak remélni tudom, hogy egyszer élőben is láthatjuk majd őket Budapesten.

## TÜRBÖWITCH Under Haunted Skies

KIADÓ: TIME TO KILL / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9



A Türböwitch jelenleg a hazai underground egyik legszórakoztatóbb és legkarakteresebb speed metal csapata. Idén tíz éve bukkantak fel a budapesti színtéren. A korai anyagaikkal

egyértelműen beleálltak a földalatti világ kultúrájába, mindent összevetve azonban nem nyűgözött le sem a Napalm to Posers (2017), sem a Beyond the Last Call EP (2019) nyers, crustos speed metalja. Számomra a '22-es Fullmoon Liquorhropy idején kezdett zeneileg érdekessé válni a banda. Ezen az albumon már hallható volt valami korábban látnans NWOBHM-dallamosság és sötét él; másképp strukturálódtak a szörös speed metal tempók, a punkos d-beatek és a Venom-féle káosz. A hangzás igényesen mocskos, kevésbé garázsos, a hangszerelés hátsó udvarában pedig itt-ott megjelentek a holdfényes, atmoszférikus szintik és padek. A Fullmoon után felgyorsultak az események a banda körül: egyre erősebb koncertjelenléttel építették fel magukat a határainkon túl is, tavaly pedig egy nemzetközi viszonylatban terjesztő olasz kiadóhoz szerződtek, aztán mára úgy gondolom, egész stabil szereplői lettek a modern európai retro-heavy hullámnak.

Az Under Haunted Skies abszolút a Fullmoon korszakra épül, bár jóval érettebb, letisztultabb anyagról van szó. Ezzel az albummal kezdődött a Türböwitchnél az igazi imázs- és koncepció-építés: az általánosan gyors tempókon mind a brites melódiák, mind a blackened hatások határozottabbá váltak, a gitárszólók ízesek, tele klasszikus heavy metalos fordulatokkal. A vokál sokkal karakteresebb, tisztábban, de gonoszabban szól; néha kifejezetten teatrális, rituális. A szövegvilág következetesen hoz egy camp boszorkányos-kísértetes tematikát, és mindezt körüluggal egy laza okkult hangulat, játékosan túloz horroros esztétikával. A megszólalás retro, a korábbiakhoz képest viszont átgondolt, telt, rétegzett és profi – és ez az egész úgy, ahogy van, nagyon jól áll a bandának. Az anyag meg szinte hallgattatja magát.

A Türböwitch eddig is dalcentrikus, fogós, lendületes megközelítést képviselt, és az Under Haunted Skies ennek az eddigi legérettebb lenyomata. A banda itt nagyon érzi, hogyan kell a heavy metalos harmóniáikat feketére színezni és punkos energiával megfolni. Nekem ennek a kivitelezése az olyan nótákban tetszett igazán, mint a sötét, okkult, egyszerre epikus és fenyegető Under Haunted Skies; az Evil Invaders vagy a Ranger muzsikájával abszolút kompatibilis, de kultikusabb atmoszférájú Ashbringer; a háborzongató NWOBHM-hangulatot hordó When the World Crumbled; és az album „táncos nótája”, a black'n'roller Road to Resilience, amelyben talán vendégeket is hallani vélek. Ezek a tételek mutatják meg igazán, miért működik ennyire jól ez a banda: mert nem akar többnek látszani, mint ami, viszont azt, ami, nagyon jól csinálja: sötét rohamrock a pokolból és VHS-vibe a '80-as évek elejét idézve – avagy:

Hor'n'Ror. Az Under Haunted Skies összességében egy érett, lendületes blackened speed metal anyag. Nem a műfaj újraértelmezése a célja, inkább annak magabiztos, ösztönös használata, és azt hiszem ezt a célt megütötte.

## VIK HO At the Shore

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT



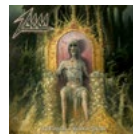
Vik Ho egy Hamburgban élő magyar gitáros, aki ezen a névgyűzős EP-n minden további hangszert is maga programozott. Ének nincs az anyagon, de van annyira érdekes, izgalmas és színes,

hogy ne is hiányozzon. Ami azt is jelenti, hogy korántsem merül ki a négy tétel a gitárbüvölésben, de ha az instrumentális gitárzenék felől közelítem meg Vik Ho munkáját, akkor azért érzek némi rokonságot Joe Satriani és Steve Vai játékosabb, kevésbé villantós szerzeményeivel.

Am ezekenél sokkal inkább jelen van az a fajta progresszív és pszichedelikus rock mix, aminek egyik legfőbb képviselője az Ozric Tentacles. Egzotikus hangszerek (hangszínek), lágy, lebező, szárnyaló, elvarázsoló témák váltják egymást a dalokban, bár nem olyan zenébe oltott fraktál módra, mint az Ozrics esetében. Annál jóval szellősebb, meditatívabb, finomabb az At the Shore – mintha csak a King Crimson kiadója által megjelentetett Tony Geballe-lemez (Native of the Rain) hangulata, megközelítése szelídítene meg a szerteágazó space rockot. De említhetném Jim Matheos Fates Warning-gitáros korai szólóalbumait is. Ehhez jön pl. a The Weight of the Horizonban hallható, szinte folkosnak, majd inkább világzenei/etno-jellegűnek ható téma, és így tovább. Úgy gazdag és változatos Vik Ho zenéje, hogy mégsem érzem a különféle részek összepuncsolásának. Az anyag egésze inkább békés, megnyugtató, utaztató – és tökéletesen illik hozzá a borítón látható, a Balti-tenger partján készült fotó.

## ZERRE Rotting on a Golden Throne

KIADÓ: DYING VICTIMS PROD. / ÍRTA: BALI DÁVID / 7



Azzal a hagyatékkal, amit a német thrash metal mellé társítunk, valahol talán belső elvárás is vált, hogy egy feltörekvő vagy fiatal zenekar számára elpéldázhatatlan legyen,

hogy ne a Kreator, a Sodom, a Tankard vagy a Destruction már kitaposott ösvényein próbálja bontogatni a szárnyait, de a würzburgi Zerre rácáfol erre. Az új album első kislemeze, az árulkodó című Pigs Will Be Pigs ugyan gesztusértékkel megidézte a Kreator Extreme Aggressionjének borítóját, de a párhuzamok kis túlzással itt véget is érnek.

A Rotting on a Golden Throne a Zerre második albuma a 2022-es újjáalakulást követően, amit öt év csend előzött meg, és ez hangzásbeli éréssel is járt. Az album ezt maradéktalanul igazolja is, ugyanis az intrón kívül nyolc dalra épülő felvétel szellemiségében és megszólalásában is az amerikai crossover thrash hagyatékának újraértelmezésében definiálja magát, nagyban támaszkodva a Power Trip átütő erejére, az Exodus korai lemezeire, a Nuclear Assault sodró lendületére és az Excel kipontozott verzéire. A Zerre energiája a visszhangos kórusokban és a lefelé pengetett riffelésben teljeseedik ki igazán: noha az album törekszik a ritmikai változatosságra is, és középtempós lassításokban a Bay Area-hangzás esszenciája is fel-felsejlik, valójában minden ilyen zenei elem oldásként segíti azt, hogy az igazán gyors és zaboláltan témák még erőteljesebbnek tűnjenek. Számomra ez roppant szimpatikus

és érett hozzáállást feltételez, mert a Zerre arra játszik, hogy a lemez egészén megtartsa a figyelmet, és ehhez sziklaszilárd érveket is sorakoztat.

A lemez egyetlen hiányossága igazából az, hogy amíg hallgatod, a hatása alatt maradsz, és jó visszatérni ahhoz a komfortzónához, amiben a Rotting on a Golden Throne dalai megíródtak, de ha a szívemre teszem a kezem, a dalok megjegyezhetősége nem veszi fel minden esetben a versenyt az azokat meghílető kiadványokkal. Az egyetlen igazi kivétel a Concrete Hell dallamos refréntémája, ami hallhatóan képes szélesebb közönség megszólítására is, de a lemez egésze azért annyira elválaszthatatlan a műfaj esztétikájától, hogy ez néha inkább korlátokat ad, semmint lehetőségeket. Legáltalábbis a hasonlóan homogén lemezeknél azért mégis fontos szempont, hogy a dalok megugorják az inspiráló forrásokat, mert amikor egy zenekar tudatosan egyféle hangzás mellett bont zászlót, azzal fog kitűnni, ha teljesítményével képes kilépni abból az árnyékból, amibe lényegében tudatosan állt be. Ez azonban teljes egészében nem mondható el erről a lemezről.

Ugyanakkor még ettől függetlenül is olyan crossover thrash megjelenésről beszélünk, amit érdemes meghallgatni, és amihez könnyű visszatérni. És ami talán még fontosabb, amit élőben is szívesen átélne az ember a hallottak alapján. A Zerre új albuma megbízható és szerethető, a thrash metal ideji megjelenéseinek pedig így is üde színfoltja. Ha úgy tetszik, a második polcon jó eséllyel ennek a gerince lesz a legkopottabb, mert annyit fogod elővenni onnan. Ha szeretted a Municipal Waste-et, és néked is csalódást okozott az új Exodus-lemez, akkor pedig ne is keress mást.

## RISE AND FALL Lovers and Killers

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8



Az egykori Screen fáradhatatlan motorja, Dudás Tamás nem tud leállni, valami új dal mindig jön tőle. Több zenekara is van/volt a Screen után, tavaly pl. a Riverbendnek jött ki egy fantasztikus anyaga, és most itt az új Rise and Fall- album is, amit év elején raktak össze Tamásék. Az egykoron szólóprojektnek induló formáció később teljes értékű zenekar lett, aminek, ha nem számoljuk a két rövidebb EP-jét akkor ez második teljes értékű, kilencdalos lemeze. Tomi társai az albumon Nagy Ferenc (dob), Cservenka Ferenc (basszus) és Földes Gábor (gitár) aki egyben a hangmérnöki feladatokat is ellátta.

Tamás bármit is csinál, nem tudja meghazudtolni önmagát, és biztosak lehetünk benne, hogy egy remek blueson és hard rockon alapuló albumot kapunk tőle. Így volt ez mindig, akármelyik formációjának a lemezét is vettük kezünkbe és most sincs ez másként.

Az első dal, a Playing With Fire máris a Led Zepelin nyersebb dalait juttatja eszünkbe, és később is végig bennünk motoszkál a gondolat, hogy egy ideális világban ennek a kis Borsod megyei csapatnak ott lenne a helye valahol a Dirty Honey és a Greta Van Fleet között. Abban is biztos vagyok, hogy a lemezről a Cryin In The Rain lenne az első kislemezláger. A dal kicsit a klasszikus Bon Scott-érás AC/DC-t idézi, oly módon, amivel pl. a Goodbye June is sikereket ért el. Aztán a második kislemez lehetne a Rolling Stones, vagy korai GN'R-hangulatú I Will Wait till Down, harmadiknak meg legyen a Beatles vokáljait is megidéző bluesnóta a Rock and Roll Asshole. Szerintem három kislemezzel Tamás is kiegyezne!

Sorolhatnám még a hatásokat, de kb. ennyivel be is lőttem, mire számíthatsz, ha meghallgatod az albumot. Vagyis nem, még egy viszonyítási pont kell ide, mégpedig a Screen. Tamás eredeti zenekara, az alfa, a kandalló, ahonnan elindulsz, ha meg akarod ismerni a munkásságát. Abban a fent említett ideális világban ez lenne a banda új lemeze, mondjuk úgy tizenkettedik a sorban. És talán, ha így lenne, akkor a tragikus körülmények között elhunyt énekes, Hernyó (Helmecki Zoltán) is élne még. Tomi elmondása alapján az ő emléke él több számban is, és szívszorító még egyszer utoljára hallani a hangját a New Mexico c. dalban.

Ha szereted a klasszikus hard rockot, ha ismerted anno a Screent, ez mindenképp a te lemezed. **U**



## TYKETTO Closer To The Sun

KIADÓ: SILVER LINING MUSIC / ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN / 8

**A** Tyketto – mint sok más akkori banda – a grunge-hullám nagy vesztese volt. Az 1991-es debütáló albumuk, a Don't Come Easy hiába kapott nagyon jó kritikákat, és hiába játszotta még egész sokat az MTV is a Forever Young klipjét, a tömegek akkor már a Nevermindra gerjedtek. Azóta az album a stíluson belül már hivatkozási pont, kultikus státuszuk örövend, de akkor a zenekar három lemez után bedobta a törököt, 1995-ben megszűntek. Bevallom, a tíz évvel későbbi reuniónál már én sem voltam ott (igaz, engem nem a grunge, hanem az industrial zene szippantott akkor be), az azóta kiadott Tyketto-albumok számomra is egyelőre még fehér foltnak számítanak.

Ezért is vártam annyira ezt az új lemezt, kíváncsi voltam, hogy öregedett a banda és a zenéje, ezért úgy kezdtem az ismerkedést, hogy előtte meghallgattam a '91-es klasszikust. Jelentem, sehogy, nem öregedett a zene, nyoma sincs itt avított nosztalgiajának. Ez egy időtlen album lett, pont annyira 2026-os, mint amennyire lehetett volna akár egy 1993-as megjelenés is. Hasonlóan józú elismeréssel konstatáltam, hogy ez bizony még mindig egy bitang jó csapat, mint legutóbb az Extreme 2023-as visszatérő albumánál. Vaughnék ugyan nem voltak, vagy nem akartak olyan bátrak lenni, mint Bettencourt csapata, nincsenek kikacsintások más stílusokba, de ez nem is baj.

Persze Nuno csak egy van, de a nagyívű, többszólamú vokálok, a funkos ritmusok mindenképp melléjük helyezik a Tykettőt a palettán. Ékes bizonyították erre egyből a hangulatos szájharmonika-szóólóval megspékelt, nyitó Higher Than High vagy a Hit Me Where It Hurts. Későn érkezőknek a másik viszonyítási pont pedig talán a Bon Jovi lehet. Elsősorban az énektémákban érhető tetten a hatása, pl. a remek középtempós Starts With a Feelingben vagy a címadó Closer To The Sunban.

Ezzel a két bandával be is pozicionáltuk a zenekart, de hangsúlyozom, az, hogy nem mellettük, hanem sajnos mögöttük emlegetjük a Tykettőt, az csakis a bevezetőben taglalt zenei korszakváltásnak köszönhető. Fantasztikus dalok gyűjteménye ez a 48 perces album, Danny Vaughn dalain nem fog az idő, különösen, hogy nemcsak jó, de ügyes dalszerző is. Mikor épp azt kezdenéd érezni, hogy „jó, jó, de ezt már hallottuk valahol”, húz egy váratlant, amire felkapod a fejed és ügyesen visszaterel az elismerő bólogatásba. Persze marad stíluson belül, de a Bad for Good beatleses befejezése, a We Rise Rusht idéző billentyűfutama vagy a Kansas és hegedűszólói előtt fejet hajtó Far and Away mind-mind ilyen pillanat.

Egy nagyon pozitív album lett a Closer To The Sun, egyszerűen jó hallgatni, tele hatalmas dallamokkal, amiben a stílus kedvelői biztos, hogy nem fognak csalódni. Rádadásul élőben is megtapasztalhatjuk majd, hiszen októberben a Barba Negrában lép fel a csapat a korszak másik nagy túlélőjének, Ricky Warwicknek a csapatával, a Black Star Ridersszel. Én ott leszek!

× × ×

„Botoság lenne második Don't Come Easy albumot és egy újabb Forever Young kaliberű generációs himnuszt várni tőlük. Azok az idők elmúltak, és valószínűleg sosem jönnek vissza. Elégedjünk meg azzal, hogy nagyon érzik ezt a dallamvilágot, és továbbra sem feledtek el bombasztikus hard rock slágereket vagy könnyedebb, szórakoztató dalokat írni. Már ez is elismerésre méltó, Danny Vaughn hangja pedig semmit nem kopott az évek során.”  
Gyuricza Ferenc / 7 pont



# Unverkalt

## VILÁGOKON ÁT

*A görög gyökerekkel is rendelkező, de német bázisú Unverkalt új albuma kapcsán a nyelvi sokszínűségről, a környezet tudat- és sorsformáló hatásáról is beszélgettünk Dimitra Kalavrezou énekesnővel.*

**A** Héréditaire már a harmadik albumotok. Az előzőekhez képest a zenétek sötétebbnek, súlyosabbnak tűnik, amelyben ugyanúgy jelen van a lágyság, mint a káosz is. Ez mennyire volt természetes fejlődés vagy éppen tudatos irányváltás? Hogyan találjátok meg e kettő egyensúlyát a dalszerzés során?

„A dalszerzésnél minden ösztönösen kezdődik. Minden albummal lehántunk magunkról egy újabb réteget, és úgy gondoljuk, a Héréditaire a legsebezhetőbb, legőszintébb arcunkat mutatja. Az álomszerű, szinte éteri hangulat és a teljes káosz pillanatai közötti feszültség – az extrém vokál és a nehéz blast beatek használata révén – különösen vonzott minket. Az első daltól kezdve ebben a térben képzeltük el az albumot. Ez egyben kémia kérdése is. Mindannyian más-más nézőponttal érkezünk a próbaterembe, és amikor ezek a perspektívák találkoznak, valami új, hibrid forma születik. Az egyensúly nem abból fakad, hogy az ellentéteket erővel egymáshoz illesztjük, hanem abból, hogy hagyjuk őket egymás mellett létezni.”

**Miben változott a közös munka dinamikája azóta, hogy a zenekar a Season of Mist kiadóhoz került?**

„A Season of Misttel közös utazásunk az egyik eddigi legmeghatározóbb élmény a zenekar számára. Underground zenekarként az évek során számos kihívással néztünk szembe, így óriási lendületet adott, hogy egy kiadó áll mögöttünk, és egy ilyen

fantasztikus csapattal dolgozhatunk együtt. Mindez még inkább megerősítette a hitünket a saját utunkban.

Ugyanakkor ez nem változtatott azon, ahogyan zenekarként együtt dolgozunk. Mindig is szeretettel és elkötelezetten végeztük a munkánkat, most azonban még fókuszáltabban tesszük mindezt.”

**A borító erősen kapcsolódik az album hangulatához. Hogyan született meg a koncepció? Ki készítette a borítót?**

„Valójában a borító az egész album kiindulópontja volt. Amikor elkészült a kép, attól kezdve minden abból kezdett formát ölteni. A borítót Themis Ioannou gitárosunk és zeneszerzőnk alkotta, és amikor elkészült vele, az azonnal meghatározta az album hangulatát. Amikor elkezdtünk dolgozni a lemezen, ez a kép végig ott volt velünk. Nagyban segített, hogy hűek maradjunk ahhoz a hangulathoz és történethez, amelyet el akartunk mesélni.

Az első dal, amely elindította a koncepciót, és közvetlenül kapcsolódik a borítóhoz, az az Ænæ Lithi. Az ihletet Themis nagymamájának története adták, amelyek a szmirnai nagy tűzvészhez köthetők.

A borító egy asszonyt ábrázol, aki a háború káoszában elvesztette gyermekeit, és a maradványaik előtt térdel. Szerettük volna, ha a kompozíció egyfajta vizuális szépséget hordoz, miközben megőrzi annak a súlyát és tragikumát, amit ábrázol. Fontos volt számunkra, hogy a kép megállásra és elgondolkodásra készítse az embereket.”

## Mi inspirált az album megírásakor? Voltak konkrét zenei vagy egyéb (filmes, irodalmi) hatásaitok?

„A lemezt azzal a szándékkal kezdtük el írni, hogy valami egzisztenciálisat kutassunk, valamit, ami régebbi a saját létezésünknel. Eleinte szinte kozmikusnak tűnt, de minél mélyebbre merültünk a zenében, annál személyesebbé vált. Szövegírás közben azon kaptam magam, hogy azon gondolkodom, mi is formál minket valójában: az eszmék, amelyeket magunkévá teszünk, a hitbeli dolgok, amelyeket úgy öröklünk, hogy nem mi választottuk őket vagy az érzelmi terhek, amelyeket anélkül hordozunk, hogy észrevennénk. A lemez lassan arról kezdett szólni, hogy megkérdőjelezzük ezeket a rétegeket, és megpróbáljuk megérteni, kik vagyunk mi alattuk.

Sokféle művészeti forma inspirál minket: könyvek, filmek, festmények, zene és mindaz, ami körülöttünk történik. Igyekszünk nyitottak maradni mindenre, ami más érzéseket vagy gondolatokat ébreszt bennünk. A horrorfilmek különösen nagy hatással voltak a videóink hangulatára, többek között az olyan alkotások, mint A boszorkány (*The Witch*), az Idegtelezés (*The Blair Witch Project*) és a Fehér éjszakák (*Midsommar*).

Írás közben gyakran eszembe jutott Platón barlanghasonlata – azaz az Allegory of the Cave –, hogy az igazság fájdalmas lehet, de felszabadító is. Sok szempontból talán ez az album is erről a keresésről szól: arról a törekvésről, hogy a dolgokat olyannak lássuk, amilyenek valójában.”

## A lemez dalai az öröklött emlékezet és trauma témáját járják körül. A szövegek nagyon személyesnek hatnak, mégis egyetemes kérdéseket érintenek. Inkább egyfajta 'terápiás' folyamat ez számotokra, vagy művészi kutatás? Van-e olyan dal vagy szövegrész, amely különösen közel áll hozzátok érzelmileg, és az albummal kapcsolatos lényegi részt sűríti magába?

„Számomra az album dalszövegeinek megírása mélyen katartikus élmény volt. A szövegek témája nagyon személyes félelmekből és kérdésekből indult ki – az életről, a halálról és önmagunk azon részeitől, amelyeket nem értünk teljesen. Olyan kérdésekből, amelyeket magamban hordozok. Az írás arra sarkallt, hogy leüljek ezekkel a gondolatokkal, ahelyett, hogy elkerülném őket. Mindig is foglalkoztatott, hogyan formál minket a környezetünk, és mi hogyan formáljuk viszont a minket körülvevő világot.

Miközben Elivel és Yoshival megosztottuk egymással az ötleteinket, és együtt dolgoztunk a vokális dallamokon és a szövegeken, ami kezdetben bensőséges és személyes volt, az lassan megnyílt és új jelentést kapott. Túllépett a saját tapasztalatainkon, és valami tágabbá vált. Ha idéznem kellene, ezek a szövegrészek állnak hozzám a legközelebb, az Ænæ Lithi sorai: »Nem láthatták az igazi fényt. Egyedül maradnak a sötétségben«, valamint az Introjects-ből »Mindenféle halott eszmék – mégis ugyanúgy ránk tapadnak, és képtelenek vagyunk megszabadulni tőlük.« Úgy érzem, ezek ragadják meg leginkább, miről is szól ez az album.”

## Mit jelent számotokra a dalcímeknél a többnyelvűség? Inkább hangulati döntés volt a különböző nyelvek használata, vagy konkrét kulturális utalás?

„Már az első albumunktól kezdve használtuk a francia nyelvet. Mindig is vonzódtam hozzá. Szeretem a hangzását, a költői és irodalmi oldalát, de azt is, ahogyan az írásképp kinéz. Grafikusként nagyon fontos számomra, hogyan jelenik meg egy szó vizuálisan, hogyan helyezkednek el egymás mellett a betűk, és milyen érzést kelt egy borítón. A francia egyszerűen hatással van rám.

A különböző nyelvek más és más módon rezonálnak, és tetszik ez a szabadság – az a gondolat, hogy nem kell csak egy nyelvnél vagy kifejezési formánál leragadnunk. Ez is az egyik oka annak, hogy a harmadik albumunkon még több nyelvet fedeztünk fel.”

## Mit szeretnétek, mit „vigyen magával” a hallgató az album meghallgatása után?

„Azt remélem, hogy a zenénk teret hoz létre. Teret az elmélkedésnek, a kellemetlen érzéseknek, az őszinteségnek. Ha valaki meghallgatja a lemezt, és a saját félelmeiben vagy kétségeiben magára ismer, az már önmagában is nagyon sokat jelent számunkra. Nem várjuk el, hogy mindenki ugyanúgy élje át a zenénket. Az a fontos, hogy az emberek nyitottak maradjanak, és engedjék, hogy a zene rájuk találjon, bárhol is legyenek.”

## Mik a terveitek? Merre vezet innen az Unverkalt útja: még mélyebbre a sötétségbe, vagy egy új fény felé?

„Ez egy nagyon szép kérdés. Úgy gondolom, hogy a sötétségbe való alámerülés gyakran az egyetlen út a fény felé. És őszintén szólva nem hiszem, hogy eddig igazán mélyre mentünk volna. Olyan érzés, mintha csak most kezdtük volna el a lefelé ereszkedést. Még rengeteg mindent szeretnénk felfedezni, de ezt a témát most inkább nyitva hagynám, és megnéznénk, merre visz minket.

Szeretnénk minél több élő koncertet adni, és megosztani az új lemezt az emberekkel. Emellett sok időt töltünk majd a stúdióban is: próbálunk új dalokon és a következő koncepción is dolgozunk. Izgatottan várjuk mindazt, ami előttünk áll.”



# TEXTURES

## MINIMALISTA MEGKÖZELÍTÉS

*Mintegy másfél évtizedes sikeres karrier és öt nagylemez után 2017-ben jelentette be feloszlását a progresszív metalcore színtér egyik zenekara, a holland Textures. A megszűnés híre többek közt azért is érte váratlanul a rajongóikat, mert az ötödik nagylemez, a 2016 februárjában kiadott Phenotype kapcsán arról is szó volt, hogy azt egy év múlva követi a hatodik Textures-mű, a Genotype. Ehhez képest 2016 májusában már őszi búcsúturnéről, és a hatodik album elvetéséről beszéltek, decemberben pedig tényleg le is állt a gépezet. A zenekar 2023-ban azonban visszatért, előbb a színpadokra, majd kiadtak egy új nagylemezt, amely után – a Jinjer előzenekaraként – ismét turnéra indultak. A budapesti koncertjük előtt Joe Tal gitárost és Uri Dijk billentyűst Gyuricza Tamás Marcell kérdezte.*

**M**ielőtt bármi más szóba kerülne, muszáj arról a tényről beszélnünk, hogy 2017-től 2023-ig nem működött a Textures. Mi volt az oka a feloszlásnak, és mi vezetett benneteket oda, hogy hat évvel később mégis visszatérjete?

*Uri Dijk:* „Több oka is volt, például az, hogy megváltoztak a körülményeink. Családunk lett, gyermekeink, ilyenkor nem olyan jó dolog hosszú időn át távol lenni az otthonától. Én leginkább talán ezzel indokolnám a 2017-es feloszlásunkat, persze, más okai is voltak.”

*Joe Tal:* „Igen, például az, hogy eluralkodott a zenekaron belül egy letargikus állapot. Valamiért azt éreztük, hogy már nem releváns a zenekar jelenléte a színtéren.”

*UD:* „Nem is terveztük, hogy valaha is újra összeálljunk. Mindenki a magánéletével foglalkozott, azt próbálta rendbe tenni. Egy időre teljesen leköttetek bennünket a családi dolgok. Tudod, hogy van ez, ha ezer fordulaton pörögsz, jól jön utána egy kis pihenés. Egy kicsit lenyugodott az életünk, tipikus polgári életet kezdünk élni. Aztán egy idő után mind éreztük, hogy hiányzik a zenélés, hiányzik a színpad.”

*JT:* „A gyerekek is nagyobbak lettek, már iskolába jártak, így már könnyebb volt meghozni a döntést arról, hogy újra összeálljunk. Ahogy Uri mondta, egyáltalán nem terveztük az újraindulást, de mégis megtörtént.”

**Sokak szerint a Phenotype a legjobb Textures-album, azaz a csúcsponton álltatok le. Ti is így látjátok?**

*UD:* „Igen, mondhatni, hogy a csúcson voltunk 2017-ben, de nemcsak a Phenotype album miatt. Akkoriban eléggé pörgött körülöttünk minden, bár mi ezt másképp éltük meg. De meg tudom érteni azokat, akik csalódásként élték meg az akkori leálulásunkat.”

*JT:* „A jelenlegi tudásunk, a mai ismereteink alapján még érdekesebb visszatekinteni az akkori történésekre. 2017-ben nem foglalkoztunk semmi mással, csak azzal, hogy oké, ennyi volt, egy időre biztosan leállunk, s majd meglátjuk, hogy mi lesz. Az sem érdekelt bennünket, hogy milyen volt a Phenotype fogadtatása, mert akkor mindannyian csak azt tartottuk szem előtt, hogy egy jó darabig biztosan vége a zenei karrierünknek. Így utólag kissé vicces ezeket a történeteket visszaneézni, vagy



az olyan véleményekkel szembesülni, hogy a csúcsponton hagytuk abba. Persze, ezek új szempontokat nyitnak meg számunkra, nem tehetjük meg, hogy figyelmen kívül hagyjuk ezeket a visszajelzéseket.”

**2023-ban ugyanazzal a felállással tértek vissza, mint ami 2017-ben volt. Ha a visszatérésre bármelyikőtök nemet mond, akkor nincs újjáalakulás, vagy kerestetek volna a helyére új embert?**

*JT:* „Amikor szétmentünk, már akkor alaposan átbeszéltük a történeket. Többek között azt is eldöntöttük, hogy csak akkor lesz visszatérés, ha abban mindenki benne van, tehát már 2017-ben csak az akkori felállással tudtuk elképzelni az újjáalakulást. Ha ez nem teljesült volna, akkor ma este nem lennénk itt.”

*UD:* „Fontos hozzátenni, hogy bár a zenekar leállt, azonban mi kapcsolatban maradtunk egymással. Barátok vagyunk, akik időnként összejárnak. Évenként legalább egyszer kerti partit tartottunk, néha a családtagjainkkal közösen. Sütögettünk, beszélgettünk, csak éppen a zenekar nem működött. Az első alkalom, amikor felvetődött a zenekar visszatérésének a lehetősége, éppen egy ilyen grillezős kerti partin volt. Ha valaki ott nemet mond, lehet, hogy soha többé nem is került volna szóba.”

**Nemcsak visszatért a zenekar, de idén januárban egy új albummal is jelentkeztetek. A Genotype-on egyszerűbb, közérthetőbb dalok találhatóak, mint ami korábban jellemző volt rátok. Ennek mi az oka?**

*JT:* „A Phenotype után nem akartuk ugyanazt az albumot újra kiadni, és persze elég sok idő is eltelt közben. Változott a zenei közeg, más hatások értek bennünket. Én például már nem hallgattam olyasmi zenét, mint ami a Phenotype-on volt, és ez a zeneszerzői attitűdömre is hatással volt. Ma már el akarom kerülni a nagyon egyszerűen megírható riffsalátát, inkább arra törekszem, hogy olyan albumot rakjunk össze, ami csak jó dalokból áll. Egyre

inkább minimalista lett a dalszerzői megközelítem, én tisztán értelmezhető verzéket akartam, és nagyszerű kórusokat.”

*UD:* „Nagyjából mindannyian hasonlóan gondolkodtunk, de ez nem tudatos döntés volt. Már más megközelítéssel fordulunk a zenéhez. Felismertük, ha kevesebb hangot raksz bele egy szakaszba, attól még nem lesz értéktelesebb a zenéd. Nem az volt a cél, hogy egyszerűbb legyen a zene, csupán olyan dalokat akartunk írni, amiket abban a pillanatban, s azzal az inspirációval, amit éreztünk, a legjobbnak gondoltunk. Végül ez jött ki belőle. Szerintem ebben az is benne van, hogy amikor fiatal vagy, úgy érzed, be kell bizonyítanod a világnak valamit. Például azt, hogy milyen gyorsan tudsz játszani, vagy hány hangot tudsz egymás után lefogni a gitáron. Ha ezt megtetted, akkor lehet, hogy érzel némi meglepettséget, de aztán egy idő után már másra vágysz. Rájössz, hogy mennyivel nehezebb megírni egy jó dalt minimalista megközelítéssel, mint teleszórnival húsz riffel. Lehet, hogy ez utóbbi komplexebbnek hallatszik, de közben csak egy nagy káosz az egész. Sokkal könnyebb megoldást jelent egymásra halmozni egy csomó riffet, mint egy nagyon jó alapot kitalálni, és arra felépíteni egy rendszert. Mi most ez utóbbira törekszünk.”

**Mondhatjuk, hogy alapvetően megváltozott a zeneszerzői módszerek az újjáalakulás óta?**

*JT:* „Igen, ez abszolút így van. Valamennyi új dalhoz ezzel a minimalista szemlélettel közelítettünk. Próbáltunk egy vagy két alapötletből felépíteni teljes dalokat. Emiatt én egy kicsit hátrébb is léptem, tudatosan több teret engedve a többieknek. Inkább háttér munkákat végeztem, nem akartam nagyon részese lenni a dalírásnak. Tudod, úgy vagyok veled, hogy egy album akkor igazán egységes, ha a kreatív munkát jórészt ugyanaz a személy végzi. Miután eldöntöttük, hogy szakítunk a sok riffből felépített, komplex dalokkal, úgy gondoltam, hogy nekem most vissza kell fognom magam.”





**UD:** „Ennek is köszönhetően az új album legtöbb dalát Bart (*Hannephof, gitáros*), Stef (*Broks dobos*) és én írtuk. Joe valóban csak egy pár dolgot tett hozzájuk, akárcsak Daniel (*de Jongh énekes*) és Remko (*Tielemans basszusgitáros*). Egy éven keresztül dolgoztunk a dalokon, hetente egy vagy két alkalommal összeülve.”

**Az a hír járja, hogy a leállás előtt volt egy komplett albumnyi dalotok, amit kidobtatok a kukába. Ezekből semmit nem mentettetek át az új lemezre?**

**JT:** „Nem volt kész album, csak pár demó. Úgy nagyjából 25 percnyi zene, valamennyi énekkel, de ezeket nem vettük még fel stúdióban. Az igazat megvallva, akkor sem voltunk vele igazán elégedettek, amolyan munkapéldányok voltak, és még biztosan sokat dolgoztunk volna rajtuk, ha nem állunk le 2017-ben. Amikor aztán eldöntöttük, hogy folytatjuk, az is egyértelmű volt mindannyiunk számára, hogy nem fogjuk használni azokat a demókat. Nem azt a Textures zenekart mutatták, amit 2023-ban képviselünk.”

**UD:** „Még a Phenotype album készítésének idején születtek azok a dalok. Akkor ugyanis az volt az eredeti terv, hogy két albumot jelentetünk meg egyszerre. A Phenotype-ot, ami ugyebár meg is jelent, és a Genotype-ot. A kiadó azonban nemet mondott az ötletre, azon a véleményen voltak, hogy külön kell majd őket megjelentetni, ugyanis akkoriban már eléggé a Spotify határozta meg a piacot, és egyre inkább a kislemezekről szólt minden. Be kellett látnunk, hogy ilyen körülmények között egy dupla album, vagy két külön album, amiket azonos időben jelentetnél meg, üzleti szempontból valóban öngyilkossággal ért volna fel. Azóta még rosszabb a helyzet, ma már mindent a streaming platformok uralnak le. Ha készítesz egy hosszú dalt, a streaming szolgáltatók nem tudnak vele mit kezdeni. Még reklámozni sem lehet, csak akkor, ha feldarabolod.”

**JT:** „Az eredeti Genotype-ra szánt dalok tehát valóban mentek a kukába. Nem láttuk értelmét újra elővenni őket.”

**UD:** „Képzeld csak el, hogy egy tíz éve félbehagyott rajzod a kezéd ügyébe kerül. Mit csinálnál most? Folytatnád, vagy inkább kezdenél egy újat, tudva, hogy más ceruzáid vannak, más ötleteid, és még a kézügyességed is javult? Na ugye, hogy újakezdenéd! Nem fogom azzal erőltetni magam, hogy befejezzem a tíz évvel korábbi ötleteimet, ha azóta vannak újabbak. Szinte mindent kidobtunk, csupán néhány részletet használtunk fel. Például a Measuring The Heavens dal végén van egy riff, ami ilyen, de az is a Phenotype albumról, az Oceans Collide című dalból került át.”

**Bár a zenét kidobtatok, ám a Genotype cím maradt. Mit akartatok ezzel jelezni?**

**UD:** „Nincs rá különösebb magyarázat, hacsak az nem, hogy csupán marketingfogás volt. Mivel a rajongók folyamatosan kérdezték a Genotype albumot, úgy voltunk vele, ha egy másik címmel jelentetnénk meg, valószínűleg úgy is lettek volna olyanok, akik Genotype-ként keresik a lemezt. Annyi történt csak, hogy ezzel le akartuk zárni ezt a fejezetet. Amúgy szerintem nem haszontalan, ha ennyien ismerik az új albumod címét, mielőtt az megjelenik.”

**JT:** „Gondolkodtunk más címeken is, de azzal is tisztában voltunk, lennének kérdések arra vonatkozóan, hogy hol van a Genotype.”

**A Vanishing Twin szövege olyan témát, az anyaméhben eltűnő iker szindrómát boncolgatja, aminek egy orvosi tanulmányban lenne helye, nem egy metaldalban. Hogy jutott eszetekbe ilyesmivel foglalkozni?**

**JT:** „Ez Stef szövege, és a saját családjából vette hozzá a tapasztalatot. Valamelyik nagyon közeli hozzátartozójának volt eltűnő iker szindrómája, ami lényegében azt jelenti, hogy ikerterhesség alakul ki, amit az egyik embrió túlél, a másik nem. A megszületett gyermekben büntudat alakul ki, ami elkíséri őt egész életében. Egész életében gyötri a büntudat, gyakorlatilag úgy éli végig az életét, hogy ott lebeg a feje felett az érzés, mely szerint elveszített valakit.”

**UD:** „Az új albumunk szövegei nagyjából azzal foglalkoznak, hogy nézz magadba, és adj teret olyan dolgoknak vagy dolgoknak, amelyek kevésbé ismertek. Ilyen az eltűnő iker szindróma is. Egyrészt maga a téma sem túl ismert, keveset beszélünk róla, pedig vannak embertársaink, akiket érint. Másfelől ott az iker, aki nem született meg, mert nem élte túl az anyaméhben töltött időt, emiatt ő sosem kapott arra lehetőséget, hogy hallassa a hangját.”

**Az albumon szerepel egy olyan dal is, az At the Edge of Winter, amiben Charlotte Wessels működik közre. Charlotte egészen más zenei világban dolgozik. Miért őt kértétek fel erre a feladatra?**

**UD:** „Erre nagyon egyszerű a magyarázat. Akartunk egy ilyen együttműködést valamelyik énekesnővel, és Charlotte volt az, akit személyesen is ismertünk. Megkérdeztük tőle, hogy mit szólna hozzá, és benne volt.”

**JT:** „Szerencsére elérhető volt, és nagyon örültünk neki, hogy volt hozzá kedve, és ideje is rá, hogy megcsinálja. Szerintünk nagyon jól sikerült ez a kooperáció.”

**Most, hogy teljesen újraindult a zenekar, azaz megjelent egy új album, és turnéztok is, hogy látjátok a Textures jövőjét?**

**UD:** „Az első feladatunk az volt, hogy betöltsük az űrt, amit a leállásunkkal hagytunk magunk mögött. Ez az egyik oka, amiért most előzenekarként turnéztok, hiszen újra meg kell ismertetnünk a nevünket az emberekkel. Úgy gondolom, fogunk még hasonló turnékat vállalni, egyelőre ugyanis nem érezzük azt, hogy főzenekarként kellene útnak indulnunk. Reméljük, hogy annak is eljön majd az ideje, de az biztos, hogy még nem mostanában. Újra ismertté kell tennünk a Textures nevet, most ez a fő cél. Majd ha újra sikerül megkapaszkodnunk a színtéren, és már biztosnak érezzük a pozíciókat, csak akkor lehet szó újabb albumról, és egy headliner turnéről.”

**JT:** „Lényegében mindent előlről kellett kezdenünk, hiszen sokan még most sincsenek azzal tisztában, hogy a Textures egy korábban is létező zenekar volt. Igen, ahogy Uri is mondta, először be kell tömködnünk a lyukakat, lényegében ezt tesszük most. Koncerteket adunk, dalokat írunk, ezzel jelezzük, hogy itt vagyunk. Nincs olyasmi szándékunk, hogy újra leálljunk, vagy akár csak lassítsunk a tempón. Tesszük a dolgunkat, mert mindannyian újra nagyon élvezzük a közös zenélést.” **U**



## A floridai death metal él

*Bár az 1990-ben alakult Monstrosity nincs a legkorábbi amerikai death-csapatok között, a zenekar a minőségi kiadványokkal hamar a műfaj floridai szárnyának élbolyába került. Pályájukat nehezítette a hektikus működés, a viszonylag ritka lemezkiadás, azonban úgy tűnik, ismét lendületben vannak. Idén tavasszal jelent meg a Monstrosity hatodik albuma, a kitűnően sikerült Screams From Beneath The Surface. Milán Péter kérdéseire a dobos/zenekarvezető/dalszerző Lee Harrison válaszolt.*

**T**he Passage Of Existence címmel 2018-ban jelent meg a legutóbbi Monstrosity-album. Mi a véleményed ma az anyagról? Jól öregedett?

„Úgy vélem, ez egy gyilkos album. A legtöbb recenzio pozitív volt, és úgy tűnt, hogy a rajongóknak is tetszett. Mindent beletettünk a lemez megalkotásába, hogy így sikerüljön, szóval ma is 100%-ig kiállunk az album mellett.”

**A The Passage Of Existence folytatása, a Screams From Beneath The Surface ez év márciusában jelent meg, majdnem nyolc év elteltével. Mi történt a Monstrosity háza táján ennyi idő alatt?**

„Nos, hosszú ideje dolgoztunk már ezen az albumon. Természetesen közben turnéink is voltak. Tehát nem arról van szó, hogy leálltunk volna, és csak mással foglalkoztunk. Amennyire csak lehetséges volt, megpróbáltuk minél gyilkosabbra formálni ezt a lemezt. Persze volt néhány tagcserénk is, ez is időt vett igénybe. Dalszerzés, felvételek, mindez időbe telik. Később a borítóval is foglalkozni kellett, majd a szerződésünk újratárgyalásával, és ezek a dolgok tovább hosszabbították a folyamatot. De nem nagyon foglalkoztunk határidőkkel, emiatt nem aggodalmaskodtunk. Az volt a prioritás, hogy egy remek albummal jelentkezünk,

minden egyéb másodlagos jelentőséggel bír. Mi egyértelműen a minőséget helyezzük a mennyiség fölé. Bármibe is kerül, hogy a magunk számára felállított színvonalat megőrizzük, azt fogjuk tenni, ami ehhez szükséges. És ha ez több időbe kerül, akkor legyen úgy. Arra készültünk, hogy a lemez olyan lesz, amilyennek lennie kell, és addig nem nyugodtunk meg, amíg nem értük el ezt a szintet.”

**Kérlek, beszélj a dalszerzésről. Úgy tudom, te vagy a fő zeneszerző...**

„Az első négy dal, amelyek elkészültek a lemezhez, a Banished To The Skies, a The Atrophied, a The Thorns és a Dark Aura voltak. Ezeket még az előző album keverésének időszakában írtam, 2018-ban. Előnyös pozícióból akartam elindulni. Ezt követően turnéztunk az előző lemezzel. 2020-ig, amikor beütött a covid, eltartott, amíg befejeztem a többi számot. Ezt követően az anyag jó részét elküldtem Matt Barnesnak. Ő az ötleteimet még jobbra varázsolta, átnézte a riffeket, feszebbre vette a dolgokat, és amennyire csak tudta, kihozta belőlük a legjobbat.

Sokszor adogattuk egymásnak a témákat oda-vissza, megbeszeltük a változtatásokat, dobáltoztunk az ötletekkel. Ő maga is írt egy számot Fortunes Engraved In Blood

címmel, ami egy gyilkos dal, tehát Mattnek is van egy szerzeménye az albumon. Végül egészen 2023-ig nem léptük át a stúdió küszöbét. És én még akkor is dolgoztam a szövegeken, a gitárszólókat meg kellett írni, valamint egyes részeket tovább kellett élesíteni, finomítani. Noha a számok lényegében már elég korán elkészültek, a felvételi folyamat során tovább fejlődtek, érlelődtek.”

**Lee, régóta te vagy a Monstrosity egyetlen eredeti tagja, de 2022-ben belépett a zenekarba a régi bőgős, Mark van Erp. Hogy került a képbe Mark ennyi év után? Hozzá tudott tenni valamit az albumhoz?**

„Az előző basszusgitárosunk, Mike Poggione Ukrajnába költözött, hogy azzal a lánnyal legyen, akivel a neten ismerkedt meg. Ha európai turnén voltunk, jól működött a dolog, de volt néhány önálló koncertünk az Államokban, annak pedig nem volt értelme, hogy Mike egyes koncertekre repüljön át az USA-ba. Így Mark van Erppel kezdtünk dolgozni. Ma már könnyebb Markkal együttműködni, és úgy döntöttünk, hogy lépünk egyet és vegyük be teljes jogú tagként.

Ami Mark lemezen való szereplését illeti, az anyag nagy része, ha nem az egész, már meg volt írva, beleértve a basszus témákat is, amelyeket a dalszerzés időszakában írtam. A barátunk, hangmérnökünk, Jason Suecof, aki felvette velünk a basszust, maga is feljátszott néhány témát, így végül úgy alakult, hogy hárman dolgoztunk a basszus témákon. Ily módon, aki a legjobb ötlettel állt elő, azt használtuk fel. Mostanában direkt írtam olyan basszus témákat, amelyek nem a gitárt követik, hanem a dobot és különleges dallammal rendelkeznek, nem pusztán a gitárral haladnak unisonóban. Szeretek kis tereket hozzátenni, hogy legyen mélysége. Egy feldolgozás-zenekarban basszusgitáron játszottam, azóta sokkal jobban értékelem a basszusgitárt, megértettem a zenében betöltött szerepét, a jó basszus témák jelentőségét, amelyek illenek az adott dalhoz, hogy ne csak arról legyen szó, hogy a basszusgitár egy nemlétező tényező, ami csak szükségéből van jelen.”

**Két „új” zenész is található a Monstrosity felállásában, akik még nem játszottak a The Passage Of Eternity-n. Mí állt a tagcserék háttérében?**

„Az énekesünk, Ed természetesen új. Régóta ismertük, de bizonyos értelemben bele voltunk kényszerítve abba a hely-

zetbe, hogy új énekest keressünk, miután Mike Hrubovcák 2020-ban úgy döntött, hogy kilép. Ez kényszerhelyzetet teremtett. Kipróbáltunk néhány fickót, fiatalabbak voltak, és egyértelműen kompetensek, ám igazán az vált be, amikor Terry Butler, az Obituary bőgőse ajánlotta Edet. Évek óta ismertem őt, de addig nem gondoltam rá, amíg Terry nem említette. De akkor azonnal működött a dolog. Ezért, amikor hazaértem a turnéről, amelyet épp lebonyolítottunk, felhívtam Edet, és azóta is együtt dolgozunk. A másik zenész, akire vélhetően utaltál, Justin. Ő inkább csak kiegészítő zenész, mivel olyan sok zenekarban játszik,

hogy nem könnyű mindenben részt vennie, ami bennünket érint. Ezért reklámoztuk a lemez négytagú zenekarként, így volt értelme, mert nem voltunk biztosak benne, hogy Justin a rendelkezésünkre tud állni. Sam Molina is opció, így az egész a tervezésen múlik, és hogy épp ki ér rá. Akinek van ideje, az játszik velünk.”



**Mivel szóba jöttek a régi tagok, érdemes felidézni a klasszikus 1992-es Imperial Doom debütalbumot. Milyen emlékeid vannak abból az időszakból?**

„Ami az Imperial Doomot illeti, valóban klasszikus, de nagyon fiatalok és zöldfülűek voltunk akkoriban. A dalok ma is megállják a helyüket, de a hangzással természetesen egyáltalán nem voltunk megelégedve, és ez a fő oka, hogy az album soha nem ért meg újrakiadást. Talán majd egyszer, de jelenleg az új album promotálásával vagyunk elfoglalva.”

**Egyébként hogyan emlékszel vissza az akkoriban nagyon termékeny floridai death metal időszakra? Létezik ma ilyen szintér arrafelé?**

„Természetesen emlékszem azokra az időkre. Bár azt kell mondanom, hogy '94-'95 körül a floridai death metalt övező kezdeti felhajtás már lecsillapodott. Azóta is megvan egy kiegyensúlyozott mag, amely eljár a koncertekre, támogatja a színteret. Az arcok sokat változnak, de az emberek száma nagyjából ugyanannyi, csupán egyesek távoznak, mások pedig újonnan érkeznek. Ennek ellenére erősödik. Minden év egyre jobb lesz számunkra, és úgy tűnik, az idő előrehaladtával egyre több embert érdekel a zene.”

**Vissza a Monstrosityhez... A death metal brutalitása, intenzitása ellenére a riffelés és a szólójáték mindig elég kifinomult volt a zenekarodban, rendelkezett egy „zenei” éllel, másképp fogalmazva: a Monstrosity soha nem pusztán a zúzásról és az agresszióról szólt, inkább a „stílusos gyilkolás” mondható el a zenétekről...**

„Egyetérték, nem akarjuk beleerőszakolni magunkat egyetlen szűk kategóriába. Egyértelműen a floridai death metal vonulatához tartozunk, de nem félünk attól, hogy feltérképezetlen vizekre evezünk, hogy kitapasztaljuk, mi vár ott ránk, miközben kitarunk az eredeti víziónk mellett. Nem hozunk olyan döntést, hogy kiadunk egy diszkólemezt, csak azért, mert hirtelen ezt kedveljük meg. Összhangban maradtunk az eredeti formulánkkal a lemezek keresztl, amelyeket eddig kiadtunk. Szerencsések vagyunk, hogy ma is játszhatunk, hogy továbbra is erősek vagyunk, és kíváncsiak vagyunk, mit hoz még számunkra a jövő.”

**Mi áll a Screams From Beneath The Surface cím és a szövegek mögött?**

„Őszintén szólva ez csak egy jól csengő mondat volt, ami észembe jutott, és elsősre nincsen mélyebb jelentése. Ám minél többet gondolkodtam rajta, annál inkább úgy tűnt,





hogy ez a híveinkről szól, akik a dalok mélyére ásnak, hogy ráleljenek arra, ami bennük rejlik. Ez róluk szól, akik kapcsolatba lépnek azzal, amit megírtunk és felvettünk, felfedezik az összes réteget, minden kis részletet, és remélhetőleg közben gyilkos zenét hallanak.”

#### **A lemezborító beleillik a death metal-szürrealitás képébe. Hogy kapcsolódik ez az illusztráció a lemez egészéhez?**

„Az volt az elképzelés, hogy ezúttal sötétebb színeket alkalmazunk. Nagyon elégedettek vagyunk az eredménnyel, ez egy újabb fejezet az örökségünkben.”

#### **Mi a véleményed a mesterséges intelligenciáról, ami esetleg átvenné a kreativitást az emberektől a művészetben, a zenében?**

„Vannak bizonyos előnyei annak, ha ilyen eszközöket használ. Ilyen értelemben ez óriási, igazán lenyűgöző a technika. Ám ez nem olyan dolog, amit feltétlenül használnánk a zenénkhez, a művészetünkhöz, de kívülről érdekes látni, hogy ma már mi lehetséges. Olyasmire gondolok, hogy készítesz egy fotót, majd életre kelted... elég vad dolog. Csak elképzelni merem, milyen lesz ez az egész 10-15 év múlva, amikor mindez még kifinomultabb lesz. Számomra ez olyan, mint egy glorifikált Google, csak beírod, amit akarsz, és megjelenik.”

#### **Néhány évvel ezelőtt voltak „kalandjaid” az Obituary és a Terrorizer tagjaként. Mesélnél ezekről?**

„Nos, 2007 és 2009 között volt egy mellékprojektem a Crimbor Gloryból Midnighttal, egészen a váratlan haláláig. Egy cimborám, Matt LaPorte, aki együtt játszott Jon Olivával a Savatage-ból, beszélgetett Midnighttal. Ennek eredményeképpen megtudakoltuk Midtől, hogy mit is tervez zeneileg, és hogy miben gondolkodjunk. Először afféle kívülről voltunk, ám végül az első sorból láthattuk, hogyan is dolgozik ez a kitűnő énekes.

Ez egy nagyon kreatív periódus volt számomra, egyes dalokban doboltam, más számokban gitároztam, megint más szerzeményekben az egész háttérzenekart kézben tartottam. Attól függően, hogy az adott dal mit kívánt. Körülbül hatvan számot vettünk fel, Midnighttal, ami önmagában fantasztikus volt. Olyan szerencsés voltam, hogy a napalimban még Jon Olivával is készíthettem felvételt egy duetthez, amit Oliva Midnighttal adott elő. Ez volt a Painted Skies zongoraátírata. Ez a projekt segített hozzá, hogy mint multihangszeres bemutatkozzak.

Ezt követően, ismét Matt LaPortéval, összejöttünk az Obituaryból a Tardy fivérekkel a Tardy Brothers projekthez. Felvettek egy lemezt, amelyen jórészt csak ők játszanak, és néhány vendég szerepel egyes dalokban. Ezen a lemezen kezdtem velük dolgozni. Sajnos Matt LaPorte 2011-ben elhunyt. Nem sokkal később Donald Tardy megkérdezett, hogy nem játszanék-e egy koncertet a Tardy Brothers-szel. Természetesen igent mondtam, így kezdődött az együttműködésünk. Valójában Justin, aki az új lemezünkön játszik, ennek a projektnek is része volt. Lényegében ott találkoztunk, Matt ismertetett össze bennünket. E projekt-től vezetett el az út odáig, hogy 2012-ben turnéztam az Obituaryval.


Majd 2013-ban Pete Sandoval, aki pár évvel korábban hagyta ott a Morbid Angelt, visszatért Spanyolországból. Tiszta volt a feje, józan volt, úgy tűnt, hogy komolyan össze akarja hozni a zenekarát. Megkérdeztem, hogy akar-e jammelni, majd egy szerdai napra tűztük ki az időpontot. Minden szerdán próbáltunk, amíg be nem vettük Samet, és nem váltak komolyabbá a dolgok. Gunter Ford lett a turnémenedzser, innentől elkezdhattunk turnézni.

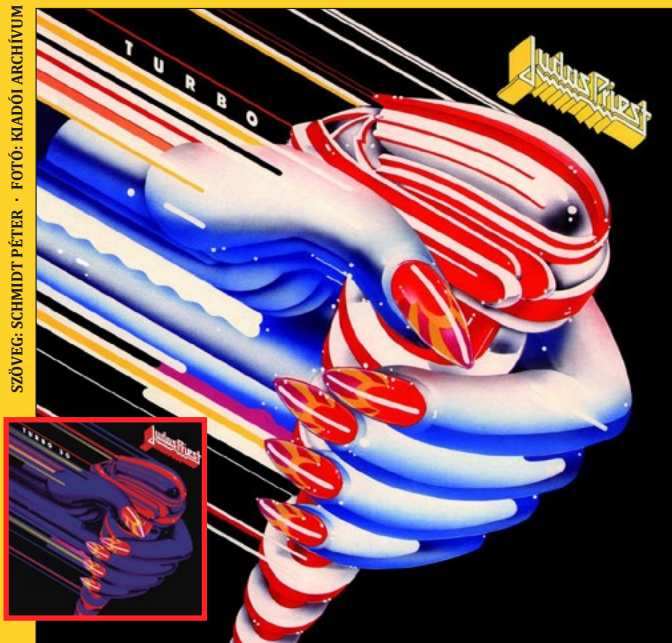
Ily módon 2013 és 2020 között a Terrorizerrel töltöttem az időt. Nagyon jól éreztem magam, és a Caustic Attack albummal is elégedett vagyok, amit felvettünk. Pozitívak voltak a kritikák, úgy érzem, közelebb hoztuk a Terrorizert az eredeti megszólaláshoz és hangoláshoz; a szupermelyre hangolt gitárok és triggerelt dobok helyett organikusabb dobhangzásra törekedtünk, a gitárokat pedig D-re hangoltuk, ami mélyebb ugyan, de nem nevetségesen mély.”

#### **Mit gondolsz, a death metal milyen felfedezésre váró lehetőségeket kínál még?**

„Nos, ezt meglátjuk majd a következő albumnál. Mindig előre próbálunk menni és nem a múltban élni. Tovább akarunk haladni.”

#### **Európai koncertek a közeljövőben?**

„Április 18-án Luzernben, Svájcban kezdünk turnézni. Ezt követően érintünk jó néhány európai várost, alig várjuk, hogy újra élőben játszassunk. Néhány nagy amerikai fesztiválfellépés is vár ránk, köztük a Maryland Deathfest és a Milwaukee Metal Fest. Mindkét rendezvény tartalmaz néhány komoly súlyú képviselő zenekart, tehát tisztában vagyunk vele, hogy ez nem lesz gyerekjáték, tudjuk, hogy nehéz munka vár ránk. Utána a cseh Brutal Assault felé vesszük az irányt. Ezekon felül van egy laza terv egy amerikai turnéra, és esetleg egy dél-amerikai turnéra is még ebben az évben.” 



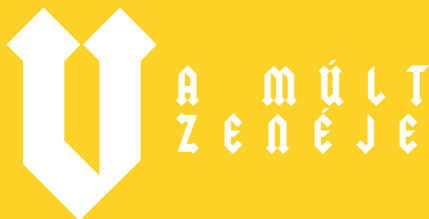
# JUDAS PRIEST TURBO

*Turbo Lover, Locked In, Private Property, Parental Guidance, Rock You All Around The World, Out In The Cold, Wild Nights, Hot & Crazy Days, Hot For Love, Reckless*

**Megjelenés dátuma** ————— 1986. április 7.  
**Kiadó** ————— Sony/Columbia  
**Producer** ————— Tom Allom  
**Felvételek** ————— 1985. június–1986. február,  
 Compass Point Studios, Nassau  
 Record Plant, Los Angeles  
**Borító** ————— Doug Johnson

## Judas Priest 1986

Rob Halford ————— ének  
 K. K. Downing ————— gitár/gitárszintetizátor  
 Glenn Tipton ————— gitár/gitárszintetizátor  
 Ian Hill ————— basszusgitár  
 Dave Holland ————— dobok



**E**gy minden bizonnyal többeket kínzó kérdés megválaszolásával kell kezdenem – miért nem a március végén jubilált, ötvenéves Sad Wings Of Destiny kerül most terítékre? Nos, az a helyzet, hogy az az album itthon és világszerte annyi méltatást kapott már (teljes joggal!), és annyiszor lett ki- és szételemezve, hogy inkább esett a választásom a brit metal alapbanda tíz évvel későbbi, tizedik nagylemezére, a maga korában bizony megosztó, sokak által csak később megértett és értékelte Turbo. Persze a Sad Wings súlyával, jelentőségével sem a zenekar pályáját, sem a műfaj egészét illetően nem ér fel a Turbo, ilyen én sem állítanék. Ugyanakkor a maga erényei és értékei igenis megvannak, amikről viszont nézetem szerint kevesebb szó esik a kelleténél. Ezekre igyekszem rávilágítani az alábbiakban.

A zenekar 1980-ban a dobos Dave Holland debütálását jelentő British Steel albummal fordult rá a nyolcvanas évekre, és onnantól kezdve turné turnét, lemez lemezt követett. Egyfelől világszerte komoly sikereket aratott ezekben az esztendőikben a Priest, másfelől viszont a tagok nyilván ki is merültek a szüntelen hajtásban. Ehhez képest – azzal együtt, hogy az 1985-ös évben a koncertezéstől hátráléptek – a tízes sorszámú nagylemez kapcsán mégis igen nagyot álmodtak: az eredeti koncepció szerint Twin Turbos címmel dupla album készült volna, ami végül leginkább üzleti megfontolások miatt nem valósult meg ebben a formában. A hangulatilag és zeneileg leginkább egymáshoz passzoló dalokkal a Bahamákon vonult stúdióba a zenekar (Compass Point Studios), itt készültek el a lemezre végül felkerült nóták felvételei, míg a maradékot félretették a későbbiekre. Érdekes adalék, hogy miközben a friss dalok hangvétele és hangszerelése az előzményekhez képest egyértelműen napfényesebb és áramvonalasabb lett, az énekes Rob Halford éppen élete egyik legsúlyosabb időszakát élte. Egyrészt káros addikciói kezdtek ijesztő mértékben maguk alá temetni, másrészt, hogy ez ne legyen elég, még egy tragédia feldolgozásával (akkori partnere öngyilkosságával) is meg kellett küzdenie. Mindez végül oda vezetett, hogy – befejezvé a stúdiós munkálatokat – Rob egy komoly rehabilitáció után a turnézásnak már alkoholfüggőségétől megtisztulva vágott neki, amely örvendetes állapot szerencsére azóta is tart.

Az 1986. április 14-én megjelent, kilencdalos, 41 percnyi játékidőjű Turbo már a csomagolásával is jelezte: itt most valami szokatlan következik. A Doug Johnson által készített, finoman szólva kétértelmű borító merőben mást üzent, mint a szintén az ő keze nyomát viselő Screaming- és Defenders-frontok, ez már első blikkre nyilvánvaló. A látszat nem is csal: ahogy a nyitó Turbo Lover beindul, rögtön egyértelművé válik, hogy a zenekar bizony igen merészet váltott a két évvel korábbi Defenders Of The Faith morózus és agresszív világához képest.

Ezen iránymódosítás két fő dologban érhető tetten. Egyrészt maga a zene lett egészen dallamos, harmóniagazdag (és ezzel együtt nyilván kevésbé harapós), másrészt pedig a hangzás és a hangszerelés is hozott újdonságokat. Utóbbi kulcsa főként a gitárszintetizátorok használatában és a teljes egészében digitális rögzítési metódusban keresendő – és ezen, akkortájt újdonságnak számító technológiákban Tipton és Downing bizony valósággal szinte lubickoltak. A producer, a régi fegyvertárs Tom Allom pedig nem igyekezett ebben megfékezni őket. Valahol érthető is, hogy az így született, szinte síkosan áramvonalas, effektekkel jócskán megspékelt hangzásképp annak idején sokakat készítettett homlokráncolásra, pláne ha ehhez hozzávesszük az imént említett dallamosodást is. Megkerülhetetlen kérdés, hogy a változásokat mennyire generálhatta vagy befolyásolhatta a korszellem, a hajmetal tengerentúli térhódítása és az MTV berobbanása. Nos, szerintem ezek minden bizonnyal közrejátszhattak, ugyanakkor azt gondolom, legalább ekkora súllyal esett latba a két gitáros elszabadult kísérletező kedve is. A gitárszintetizátorokkal és a digitális felvételi technikával bizony új perspektívák nyíltak, és ők ebbe alaposan fejest is ugrottak.

Engem, aki elsős gimisként akkortájt épp bösz ismerkedésben voltam a Priest addigi, alapból is színes életművével, cseppet sem rázott meg a dolog, de mai fejjel megértem azokat, akik a bandát már jó ideje valós időben, hűségesen követve esetleg zokon vették ezeket a fejleményeket. Nekem egyszerűen úgy jött le az egész, hogy a zenekar amúgy sem egysíkú palettáján ez csak egy újabb szín, még egy árnyalat – inkább a muzsika minőségére, a prémium gitárjátékra, a hangszereleési finomságokra és Halford csúcsmórában lévő hangjára fókuszáltam ahelyett, hogy az acélosabb hangvétel hiánya miatt keseregjek.

Ami a dalokat illeti, nekem az itt következők jelentik a Turbo legjobb pillanatait. A feszültséget lassan fokozó, hatásosan felépített Turbo Lover, a nyúlós-szintetikus gitárhanggalal operáló, ám a témákat szétszalazva nagyon is priestes Locked In, a tempós-húzó, koncertre termett Rock You All Around The World, az okosan építkező, epikus-monumentális Out In The Cold, a füledt atmoszférájú Hot For Love meg a záró, ropant hangulatos (és szerintem cseppet scorpionsos) Reckless. A maradék három nóta sem rossz, mindegyiknek vannak erős pillanatai, de összességében ezek azért kevésbé velősek, mint az imént felsoroltak.

Az általános megközelítés, mint említettem, szellősebb és úgymond slágeresebb, ez viszont nem jelenti azt, hogy a dalok ne lennének megspékelve mindenféle izgalmas kis nüanszokkal, hangszereleési és hangzásbeli finomságokkal. Sőt, így több tere is van ezeknek, mint amit egy sűrű riffelésű, kétlábdobokkal teli megközelítés megengedne. Amit pedig külön ki kell emelnem, az a szólómunka: a Downing/Tipton kettős közös praxisának legerősebbjei közé tartoznak az itt hallható gitárszólók, érdemes csak az ő alakításukra figyelve is végighallgatni az albumot. A ritmusszekció ezen a lemezen ugyan meglehetősen egyszerű alapokat hoz, de ezek a dalok nem is kívánnak ennél többet, ez itt így jó, ahogy van.

A Turbo anyagáról lemaradt szerzemények egy része végül a már jóval feszesebb, vadabb 1988-as Ram It Down lemezre került fel, míg más dalok különféle bónuszokként bukkantak fel a későbbiekben. A Fuel For Life névre keresztelt turnén készült Priest...Live! koncertanyag pedig szépen mutatta meg, hogy a banda pörébb, nyersebb élő színpadi hangzásával tálalva már a Turbo nótái is zökkenőmentesen passzolnak az eredendően metalosabb hangvételű korábbi számok közé. Nagy kár, hogy az újabb érában rendre csak a Turbo Lovert veszi elő a zenekar, nagyon jó lenne végre koncerten hallani mondjuk az Out In The Coldot vagy a Reckless is. Én magam itthon a mai napig jó szívvel hallgatom a Judas Priest ezen anyagát, különösen a késő tavaszi, kora nyári időszakban kerül elő gyakran a CD. Most pedig éppen ezek a hónapok következnek. 🍷



## Turbo Lover / Locked In

SZÖVEG: POSTA JÁNOS

A Metal Works 1973–1993 válogatásról szóló ismertetőben írta Lénárd Laci, hogy „aki ezeket a nótákat nem ismeri, az nem tudja, mi az a Heavy Metal”, úgyhogy én meg is vettem a dupla kazettát, és ismerkedtem. Először kicsit féltem, hogy poros lesz már ez nekem, de egész nagy arányban tetszett, amit hallottam. Gyorsan fel is mértem, hogy mely albumokról származó dalok jönnek be leginkább, és elkezdtem sorban beszerezni a diszkográfia arra érdemes elemeit – Painkiller, Defenders, British Steel, és így tovább... A Turbo? Nos, a Turbo nem fogott meg... Mígnem...

Mígnem valamikor 2008–2010 körül hozzám került az Electric Eye DVD klipgyűjteménye, amin szerepelt a Turbo Lover és a Locked In kisfilmje is. És akkor: bamm! Minden a helyére került. A korszakba tökéletesen illeszkedő zene és kép elsőprő nosztalgiarobbanásként hatott rám, totálisan előhozva a hangalámondásos VHS-korszak posztapokaliptiszis témájú filmélményeit. A zene pedig úgy adott libabőrt, hogy sosem rajongtam igazán a hard rock/soft metal száraz hangzású, szintivel dústított „dobgépes” vonaláért. (Kívéve talán egy rövid affért a Scorpions Savage Amusementjével, haha!)

A Turbo Lover és a Locked In klipje (a DVD-felirat szerint „promóciós videója”! és ez külön téma lehetne) egyetlen sztorit mesél el, ami valamennyire önmagába is fonódik.

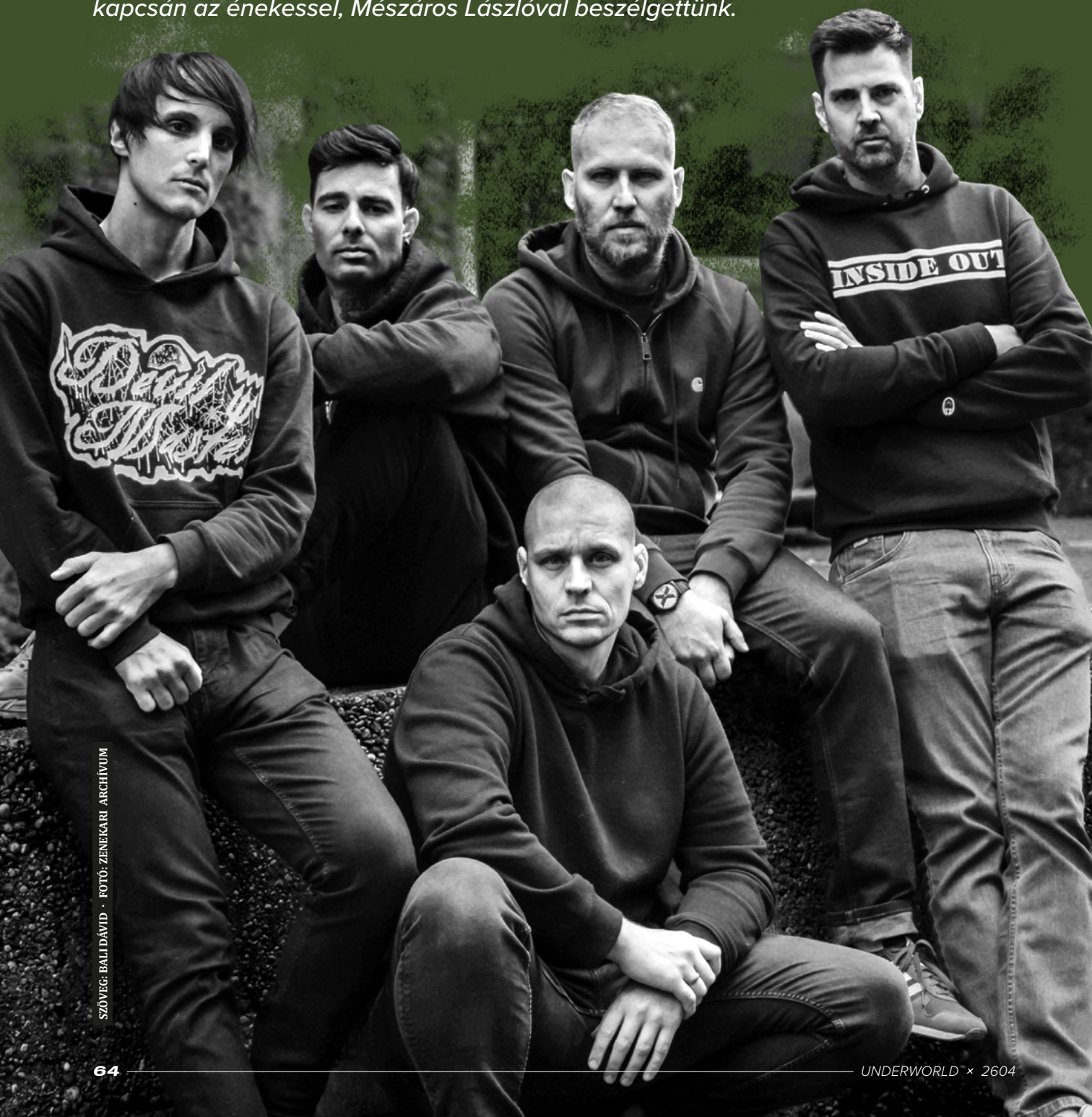
A Turbo Lover filmjében az extrémre színezett, negatív háttér előtt a Priest tagjai zenélnek, közben a kontraszt kedvéért időnként előkerül egy-egy snitt egy motoron vonagló szépségről is. A történet itt még kissé homályos: a világ végén békésen motorozó zenekart elcsábítja egy motoros hölgy, majd ellenséges robotcsontvázak kerülnek elő, akik némi kalamajka után az egyik zenekari tagot (Rob) elszakítják a csapattól. A záró képen Glenn és KK biztonságos távolból, messzelátóval figyelik, mi történik.

Itt kezdődik a Locked In. Ebben a filmben már nincs furcsa színezés vagy zenei utalás, van viszont épített díszlet és sok statiszta! A banda elmegy kiszabadítani Robot, akit egy amazonhorda (és mechaskelton-seregük) tart fogva föld alatti rejtekében. KK és Glenn száll alá a mélybe, hogy teljesítse a lehetetlen küldetést. Természetesen sikerrel járnak, közben rengeteg apró geg is belefér az akcióba, így az eredmény – minden amatőrsége ellenére – végtelenül szórakoztató. Alapvetően: Rob és a kiéhezett nők? Akkor még kevesen ismerték a nemi irányultságát, de a tények ismeretében már ez az alaphelyzet is óriási.

Elképzelésem sincs, hogy 1986-ban milyen hatása volt ezeknek a klipeknek, de a '80-as éveket „visszahozó”, lassan évtizedes retrohullámban mindenképpen kijár értük az elismerés – ahogy az idő végül igazságot szolgáltatott az egész Turbo albumnak is. 🍷

# ESCALATE FONTOS AZ ÜZENET

Április 10-én jelenik meg a veszprémi Escalate új EP-je, a *The Cry of Nature*, ami már a második megjelenésük lesz az amerikai New Age Records (*Unbroken, Outspoken, Mouthpiece stb.*) gondozásában. A rendszeresen Európa-szerte turnézó zenekar a nemzetközi színtéren is nagy ismertségre tett szert a vegan straight edge kultúrán belül, az új anyag pedig biztosan szintlépést is hoz a társadalmi kérdésekben, környezet- és állatvédelmi témákban mindig aktív zenekar számára. A megjelenés kapcsán az énekeskel, Mészáros Lászlóval beszélgettünk.



**J**anuárban volt két éve, hogy megjelent a **Consequences** című bemutatkozó nagylemezetek a **patinás amerikai kiadó, a New Age** gondozásában. **Ennyi év távlatából hogy érzitek: mindent elértetek azzal a lemezzel, amit szerettetek volna? Van egyáltalán, amin változtatnátok?**

„Hú, nagyon sok mindenben. Egyrészt hagytuk magunkat meggyőzni, hogy 1-1 sávban legyenek felvéve a gitárok a korábbi gyakorlathoz képest, amit szerintem mind visszacsinálnánk, és az új EP-n el is engedték ezt a minimalista koncepciót. Másrészt a tempók belövése nem sikerült túl jól, ez nagyon sok helyen megölte azt a dinamikát, ami élőben nagyon jól működik, ebből is sokat tanultunk, hogy hogy tudjuk jobban leképezni metronome mapben, amit szeretnénk. Ennek ellenére, hangulatát és ideológiáját tekintve mégis egy kerek egésznek érzem, és mégis ezekkel a dalokkal sikerült felkerülni a New Age Records igazolásai közé, ami segített még inkább becsatornázódni a nemzetközi vérkeringésbe, akár ha a tavalyi Life Force, Moral Law turnéra gondolok.”

**A lemezen Scott Crouse-szal, az Earth Crisis gitárossal dolgozhattatok, majd a felvételt követően nem sokkal játszottatok is együtt a zenekarral. Mindmáig aktív köztetek a kapcsolat? Mit szolt az új dalokhoz?**

„Sajnos azt nem tudom elmondani, hogy napi vagy heti vagy akár havi szinten csevegnék Scott-tal, de amikor elkezdtünk dolgozni az új EP dalain, már küldtem neki próbatermi felvételt, és aztán az egész anyagot is továbbítottam, amikor megkaptuk a maszterelt verziót. Talán annyit mondott rá, hogy »ez k\*rrva jól szolt!«

**Az elmúlt években a teljes nemzetközi vegan straight edge színtér megismerte az Escalate nevét, ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy ennyi turnével és releváns nemzetközi tapasztalattal a hátatok mögött terv- vagy vágy-e a részletekről, hogy általánosságban szélesebb közönségekhez tudjatok szólni, és adott esetben nagyobb színpadokon játszani?**

„Nem igazán, nem hiszem, hogy ez nagyobb színpadokra való és nem is szolt mindenkinek. Persze, szeretnénk minél több emberhez eljuttatni, elérhetővé tenni, hogy aki tud hozzá csatlakozni, annak legyen rá lehetősége, de közben azt is gondoljuk, hogy ez annyira egy szubkultúra szubkultúrája, hogy nincs értelme mainstream álmokat kergetni. Egy-egy nagyobb, de még teljes mértékben DIY etikájú hardcore-fesztiválnál nem vágyunk többre, inkább minél több erre nyitott, számunkra új színtérre szeretnénk eljutni.”

**A The Cry of Nature-nél, a hamarosan megjelenő EP-teknél azt gondolom, hogy mindenre lapot szerettetek volna húzni, és az egyik legbátrabb dolog az, hogy stúdió helyett a saját próbatermekben rögzítettétek a nyers dalokat, ami azért avatott fülnék is könnyen válhat aknamezővé. Hogyan tudtatok felkészülni arra, hogy az élő koncertek energiája átmenthető legyen, és közben a dalok ne veszítsenek az intenzitásukból?**

„Az első kérdésnél említett metronome mapekre sokkal több idő ment el, még a felvételek közben is alakítottunk raj-

tuk, ha úgy éreztük, hogy +/- 5 BPM sokkal jobban állna egy témának, talán ez volt az egyik kulcsa az egésznek. A másik aspektus pedig maga a hangzás. Bandi, a gitárosunk vett fel mindent, úgyhogy tényleg kíváncsi tekintetek nélkül tudtunk tekergetni mindent nagyon hosszú ideig, hogy minden annyira legyen agresszív és nyers, de közben érthető, amit a dalok megkívánnak. Persze már most van megint ezer dolog, amit majd egy következő felvételnél máshogy csinálnánk.”

**Az utómunkához ezúttal nem kisebb nevetek, mint Taylor Youngot (Twisting Tongues, God's Hate) és Brad Boatrightot (From Ashes Rise) tudtatok megnyerni. Honnan jött a kapcsolat, és milyen volt a közös munka?**

„Sajnos ez nem egy nagyon érdekes és lebilincselő történet. Szerencsére minden megvásárolt lemez, merch és koncertpénz eljuttatott minket odáig, hogy rá tudtunk írni Taylorra és úgy, ahogy azt bárki teheti, bejelentkezzen hozzá keverésre. A munka során derült csak ki, hogy ő nem vállal mastert, úgyhogy ott volt egy kis fejkarás, hogy az amúgy is borsos költségeken felül ez mennyi lesz, egyáltalán kit keressünk ezzel kapcsolatban. A nulladik gondolat az volt, hogy megkérdezzük Taylort, hogy ő kivel szokott együtt dolgozni, megnézzük az ő árlistáját, vagy kérünk be ajánlatot és ha nem valami horribilis összeg, akkor az lesz a preferált. Ez végül be is jött, mert Brad nagyon jó áron és profin dolgozik, és mivel ők ketten sokat kollabolnak egymással, ezért teljesen gördülékeny is volt.

Hogy milyen volt a közös munka? Nagyon gyakorlatias. Az első mix, amit kaptunk, nem nagyon nyűgözött le minket, tényleg annak a szélén voltunk, hogy ennyiért inkább akkor elvisszük máshoz az anyagot, de úgy voltunk vele, hogy összeírjuk az észrevételeinket, és ha utána se közelednek az elképzelések, akkor szedjük a sátorfánkat. Szerencsére erre nem volt szükség, mert mielőtt rá tudtam volna nyomni a küldés gombra, Taylor visszaküldött egy olyan verziót, amiben szinte mindent javított, amit mi is kifogásoltunk az első verzióban.

Az egyetlen akadály az időeltolódás volt, de próbáltam abban az időszakban ébren maradni, amíg tudok, és várni a választ vagy az új verziót, mert úgy egyeztünk meg az elején, hogy három napja lesz az egészre. Ez a tervezés amúgy kiválóan működött is. Braddel is elég pragmatikus volt aztán a közös munka, ő már elsőre is egy elég erős maszterelt verziót küldött nekünk, amin aztán kis alakítással meg is érkeztünk a végső formához, amit most ti is hallhattok.”

**Ők adtak arra vonatkozóan iránymutatásokat, hogy a nyersanyagok rögzítésénél mire érdemes figyelnetek? Csak azért kérdezem, mert például Kurt Ballounál látható hasonló.**

„Semmit, igazából mindent az eddigi tapasztalataink alapján raktunk össze, meg persze a Bandi rendelkezésére álló eszközparkból.”

**Miközben az EP meglehetősen kompakt, felmerül a kérdés, hogy minden kész ötletet rögzítettetek ehhez a kiadványhoz, vagy maradtak dalok a tarsolyban, amiket későbbre tartogattok?**

„Kész dalokat nem igazán szoktunk lesöpörni az asztalról, úgyhogy ez minden, ami addig összeállt, úgy kohézívnek

*„...a magyar társadalomra alapvetően ráült az apátia, és ez képződik le az olyan, amúgy forradalmi gondolatoknak teret adó szubkultúrákban is, mint a hardcore/punk.”*





éződött. Aztán a felvételek befejeztével mindig rám tör, hogy vajon mi lesz ezután, szeretném ezt überelni, de hogyan? Úgyhogy ilyenkor egyből neki kell állnom ötletelni, ezért már folyamatban vannak új dalok, amikből majd szeretnék ismét egy LP-t összerakni pár éven belül. De most akarok egy kis teret adni ennek az EP-nek, elég nagy matek így is összerakni a setlisteket, hogy mindennek találjunk helyet és tartsunk egy 25-30 perces játékidőt, amit magunknak szabtunk.”

**A környezetvédelem témaköre rendre visszatérő üzenet a zenétekben, egyben szervezőelv is. Ti hogyan látjátok, zenével lehet felelősséget ébreszteni azokban is, akik a szubkultúrán kívülről hallgatják meg a dalaitokat?**

„Őszintén szólva a szubkultúrán kívül nem tudom, hogy mennyire látják, vagy egyáltalán akarják látni, hogy ennek rétegei vannak és nem csak ordenáré üvöltözés. Szeretném azt gondolni, hogy legalább közvetetten van hatása, olyan embereken keresztül, akik színtérhez közeli arcok, és nyitottak annyira, hogy belemerüljenek abba, amit mondani akarunk, ami aztán hatással lehet a körülöttük élőkre, attól függetlenül, hogy a színtér részei vagy sem. Ha esetleg elindul egy beszélgetés ezzel kapcsolatban színtéren kívül csak azért, mert látják, hogy úgy hivatkozunk magunkra, hogy vegan straight edge hardcore, akár úgy, hogy ez mekkora hülyeség, akkor is legalább téma, vitaindító lehet, és nem marad totál érdektelenségben.”

**A lemezborító az ipari forradalom árnyoldalát juttatja eszembe, felnagyítva azt a tényt, hogy a mesterséges intelligencia használata milyen léptékben égeti fel az erőforrásainkat. Szerintetek általánosságban a művészet képes arra, hogy a gondolatébresztésen felül akár döntéshozatalt vagy szankcionálást készíthessen elő a felszólalásával?**

„Abszolút. Azt már többször hallottam, hogy ha vegan vagy, hatalmas az esélye annak, hogy ahhoz az Earth Crisisnek köze van, közvetve vagy közvetetten. Azt is látni, hogy a hardcore-színtérből kerülnek ki olyan emberek (vagy pont, hogy kerülnek bele komolyabb pozíciókba), akiknek lesz alkalmuk érdemben döntéseket, szankciókat hozni. Talán állatjogi kérdésekben még inkább látványos ez.”

**Mivel az egyik, ha nem a legtöbbet külföldön turnézó magyar zenekar vagytok, elég erős rutinra tettetek szert az elmúlt években, miközben a tagságotok is jobban össze tudott csiszolódni. Az új anyagtól**

**várható szintlépés állít-e benneteket olyan válaszut elé, hogy folytassátok-e az önálló turnézást, vagy van arra lehetőség, illetve motiváció, hogy inkább kevesebb, de nagyobb turnén vegyetek részt?**

„Elég korlátozottak a lehetőségeink ilyen téren, mivel mind főállásban, teljesen mással foglalkozunk, valahol már család is van, és ezeket mind ugyanabból a rendelkezésre álló x szabadnapból kell menedzselnünk. Úgyhogy úgy próbálunk ehhez hozzáállni, hogy arra fordítjuk az időt, amit a zenekarra tudunk szánni, ami a legtöbbet teszi hozzá a zenekarhoz, meg az agendához, amit pusholunk. Általánosságban nem jelenteném ki, hogy ehhez egy-egy nagyobb turné ad hozzá többet, de egy megfelelő zenekarral szerintem nyitottak lennénk rá. Jelenleg inkább a pipáljunk ki minél több országot és ha van még időnk rá, akkor térjünk vissza a kedvenc helyeinkre elv alapján szervezünk bulikat.”

**Az évek során Európa-szerte egyre nagyobb probléma a grassroots-helyek kiesése, amit ti is érezhettek, mikor megpróbáltok visszatérni egy-egy városba. Hogy látjátok a hazai klubhelyzetet, és mik azok a helyszínek, ahova a legszívesebben tértek vissza?**

„Hát elég lehangoló a hazai klubhelyzet. Mivel nemcsak zenészként, hanem szervezőként is aktívak vagyunk, ezért nagyon a bőrünkön érezzük, hogy mennyire nehéz helyet találni a buliknak. Budapestten kívül szinte nem is nagyon gondolkodunk, mert egy turnézó zenekart nem nagyon tudnánk értelmesen kifizetni abból az 5-10-20 emberből, aki eljönne, azon felül, hogy a klubot, hangosítást, miegyebet is fizetni kell, arról nem is beszélve, amikor egy garantált összegtől néha zsebből is meg kell támogatni. Az ideai klubbezárások meg csak tovább rontanak az egész helyzeten, a drogháború mögé bújva, leegyszerűsítve egy nagyon komplex problémát, nyilvánvalóan politikai céloktól vezérelve.

Azokra a helyszínekre térünk vissza a legszívesebben, ahol a szervező közösséggel értékközösséget is tudunk alkotni, így ez leginkább olyan helyeket jelent, mint a Gólya, az Auróra vagy a Kripta, ahol a lemezbemutató koncert is lesz májusban.”

**A magyar hardcore/punk színtér az utóbbi években a társadalmi felelősségvállalásban, a kisebbségek melletti kiállásban nem olyan hangos, mint mondjuk az ezredforduló idején volt. Ti miben látjátok ennek az okait? Egyben kik azok a zenekarok a színtéren, akikkel a legszívesebben vállaltok közösséget?**

„Szerintem a magyar társadalomra alapvetően ráült az apátia, és ez képződik le az olyan, amúgy forradalmi gondolatoknak teret adó szubkultúrákban is, mint a hardcore/punk. Ebből nagyon nehéz kilépni, de talán ha az embernek nem emészti majd fel minden mentális és fizikai kapacitását, hogy a hónap végén is kijöjjön a fizetéséből, és nem kell a családi ebédeknel minden téma között navigálni, hogy ne legyen belőle politikai háború, akkor a szavakon túl nagyobb kiállás lesz a kisebbségek és olyan ügyek mellett, amiket amúgy fontosnak tartanak a színtéren. Akikkel a legszívesebben vállaltunk közösséget a hazai színtéren az a Gear, Retorsion, Touch, Wheelbite.”

**A zenekar működtetésén túl részt vesztek a To Defy Collective működtetésében is, ami az egyik legizgalmasabb kezdeményezés az utóbbi években, ami megannyi nemzetközileg releváns hardcore zenekart hozott Budapestre. Van a közeljövőben olyan nagy dobás a terveitek között, amit már megoszthatok az olvasókkal?**

„Ami még nem lett bejelentve, amikor éppen válaszolok erre az interjúra, és nagyon várjuk, az egyfelől az Excide, Dossier-buli június 16-án, illetve az Alarm!, Mass//Reaction koncert július 17-én!” 🍷



## VÍZUMPROBLÉMÁK A XXI. SZÁZADBAN

*Néhány nap múlva, április 3-án jelenik meg a brazil thrash zenekarként indult, de már jó ideje nemzetközi felállással dolgozó Nervosa hatodik stúdióalbuma, a Slave Machine. Az alakulás óta eltelt évek során nemcsak a Nervosa tagságát illetően történtek változások, jelentősen módosult a zene is, az új albumon minden korábbinál hangsúlyosabb szerepet kaptak a death elemek. Gyuricza Tamás Marcell többek közt ennek okairól kérdezte az alapító Prika Amaral gitárost, aki már az énekért is felel, valamint az ugyancsak gitáron játszó Helena Kotinát.*

**H**amarosan kézbe vehetjük a Nervosa hatodik albumát, ami sokkal erőteljesebbnek és sokkal húzósbabbnak tűnik, mint a korábbi lemezeitek. Mennyire vagytok elégedettek a Slave Machine albummal?

*Prika Amaral:* „Az új nagylemezen végre mindent meg tudtunk valósítani, amit elterveztünk. Szerintem mindez annak is köszönhető, hogy a zenekar felállása stabilizálódott, így sokkal kényelmesebb körülmények között tudtunk dolgozni. A Nervosa olyan thrash-zenekarként indult, amelynek mindig célja volt egyre szélesebb dimenziókba kitolni a határait. A Slave Machine az első olyan album, amelynél úgy érezzük, hogy sikerült maradéktalanul megvalósítanunk a terveinket. Ezzel a lemezzel sokkal messzebb jutottunk, mint bármelyik korábbival.

Igen, úgy van, ahogy mondod, erősebb a groove, és a death metal elemek használata is sokkal markánsabban jelentkezett, ugyanakkor több emlékezetes dallamot tudtunk teremteni. Az előző albumhoz képest nagyon sokat fejlődött az énekem is. Amikor az előző lemez, a Jailbreak készült, még

csak két hónapja voltam énekes, és nem voltam teljesen tisztában a technikákkal. Azóta elég sokat tanultam, jóval magabiztosabb lettem, így azt is tudom, hogy hol vannak a határim. Újra csak azt tudom mondani, sokkal kényelmesebb volt így dolgozni. Nagyon boldogok vagyunk az eredménnyel, és izgatottan várjuk, hogy koncerteken is bemutathassuk az új dalokat.”

**Te is utaltál arra, hogy a Nervosa a thrash-szintérről indult, de ezen az albumon már sokkal több melodeath-elem bukkan fel. Ezek szerint tudatos volt ez az irányváltás?**

*PA:* „Igen. Szerintem sokan tudják, hogy ennek a zenekarnak a gyökereit az old school thrash hatások jelentik. Például a Kreator, amit személyesen is gyakran szoktam emlegetni, vagy a Destruction. De merítünk máshonnan is, többek közt az olyan modern stílusokból, mint a groove metal. Imádjuk a Pantera, a Gojira és a Lamb Of God zenéjét, de a Slayer, a Metallica vagy a Death Angel szintén a példaképeink közé tartozik. Ezek a zenekarok mindig inspirációt jelentenek a Nervosa számára.”

**HK:** „Tudod, mi nemcsak zenészek vagyunk, hanem rajongók is. Azoknak a stílusoknak a keverékét játsszuk, amiket mi magunk is szeretünk. A zenekaron belül mindenkinek más-más gyökerei vannak, hatással is mindenkire más volt, s ezeket adjuk össze, így születnek a Nervosa dalai.”

#### **A riffeket ti ketten írtátok az új albumhoz?**

**HK:** „Igen, Prika és én, mi ketten vagyunk a dalszerzők. Az elmúlt időszakban rengeteget turnéztunk, és közben volt elég időnk arra, hogy új ötleteken agyaljunk. Most nem is voltak olyan dalaink, amiket már jóval azelőtt megírtunk volna, hogy útnak indultunk. A hosszú turné jót tett a kreativitásunknak, Prikával folyamatosan bombáztuk egymást az ötleteinkkel. Új riffeket találtunk ki, dallamokat és harmóniákat, amiket azonnal véleményeztetni is tudtunk a másikkal. Ez az album most így született. Több részletben, vagy inkább folyamatosan dolgoztunk a dalokon, ahelyett, hogy év közben szakítottunk volna időt a dalszerzésre.”

**Az album keverését és a masterelést is Martin Furia, a Destruction gitárosa végezte.**

#### **Fontosnak tartottátok, hogy zenészt kérjétek fel erre a munkára?**

**PA:** „Nem mondanám, hogy ez szempont volt, pontosabban nem az volt a fő szempont, hogy zenész legyen. Olyan producert akartunk, aki egyben a jó barátunk is, és akivel szívesen töltjük együtt az időnket. Lehetett volna olyan szakember is, aki nem zenél aktívan, de Martin már a Downfall of Mankind album óta dolgozik velünk, és eddig mindig nagyon jó munkát végzett. Nagyon elégedettek voltunk vele, ezért eszünkbe sem jutott váltani. Tudod, olyan embert akartunk erre a feladatra, aki tudja, hogyan gondoskodik rólunk, és aki tiszteli a zenekar gyökereit. Martin ilyen ember, és ez minden másnál fontosabb számunkra.”

#### **Hány dal készült a Slave Machine albumhoz?**

**PA:** „Az a tizenkettő, ami felkerült rá. Ennyit sikerült befejezni. Eleinte úgy voltunk vele, hogy a tavaly megjelent Smashing Heads dalt is felteszük rá, de végül elvetettük ezt az ötletet, mert annak ellenére sem találtuk odaillőnek, hogy valójában ez a kedvenc dalunk.”



**„Sokan még mindig úgy kezelnek bennünket, hogy itt vannak azok a lányok, akik próbálnak keménykedni.”**

HK: „Ötletünk persze több is volt, de azokat nem sikerült befejezni. Pontos számot nem tudok mondani, de jóval több dalnak álltunk neki. Végül ezt a tizenkettőt fejeztük be.”

**A zenekarnak jelenleg nagyon sajátos a felállása, hiszen a basszusgitáros Hel Pyre, azaz Elina Papadogianni mellett a koncerteken öt helyettesítő Emmelie Herwegh is hivatalos taggá lépett már elő. Erre azért volt szükség, mert Elina tagja King Diamond csapatának is, és túlságosan leterhelt azáltal?**

PA: „Nemcsak ezért, vannak más okai is, például magánéleti dolgok. Sajnos Elina ezek miatt nem tud ott lenni velünk a turnén. Megértéssel fogadtuk a problémáit, leültünk vele, átbeszéltük az összes lehetőséget, s végül arra jutottunk, hogy legyen két basszusgitáros a zenekarnak. Azt ugyanis nem éreztem volna korrektnek Emmelie felé, hogy őt ezután is kisegítő vagy beugró zenészként kezeljük. Már több mint két éve, hogy velünk van. Végignyomta az összes turnénkat, mindig a tőle telhető legjobb teljesítményt nyújtva, amit szerettem volna valami módon viszonzni. Azt azonban nem akartam, hogy Elina itt hagyjon bennünket, mert nagyszerű zenész, akinek élvezem a társaságát, és fontos számomra, hogy szintén része legyen a csapatnak. Ebben a helyzetben az tűnt a legjobb megoldásnak, ha mindketten hivatalosan a Nervosa tagjai lesznek. Egyszer régen úgyis viccelődtem azzal, hogy valamikor lesz majd egy olyan zenekarom, ahol két basszusgitáros játszik, és látod, ez is megvalósult.” (nevet)

**Lesz olyan koncert, ahol mindketten jelen lesznek?**

PA: „Nem tudom. Egyelőre nem hiszem, hogy lenne, hiszen a Nervosa dalai egy basszusgitárra fródtak, tehát semmi nem indokolja, hogy mind a ketten a színpadon legyenek. Talán valami nagyon speciális alkalommal erre is sor kerülhet. Igen, talán valóban jó lenne egyszer olyan koncertet adni, ahol mindketten ott vannak.”

HK: „Én például szintén támogatnék egy olyasmi megoldást, hogy osztozzanak a setlisten. De ehhez valóban speciális koncertre lenne szükség.”

**Rövid kihagyás után tavaly a korábbi dobosotok, Michaela Naydenova is visszatért. Ő annak idején miért hagyott ott benneteket?**

PA: „Igazából sosem hagyott el minket, csak logisztikai és vízumproblémáink voltak vele kapcsolatban. Tudod, Michaela bolgár, és Bulgária csak nemrég csatlakozott a schengeni övezethez. A csatlakozást megelőzően sokkal nehezebb volt neki munkát vállalnia a saját hazáján kívül, de azért így is nagyon sokat játszott velünk 2023-ban és 2024-ben. Az új albumon viszont újra vele dolgoztunk, ezért hivatalosan is újra tagja lett a zenekarnak. Gabriella (Abud, az előző dobos), aki szintén brazil, akárcsak én, ugyanúgy küzdött vízumproblémákkal. De nem ezért váltottunk, hanem amiatt, mert Michaela újra velünk tudott

jönni. Gabriella pedig marad a Nervosa család tagja, hiszen ki tudja, mit hoz a jövő.”

**Neked nem voltak vízumproblémáid?**

PA: „Nem, mert van európai állampolgárságom is. De ha nincs, és nem csinálisz semmi olyat, ami miatt meggyűlhet a bajod a hatóságokkal, szerintem akkor nem is lenne szabad, hogy bármi ilyen problémád legyen. Gond akkor van, ha van egy saját céged, amit át akarnál hozni magaddal Európába. Az eléggé megbonyolítja a helyzetet, mert ahhoz rengeteg engedély kell, s utána folyamatosan mindenféle papírmunka, mert különben az adóhatóságok előbb-utóbb beléd kötnek. Én már elég régóta Európában élek, pontosabban hosszú ideig ide-oda mozgtam Európa és Brazília között, de a pandémia idején végleg itt telepedtem le. Nem adtam fel a braziliai otthonomat sem, de 2020 óta többet tartózkodom Európában.”

**A XXI. században még mindig meg tudják nehezíteni egy zenekar működését az utazási vagy vízumproblémák?**

PA: „Igen, sajnos ezzel még mindig számolni kell. Egyes országhatárokon komoly problémákat jelent az átjutás, és van, ahol jó sok pénzbe is kerül. Képzeld el, hogy egy komolyabb európai turnéhoz hány országba kellene vízumot váltani. Sok zenekar nem is turnézik emiatt, mert nem tudják megfizetni a költségeket. Mi is szenvedünk ettől, de a zene iránti szeretetünk sokkal nagyobb, ezért így is bevállaljuk a turnékat. A Nervosa logisztikája viszonylag egyszerű, mert minimális felszerelést viszünk magunkkal, de vannak zenekarok, akik számára reális kockázatot jelent a technika utaztatása. Mindig reménykedünk abban, hogy jobb lesz a helyzet, de nem lett az.”

**A Nervosa indulása idején eleinte sokan azért figyeltek oda rátok, mert kevés a csak női zenészekből álló, thrash-zenét játszó zenekar. Szerinted a Nervosa karrierjében van még szerepe annak, hogy hölgyek vagytok?**

PA: „Igen, szerintem van. Sokan még mindig úgy kezelnek bennünket, hogy itt vannak azok a lányok, akik próbálnak keménykedni. Olyanok is vannak, akik most csodálkoznak rá a zenekarra, mert eddig nem ismertek bennünket. Másfél évtizede indultunk, a Slave Machine a hatodik albumunk, de még mindig új zenekarnak számíttunk. A zene idővonalán még csak gyerekek vagyunk.” (nevet)

**A Nervosa a sokat turnézó zenekarok közé tartozik. A Slave Machine megjelenése után mikor indultok útnak?**

PA: „Lesznek turnéink 2026-ban is, sokat dolgoztunk ezen a háttérben, és nemsokára lesznek is bejelentéseink ezzel kapcsolatban. Egyelőre néhány fesztiválfellépést hoztunk csak nyilvánosságra, ezeket is azért, mert a szervezők ragaszkodtak a bejelentésekhez. Nekünk most az a célunk, hogy minél több emberrel megismertessük az új albumot, például a Youtube-on, ezért még tudatosan visszafogtuk a turnékkal kapcsolatos kommunikációt, de hamarosan tényleg sok mindent közzé fogunk tenni.” U



# DEATH DEALER

## MINŐSÉGI METAL

*Öt és fél év szünet után nemrégiben jelent meg a velős, kompromisszummentes power metalban utazó, igazi underground all star felállásban működő amerikai Death Dealer negyedik albuma, mely a hangzatos Reign Of Steel címet viseli. A kvintett részéről a Cage és a The Three Tremors zenekarokban is érdekelt énekes, Sean Peck mesélt a közelmúlt fejleményeiről és a jelenlegi aktualitásokról – sőt néhány további, más formációkkal kapcsolatos tudnivalót is megosztott az alábbi interjúban.*

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Várj egy kicsit, keresek valami nyugodtabb helyet, nagy itt a ricsaj – kezdett bele rögtön a telefonját felkapó Sean, majd úgy másfél pernyi loholás után, már zavaró háttérzajok nélkül így folytatta: – Ne haragudj, épp munka közben vagyok, keresnem kellett egy csendesebb zugot, ahol rendesen hallhatlak, és nyugodtan tudunk beszélgetni. Itt most délután két óra van (ez Magyarországon este tizenegy – SP), elég nagy a nyüzsgés ilyenkor. Tudod, egy ideje egy képregényes vonalon tevékenykedő vállalkozást futtatok (ez a Hell Destroyer Comics – SP), és épp itt vagyok a többieknél a telephelyen. No, de most végre nyugalom van, kezdhethük, ha gondolod.”

**Köszönöm, számomra ez máris egy új információ volt rólad! No de akkor vágjunk is bele: pár hete vált ismertté a szomorú tény, miszerint Rosst (Ross The Boss gitáros) ALS-sel (amiotrófiás**



**ROSS THE BOSS (Ross H. Friedman) 1954. január 3.–2026. március 26.**

Három hét. Napra pontosan ennyi idő telt el a Sean Peck énekessel készített interjú elkészítése óta, amikor megérkezett a szomorú hír a gitáros Ross The Boss haláláról. A 72 éves, részben magyar származású muzsikust – amint az a beszélgetésben is elhangzott – nem sokkal korábban ALS-sel diagnosztizálták, elhunytát ez a

végzetes, gyógyíthatatlan betegség okozta.

1973-ben Ross mindössze 19 évesen(!) alapítótagja volt a New York-i The Dictatorsnek, ami az első punk-rock zenekarok egyikéként került be a köztudatba és vált underground legendává. 1980-ban ugyancsak egyik alapítója volt a Manowar-nak,

akkor 1988-as kilépéséig hat albumot készített – jó néhányat ezek közül a heavy metal műfaj legfontosabb alapvetései között szokás emlegetni, nem véletlenül. Ezek mindegyike olyan elementáris öserővel bír, aminek egyik fő fundamentumát egyértelműen Ross lényegre törő, markáns gitározása adja.

Kilépése után több formációban is megfordult, részt vett a The Dictators újjáalakulásában, saját neve alatt szólócsapatot alapított, és oszlopos tagja volt a US power vonalás Death Dealernek is. Az ő friss albumuk, a Reign Of Steel az utolsó anyag, amin a játéka hallható. Nyugodjék békében! Hail and kill!

letarászkerózis – az idegrendszer visszafordíthatatlan lefolyású és gyógyíthatatlan, bénuláshoz és végzetes légzési rendellenességekhez vezető betegsége – SP) diagnosztizálták. Mit lehet tudni arról, hogy a fejlemények ismeretében mennyire akar vagy tud a továbbiakban részt venni a Death Dealer életében, a dalszerzésben, a stúdiózásban, esetleg valamilyen módon a koncertezésben?

„Nos, Ross valószínűleg semmilyen módon nem fog már részt venni a jövőben a zenekar tevékenységeiben. Valami nagyon nagy csoda kellene ahhoz, hogy ez ne így történjen. Sajnos a betegsége természetének ismeretében nem tudok erről más egyebet mondani. Minden valószínűség szerint ez az új Death Dealer-album volt Ross utolsó munkája muzsikusként.”

**Az előző Death Dealer-album, a Conquered Lands még 2020-ban jelent meg, amikor a világ már nyakig ült a pandémiában. Koncertezni, turnézni azért tudtatok valamennyit azzal az anyaggal?**

„Semennyit. Habár az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy különböző okok miatt a második lemezünk, a Hallowed Ground megjelenése után adott pár koncerttől eltekintve egyébként sem játszottunk élőben a zenekarral már nagyon régóta. Egyelőre most sem nagyon látszik ezen a téren semmilyen fejlemény, pláne hogy Ross betegsége sem könnyíti meg a helyzetünket. De azért ha befutna egy telefonhívás valami komolyan vehető ajánlattal, akkor minden bizonnyal elgondolkodnánk azon, hogy miként tudnánk eleget tenni a felkérésnek. (nevet) Négy nagylemez után a repertoárunk mindenesetre meglehetősen terjedelmes, szóval olyan problémánk biztosan nem lenne, hogy nincs miből összerakni egy ütős setlistet.”

**Az új album megírására a fentiek alapján elég sok időtök volt, ami szerintem hallatszik is a végeredményen.**

„Köszönöm a dicséretet! Igen, így van, gyakorlatilag még a pandémia időszaka alatt készült el a lemezanyag döntő része. Ugye manapság a fájlok oda-vissza küldözgetése már nem jelent gondot, úgyhogy a lezárások a kreatív tevékenységet szerencsére nem akasztották meg – főleg Stu (*S. Marshall gitáros*) pezsgett nagyon, a fickó gyakorlatilag egy élő riffgyár, folyamatosan szakadnak ki belőle a témák. Olyannyira belelendültünk egyébként a dalszerzésbe, hogy egy EP-t is kiadtunk menet közben, sőt már a következő albumunk nótáival is egész jól állunk.”

**Azt hiszem, joggal mondhatjuk, hogy a Reign Of Steel az eddigi legváltozatosabb lemezetek – elég, ha csak a Bloodbath és a Raging Wild And Free kettségére gondolok az album közepe táján. Te magad hogy látod ezt a kérdést?**

„Egyetértek veled a dologban. És többnyire mások is így látják ezt, jó néhány lemezkritikát olvastam, ahol megdicsérték a lemezt, külön is kiemelve a változatosságot. Két véglet gyanánt van thrash metalba hajló nóta és szinte arénás refrénű himnikus szerzemény is, meg sok minden más a kettő között: például ott a Compelled, ami egy igazi középtempós, ökölrázós heavy metal szám, vagy a nyitó Assemble, ami meg egy vérbeli, zúzó amerikai power metal téma.

Elsődlegesen nem a dalok stílusa, irányultsága volt a fő szempont, hanem sokkal inkább azok minősége. Erősen koncentráltunk arra, hogy a hangvételükben egymáshoz képest eléggé változatos nótákat úgy rendezzük egymás után, hogy az albumnak legyen egyfajta hullámvasútszerű belső dinamikája. És hogy ha lepörgött a lemez, egyből kedv legyen az embernek újra elindítani a lejátszást. Szerintem ezt a célt sikerült elég jól megvalósítanunk.”

**A Reign Of Steel az első Death Dealer-anyag, ami már a Massacre kiadó gondozásában jelent meg. Velük hogyan találtatok egymásra?**

„Igazság szerint elég régi előzménye van ennek a kooperációnak, tekintettel arra, hogy a Cage egyik albumát (*ez a 2003-as Darker Than Black volt – SP*) annak idején a Massacre jelentette meg. Most egy elég jó ajánlatot kaptunk tőlük, és ráadásul nem csak az új Death Dealer-lemezre, hanem visszamenőleg a teljes katalógusra is. Egyébként a kapcsolatot nem én vettem fel velük, hanem Stu, aki az Empires Of Eden projekt kapcsán szintén dolgozott már velük. Talán tudod, hogy pár éve alapítottam egy saját kiadót, a Steel Cartel Recordst, ami jó néhány olyan kiadványt gondozott, amihez közöm volt – viszont mostanában annyira el vagyok havazva minden mással, és annyira szimpatikus volt a Massacre ajánlata, hogy mindezt mérlegelve nem lehetett kérdéses, hogy náluk jöjjön ki a Reign Of Steel.”

**Az imént említett Bloodbath dalt akár thrash metalnak is nevezhetjük a keménysége alapján. Jómagad hallgatsz durvább, extrémebb muzsikákat is a régi kedvenceid mellett?**

„Igen, persze, előfordul. A minőségi thrasht például kifejezetten szeretem.”

**Jó régen, még 2015-ben jelent meg másik zenekarod, a Cage legutóbbi albuma – ott mi a helyzet a folytatással? Nagyon időszerű lenne már a megjelenése.**

„Nos, örömmel mondhatom, hogy az új Cage-nagylemez elkészült, és reményeim szerint valamikor idén meg is fog jelenni. A címe Tyrant Of The Dead lesz, és nem zárom ki a lehetőségét, hogy ezt is a Massacre kiadó gondozza majd, hasonlóan az új Death Dealer-albumhoz.”

**Ugyanez a kérdésem a The Three Tremors projekt kapcsán is. Ott tervben van egy harmadik nagylemez belátható időn belül?**

„Egyelőre nincs szó ilyesmiről. Tudod, eléggé kimaxoltuk azt a dolgot, készítettünk két albumot, lenyomtunk összesen vagy száz koncertet, szóval megadtuk a módját, amennyire lehetett. Egyébiránt meg mostanában mindannyian elég elfoglaltak vagyunk az egyéb zenekarainkkal. Timnek ugye ott a KK's Priest, akikkel elég feszített a menetrendje, és emellett szólóban szintén sokat koncertezik. Nekem itt van a Death Dealer meg a Cage, Sean (*S. Elg dobos*) a Cage mellett szintén érdekelt a KK's Priestben is és így tovább. Szóval egyhamar új Tremors-album szerintem nem várható tőlünk. Esetleg egy-egy önálló dalt, netán egy EP-t kihozunk majd valamikor később, de ennél többet jelen pillanatban nem tudok mondani neked.”

**Ha jól tudom, Magyarországon eddig egyszer koncerteztél, a The Three Tremorsszal jártál nálunk még 2019-ben. Azon a turnén a távol maradó Harry Conkrint az azóta elhunyt Steve Grimmett helyettesítette a Grim Reaperből. Erről a budapesti fellépésről milyen emlékeket őrzöl? Volt esetleg valami különlegessége is a számokra ennek az estének?**

„Igen, emlékszem rá, még hozzá nagyon is jól. (nevet) Elég kalandos volt már maga az utunk is, ugyanis a kisbuszunk lerobbant a turné közben, ami miatt a szlovákiai fellépés sajnos el is maradt. Hozzátok is necces volt az érkezésünk, ráadásul jómagam a helyszínen is eltévedtem egy cseppet azután. (nevet) Egy jó nagy komplexumban volt a koncert (*a régi Dürer Kert volt a helyszín – SP*), és ahogy mászkáltam, még örültem is, hogy milyen sokan vannak, szerintem több száz ember jött-ment fel-alá. Csak az volt fura, hogy milyen hülye zenék szólnak mindenfelé. (nevet) Aztán amikor oda-



„A teljes koncepciót kitaláltuk: a zene nagyon King Diamond-jellegű volt, a tervezett albumnak a borítója is elkészült, megvolt a zenekarnév, és így tovább...”

értem abba a kisterembe, ahol mi játszottunk, akkor szembeültem vele, hogy annak a rengeteg embernek a zöme egyáltalán nem miattunk van a helyen. *(nevet)* Szerencsére azért a koncert így is jól sült el, szóval nem volt gáz a dolog végső soron. Másnap meg volt időnk egy kicsit jobban is szétnézni a városban, klassz élmény volt az is. Két nappal később Bécsben játszottunk még azon a turnén, az volt az utolsó állomása az európai körnek.”

**Kiemelkedő pillanata a karrierednek a Mercyful Fate két legendás gitárosával készített Denner/Shermann EP és album. Ezek kapcsán voltak élő fellépéseitek annak idején?**

„Nem sok, mindösszesen hat koncertet adtunk. Sajnos nem volt túl nagy az egyetértés Hank *(H. Shermann)* és Michael *(M. Denner)* között, szinte mindig vitáztak valamin, úgyhogy túl hosszú életű ilyen körülmények között nem tudott lenni ez a produkció.

Egyébként egyfajta folytatásként született aztán egy olyan projekt, amiben Denner, a basszer Hal Patino, a dobos Snowy Show meg jómagam mellett az ex-King Diamond-gitáros Pete Blakk volt az ötödik tag, és ezzel a formációval négy dalt fel is demóztunk. A teljes koncepciót kitaláltuk: a zene nagyon King Diamond-jellegű volt, a tervezett albumnak a borítója is elkészült, megvolt a zenekarnév és így tovább. Sajnos aztán különféle okok miatt itt megrekedt a történet, ennél nem jutottunk tovább ezzel a felállással. Mindenesetre ami ezt a négy közösen rögzített dalt illeti, a magam részéről örülnék neki, ha ezeket előbb-utóbb sikerülne kiadni valahogy, megérdemelné ez a rövid életű projekt, hogy valami nyoma azért maradjon utólagosan.”



**Köztudottan évtizedek óta hatalmas Judas Priest-rajongó vagy, Ripper pedig személyes jó barátod. Ezek után adja magát a kérdés, hogy mi a véleményed a KK's Priest albumairól és zenéjéről?**

„Jók a lemezek, gyilkos a csapat, rendszeresen hallgatom őket. Örülök, hogy KK és Tim újra együtt zenélnek, annál is inkább, merthogy a kapcsolatunk kettőjükkel elég régre vezethető vissza. Annak idején, még a Jugulator lemez turnéján a Cage-dzsel nyitottunk a Judas Priestnek itt San Diegóban, és teljesen leesett az állam Ripper élő teljesítményétől. Akkor láttam őt először koncerten énekelni. Az pedig ezek után óriási dolog, hogy a Tremors soraiban egy színpadon is állhatunk, és hogy közös albumaink vannak. Nem vagyok egy fanboyalkat alapvetően, de azért ez eléggé lelkesít mind a mai napig. Idén ősszel egyébként Ripperék újra koncerteznek majd errefelé, a WASP turnéján lesz különleges vendég a KK's Priest. Hát azt hiszem, a főzenekarnak estéről estére igencsak fel lesz adva a lecke.” *(nevet)*

**Amint az sokak előtt ismert, 2004-ben volt egy elég csúnya, verekedésig fajult összetűzésed Blaze Bayley-vel – később aztán kibékültetek, a 2015-ös Cage-konceptalbum, az Ancient Evil felvételeihez pedig meg is hívtad vendég narrátornak. A helyreállt jó kapcsolat azóta is megmaradt?**

„Igen, abszolút. Blaze-re semmi rosszat nem tudok mondani, végtelenül jó arc, nagyon jóban lettünk később, már a történetek után. Az a régi incidensünk egy baromi szerencsétlen, hülye szituáció volt: a németországi Bang Your Head fesztiválon játszottunk a Cage-dzsel, és Blaze is ott volt a szólócsapatával, a koncertjükön pedig olyan tartalmú, politikai vonatkozású kijelentéseket tett, amikkel én finoman szólva nem érttem egyet. Balszerencsénkre mind egyikünkben volt egy jó nagy adag pia, úgyhogy a színpalak mögött némi ordítozás után szépen egymásnak is estünk, ahogy kell. A többi meg már történelem... *(nevet)* Aztán, ahogy te is mondtad, később kibékültünk és átdumáltuk az egészet – azóta pedig egészen jó cimborák lettünk.

Egy rövid brit Tremors-turnéra magunkkal is vittük vendégénekesként, ő meg egy itteni Blaze-bulin hívott fel maga mellé pár Maiden-nótára. Szóval minden oké köztünk már jó ideje, szerencsésen lecsengett annak a kínos alkalomnak az utólete.”

**A metalos táborban talán nem sokan tudják, de Ross a Death Dealer és a korai Manowar mellett egy régi legendás protopunk-banda, a manapság újra aktív The Dictators egyik alapítója is volt. Az ő zenéjüket mennyire ismered, és mi a véleményed róla?**

„Hát ez a punk-rock dolog nagyon nem az én asztalom, hogy finoman fogalmazzak. *(nevet)* Tudom persze, hogy a maga vonalán a The Dictators egy kultikus név, és hogy azon a szintéren jelentős bandának számítanak, de Ross az én szememben mindig is egy heavy metal gitárhős volt és marad. Egy olyan legendás arc, akinek a játékát a korai Manowar révén ismertem meg egykor, és akivel tizennégy évvel ezelőtt volt szerencsém a Death Dealert együtt elindítani.” ♪



## SYDNEY TAYLOR

ÖLTÖZŐ & VIP KOORDINÁTOR  
(DREAM THEATER, ALICE COOPER,  
MR. BIG)

*Turnéarcok rovatunkban közelebb hozzuk azokat, akik nélkül egyetlen koncert sem jöhetne létre. A háttérben dolgozó stábtagnak őszintén mesélnek szakmájukról, a turnézás kihívásairól és legjobb pillanatairól, valamint arról az életről, ami a színpalak mögött zajlik.*

### **E**lőször is mesélnél magadról, és arról, mivel foglalkozol a zeneiparban?

„Jelenleg a Dream Theaterrel dolgozom. Én felelek az öltözők koordinációjáért, emellett a VIP-programok lebonyolításában is részt veszek. 2024 októbere óta vagyok velük, így mire befejezzük a következő dél-amerikai turnét, már nagyjából másfél éve leszek a csapattal.”

### **Hogyan kerültél a turnézás világába?**

„Mindig is hatalmas zenerajongó voltam, főleg a hard rock és a metal állt közel hozzám, és szerintem sokan éppen így, először rajongóként találnak rá erre a szakmára. Állandóan koncertekre jártam, és amikor eljött az idő, hogy mindenki hazamenjen, én mindig azt kívántam, bárcsak mehetnék tovább a stábbal. Ahogy néztem, hogy összepakolnak, majd indulnak a következő városba, folyton arra gondoltam, milyen hihetetlen, hogy nekik ez a minden napjaik része. Persze a valóság egészen más, mint az a kissé idealizált kép, amit rajongóként elképzelt magának az ember, de nálam egyértelműen itt kezdődött minden.

Óriási Alice Cooper-rajongó voltam, és ahogy egyre több koncertjére eljutottam, idővel a stáb több tagját is megismertem – köztük valakit, aki azóta az egyik legjobb barátomává vált. Megismertem az ő történetét, azt, hogyan került ebbe a világba, és akkor fogalmazódott meg bennem igazán, hogy én is ezt szeretném csinálni. Ezután zeneipari tanulmányokat folytattam, és megszereztem a diplomámat. Ehhez a munkához egyébként nem feltétlenül szükséges ilyen végzettség, de akkoriban azt az utat követtem, amit másoktól láttam. A covid idején diplomáztam, úgyhogy nem igazán volt lehetséges azonnal bekerülni a turnézás vilá-

gába. Várnom kellett egy ideig, aztán végül adódott egy jó lehetőség. Kapcsolatot építettem a megfelelő emberekkel, majd kaptam egy állásajánlatot, amire igent mondtam. Onnantól kezdve pedig felpörögtek az események.”

### **Milyen egy átlagos napod turnén?**

„A Dream Theaterrel ebből a szempontból különösen érdekes a helyzet, mert voltak buszos turnéink is, de olyan nemzetközi körök is, amikor repülővel utaztunk, így a napi ritmus valamennyire változhat. Egy klasszikus buszos turnénapom azonban általában úgy indul, hogy egy új városban ébredsz, és rögtön kezdődik is a munka. Sokan úgy képzelik a turnézást, mintha az folyamatos városnézésből és különleges helyek felfedezéséből állna – és persze valamennyire ez is része –, de amikor egymást érik a koncertek, az ember valójában leginkább a helyszíneket látja. Én általában korán érkezem a produkciós csapattal, előkészítem a dolgokat, és főként az öltözőkre koncentrálok, ami a munkám egyik legszemélyesebb része. Idővel nagyon jól megismered azokat, akikkel dolgozol: tudod, mit szeretnek, mit nem, és mik azok az apróságok, amelyek számítanak nekik. Így egy egészen bensőséges képet kapsz arról, hogy valójában milyenek.

Emellett én kezelem a VIP-programokat és a meet & greet eseményeket is, így a napom része az is, hogy ezekhez mindent előkészítsek, fogadjam a rajongókat, és megszervezzem az egészet, mielőtt a zenekar megérkezik. A munkám nagy része a nap első felében zajlik. Amikor elkezdődik a koncert, a mi munkánk addigra valamennyire lecsendesedik. Mindig azzal szoktunk viccelni, hogy ez olyan, mintha elküldenénk a gyerekeket iskolába. *(nevet)* A zenekar tagjai színpadra állnak, és csinálnak egy



remek show-t, mi pedig egyszer csak azt vesszük észre, hogy máris kezdődik a pakolás, és indulunk tovább a következő városba. Nagyon gyorsan telnek a napok.”

### Mi az, amit szerinted sokan nem értenek meg igazán a munkáddal kapcsolatban?

„A turnézás kétségtelenül idealizálva van, és szerintem sokan hajlamosak kissé rózsaszín szemüvegen át nézni. Én tényleg imádom ezt az életet – szeretem az élő zenét, az utazást, az embereket, akikkel együtt dolgozom, a zenekarokat és a rajongókat is –, de attól még ez munka. Talán az a legnehezebb benne, hogy amikor úton vagy, az otthoni életed bizonyos értelemben megáll. Rengeteg hétköznapi dologból kimaradsz: orvosi időpontokból, esküvőkből, születésnapokból, sőt néha még temetésekből is. Sok olyan koncert is volt, amire rajongóként szívesen elmentem volna, de nem tudtam, mert éppen én is turnén voltam. Szerintem ebbe kevesen gondolnak bele igazán. Amikor hazatérsz, az élet hétköznapi oldala ugyanúgy ott vár rád: az egészségeddel kapcsolatos teendőik, az otthoni ügyek, a mindennapi intéznivalók. Ez valóban egy nagyon izgalmas munka, de attól még munka, és nem mindig szórakozás.”

### A turnézás még ma is elég férfiak uralta te-rep. Érezted már úgy, hogy nőként nehezebb vagy más az élet turnén?

„Igen, ez a közeg még mindig eléggé férfiak uralta. Voltak olyan turnéim, ahol én voltam az egyetlen nő, és ha mégsem, akkor is legfeljebb még egy nő volt rajtam kívül. Abban szerencsésnek mondhatom magam, hogy azokban a csapatokban, ahol eddig dolgoztam, illetve a feletteseim részéről sosem tapasztaltam nyíltan hímsoviniszta hozzáállást vagy bármi ilyesmit. Tudom, hogy ez nem mindenkinek adatik meg, úgyhogy ebből a szempontból valóban szerencsés vagyok.

Ettől függetlenül persze vannak kisebb kellemtelenségek. Az egyik legzavaróbb ezek közül számomra például az, amikor valaki egy nőből álló csoportot úgy szólít meg, hogy »hé, csajok«. Nem a világ legszörnyűbb dolga, de azért az ember egy pillanatra megakad, mert a férfiakhoz senki sem úgy szól, hogy »hé, fiúk«. Ezek azok az apróságok, amelyek emlékeztetnek rá, hogy ebben a közegben még mindig más a nők helyzete. Olyan is előfordul, hogy valaki alábecsüli, mire vagyok képes – például

„Attól, hogy egyszer nemet mondanak, még nem ér véget az út.”

automatikusan azt feltételezi, hogy segítségre van szükségem a dobozok cipelésében. Szóval akadnak ilyen pillanatok, de szerencsére semmi igazán komoly rossz tapasztalatom nem volt. Többnyire egyszerűen túllépek rajtuk. Tudom, miért vagyok ott, és nem érzem úgy, hogy csak azért, mert nő vagyok, folyamatosan bizonyítanom kellene. Ugyanúgy a munkámat végzem, mint bárki más.”

### Milyen tanácsot adnál annak, aki a tiédhez hasonló munkáról álmodik?

„Az első dolog, ami eszembe jut, egy mondas, amit egyszer egy jó barátom mondott nekem: a kitaró ember előbb-utóbb célba ér. Ez nagyon megmaradt bennem. Ebbe az iparágba nehéz bekerülni, mert mindenki tapasztalatot vár el, az első lehetőséget pedig éppen ezért nehéz megszerezni, hiszen kevesen vállalják szívesen, hogy ők adják meg az első esélyt. Úgyhogy a legfontosabb tanácsom az, hogy legyél kitaró. Attól, hogy egyszer nem mondanak, még nem ér véget az út. Néha tényleg csak annyin múlik minden, hogy pár hónappal később ismét visszatérsz a témára, és nem tűnsz el teljesen a szemük elől. Nekem sok munkám úgy jött össze, hogy később egyszerűen rákérdeztem: »Még mindig kerestek valakit?«, és éppen jókor voltam jó helyen.

A másik fontos dolog, hogy ha megkapod a lehetőséget, próbáld a lehető leghasznosabbá tenni magad. Dolgozz keményen, legyél megbízható, és nyújts többet annál, mint ami szigorúan véve a munkaköri leírásodban szerepel. A turnézás abszolút csapatmunka. Mindenkinek megvan a maga feladata, de végső soron mindannyian azért dolgozunk, hogy létrejöjjön a koncert. Ez néha azt is jelenti, hogy nem ragadsz le a saját feladataidnál, és ott segítesz, ahol éppen szükség van rád. Ebből rengeteget lehet tanulni, és ettől leszel olyan ember, akire mások számíthatnak – ebben a szakmában pedig ez nagyon sokat jelent. Itt minden a kapcsolatokon múlik. Ha az emberek tudják rólad, hogy jól dolgozol, ajánlani fognak, és egy idő után már szinte maguktól érkeznek az új lehetőségek.”

### Ha már tanácsoknál tartunk, számodra mi az a három dolog, ami elengedhetetlen egy turné túléléséhez?

„Az első mindenképpen valamilyen komfortot adó személyes tárgy. Ez lehet egy pulóver, amit mindig viselsz, valami ismerős dolog otthonról, vagy tényleg bármi, amitől egy kicsit jobban érzed magad. Apróságoknak tűnik, de rengeteget számít.

A második, hogy mindig magammal viszem az összes saját pipereholmimat, főleg, ha másik országba utazom. Az évek során megtanultam, mit érdemes magammal vinni, de még most is szeretem, ha pontosan azok a termékek vannak nálam, amelyeket otthon is használok. Így nem kell azon stresszelnem, hogy egy idegen helyen próbáljam beszerezni őket, ahol minden teljesen más lehet.

A harmadik pedig a Kindle-öm. Nagyon szeretek olvasni, és amikor az ember folyamatosan úton van, egyszerűen nem praktikus fizikai könyveket cipelni – főleg repülő utakon, ahol a súly nagyon gyorsan összeadódik. Pár éve vettem egy Kindle-t, és ez az egyik legjobb döntésem volt. Egyetlen kis eszközt viszek magammal, mégis az összes könyvem nálam lehet.”

„Mindig is vonzott a színházias rock, és amit a Ghost csinál, az egészen egyedi szintet képvisel.”

### Melyik a legjobb vagy legviccesebb turnés emléked eddig?

„Az egyik kedvenc élményem akkor történt, amikor a The Winery Dogsszal turnéztam, és a Graspopon léptek fel. Ez volt az egyik első igazán nagy európai fesztiválom, ami önmagában is bakancslistás pillanat volt. Az öltözőink Tom Morello öltözője mellett voltak, aznap este pedig a Guns N' Roses volt a fő fellépő. Óriási rajongója vagyok a '80-as évek rock- és metalzenéjének – ezt mindenki tudja, aki ismer –, úgyhogy már eleve próbáltam megőrizni a lélekjelenléteket. Aztán egyszer csak kijött Slash Tom Morello öltözőjéből, rám nézett, és annyit mondott: »Szia, hogy vagy?« Én pedig próbáltam teljesen hétköznapi módon válaszolni, hogy »Jól, köszö.« Általában nem szoktam különösebben zavarba jönni a híres zenészeknél, mert amikor az ember sokat mozog ebben a közegben, főleg fesztiválokon, az egy idő után a természetes környezet részévé válik. De ez tényleg egy annyira szürreális pillanat volt, hogy csak arra tudtam gondolni: »Úristen, ez Slash.« Annyira ikonikus gitáros, hogy még úgy is egészen elképesztő élmény volt élőben látni, hogy közben milyen laza és közvetlen ember.

A legviccesebb emlékem pedig még az első Alice Cooper-turnémhoz kapcsolódik. Alice köztudottan nagyon teátrális előadó, és még a szabadnapjain is imád olyan helyekre járni, mint a Spirit Halloween vagy különféle jelmezboltok. Folyton új ötleteken töri a fejét, hogy mivel lehetne feldobni a show-t. Azon a turnén volt egy pont, amikor a konfettiágyú állandóan meghibásodott. Egyik este működött, a másikon nem, Alice pedig – maximalistaként – egyre idegesebb lett emiatt. Egyik nap aztán visszajött egy jelmezboltból néhány teljesen abszurd maszkkal és nagy habzivacs kalapáccsokkal, majd azt mondta nekem és a másik produkciós asszisztensnek: »Ha a konfettiágyú nem működik, menjetek ki, és csapjatok rá a kalapáccsal. Ha pedig működik, akkor családódottan nézzetek rá, és sétáljatok le.« Mi pedig megcsináltuk és végül ez is a show részévé vált. Minden este kimentünk, csak éppen sosem tudtuk előre, hogy működni fog-e a konfettiágyú, vagy tényleg rá kell vernünk a kalapáccsal. Ráadásul azokban a maszkokban szinte semmit sem lehetett látni, amitől az egész még viccesebb lett. Az egyik legjobb dolog az Alice-szel való együttműködésben az volt, hogy állandóan előállt valami új, poénos ötlettel. Mire véget ért a turné, a produkció már teljesen más volt, mint ahogy indult.”



### Végezetül, merre szeretnél továbbmenni a szakmában, és mi lenne számodra az álomturné?

„Az álomturném az lenne, ha a Ghosttal dolgozhatnék. Alice Cooper valószínűleg mindig is az első számú kedvencem marad, és elképesztően szerencsésnek érzem magam, hogy dolgozhattam vele, sőt emberileg is megismerhettem. De mindig is vonzott a színházias rock, és amit a Ghost csinál, az egészen egyedi szintet képvisel. Tobias valami teljesen saját világot teremtett. Persze hallani a hatásokat – Alice Coopert, a Kist és így tovább –, de amit ők létrehoztak, mégis teljesen önálló karakterrel bír. Imádom a zenekar köré épített mitológiát, a teatralitást, és még a VIP-élményeik is annyira kreatívak, hogy nagyon szívesen dolgoznék velük.

Ami a közeljövőt illeti, most fejezzük be ezt a Dream Theater-turnét, amely már majdnem tizennyolc hónapja tart, szóval elég hosszú menet volt. Nemrég költöztem Nashville-be, így jelenleg leginkább próbálok berendezkedni a városban, közben szabadúszóként a Loudwire-nek is írok, és várom, hogy mit hoz a jövő.

Hosszabb távon nagyon szeretnék művészmenedzsmenttel foglalkozni. Többen is mondták már azok közül, akikkel dolgoztam, hogy szerintük jól állna nekem ez a szerep, és én is őszintén érdeklődöm iránta. A munkám egyik kedvenc része, hogy annyira jól megismerhetem azokat, akikkel együtt dolgozom, hogy gyakran már azelőtt érzem, mire van szükségük, hogy egyáltalán kimondanák. Van valami nagyon kielégítő abban, amikor ennyire mélyen megérted, hogyan gondolkodik egy előadó. Nem hiszem, hogy örökké úton szeretnék lenni, ezért a művészmenedzsment logikus következő lépésnek tűnik – egy olyan iránynak, amelyben továbbra is közel maradhatok az előadókhöz, miközben valamivel stabilabb életet építhetek.”





## Todd Loren–Jay Allen Sanford GUNS N' ROSES – ROCK 'N' ROLL COMICS

KIADÓ: COMICSMANIA  
ÍRTA: GYÖRGY ZOLTÁN

Aki hozzám hasonlóan nemcsak a rockzenéért, hanem a képregényekért is rajong, az biztos találkozott már Jay Allen Sanford és a Rock 'N' Roll Comics sorozat nevével. A '80-as évek vége a zenei élet egyik csúcspontjára volt, és Sanford felismerte, mekkora piaci rés az akkor menő bandáknak a sztoriját képregényes formában elmesélni. Előképek voltak ugyan, pl. a Marvelnél jelent meg a Kissnek vagy Alice Coopernek is több képregénye, de ezek legtöbbször fikatív történetek voltak, igazodva a kiadó superhős vonulatába. Sanford és írópartnere, Todd Loren viszont a bandák valós történetére fektette a hangsúlyt. Ennek ellenére a képregények sosem minősültek hivatalos bibliográfiának, és Sanfordék ezt ügyes reklámfogásként kihangsúlyozták olyan hangzatos szlogenekkel, mint az „Unauthorized and Proud of It” vagy a „100% Unauthorized Material”. A legtöbb zenekar nem bánta a dolgot, üdvözölték az ingyen reklámot, sőt többen, pl. Frank Zappa vagy

Robert Smith támogatta is a kiadót. (Egyedül a New Kids on The Block volt az, aki beperelte őket, de ez a sztori nem ennek az újságnak a lapjaira tartozik, haha!)

Szóval 1989 nyarán indult a Revolutionary Comics sorozata, és ki másról szólhatott volna az első szám, mint az akkori legsikeresebb és legbotrányosabb bandáról, a Guns N' Roses-ról! Ezt követte utána sorban a Metallica, Bon Jovi, Mötley Crüe, Def Leppard, Skid Row, Aerosmith... – beékelve néha egy-egy klasszikust is, mint a Rolling Stones vagy a The Who. A sorozat végül 1993-ig futott, és 65 számot élt meg.

A ComicsMania kiadónak köszönhetően nem először szemezhetünk ebből a sorozatból, a The Cure, Pink Floyd és a The Doors képregényeket már olvashattuk, igaz, ez utóbbi végül máshol jött ki. És most visszatértek ők is a kezdetekhez, íme az ominózus GN'R-képregény, sőt nem is egy, hanem három és egy picit! A Guns többször is visszatérő volt a sorozatban, az elsőn kívül övék volt anno a 33. és a 43. szám is, és hát valljuk be, a banda múltját ismerve táptalajt bőben adtak a sztorikhoz. A magyar kiadó nagyon ügyesen mindhárom történetet beválogatta a kötetbe, teljes átfogó képet nyújtva ezzel, sőt a kötet végén egy rövid extra sztori is helyet kap: „Miért nem futott be az L.A. Guns úgy, mint a Guns N' Roses?” Ugye nem kell mondanom kikről és miről szól ez a rövid hatoldalas fricska?

A három fekete-fehér történet a Guns három korszakát meséli el a megalakulás előtti időktől (Isten hozott a dzsungelben), a Use You Illusion sikerén át (Harcosok a senki földjén) a széthullásig (Rock 'n' Roll Babylon). A három sztorit négy különféle rajzoló készítette, ebből talán a harmadik füzet rajzolója, Jim McWeenei, aki szóra érdemes, az ő karikatúrisztikus stílusa az, ami leginkább fekszik a képregények formanyelvéhez. Maguk a sztorik viszont meglepően jól felépítettek, információdúsak, megidézve az olyan híres sztorikat, mint hogy miért vesztett össze Axl David Bowie-val, vagy hogy kerültek be Clint Eastwood filmjébe.

Összeségében kellemes meglepetés a kötet, Guns-rajongóknak kötelező, de megkockáztatom, hogy van annyira érdekes, hogy még a banda ismerete nélkül is tud kellemes perceket szerezni egy átlag képregényrajongónak.

## William Goldman A HERCEG MENYASSZONYA

KIADÓ: GENERAL PRESS  
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Az Oscar-díjas amerikai forgatókönyvíró, William Goldman először regényként írta meg ezt a könyvet, majd később film is készült belőle, s mindkettő kultikus lett. Hazánkban mondjuk kevésbé, de remélhető-

leg ez az elfestett új kiadás változtat ezen.

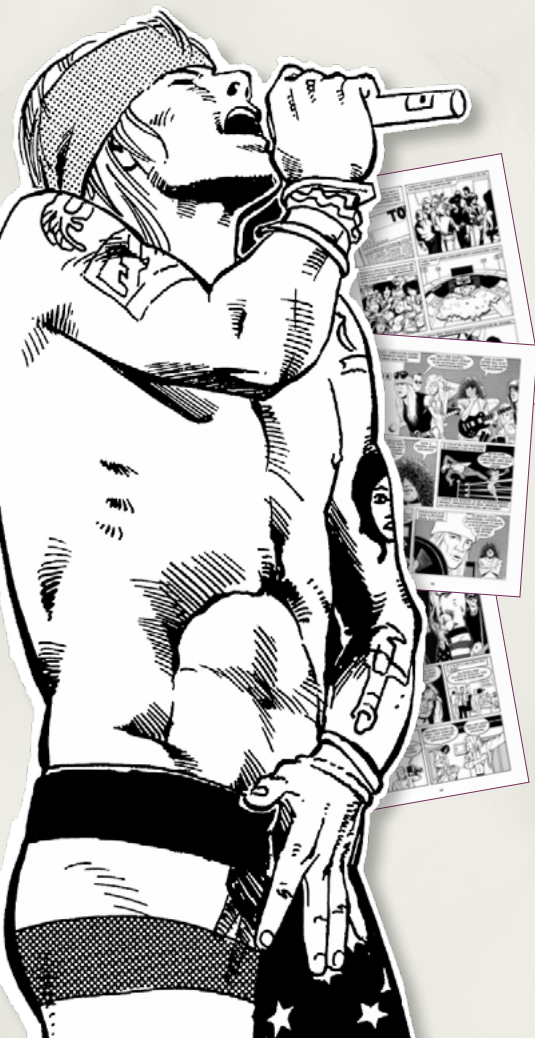
A borító alapján nyilván kardozós romantikus regényt vár az ember, s így is van, az, sőt, fantasy és kalandregénynek is beillik. Egyúttal mindezek paródiája is, de úgy, hogy végeredményben mégis mindegyik vonalon zseniális ad. A regény keretében az elbeszélő maga Goldman (illetve a saját fikatív alteregója), aki elmeséli, hogy egy kb. reneszánsz kori, S. Morgenstern nevű florinai író műve A herceg menyasszonya, és ebből szedte ki ő a „jó részeket”, hogy olvasható legyen (mert amúgy nagyon hosszú, és főleg politikai szatíra, nem szólva a hosszas okfejtésekről és leírásokról). Ebben is van épp elég furfangos csavar és remek poén, de maga az elmesélt történet is tele van örült fordulatokkal és jelenetekkel, emlékeztet szereplőkkel és idézni való részekkel (pl. „Jó napot! A nevem Inigo Montoya. Megölted az apámat. Készülj a halálra!”). Sokszor húz olyat Goldman, amire épeszű regényíró nem vetemedne, és amennyi móka és kacagás van ebben a regényben, annyi szenvedés és szenvedély is, és így tovább. De ha kibírod a végéig, valószínűleg úgy látod majd, hogy ez egy mestermű.

## A PUNK MOZGALOM

KIADÓ: MASTER-LAB COMICS  
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Ezt a képregényfüzetet alapvetően Labi írta, aki a Tankcsapda basszeréként maga is kivette a részét a hazai punkmozgalomból, de besegített neki itt-ott a hőskorban fanzint gyártó, manapság főleg képregényes vonalon író Rác Mihály is. Nyilván egy 36 oldalas füzetből nem várható el, hogy minden fontos punkbanda meg hely szerepeljen benne, de elég alapos képet kap így is az olvasó arról, hogy honnan jött minden idők leginkább lázadó irányzata, kik voltak a legfontosabb szereplői, alakítói, és a C.A.F.B.-s Szakácsi Greg kapcsán némi magyar vonatkozású rész is bekerült.

Aki látott már Master-Lab Comics képregényt, az tudja, hogy mindet Mester Csaba rajzolja, és neki megvan a maga jellegzetes stílusa, mely ebben a füzetben különösen dinamikus, mozgalmas, ha úgy tetszik, pörgős rajzokat eredményezett. Illón a témához. Ezzel együtt a punk története olyan kiterjedt, hogy még a legfontosabb alapbandák is szinte csak egy oldalon, ha ugyan nem egy képkockán szerepelnek. Szóval ez a képregény inkább való alapozáshoz, kiindulópontnak ahhoz, hogy magad áss utána az összes szereplőnek. Misi és Labi visszaemlékezéseiből kiderül, hogy nem volt ez mindig egyszerű, az internet, pláne az ún. rendszerváltás előtt az ember nem jutott könnyen hozzá mindenféle zenéhez. Most meg alighanem a képregényben szereplők teljes diszkográfiáit megtalálod a Youtube-on meg egyéb virtuális helyeken.





Ha pedig a magyar punktörténet érdekel, de úgy istenigazából, akkor ott van a két-kötetes Nem Az A Punk, Aki..., mely közel ezer oldalon dolgozza fel azt, és 2004-ig jut. Szóval ja, lehet, hogy sok punknóta csupán kétperces és három akkordból áll, de bőven van mit mesélni a mozgalom alakulásáról – és kezdőknek ez a képregény tökéletes. Meg mindenkinek, aki szeretne kissé nosztalgizálni.

**Scott Snyder–Nick Dragotta  
–Frank Martin**

## ABSZOLÚT BATMAN: AZ ÁLLATKERT

KIADÓ: KINGPIN  
ÍRTA: BALI DÁVID

2024-ben a DC új sorozatot indított, amivel ismét szerette volna felfrissíteni saját univerzumának eredettörténeteit. Az Abszolút-világépitésben a Frank Miller-i, nyolcvanas évek végéig idéző paradigmaváltás köszön vissza, amiben a kiadó zordabb, kegyetlenebb történeteken keresztül mutatja be saját ikonjainak emberségét, miközben minden eredettörténetet újrahasználtak. A sorozat legsikeresebb története Batmané, amit végre a magyar közönség is anyanyelvén olvashat. Az állatkert 160 oldalon, keménykötésben vezet be minket Zack Snyder új világába.

Snyder a New52-féle Batmanhez képest jóval bátrabban nyúlt a karakterhez, és annak állati ösztöneihez. Míg az a sorozat az arisztokratikus Bruce Wayne-t mutatta be, aki vagyonával és erejével képzel el jobb jövőt annak a városnak, amit megmentene, az Abszolút-sorozatban a főhős egy kékgalléros munkás, aki szó szerint a két kezével építi a várost. Eredettörténete és saját tragédiája is új alapokra került, miközben karaktere is szótlanabbá vált. A belső monológokon keresztül ismerjük meg igazán azt, ahogy – nagyban inspirálva a Sötét Lovag visszatér és az Első év példáján – az itteni Bruce Wayne-ből valóban Batman válik, akinek főleg a tettei beszélnek. Dragotta brutális rajzai pedig valódi karaktert kölcsönöznek a lebilincselő történetnek is, ami tökéletesen alkalmas arra, hogy új közönséget toborozzon a „Szárnyas Rémmek”. Az pedig külön öröm, hogy áprilisban érkezik az Abszolút Superman is.

## GRUNGE – MÍTOSZOK ÉS LEGENDÁK

KIADÓ: MASTER-LAB COMICS  
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

A 29. Master-Lab Comics képregényfüzetet Tóth-Laboncz Attila, azaz Labi, a Tankcsapda hajdani basszusgitárosa a Grungeryről is ismert Kiss Ákossal közösen írta, és elég egyértelmű, hogy ez a kiadvány mindhármuk szíve csücske – Mester Csaba rajzoló pláne részt vett zenészként is a '90-es években a Seattle-ből indult irányzat meghonosításában (ő a The Bedlam és a The Rain basszere

volt akkoriban). De több, a grunge-hoz kapcsolódó illusztratori munkája is volt korábban, pl., ahogy a füzetben is megemlítik, az ő jellegzetes stílusú képei is díszítik Mark Lanegan (ex-Screaming Trees) Sleeve notes című könyvét.

Emellett ez az egyik leghosszabb képregényük is a maga 48 oldalával. És meglehetősen alapos, még ha világos is, hogy minden ide sem fért bele. Amit hiányoltam: valahogy én azt gondoltam, a Mother Love Bone és a Green River fontosabb, alapvetőbb zenekara volt a Seattle-i vonalnak, mint ahogy itt megjelennek (jőszóval csak említés szintjén), miközben náluk jóval kevésbé fontos, bár szintén a színtérhez kapcsolódó formációról van rajz is, nem csak pár sor. Mindez viszont ellensúlyozza, hogy a füzet elején csomó mindent megtudhatunk Seattle városáról, arról, hogy milyen körülmények között, milyen korban alakult ki ez a punkhoz hasonlóan öntörvényű és lázadó, és az esős időjárású városhoz illő depresszív zenei irányzat. Ami aztán elsősorban a Nirvana és a Pearl Jam világsikereinek köszönhetően porig rombolta az addigi, Music TV által uralt pop-rock világot – és aminek aztán épp az ép ésszel felfoghatatlan sikerek okozták a végét. Vagyis, persze, nincs vége, azokból, akik túlélték az azóta eltelt kb. három évtizedet, sokan ma is muzsikálnak, de a füzet is rávilágít, milyen sokan haltak meg túl korán a grunge hajdani underground hősei, ill. sztárjai közül.

Mindehhez tökéletesen illik Mester Csaba rajzstílusa, és a két fró is remekül átadja néhány rövid mondatban, hogy melyik csapat, művész miért volt fontos. Ott a helye a füzetnek minden grunge-rajongó polcán.

## Brian Michael Bendis–Mark Bagley ÚJVILÁG PÓKEMBER I/1.

KIADÓ: KINGPIN  
ÍRTA: BALI DÁVID

Az ezredforduló újságosstandjai elképzelhetetlenek voltak a félig fotótechnikára, félig digitális grafikára épülő Pókember-borítók nélkül, hiszen a Semic utolsó sikerszériája az Ultimate-univerzumot meghonosító Újvilág Pókember magyarországi kiadása volt. A kilencven lapszámot megélt, végig sajnos nem futó sorozat egy egész nemzedék viszonyát határozta meg a képregényekhez, és általában Peter Parker karakteréhez, amiben közrejátszott a Sam Raimi-féle film elképesztő sikere is, de az biztos, hogy Bagley karikatúrisztikus, elnagyolt rajzai, valamint Bendis bátor történetalkotása új alapokra helyezték a Klónsztori utáni Pókember karakterábrázolását.

A Kingpin generációs igazságot szolgáltat azzal, hogy újra kiadja, sőt, folytatni is fogja az Ultimate-történetek kiadását, a gyűjtemény

sikere pedig minden előzetes elvárást felülmúlt: az Újvilág-gyűjtemény, amiben az első tíz szám és a bevezető füzetek kaptak helyet 272 oldalon, alig egy hónap alatt el is fogott. A kötet elegáns utószóval rendezti kontextusba a Bendis-féle történet fontosságát, miközben a történetek között felsejelenek az eredeti borítók is, de gesztusként – a nosztalgiafaktort csúcsra járátva – az eredeti magyar borítók is visszaköszönnék a kötetben. A kamasz Peter Parker bolyongásával Bendis igazi coming-of-age történetet hívott életre, amiben belső motivációi és kihívásai is merészebben reagálnak az ezredforduló új kihívásaira, mint amit a klasszikus Póksztorkiból megszokhattunk. A történet májusban folytatódik, korábban magyarul nem olvasható epizódokkal.

**Lee Falk–Sy Barry**

## FANTOM: A NAPILAPCSÍK-GYŰJTEMÉNY (1963–1966)

KIADÓ: BUBI BOLT  
ÍRTA: BALI DÁVID

Bár Tólosi András szerkesztő előszavából egyszerre tükröződik rajongás és szerénység is, elvitathatatlan, hogy a 2024-es első Fantom-gyűjtemény, amit a Bubi Bolt kiadott, mennyire hiánypótló volt a piacon. Az 1961 és 1963 közötti napilapcsík-gyűjtemény ma már horrorisztikus áron vándorol másodkézből, és a kiadó szerencsére a lehető legdiszkrétebb módon folytatta a sort: a Budapest ComicCon idejére az 1963–1966 közötti időszakból dolgozott fel most hét történetet.

Fantom karaktere és a márciusban 98. születésnapját töltő Sy Barry rajzoló örökre összefonódtak, hiszen 33 évnyi közös történet után másképp nem is tudnánk elképzelni a mai szuperhőstoposz valószínűleg legjelentősebb archetipusát. Falk történetalkotása pedig egyszerre épít a kalandregények sodrására, a ponyva karakterépítésére, a törzsi hiedelmekre és a folklór fontosságára – illetve akaratlanul is a korszak afrikai sztereotípiáira –, miközben a dramaturgia egyszerre színpadias és mesészerű elemeket tartalmaz. Épp ezért időtlen az, ahogy Fantom történetei Vándorló Szellemként morális igazságtételben, érzelmekben és fordulatokban is bővelkednek. A napilapcsík-gyűjteménynek, mint formai kötöttségnek, folyamatosan fenn kell tartania az érdeklődést, és ez a lüktetés átjárja az összes történetet. A kiadás pedig elképesztően igényes, prémium papírra került, a ComicConon pedig ajándék gyűjtői kártyát is adtak mellé. Csak remélni tudom, hogy folytatódik ez a sorozat, a műfaj szerelmesei nem tévedhetnek vele.





# A 10 LEGJOBB

FIKCIÓS, SCRIPTELT

## ROCK/METAL FILMSOROZAT



### 10. Sons of Anarchy / Kemény motorosok (2008–2014)

Kurt Sutter hét évadot megérett sorozatának akkor is a listánkon a helye, ha valójában nem a zenéről szól, de ennyi rocker fazont egy kupacban sehol máshol nem látsz. Egy Kaliforniai motoros klub a SAMCRO mindennapjait követhetjük nyomon, belviszályokkal, fegyverkereskedelemmel, családi problémákkal és rengeteg, jobbnál jobb rockzenével! A sorozatnak szerves része a zene, érdemes rákeresni az évadonként kijött válogatásokra.

### 9. Rodies (2016)

Sajnos csak egy évadot kaptunk ebből a gyöngyszemből, ami mögött az a Cameron Crowe áll, akinek a Majdnem híres című filmet is köszönhetjük. Egy fiktív rockbanda, a The Staton-House Band turnéját kísérjük nyomon, de a technikai személynézt szemszögéből. Ha olvastad régen a Rock napszámok című könyvet, ezt is imádni fogod! A sorozat hitelességét pedig az olyan zenészek garantálják, mint pl. Eddie Vedder (Pearl Jam) vagy Joe Walsh (Eagles).

### 8. Todd and the Book of Pure Evil (2010–2012)

Ez a kanadai sorozat a '80-as évek horrorjait parodizálja, görbe tükröt állítva minden horror- és metaklisé elé. Főhősünk, Todd, egy igazi álmodozó, és sajnos nem az iskola legnépszerűbb arca. Megszállottan hisz abban, hogy egyszer egy metalisten lesz (Todd, the Metal God!) és persze reménytelenül szerelmes az iskola legjobb nőjébe. Változást akkor ér el, amikor megtalálja a Gonosz Könyvét, ami teljesíti a kívánságait, és hát innentől szó szerint elszabadul a pokol. Igazi vérben tocsogó bűnös élvezet a sorozat, az igazán kretén humorról pedig a Shop-Stop Jay-e, Jason Mewes gondoskodik, aki az iskola karbantartóját és egyben Todd mentorát alakítja.

### 7. Hysteria! (2024)

És ha a Todd... tetszett, folytathatod is a Hysteriával! Bár a főhős közel sem annyira szerencsétlen figura, az alapfelállás itt is kb. ugyanaz. A '80-as évek végén járunk, Dylan éli a középiskolások szürke mindennapjait, és neki is van egy metalbandája. (Ami egyébként nem is rossz, érdemes ráfűlelni, hogy nyomják trióban egy énekesnővel a Number of The Beast!) Hogy előmozdítsák kicsit a banda sikerét, úgy gondolják, a sátánista image segíteni fog, ami tulajdonképp be is jön. Egy baj van csak, hogy a városban valóban kezdetét veszi egy sátánista gyilkosságsorozat, aztán végül tényleg előkerül maga a sátán is. A városka seriffének szerepében pedig a horrorikon Bruce Campbell (Evil Dead) tündököl!

### 6. Daisy Jones and The Six (2023)

A Taylor Jenkins Reid magyarul is megjelent könyvéből készült sorozat egy érdekes formát választ. Napjainkban egy mockumentaryn (áldokumentumfilm) keresztül kísérjük végig egy, a '70-es években működő rockzenekar felemelkedését, sikereit és bukását, ami bár nincs kimondva, több elemében is kísértetiesen hasonlít a Fleetwood Mac történetére. Ráadásul a dalok is nagyon jól sikerültek, a fiktív zenekarnak valóban megjelent a lemeze a sorozat után (Aurora, 2023). Az pedig még egy pluszréteget ad a dolognak, hogy Daisy Jones szerepében Riley Keough láthatjuk, aki valójában Elvis Presley unokája.

### 5. Californication / Kalifornia (2007–2017)

Nem, nincs köze a sorozatnak a Red Hot Chili Peppershez, bár a zenekar perelte a készítőket a cím miatt, amit végül peren kívül lezártak. Itt középpontban egy egykor sikeres hedonista fró, Hank Moody áll, aki épp visszaköltözik New Yorkból Kaliforniaiba és próbál megállni a lábán írőként, apaként, emberként..., kevés

sikerrel. David Duchovny (X-akták) brillfrozik a szerepben – amit nem titkoltan Charles Bukowskiról mintáztak –, a szex, drog és rock 'n' roll szentháromsága, minden képkockán jelen van a sorozatban. Már a második évadban is a zene a fő téma, ahol az egyik szál Lew Ashbyre (Callum Keith Rennie nagyszerű alakításában) koncentrál, aki egy nagynevű, de kiegészített producert alakít, de szemszögünkben a hatodik évad az igazi nagyágyú. Itt az események középpontjában egy igazi dekadens, excentrikus rock sztár, Atticus Fetch áll (a humorista Tim Minchin alakításában), és az évad hemzseg kisebb-nagyobb szerepekben az olyan nevektől, mint Steve Jones, Sebastian Bach, Marilyn Manson, Rob Zombie, stb., stb.

### 4. Sex & Drugs & Rock & Roll (2015–2016)

Denis Leary egy isten! Ha egy cinikus, kiöregedett rockstárt játszik, akkor meg duplán! Ebben a sokat sejtető című sorozatban Johnny Rockot játssza, aki a Heathen nevű zenekar énekese volt a '90-es években. Akkoriban épp a világhír kapujában állt volna a banda, ha az első lemezük megjelenésének estéjén Johnny nem kapja el egy körre a gitáros feleségét, így még aznap fel is oszlottak. 20 évvel később a régi sikereket meglovalgolvá próbálnak újjáalakulni, amiben nem kis szerepe van Johnny rég nem látott lányának, aki történetesen egy énekesnő. Végtelen hedonizmus, keserű cinizmus és rengeteg humor jellemzi a sorozatot, jobbnál jobb zenékkal, no meg olyan ismert vendégekkel, mint Joan Jett vagy Dave Grohl.

### 3. Vinyl (2016)

A sorozat két fő alkotója Mick Jagger és Martin Scorsese, és már ez a két név maga garancia a minőségre. Fejést ugunk a '70-es évek eleje New Yorkjának nyüzsgő zenei forgatagába, és követhetjük az American Century Music kiadó embereinek életét, akik egy punkbandát próbálnak épp befuttatni. Érdekeség, hogy a zenekar

énekését Jagger fia, James Jagger játssza. Bár a sorozat sztorija fiktív, át- meg átszövik ismert szálak, pl. David Bowie amerikai karrierjének kezdete vagy Alice Cooper első sikere. Scorsese stílusa végig tetten érhető, mintha a Taxisofőr vagy az Alja utcák flitteres, rock 'n' roll-változatát néznénk. Kár, hogy egy évad után abbamaradt, akár egy évtizedeken átívelő szál is kikerekedhetett volna belőle.

### 2. Pam & Tommy (2022)

Létezik olyan rockrajongó, aki ne hallott volna Pamela Andersonnak és a Mötley Crüe dobosának, Tommy Leenek a viharos románcáról és a botrányos szexvideójáról? Ezt a sztorit dolgozza fel ez a nyolcrészes sorozat, és azt kell mondjam, sokkal, de sokkal jobban sikerült, mint a Mötley Crüe-film, a The Dirt. Sebastian Stan zseniális Tommy Lee szerepében, olyannyira hozza a karaktert, hogy mikor nem sokkal a sorozat után pont belenéztem egy Crüe-koncertbe fura volt a valódi Leet látni! Bár a sorozat természetesen a páros románcára és a kiszívárgott szexvideóra koncentrál, elkerülhetetlen, hogy megjelenjen a banda is a Generation Swine sikertelensége idején, valamint Tommy szóló-karrierjének kezdete a Method of Mayhemmel.

### 1. Pistol (2022)

Danny Boyle rendező (Train-spotting) bármilyen nyúl, az aranyá változik, így volt ez a Sex Pistols sztoriját feldolgozó sorozattal is. A történet alapját a gitáros Steve Jones magyarul is megjelent életrajzi könyve adja (Lonely Boy, 2021, Jaffa kiadó), és sajnos a zenekar tagjaiban szült is némi viszályt, így végül John Lydon (Rotten) nem adta a nevét sem a sorozathoz, sem az eredeti dalokhoz, azokat újra felvették jórészt a színészekkel. A szereposztás amúgy is tökéletes lett, és bár nem teljesen hiteles a sztori, mindenképp egy fantasztikus korrajz. Boylehoz mérten igazi érzelmi hullámvázu ez a hat részes, sokkal látni az olyan dalok születését, mint pl. a Bodies. Kötelező darab!

# K L U B UNDERWORLD

AHOL SZÁMÍT A VÉLEMÉNYED.

Pontozd és véleményezd a hónap albumait, kövesd a magazin tartalmának alakulását, értékeld az előzetes címlapterveket, használd a klubkedvezményt a nyomtatott magazin előrendelésénél! A tagság ingyenes, jelentkezz a [klub@underworld.hu](mailto:klub@underworld.hu) címen!

## MŰSORFÜZET

- 4/3 AXEL RUDI PELL ————— DÜRER  
4/3 ANCST, MÄRNØ ————— ROBOT  
4/4 GARY MOORE EMLÉKEST — ANALOG  
4/8 VILLAGERS OF IOANNINA CITY,  
MY DILIGENCE ————— A38  
4/11 VACUOUS, BASTARD MYCOSIS  
————— SUPERSONIC / BLUE HELL & KVLT  
4/12 A PLACE TO BURY STRANGERS,  
KONTRAVOID ————— A38  
4/13 KREATOR, CARCASS, EXODUS, NAILS  
————— BARBA  
4/14 MYRATH ————— DÜRER  
4/15 GEOFF TATE'S OPERATION  
MINDCRIME, INNER VITRIOL ——— A38  
4/17 ELECTRIC GUITARLANDS — ANALOG  
4/18 IOTUNN, IN VAIN, NEPHYLIM - ANALOG  
4/19 INFECTED RAIN, BUTCHER BABIES,  
BLACK SPIKES ————— BARBA  
4/19 SOLENCE, DREAM STATE,  
WRITTEN BY WOLVES ——— ANALOG  
4/19 KIKI ROCKWELL - MAGYAR ZENE HÁZA  
4/22 WITCH FEVER ————— DÜRER  
4/23 ERIC STECKEL ————— ANALOG  
4/24 ISTEN HÁTA MÖGÖTT ——— DÜRER  
4/25 ESCAPE MY SHADOWS ——— A38  
4/26 THE DEVIL'S TRADE,  
DEN DER HALE ————— A38  
4/26 MANFRED MANN'S EARTH BAND  
————— MOMKULT  
4/28 1914, KATLA ————— ANALOG  
4/29 SHE PAST AWAY ————— A38  
4/30 JOHN CORABI & FRIENDS,  
THE GREAT ALONE ——— ANALOG  
5/2 HARDLINE, SEVI ————— ANALOG  
5/10 FABIENNE ERNI ————— A38  
5/11 TIM RIPPER OWENS ——— ANALOG  
5/13 HANDS LIKE HOUSES, BROADSIDE  
————— DÜRER  
5/13 CRIPPLED BLACK PHOENIX,  
TEMPLE FANG ————— A38  
5/15 KNOCKED LOOSE ——— AKVÁRIUM  
5/16 TOTÁLIS METAL, AKELA, NEVERGREEN  
————— BARBA  
5/19 PELICAN ————— DÜRER  
5/20 PUBLIC IMAGE LTD. ——— DÜRER  
5/23 ROCK PALOTA FESZTIVÁL (MÁJ. 23/24.)  
————— VÁRPALOTA  
5/30 JELUSICK ————— ANALOG

A listázott koncertek fellépője, időpontja és helyszíne csak tájékoztató jellegű, a fesztiválok kiírt műsora nem teljes. Hivatalos információért keresd fel a szervező kommunikációs csatornáit! Az Underworld magazin nem vállal felelősséget az esetleges változásokért!

További események - [www.underworld.hu/musor](http://www.underworld.hu/musor)

UNDER  
WORLD  
MAGAZIN

2026.  
APRILIS



*hardline*

*omnium  
gatherum*

*green  
carnation*

*escatate*

*neal morse band*

*källas*

*death dealer*

*nervosa*

*monstrosity*

*unverkält*

*sunken*

*chez kane*

*textures*

